

ΕΚΛΟΓΗ

ΤΟΜΟΣ Ι'

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 107

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κίνα και Ρωσία	L. Fischer	15
Λαϊκά μπαλέτα	Γ. Κ. Β.	21
Οι ταχύτεροι συγγραφείς	E. Menzies	25
Τὰ δίδυμα με τὰ χρυσὰ μαλλιά		27
Ἡ θάλασσα στὸ ποτήρι	R. Leperc	31
Πρωτόγονη τέχνη	L. Adam	37
Τὸ ἑλληνικὸ εὐθυμογράφημα	Σταμ. Σταμ.	42
Ὁ ἐγκέφαλος	B. Bliven	46
Βάχου...πολεμικὰ κατορθώματα	Σ. Βασαρδάνης	50
Τὸ τελευταῖο φύλλο	O. Henry	53
Ἡ καταγωγή τῶν τσιγγάνων	K. H. Μπίρης	59
Ὁ ἀμίλητος προφήτης καὶ τὸ μυστικὸ του		67
Ἐνα στρατιῶτὴν θάβουσιν γιὰ μιὰ γκινέα	M. Gran	71
Σίγκουντ Φρόυντ	J. Grandierre	73
Σιδερένια χέρια	A. Courure-Spicer	78
Ἡ κυκλαμὴ τοῦ Ἀναπλιού	Z. Παπαντωνίου	81
Τί μπορεί νὰ πῇ ἓνα φλυτζάνι καφές	R. Dauvet	89
Ἡ κιβωτὶς τοῦ δαστήματος	J. N. Leonhard	92
Τὸ μεγάλο μυστικὸ	F. Gursler	98
Γραγαλιέστε;	A. Lobsenz	102
Σύγχρονοι καλοὶ τρόποι	Μαρίνα	121

Διαγωνισμὸς διηγήματος 33, «Τί ἐννοεῖτε ὅταν λέτε;» 96, Ποιὸς θὰ δοῇ τὰ περισσότερα;» 88.

Η ΚΤΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΛΛΙΣΙΑΣ

μυθιστόρημα τοῦ Φρανσίς ντέ Κρουασσέ (σελ. 105)

Τὸ ἐξώφυλλό μας: Ἡ διακεκομμένη χορεύτρια τῶν λαϊκῶν μπαλλέτων τῆς κ. Ντόρας Στράτου δις Καίτη Καρεκλά, με ποντιακὴ ἐνδυμασία. Φωτογραφία τοῦ κ. Κ. Γκιζίκη.

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀδημοσίευσις ἄρθρων καὶ ἐκδόσεων τῆς «Ἐκλογῆς» χωρὶς τὴν ἀδεία τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

"Ἐκλογή"

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

ὑπεύθυνος τυπογραφείου : Κ. ΖΑΓΟΡΙΑΝΙΤΗΣ, Νεοπολέμου 14

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ, ΤΗΛ. 57.081

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

Ἐσωτ. Ἐτησ. 72
Ἐσωτ. Ἐξαμ. 35

Ἐξωτ. Ἐτησ. \$ 4.40
Ἐξωτ. Ἐτησ. £ 1.16.0

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΠΕΡΟΚΕ

Όδυσσείας 2
Τηλ. 593.730

Συνεχίζει
το έργο

«Όμορφα κι' ώραϊα»

Επιθεώρησης των Έλευθερίου —
Νικολαΐδη — Λυμπεροπούλου
Παίζουν: Μίμης Κοκκίνης, Κ. Ντιριν-
τάσους, Μάγια Μελάγια, Μανώλης Καστρι-
νός, Χρυσούλα Ζώκα, Κούλης Στολίγκας.
Μουσική: Γ. Μουζάκη.
Χορογραφίες: Κεστρινού.
Σκηνικά και κοστούμια: Γ. Άνεμογιάν-
νη.

ΣΑΜΑΡΤΖΗ

Καρόλου 1
Τηλ. 54.755

Συνεχίζει
το έργο

«Τὰ κουνέλια»

Κωμωδία των Ίασονος Βροντάκη
και Θεοδ. Τέμπου
Παίζουν: Μίμης Φωτόπουλος, Ντίνος
Ήλιόπουλος, Βίλμα Κύρου, Νίτσα Τσα-
γανέα, Κική Ρεππα, Μαίρη Έγιπιδου,
Μαργ. Γεράδου, Άγγελική Καπλάρη,
Γιάννης Άργύρης, Διον. Παπαγιαννόπου-
λος, Έρρ. Κονταρίνης, Γιώργος Βλαχό-
πουλος, Νίκος Δενδρινός.

ΝΤΟ ΡΕ

Έπτανησου —
Μηθύμνης

Συνεχίζει
το έργο

«Το πρώτο καρδιοχτύπι»

Κωμωδία του Κλ. Πυζέ
Παίζουν: Νίκος Τζόγιας, Σμαρούλα Γι-
ούλη, Άλικά Παΐζη, Μαρταρίτα Λαμπρι-
νού, Στ. Ξενίδης, Γ. Λεφτεριώτης, Διον.
Μήλας, Στράντζαλης και άλλοι.
Σκηνοθεσία: Ντίνου Βολονάκη.

ΑΚΡΟΠΟΛ

Ίπποκράτους 7
Τηλ. 614.481

Συνεχίζει
το έργο

«Τὰ μπλε τριαντάφυλλα»

Επιθεώρησης των Άσημακοπούλου—
Σπυροπούλου—Παπαδούκα
Παίζουν: Ρένα Ντόρ, Βασ. Αύλωνίτης,
Κυρ. Μαυρέας, Λειβαδίτης, Όρίστης Μα-
κρης, Γ. Γαβριηλίδης, Ν. Ρίζος, Μαρίκα
Νίξερ, Πόπη Άλβα, Ρένα Στρατηγού,
Μπελίντα, Έλσα Λάμπο, Στίλλα Στρα-
τηγού, Άντζελα Συρράκου κ.ά.
Μουσική: Μ. Σουγιάου.
Σκηνικά: Στ. Δόξα.
Χορογραφίες: Τάκη Βαρλάμου και Νί-
κου Συρράκου.

ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ

Πλ. Κυριακού
Τηλ. 82.134

Συνεχίζει
το έργο

«Τί ώρα θα γυρίσης;»

Κωμωδία του Σώμερσετ Μάμ
Παίζουν: Κατερίνα, Δ. Σταρένιος, Ήλ.
Σταματίου, Τ. Φαρμάκης, Κ. Οικονομι-
δης, Δ. Σταυρολέμης, Παμφ. Σαντοριναίου,
Εύα Εύαγγελίδου, Θ. Ίωαννίδου, Άγνη
Βλάχου.

ΜΑΚΕΔΟ

Θεμιστοκλέους 4
Τηλ. 34.924

Συνεχίζει
το έργο

«Ό έραστής έρχεται!»

Κωμωδία του Γ. Ρούσσου
Παίζουν: Β. Λογοθετίδης, Ίλια Λιδυ-
κού, Σμάρα Στεφανίδου, Εύαγγ. Πρωτο-
παππάς, Δημ. Νικολαΐδης, Χάρις Καμί-
λη.

Ημέρα

«Γνώμη»

Νύχτα

ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΖΕΣΘΕ ΤΗΝ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΚΡΕΜΑ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

ΡΟΔΑΛΙΝΗ

* Για όλα τα δέρματα
* Για όλες τις ηλικίες

ΡΟΔΑΛΙΝΗ: Για το πρόσωπό σας.
ΛΑΝΟΛΙΝΗ CANA: Για τα χέρια και το δέρμα.
ΚΡΑΓΙΟΝ ΜΑΟΡΙ: Για να έχετε ώραϊα χείλη.

ΒΕΜΠΟ

Καρόλου 18
Τηλ. 53.453Συνεχίζει
το έργο

«Σουσουράδα»

Επιθεώρησης των

Δ. Τραϊφόρου—Γ. Γιαννακόπουλου

Παίζουν: Σοφία Βέμπο, Νίκος Σταυρίδης, Κ. Δούκας, Άριστ. Χρυσόχοος, Ι. Δούκας, Ν. Τσάμης, Ι. Ίωαννίδης, Ρένα Βλαχοπούλου, Αλίκη Βέμπο, Σ. Βερώη, Ίουλ. Σωτηράκη, Φ. Ντάβου, Τζ. Τσακίρη, Γκόλφω Μπίνη, Λίντα Άλμα, Γιάννης Φλερύ κ.ά.

Μουσική: Μεν. Θεοφανίδης.

Χορογραφίες: Γιάννη Φλερύ—Αλίκης Βέμπο.
Σκη ογραφίες—κοστούμια: Μάριου Άγγελόπουλου.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ

3 Σεπτεμβρίου: Η 7η τουριστική συναυλία με το όκτέττο 'Αθηνών στην λίμνη της Βουλαγαμένης με σολιστ τόν διολονσελίστα κ. Γιάννη Χροόπουλο.

10 Σεπτεμβρίου: Η 8η τουριστική συναυλία με το όκτέττο 'Αθηνών στην λίμνη της Βουλαγαμένης υπό τη διεύθυνση του κ. Νίκου Δικαίου με σολιστ την διολονίστρια κ. Ειρήνη Μπίστη — Δρακοπούλου.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

«ΛΥΚΕΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ»
(Δημοκρίτου 14)

Πλουτιζόμενη διαρκώς με όλες τις τελευταίες εκδόσεις ελληνικών και ξένων βιβλίων, διαθέτει προς δανεισμόν άνω των δέκα χιλιάδων τόμων άντι έλαχίστης μερικής συδρομής. Είναι άνοικτη καθημερινώς 10 π.μ.—1 μ.μ. και τὰ άπογεύματα Τρίτης και Παρασκευής 5—7 μ.μ.

ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΗΣ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ

(Μετοχικόν Ταμείον Στρατού)

Έλευθ. Βεζιλίου, Τηλ. 30.761)331

Η Β.βιβλιοθήκη του Τμήματος Πληροφοριών διαθέτει άνω των 2.500 τόμων, κυρίως επί κοινωνικών και πολιτικών θεμάτων. Επίσης φυλλάδια και κρατικά δημοσιεύματα, καθώς και πλήρη σειράν των πρακτικών των Συνεδριάσεων του Κοινοβουλίου. Τα βιβλία αυτά δαείζονται δωρεάν για χρονικό διάστημα 15 ήμερών ή και περισσότερο κατόπιν συνεννόησης.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

Η άθλητική κίνησης του Σεπτεμβρίου θα είναι ζωηρά και πολυμέτωπος.

14—15)9: Η διεθνής συνάντησις στί-

βου μεταξύ Ελλάδος και Νορβηγίας στας 'Αθήνας.

16—20)9: Το Πανελλήνιο κολυμβητικό πρωτάθλημα.

18—19)9: Στην Ρόδο το Πανελλήνιο πρωτάθλημα ποδηλασίας.

20—25)9: Στην Γιουγκοσλαβία το τριεθνές παδοσφαιρικό τουρνουά των έθνικών ομάδων ν.ω. μεταξύ Ελλάδος, Τουρκίας, Γιουγκοσλαβίας.

24—25)9: Οι Παναθηναϊκοί άγώνες στίβου.

25—26)9: Το Πανελλήνιο πρωτάθλημα κωπηλασίας στο Π. Φάληρο.

Στο τέλος α του του μηνός αρχίζει το πρωτάθλημα των Ένόπλων Δυνάμεων με άγωνίσματα στίβου, μπάσκετ-μπόλλ, κολυμβήσεως και ποδοσφαίρου.
ΕΚΔΡΟΜΕΣ

ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ

Ίπποδρομιακές ήμέρες Σεπτεμβρίου 1954
(Ώρα έάρσεως 3.45 μ.μ.)

ΚΥΡΙΑΚΗ	5	Σεπτεμβρίου
ΤΕΤΑΡΤΗ	8	»
ΚΥΡΙΑΚΗ	12	»
ΤΕΤΑΡΤΗ	15	»
ΚΥΡΙΑΚΗ	19	»
ΤΕΤΑΡΤΗ	22	»
ΚΥΡΙΑΚΗ	26	»
ΤΕΤΑΡΤΗ	29	»

ΤΙΜΕΣ ΕΙΣΟΔΟΥ
ΤΟΥ ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΥ

Α' θέσις:	30.000	(ά δρών)
	20.000	(γυναϊκών)
Β' θέσις:	15.000	(ά δρών)
	7.000	(γυναϊκών)
Άθλητικό Περίπτερο	(μόνο μέλη):	
	35.000	(ά δρών)
	25.000	(γυναϊκών)

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ

Λεωφ. Άμαλίας 28, Άθήναι, τηλ. 22.494

4—5)9: 1) Πάρος — Άντίπαρος — Σύρος. 2) Μουσουλίτσα (Βαρδούσια) και 3) Νιμποριό (έκδρομή για νέους).

5)9: 1) Κανάκια. 2) Πόρτο Γερμένο. 3) Ζούμπερι. 4) Πόρτο Ρόφη. 5) Κάλαμος — Άλιβέρι. 6) Πάρνηθα. 7) Άγ. Μερκούριος. 8) Μαλακάσα — Μπούγα — Σικάμιο. 9) Κορωπί — Άγ. Δημήτριος — Βάρκιζα. 10) Κινέττα (ωρίς δηλώσεις). 11) Νιμποριό. 12) Καδούρι (πρωινή).

11—12)9: (Πανσέληνος). 1) Χαλκίδα — Δάφνη. 2) Ναύπλιο — Επίδαυρος — Τολό — Μυκήνες (διανυκτέρευσις εις Ναύπλιο).

12)9: 1) Κόρινθος — Παλ. Κόρινθος — Δερβενάκια — Άγ. Σώστης — Λουτράκι (τουριστική). 2) Κακή Θάλασσα. 3) Άγ. Άνδρίας. 4) Νιμποριό. 5) Μάτι. 6) Σχινιάς. 7) Πάρνηθα. 8) Χαρβάτι — Ντράφι — Πικέρμι. 9) Διόυσος Καταρράκτης. 10) Λούτσα (χωρίς δηλώσεις).

Κί' ο Φαραώ μπύρα κρατάει.
Ποιός μās τό λέει πώς δέ χρωστάει
τή δόξα και τή δύναμη του
σε τούτη την προτίμηση του;

Και τὰ ιερογλυφικά μαρτυρούν ότι:

Η ΜΠΥΡΑ ΚΑΝΕΙ ΚΑΛΟ!

11) Κάλαμος — "Αγ. Απόστολοι (έκδρομη για νέους). 12) Ραφίνα (πρωινή). 13) Βάρκιζα (βραδυ ή — πα σέληνος).

14) 9 (έορτή του Σταυρού): 1) Δελφοί. 2) "Αγκίστρι με 6) π. 3) Λούτσα. 4) Ζούμπερι. 5) Πάρνηθα. 6) Πόρτο Ράφτη. 7) "Αγ. Μερκούριος. 8) Βάρκιζα (πρωινή). 9) Φράγμα Μαραθώνος (άπογευματινή).

15) 9: Διάπλους του Ισθμού της Κορινθίας (με φεγγάρι). "Εκδρομή στο Λουτράκι με το ά) π «Νεράιδα». Στο πλοίο θα υπάρχει όρχηστρα και πίστα για χορό.

18—19) 9: 1) Γύρος Παρνασσού (Λειβαδιά — Δελφοί — "Αμφισσα — Χάνι Γραδιάς — Χαϊρώνεια). 2) Κιάτο — Καστανιά Γκούρα.

19) 9: 1) "Αγ. Μαρίνα — "Αφαία. 2) Ναύπλιο. 3) Μάζι — "Όσιος Μελέτιος (πεζοπορική). 4) "Αγ. Θεόδωροι — Μονή Πράξι. 5) Πάρνηθα. 6) Αίγινα. 7) Διόσχοι — Σπανό — Παλιάμπελο. 8) Παραλία Νεράκι. 9) Περιστερία — Λαμπρινό Σαλαμίνας. 10) Πόρτο Γερμενό (χωρίς δηλώσεις). 11) Κάλαμος — "Αγ. Απόστολοι (έκδρομη για νέους). 12) Βουλιαγμένη (πρωινή).

25—26) 9: 1) Διακοπτό — Καλάβρυτα — Μίγα Σπήλαιον (με ειδικά ναυλωμένη αυτοκινητάμαξα). 2) Κύμη.

26) 9: 1) Γεράνεια (όρειβατική). 2) Κιάτο — Κλημέντι — Μάνα. 3) Βέλο Κορινθίας — Μονή Γερούτσι. 4) Ευλόκαστρο (τουριστική). 5) Ραφίνα — Πεταλιό — Μαυμάρι — Νημποριό — Ραφίνα (κρουαζιέρα με το τουριστικό β) π «Βασίλισσα Φρειδερίκη». 6) Πάρνηθα. 7) Πόρτο Ράφτη — Μονή "Ιερουσαλήμ. 8) Σκάλα "Γρωπού. 9) Πέραμα Μεγάρων — Φανερωμένη — Κασιδίγλα. 10) Ζούγκλα. 11) Χαλκοῦτσι (χωρίς δηλώσεις). 12) Μεγάλο Πέικο (έκδρομη μόνον για νέους). 13) Παραλία Μάτι (πρωινή).

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΚΔΡΟΜΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ

"Η "Ομοσπονδία "Εκδρομικών Σωματείων της "Ελλάδος ανακοινώνει τις κάτωθι εκδρομές, οργανωμένες από τα Σωματεία της κατά τον μήνα Σεπτέμβριο 1954.

ΑΡΧΑΙΟΦΙΛΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΕΚΔΡΟΜΩΝ (Βουλής 8)

5) 9: Πεντέλη.
12) 9: Βουλιαγμένη.
19) 9: "Αγιος "Ανδρέας.
26) 9: Βάρκιζα.

ΕΝΩΣΙΣ ΑΡΜΕΝΙΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΩΝ (Κριεζή 10)

5) 9: Πόρτο Γερμενό.
12) 9: Πάρνηθα.
19) 9: Κόκκινο Λιμανάκι Ραφίνας.
26) 9: Πεντέλη — Βαγιότι.

ΕΝΩΣΙΣ

ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΩΝ

(Κολοκοτρώνη 29)

4—5) 9: α) Παναχαϊκόν (όρειβατική).
6) "Ανω Μάτι (κατασκήν). — Ραφίνα — Νημποριό Ε. δόιας.

5) 9: Πάρνηθα ("Αγία Τριάς) — Ρουμάνι — Γκούρα.

8) 9: Κακή Βίγλα Σαλαμίνας (άπογευματινός περίπατος).

12—14) 9: Χελμός (όρειβατική).

12) 9: α) Βίλλια — Πόρτο Γερμενό.
6) Πεντέλη ("Αγ. Τριάς — Καλήσια — Ντράφι — Πικέρμι).

19) 9: α) "Ανω Μάτι (κατασκήνωσις).
6) Σούνιον. γ) Χασιά — Μο.η Κλειστών — Ρεματιά Κλειστών.

26) 9: "Ο άποχαριτισμός της θάλασσας ("Ανω Μάτι).

1) 10ήμερος εις Πήλιον — Κίσσαβον — "Ολυμπον (όρειβατική).

2) 10ήμερος εις Νησιά Αιγαίου "Ανδρον και Μύκονον.

3) 20ήμερος εις "Αγιον "Όρος (1—20.9.54) (όρειβατική).

ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΩΝ ΑΚΤΗΣ

("Αριστοτέλους 57)

5) 9: α) Πεταλιούς. 6) "Ωρωπός.

12) 9: Λουτράκι — Βουλιαγμένη — "Ηραϊον.

19) 9: Στο "Αγνωστο.

26) 9: α) Νταού — Ευλοκέρizza. 6) Νέα Μάκρη — Ευλοκέρizza.

ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΩΝ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

(Λεωφ. "Αμαλίας 4)

1—5) 9: "Ολυμπος (όρειβατική).
5) 9: Πόρτο Ράφτη — Παραλία Πρασά.

11—12) 9: α) Οίτη (όρειβατική). 6) Καλλίδρομον (όρειβατική).

12) 9: Παραλία Βραβάνας.

19) 9: Παραλία Παλαιάς "Επιδαύρου.

26) 9: α) Πάρνηθα. 6) Λάκα Ραφίνας.

ΟΜΙΛΟΣ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΩΝ

(Χαριλ. Τρικούπη 4)

4—5) 9: Λουτράκι — Μαυρολίμνη.

5) 9: α) Χελμός (όρειβ.). 6) Καλάβρυτα — Μίγα Σπήλαιον — "Αγία Λάρα. γ) Σίφνος.

12) 9: Λάκα Ραφίνας.

19) 9: Σχινιάς.

25—26) 9: Δίστομον — Παραλία "Αντίκυρας.

29) 9: Λούτσα.

ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΟΣ

ΟΜΙΛΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

(Βερανζέρου 15)

4—5) 9: Μύκονος — Δήλος.

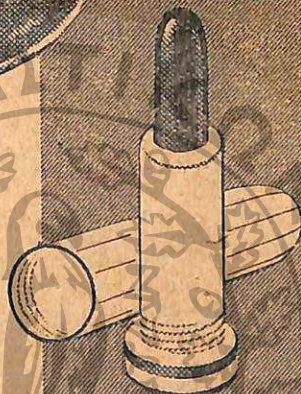
5) 9: "Αγιος Παντελεήμων — Οινόη.

"Γνώμη,

ΓΙΑ 8 ΤΥΠΟΥΣ
ΟΚΤΩ φωτεινοί χρωματισμοί χειλέων με
τό ανεξίτηλο άδικοδες:

Κραγιόν
MAORI

Κραγιόν ΜΑΟΡΙ: Για να έχετε ώραία χείλη
Λανολίνη ΚΑΝΑ: Για τα χέρια και το δέρμα
ΡΟΔΑΛΙΝΗ: Για το πρόσωπό σας

- 12)9: 'Ανάβυσσος.
19)9: Ραφίνα — Μαρμάρι.
25—26)9: 'Αρτεμίσιον (δρεϊβατική).
26)9: Κινέττα.

**ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ
ΟΜΙΛΟΣ «ΧΑΡΑΥΓΗ»**
(Μητροπόλεως 32)

- 5)9: Κάλαμος — Καλολίδαδο — "Α-
γιοι 'Απόστολοι.
12)9: Νέα Μάκρη — Ευκακίριζα.
19)9: Ναύπλιον — Τολό.
26)9: Κανόκια.

**ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ «ΠΑΝ»**
(Κοραή 3)

- 5)9: α) Σούνιον — Λεγρινά. 6) "Α-
νω Μάτι (κατασκήνωσις). γ) Πάρνηθα.
12)9: 'Αγία Μαρίνα — 'Αφαία.
19)9: Γύρος Καλλιθέρας. 6) Βραώ-
να — Χαμολιά. γ) Πόρτο Ράφτη — Γύ-
ρος Περατής.
25—26)9: Μύκονος — Δήλος.
26)9: Πάρνηθα.

**ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΗ
ΕΝΩΣΙΣ ΑΘΗΝΩΝ**
(Φειδίου 8 α)

- 4—12)9: Κέρκυρα.
19)9: Αίγινα — 'Αφαία.
26)9: Πόρος — Νεώριον.

**ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ
ΕΝΩΣΙΣ ΝΕΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ
ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΩΝ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ**
('Αριστείδου 150)

- 5)9: Πόρτο Ράφτη.
12)9: Πόρτο Γερμεό.
19)9: 'Αγία Μαρίνα — Ναός 'Αφαιάς.
26)9: Κάλαμος — "Αγιοι 'Απόστο-
λοι.

**ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ
ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ**
(Πλάτωνος 1)

- 12)9: Κινέττα.
19)9: Κάλαμος — "Αγιοι 'Απόστο-
λοι.

**ΠΕΙΡΑΙΩΣ
«ΑΤΤΙΚΟΣ» ΕΚΔΟΜ. ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ
ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ**
('Ολυμπίας και Ράλλη)

- 4—5)9: "Αργος — Κεφαλάρι — Μυ-
λοι.
12)9: Φλεβαριώτισσα.
19)9: Λούτσα.
26)9: 'Ανάβυσσος.

**ΕΚΔΟΜΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ
ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

(Παλαμηδίου 23)

- 4—5)9: Κορσάι — "Αγιος Δημή-
τριος — Λομπάρδα.
11—12)9: Μαρκόπουλο — Πόρτο Ρά-
φτη — Μονή 'Ιερουσαλήμ.
18—19)9: Κόρινθος — Μ'λοι — Κε-
φαλάρι — "Αργος — Μικη. αι.
26)9: Καμάριζα — Λαύριον — Σού-
νιον.

**ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΩΝ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ «ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ»**
(Τζαβέλλα 10)

- 5)9: Πάρνηθα.
11—12)9: Οίτη (δρεϊβατική).
19)9: α) Μεγ. Πεύκο — Φανερώμενη.
6) 'Ανάβυσσος.
26)9: Κιούρκα — Μπελέτσι.

**ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ
ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ**
(Τέρμα Μπουμπουλίας)

- 5)9: Βίλλια — Πόρτο Γερμεό — Κι-
θαιρών.
12)9: Πόρος.
19)9: Καμάριζα (έορταστική 27 χρο-
νων Φ.Ο.Π.).
26)9: Πόρτο Ράφτη — Μονή Εύαγ-
γελιστρίτσας.

**ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ
«Ο ΠΟΡΦΥΡΑΣ»**
(Καραϊσκού 90)

- 5)9: Πάρνηθα.
11—12)9: Οίτη (δρεϊβατική).
12)9: Μεγ. Πεύκο — Φανερώμενη.
19)9: 'Ανάβυσσος.
26)9: Κιούρκα — Μπελέτσι.

**ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ
ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΣΤΕΛΛΑΣ**
(Λεωφ. Φαλήρου 29 β)

- 5)9: Βίλλια — Πόρτο Γερμεό.
12)9: Μάτι 'Αγίου 'Ανδρ. ου.
19)9: Κατσιμίδι.
26)9: Μπάφι.

**ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΝΙΚΑΙΑΣ «Ο ΠΑΝ»**
(Γρεβενών 30)

- 5)9: Λουτράκι — Μπίσια.
12)9: Λομπάρδα.
19)9: Πόρος.
26)9: Γνωστή μόνο στον 'Αρχηγό.

**ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ «ΖΗΝΩΝ»**
(Μπουμπουλίας 33)

- 4—5)9: "Όσιος Λουκάς — "Ασπρα
Σπίτια.
5)9: Σούνιον.
12)9: α) Ραφίνα — Νημποριό. 6)
Κινέττα — "Αγιοι Θεόδωροι.
19)9: α) Πόρος. 6) Κάλαμος — "Α-
γιοι 'Απόστολοι.
25—26)9: "Υδρα.
26)9: Πόρτο Γερμεό.

**«ΠΛΑΤΩΝ» ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ
ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ**

(Πύλης 24)

- 10)9: Δαφνί (άπογευμ. περίπατος).
14)9: "Όσιος 'Ιερόθεος.
21)9: 'Επίσκεψις στο Μουσείο Πει-
ραιώς.
24)9: Περιστέρια Σαλαμίνας (άπο-
γευμ. περίπατος).

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ**

(Μέγαρο Πεσμαζόγλου, Πανεπιστημίου 39)

- 4—5)9: 'Εκδρομή στις Σπέτσες.
12)9: 'Εκδρομή σε μη καθορισθέν μέ-
ρος.
18—19)9: 'Εκδρομή στη Μύκονο και
Δήλο.
26)9: Πρωινός περίπατος, έκκλησις
από το ξεχαροπλαστείο "Πικαντίλλου».

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ

Οι ώρες ελευθέρας εισόδου στα διάφορα
'Υπουργεία για το κοινό είναι οι εξής:
ΓΕΩΡΓΙΑΣ: Δευτέρα — Τετάρτη — Πα-
ρασκευή 12½—2.
ΔΗΜ. ΤΑΞΕΩΣ: Τρίτη — Πέμπτη —
Σάββατον 12½—2.
ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη —
Παρασκευή 12½—2.
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ: Δευτέρα — Τετάρτη —
Παρασκευή 12½—2.
ΕΜΠΟΡΙΟ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάβ-
βατον 12½—2.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ: Τρίτη — Πέμπτη —
Σάββατον 12½—2.
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη —
Παρασκευή 12½—2.
ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάβ-
βατον 12½—2.
ΕΜΠΟΡ. ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ: Τρίτη — Πέμπτη —
Σάββατον 12½—2.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ: Τρίτη — Πέμπτη —
Σάββατον 12½—2.
ΠΑΙΔΕΙΑΣ και ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ: Δευ-
τέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—
2.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ: Δευτέρα — Τετάρτη —
Παρασκευή 12½—2.
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη —
Παρασκευή 12½—2.
ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ: Τρίτη — Πέμπτη —
Σάββατον 12½—2.
ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ: Τρίτη — Πέμ-
πτη — Σάββατον 12½—2.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Σταθμός Α' Βοηθειών ('Αθηνών)	55.555
» » » (Π. Φαλήρου)	99.324
» » » (Πειραιώς)	45.612
Πυροσβεστική 'Υπηρεσία ('Αθην.)	71.441
» » » (Στ. Βάθ.)	72.105
» » »	42.412
» » »	44.161
Βλάβες — διακοπές ηλεκτρικού 'Αθηνών	85.611
Βλάβες — διακοπές ηλεκτρικού Πειραιώς	47.750
» » »	44.065
Βλάβες 'Υδρεύσεως	663.023

Ραδιοφωνικοί Σταθμοί 'Ελλάδος

	Μηκ. κύμ. Μέτρα
*Αθηνών (μεσαίων)	412
» » »	451
» (βραχέων)	19,53—25,6—31,23—41,09—48,55
» ('Ενόπλων Δυνάμεων, μεσαίων)	230,7
» (» βραχέων)	47,39—80,86
» (Πανεπιστημίου, μεσαίων)	400
»	202
Βόλου (μεσαίων)	287,6
Θεσσαλονίκης (μεσαίων)	379
» (Φωνή 'Αμερικής, μεσαίων)	298,21
» ('Ενόπλων Δυνάμεων, μεσαίων)	42,86
» ('Ενόπλων Δυνάμεων, βραχέων)	42,86
'Ιωαννίνων (» » »)	42,1
Καβάλας (» » »)	39,3
Κοζάνης (» » »)	37,74
Λαρίσης (» » »)	44,43
Μακρονήσου (» » »)	42,25
Καρπενησίου ('Εθνικού 'Ιδρύματος, βραχέων)	46
Χανίων (μεσαίων)	198,2
Πατρών (μεσαίων)	198,5
Τριπόλεως ('Ενόπλων Δυνάμεων, βραχέων)	47,85
Χανίων (βραχέων)	44,92

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. Ἡ γενέτειρα τοῦ Ἡροδότου.
2. Ὑπῆρξε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἡ σπουδαιότατη, ὑπὸ Κορινθίων ἰδρυθεῖσα, πόλις τῆς Σικελίας, ἀλλὰ καὶ μία πόλις τῆς πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης.
3. Κατασκευαστὴς ὠρισμένου εἰδους ὑποδημάτων (δημ.).
4. Υἱὸς τοῦ Ἀτλαντος καὶ τῆς Πηλίωνης, κατασπαράχθηκες ὑπὸ λεόντων. — Ελευθεροὶ ἐπαγγελματῖαι (γεν.).
5. Κολάζουν... ἡχητικῶς. — Ἀντανουμίας αἰτιατική. — Ὑποθετικόν. — Ἥχητική ἐγγύσεις...
6. Πατὴρ τοῦ Πηλέως καὶ Τελαμώνος (δοτ.). — Ἡ γραφὴ τοῦ 150. — Ὄνομα παλαιῶν Γάλλων οἰκονομολόγων ἢ... πληθ. κτητ. ἀντανουμίας.
7. Μουσικὸς φθόγγος. — Ἐνα ἀντιστρόφως διαβαζόμενον ξενικὸν γυναικεῖον ὄνομα, ἀλλὰ καὶ ὄνομα ἐρημικῆς συστάδος νήσων πλησίον τῆς Θήρας.
8. Ἡ πατρίς τοῦ Ἡσιόδου. — Τρία φωνήεντα, ἕνα ἀρχαῖον ῥημα σημαίνει φωνάζω (με διαλυτικά).
9. Πολλοὶ ἱατροὶ τὰ ἔχουν στὴν τσέπη τους (γεν.).
10. Προηγούνται τοῦ Ἀνακτος. — Γυναικεῖον ὄνομα. — Οὐδέτερον ἀντανουμίας.
11. Πόλις τῆς Κυανῆς Ἀκτῆς, ἡ γενέτειρα τοῦ Γαριβάλδη. — Ὁ πλὸν τῶν ὀ ἰος.
12. Διάσημος συγγραφεὺς. — Μουσικὸς φθόγγος. — Ἐξήτησεν ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου νὰ κάμῃ τὸν σύζυγόν της Τιθωνὸν ἀθάνατον.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. Μία τῶν Δωδεκανήσων (αἰτ.).
2. Πατὴρ τοῦ Αἰσχίνου, φίλος τοῦ Σωκράτους. — Γιά νὰ ἀναδειχθῇ πρέπει καὶ νὰ... γδυθῇ.
3. Ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου ἀναφερομένη πόλις τοῦ βασιλείου τοῦ Ἀγαμέ-

μνονος (γεν.). — Συμπλεκτικός σύνδεσμος πρὸ φωνήεντος (δημ.). — Ἑλληνικὸ νησί (γενική).

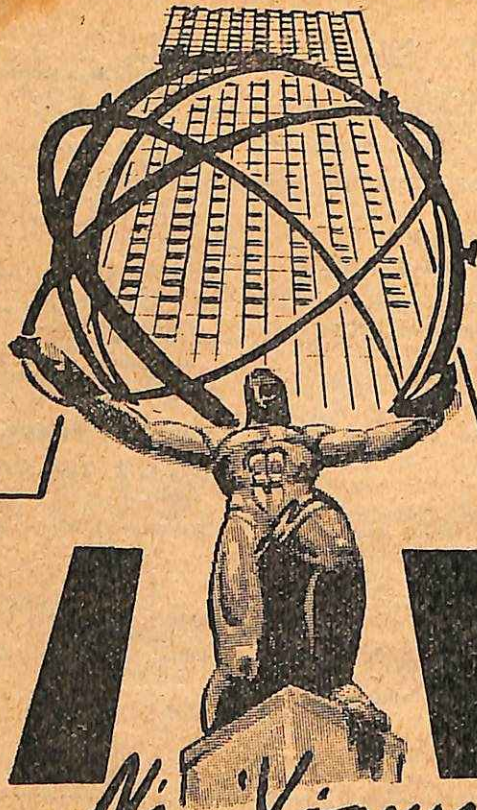
4. Υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Κρήτης, ἀδελφὸς τοῦ Μυσοῦ καὶ Λυδοῦ. — Ἐνα ἐπιτραπέλιον ὑάλινον ἢ κρυστάλλινον σκεῦος (ἐνάρθρως ἰταλ.).
5. Αὐτοὶ ἀποφεύγουν τὴν μετ' ἄλ-

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

λων συναναστροφὴν ἢ... ἔχουν τιμωρηθῇ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν.

6. Ὁ βασιλεὺς τοῦ σκακιῦ, ὅπως τὸν προφέρουν οἱ Γάλλοι. — Ὁ φθαλμικὴ πάθησις.
7. Ἐργασία ἢ ἀπασχόλησις ὠρισμένου μέρους τοῦ 24ώρου (δημοτική). — Βουλεβάρτον τῶν Παρισίων.
8. «... παιδί, σὰν ἀλεύκαντο παννί» (παροιμία).
9. Ἀλβανικὴ νῆσος. — Μία τῶν αἰσθήσεων (ἐνάρθρως).
10. Μουσικὸς φθόγγος. — Συνορεύει μετὰ τὴν Ἰνδοκίαν. — Ἀφίω, ἀρχαῖστί.
11. Φοινικοειδὲς φυτὸν τῶν μαλακῶν χωρῶν.
12. Αἰτιατικὴ ἀντανουμίας. — Λίμνη τῆς Αἰτωλοκαρνανίας, μία τῶν γραφικωτέρων λιμνῶν μας.

I. X.
(Λύσεις στὴ σελίδα 127)

Νέα Ὑόρκη

ἀναχωρήσεις ἐβδομαδιαίως ἀπὸ τὸν ἀερολιμένα τοῦ Ἑλληνικοῦ γιὰ τὴν Νέα Ὑόρκη καὶ 60 μεγάλες πόλεις τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, με δικαίωμα νὰ σταματήσετε στὴ Ρώμη, τὴ Γενεύη (εἴτε Ζυρίχη) καὶ τὸ Παρίσι γιὰ νὰ ἐπισκεφθῆτε τὴν Ἰταλία, τὴν Ἑλβετία καὶ τὴν Γαλλία.

Γιὰ ἕνα ἰδανικὸ ταξεῖδι
ταξιδεύετε μετὰ τῶν
TWA

TRANS WORLD AIRLINES

Ἀποταθῆτε εἰς τὰ Γραφεῖα Ταξιδίων ἢ εἰς τὴν **TWA**

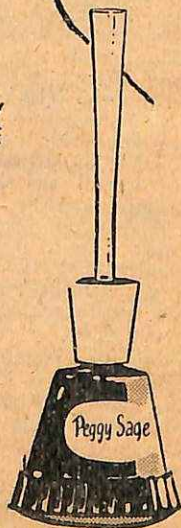
ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ - ΑΘΗΝΑΙ - Τηλ. 20.661 - 30.093 - 30.094

Peggy Sage

....Τό βερνίκι πού χαρίζει πολλῶν
ἡμερῶν διάρκεια στήν MANICURE
σας.... νύχια μακριά, στερεά,
τέλεια βαμμένα, πού κάνουν κάθε
κίνησι τοῦ χεριοῦ σας μιά
αἰσθητική ἀπόλαυσι.

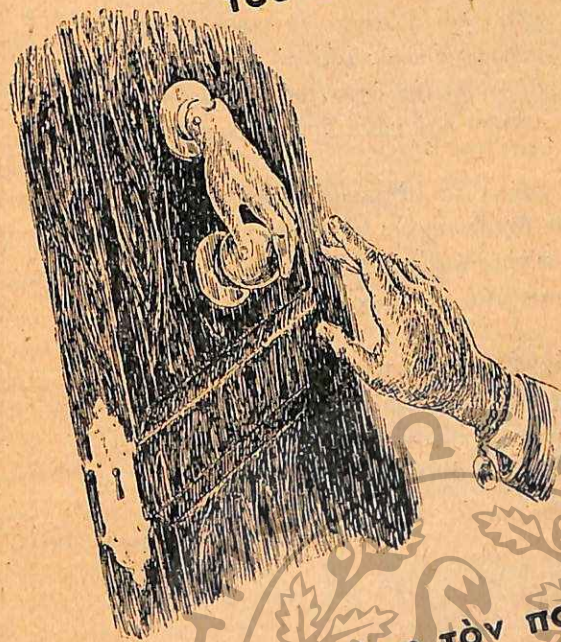
Οἱ κομψότερες γυναῖκες τοῦ
κόσμου... ἐκεῖνες πού πάντα
ζητοῦν τὸ τέλειο...διαλέγουν
PEGGY SAGE.

SALONS: PARIS • NEW YORK • LONDON

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ: ΦΙΛ. Α. ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ
ΟΔΟΣ ΛΑΜΑΧΟΥ 3^ο - ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ: 32-936

Η Ηκολα
χτυπά τὴν πόρτα
τοῦ σπιτιοῦ σας...

γιὰ νὰ σᾶς φέρῃ τὸν πολιτισμὸ
τοῦ ἡλεκτρισμοῦ καὶ τοῦ νεροῦ.

Η Ηκολα
Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

Ὁ δάναλος τοῦ βοσκού

Χαί, χαί... καὶ σαλάγαε τὰ γαλάρια του
ὁ γιῶμορφος βοσκὸς μέσ' τὸ λειβάδι.
χαί, χαί... μὲ τὴν ἀγκλίτσα τὰ προβάδαγε
κάθε πουργὸ καὶ κάθε βοράδν, βοράδν.

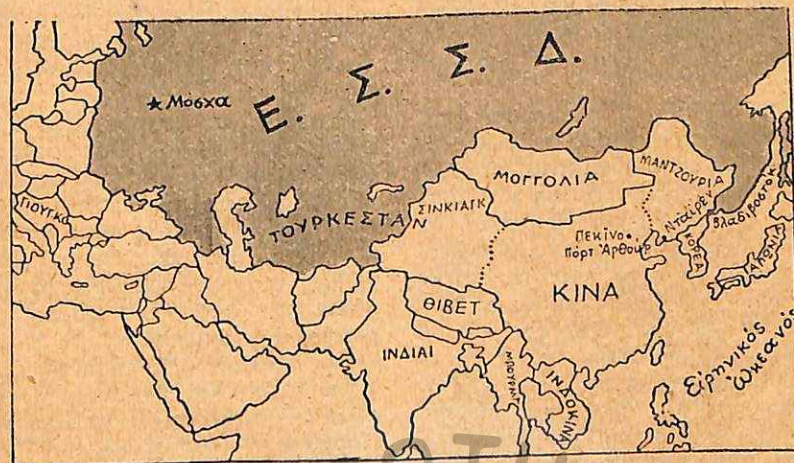
Χαί, χαί... τὰ λάγια μὲ τ' ἀσημοκούδονα...
—Μὰ ἐχτιές, ἐχτιές τί θρηῆρος μέσ' τὰ δάσα:
ἕνας παπῆς καὶ πίσω ἐφέρανε
μὴ φτωχικὴ κι' ἀσπροτυμῆν κάσα.

Κι' ἀργά, δίχως ψαλμούς, τὴν ἀνεβάσανε
 στὸ ἔρημοκλῆσι, ἀπὰ στὰ κορφοβοῦνια
 κι' ἔρμα ἐβελάζαν θλιβερὰ τὰ πρόβατα
 καὶ θλιβερὰ ἀντιλάλααν τὰ κουνδούγια.

(Ἀπὸ τὰ «Ρόδα στὸν Ἀφρό», 1911)

Ὁ Ρῶμος Φιλόρας, ψευδώνυμο τοῦ Ἰωάννη Οἰκονομοπούλου, γεννήθηκε στὰ 1888, στὸ Δεσφινί τῆς Κορινθίας. Ἐργάσθηκε ὡς συντάκτης σὲ διάφορες ἐφημερίδες καὶ ἀπὸ ἐνωρίς δημοσίευσε ποίηματα ποὺ τὰ ἐξαρχολογεῖ ἀπεριωμένο καὶ ἕνα τραγουδί, ὅταν τὸν κτύπησε μοῖρα σκληρή. Ἄτι δὲ Φι-
λῶρας, γένος ἀκόμη, μόλις 39 χρονῶν, κλείστηκε στὸ Δομοκαίτεο. Ἐξέδω-
τε «Κλειψύδρα» (1921), τὴ «Θυσία» (1923) καὶ τὸ πεζογράφημα «Ὁ Θεατρί-
σις τῆς Ζωῆς» (1916). Ὁ πρῶτος τόμος τῶν «Ἀπάντων» του ἐξεδόθη μὲ
εἰσαγωγή τοῦ κ. Αἰμ. Χονδροπούλου τῇ 1939 ζώντας ἀκόμη τοῦ ποιητοῦ. Ἀ-
νεκδοτά ποίηματα τοῦ Ρῶμου Φιλόρα εἶναι σκορημένα σ' ἐφημερίδες καὶ
περιοδικὰ καὶ πάμπολλα, γραμμένα ἀπὸ τὸ Ἄσυλο βρίσκονται σὲ χεῖρα πολ-
λῶν.

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα ὅλου τοῦ κόσμου

ΣΥΜΜΑΧΟΙ ἢ ΑΝΤΙΠΑΛΟΙ ;

KINA KAI PΩΣIA

Toũ
LOUIS FISCHER

Τὸ μεγαλύτερο αἶνιγμα τῆς παγκόσμιας διπλωματίας εἶναι σήμερα χωρίς ἀμφιβολία οἱ σχέσεις τῆς Ἑρυθρᾶς Κίνας καὶ τῆς Ἑρυθρᾶς Ρωσίας. Ὁ Μάο Τσέ Τούνγκ καὶ ὁ Γκεόργκι Μαλένκωφ εἶναι ἄραγε σύμμαχοι ἢ ἀντίπαλοι;

"Αν ἡ Κίνα ἤθελε νὰ διασπάσῃ
τὸν δεσμό μετὰ τὴν Ρωσία, εἶναι

ἀρκετὰ μεγάλη καὶ ἀρκετὰ δυνα-
τη ὥστε νὰ τὸ κάμῃ. Ἡ Κίνα δὲν
κατέχεται ἀπὸ σοβιετικὰ στρα-
τεύματα καὶ ἔτσι ἡ Ρωσία δὲν
μπορεῖ νὰ θέσῃ ὑπὸ τὸν πλήρη
ἐλεγχό της τὴν χώρα αὐτή. Ὁ
Κινέζος γίγας δὲν εἶναι καμμιὰ
μαριονέττα σὺν τὴν Βουλγαρία
καὶ ὁ Μάο δὲν θὰ ἀνέχεται εὐ-
χαρίστως νὰ θεωρῇται σὺν ἑνας

Κινέζος ύποτελής που ύπακούει στις διαταγές της Μόσχας. Ώστόσο ως ποιό σημείο είναι άνεξάρτητος;

Η προσπάθεια να βρούμε την απάντησι σ' αυτό τὸ ἐρώτημα, πρέπει να ἀρχίσῃ με μιὰ ἀπλή ἀλλὰ βασική ἀλήθεια: ὅταν οἱ κυβερνήσεις πιστεύουν πῶς ἐνεργοῦν γιὰ τὸ συμφέρον τοῦ ἔθνους τους, παραμερίζουν τὶς ἰδεολογίες καὶ τὰ κοινωνικά συστήματα.

Ἡ Σοβιετικὴ Ρωσία ποὺ ἦταν ἀντιναζιστικὴ ἔκανε συμφωνία μετὰ τὴν Ναζιστικὴ Γερμανία, τὸ 1939, γιὰ νὰ κερδίσῃ ἐδάφη καὶ χρόνον. Οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες, ἂν καὶ εἶναι χώρα ἀντικομμουνιστικὴ, ἔδωσε στὴν κομμουνιστικὴ Ρωσία 11 δισεκατομμύρια δολάρια μετὰ τὸν νόμον «Δανεισμοῦ καὶ Ἐκμισθώσεως» γιὰτὶ τὸ ἐθνικὸν συμφέρον τῆς Ἀμερικῆς ἀπαιτοῦσε τὴν ἥττα τοῦ Χίτλερ. Ἡ κομμουνιστικὴ Γιουγκοσλαβία ἀπὸ τότε ποὺ ἀποσχάσθηκε ἀπὸ τὴν Μόσχα, τὸ 1948, πῆρε σημαντικὴ Ἀμερικανικὴ οἰκονομικὴ καὶ στρατιωτικὴ βοήθεια.

Εἶναι φανερό πῶς μπορεῖ νὰ δημιουργηθοῦν καταστάσεις στὶς ὁποῖες μιὰ κομμουνιστικὴ χώρα νὰ φοβᾶται μιὰ ἄλλη καὶ νὰ σταθῇ στὸ πλευρὸ μιᾶς χώρας ἀντικομμουνιστικῆς. Γνωρίζουμε ἀπὸ τὴν πρόσφατη ἱστορία ὅτι πολλὰ καπιταλιστικὰ κράτη ἀγωνίστηκαν τὸ ἕνα ἐναντὶον τοῦ ἄλλου καὶ δικτατορίες στάθηκαν ἀντιμέτωπες. Σὲ κάθε περίπτωσι τὰ συγκρουόμενα ἔθνη ἀποφύροντα ἀποδείχθηκαν ἰσχυρότερα ἀπὸ τὶς ὁμοιώτητες.

Τὸ νὰ εἶναι λοιπὸν ἡ Ἐρυθρὰ Κίνα καὶ ἡ Ἐρυθρὰ Ρωσία ἀντίπαλοι, εἶναι κάτι φυσικόν. Ἀλλ' ὥστε στὶς μετὰ τὸν πόλεμον σχέσεις φαίνεται πῶς ἡ Κίνα ἔχει κερδίσει ἤδη ἀρκετά. Ἡ Βόρειος Κο-

ρέα π.χ. ἦταν δορυφόρος τῆς Ρωσίας τὸν Ἰούνιον τοῦ 1950 ὅταν εἰσέβαλε στὴν Νότιον Κορέα μετὰ τὴν παρότρυνσι τῆς Μόσχας. Ἄν ἡ διαμάχη προχωροῦσε σύμφωνα μετὰ τὸ σχέδιον τοῦ Κρεμλίνου καὶ κατέληγε στὴν ταχεῖα ὑποταγὴ τῆς Νοτίου Κορέας, ἡ Μόσχα θὰ ἀποκοτοῦσε μιὰ ἀνεκτίμητη προκεχωρημένη θέσι, ἀπὸ τὴν ὁποία θὰ μπορούσε νὰ ἀπειλήσῃ τὴν Ἰαπωνία καὶ νὰ διεκδικήσῃ τὴν θέσι τῆς Ἀμερικῆς στὴν Ἀπὼ Ἀνατολή. Ὁ Μάο ὅμως ἀναγκάσθηκε νὰ διαθέσῃ ἑκατοντάδες χιλιάδες στρατὸ καὶ πολῖτες γιὰ τὴν Βόρειον Κορέα. Ἐτοί ἡ ἐπιρροὴ τοῦ Πεκίνου στὸ βόρειον τμήμα τῆς χερσονήσου μεγάλωσε. Ὅπως ἦταν ἀναπόφευκτον, ἡ φιλοκινεζικὴ ὁμάς τοῦ Βορειοκορεατικοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος ἀνέλαβε ὁλόκληρὴν τὴν ὀργάνωσίν του καὶ ἐκκαθάρισε τὰ φιλορωσικὰ στοιχεῖα. Ἡ Βόρειος Κορέα ἔγινε δορυφόρος τῆς Ρωσίας.

Ἡ Μόσχα δίνει θέβαια τώρα χρήματα καὶ ὕλικά γιὰ τὴν ἀνοικοδόμησι καὶ μπορεῖ νὰ προσπαθῇ νὰ ἀνακτήσῃ τὴν χαμένη κυριαρχίαν της στὴν Βόρειον Κορέα. Ἀλλὰ ἡ ξένη βοήθεια δὲν εἶναι ποτὲ τόσο ἀποτελεσματικὴ, ὅσο ὁ ἐσωτερικὸς ἔλεγχος. Καὶ τὸν ἔλεγχον αὐτὸν τὸν ἀσκεῖ ἡ Κίνα.

Ἡ Κινεζικὴ διείσδυσις στὴν Βόρειον Κορέα ἐλαττώνει ἀκόμη τὴν Σοβιετικὴ ἐπιρροὴ στὴν γειτονικὴ Ματζουρία. Αὐτὸ εἶναι μιὰ σημαντικὴ συνέπεια τοῦ Κορεατικοῦ πολέμου. Ἡ Μαντζουρία μετὰ 40 ἑκατομμύρια καὶ τὶς τεράστιες φυσικὰς πλουτοπαραγωγικὰς πηγὰς, εἶναι ἡ περισσότερον βιομηχανοποιημένη περιοχὴ τῆς Κίνας. Παρέχει ἀκόμη τὸν συντομώτερον δρόμον μετὰ τὸν μεγάλου ρωσικοῦ λιμανιοῦ τοῦ Βλα-

διδοστόκον στὸν Εἰρηνικόν καὶ τῆς ὑπόλοιπης Ρωσίας.

Τὸν 19ο αἰῶνα ἡ κυβερνήσις τοῦ Τσάρου πῆρε τὸ δικαίωμα νὰ φτιάξῃ τὴν Κινεζικὴ Ἀνατολικὴ Σιδηροδρομικὴ Γραμμὴ διὰ μέσου τῆς Μαντζουρίας ποὺ ἔδωσε στὴν Ρωσίαν τὴν δυνατότητα νὰ διακυβερνήσῃ σὲ μεγάλη ἔκτασιν τὴν περιοχὴν, παρ' ὅλην τὴν δυσarrέσκεια τῆς Κίνας. Τὸ 1929 ὁ Στάλιν ὠδήγησε τὸν Ἐρυθρὸν Στρατὸν στὴν Μαντζουρία γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς Κινέζους νὰ πάρουν τὴν γραμμὴν. Ὡστόσο ἡ εἰσβολὴ τῆς Ἰαπωνίας, τὸ 1931, ὑπενόμωσε τὴν θέσιν τῆς Μόσχας καὶ ὕστερα ἀπὸ τέσσαρα χρόνια ἡ Ρωσία ἀναγκάστηκε νὰ πωλήσῃ τὴν γραμμὴν στὴν Ἰαπωνικὴν κυβερνήσιν ἀνδρεικέλων τῆς Μαντζουρίας.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς λόγους ποὺ πρόβαλε ὁ Στάλιν ὅταν ἀργοποροῦσε νὰ κηρύξῃ τὸν πόλεμον ἐναντίον τῆς Ἰαπωνίας, ἦταν ὅτι ἤθελε νὰ ξανακερδίσῃ τὴν Μαντζουρίαν. Στὴν Γιάλτα συμφωνήθηκε ὅτι οἱ Κινεζικὲς Ἀνατολικὰς καὶ Νότιες Σιδηροδρομικὰς Γραμμὰς τῆς Μαντζουρίας θὰ θρίσκονταν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Σοβιετικῆς κυβερνήσεως ποὺ θὰ μπορούσε ἐπίσης νὰ ἀσκήσῃ ἔλεγχον στὸ λιμάνιν τοῦ Νταϊρέν καὶ τὴν ναυτικὴν θάσιν τοῦ Πόρτ Ἀρθούρ ποὺ καὶ τὰ δύο τὰ εἶχε παρὲν ἄλλοτε ἀπὸ τὴν Κίνα ἡ τσαρική Ρωσία.

Τὸ 1950, ὕστερα ἀπὸ παρατεταμένες διαπραγματεύσεις μετὰ τὸ Πεκίνο, ἡ Μόσχα συγκατατέθηκε νὰ ἐπιστρέψῃ τὶς σιδηροδρομικὰς γραμμὰς καὶ τὸ Πόρτ Ἀρθούρ στὴν Ἐρυθρὰ Κίνα «ὅχι ἀργότερα ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ 1952». Αὐτὸ ὅμως δὲν πραγματοποιήθηκε ἀκόμη. Ἀντίθετα, ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Κίνας τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1952 «ζητεῖ» ἀ-

πὸ τὴν Σοβιετικὴν κυβερνήσιν νὰ παραμείνῃ στὸ Πόρτ Ἀρθούρ καὶ ἡ Σοβιετικὴ κυβερνήσις μετὰ πολλὰ ὑποχρεωτικότητά «συμφωνεῖ».

Ἡ κρίσις τῆς Κορέας μπορεῖ νὰ χρησίμευσε σὰν δικαιολογία στὸ Κρεμλίνο γιὰ νὰ διατηρήσῃ τὸ ἔλεγχον στὴν Μαντζουρία. Ἀλλὰ πόσον καιρὸν μπορεῖ νὰ σταθῇ αὐτὴ ἡ δικαιολογία; Πόσον καιρὸν ἔνα ἰσχυρὸν Κινεζικὸν καθεστὼς μπορεῖ νὰ ἐπιτρέπῃ σὲ ἕναν γείτονα μετὰ θαθεῖα ριζωμένους ἐπεκτατικὰς τάσεις νὰ παραμένῃ μέσα στὰ ἐδάφη του; Ἄλλωστε τὸ φιλόδοξον σχέδιον ἐκβιομηχανοποιήσεως τοῦ Μάο πρέπει νὰ ἀρχίσῃ καὶ νὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ τὴν Μαντζουρίαν. Καὶ ὁ Κινέζος δικτάτωρ ἔρει ἀρκετὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ρωσίας ὥστε νὰ φοβᾶται τὸ βαρὺ χέρι τῆς πᾶν ὅτις συγκοινωνίας καὶ τὰ λιμάνια τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς. Οἱ Κινεζικὲς ἐνοπλεις δυνάμεις στὴν Βόρειον Κορέαν χρησιμοποίησαν τὴν Μαντζουρίαν σὰν σταθμὸν διαμετακομιῆς καὶ σὰν θάσιν ἀνεφοδιασμοῦ. Αὐτὸ ὑποβοήθησε τὴν ἐξουσίαν τῶν διοικητικῶν ὀργάνων τοῦ Πεκίνου ἐπ' αὐτοὺς πράκτορες τοῦ Κρεμλίνου στὴν Μαντζουρίαν. Ἡ παλιὰ Ρωσοκινεζικὴ διαμάχη γιὰ τὴν Μαντζουρίαν ξανάρχισε.

Ἡ ΜΟΓΓΟΛΙΑ

Ἡ Μαντζουρία καὶ ἡ Κορέα δὲν εἶναι οἱ μόνες ζωτικὲς περιοχὲς στὶς ὁποῖες θρίσκονται ἀντιμέτωπες ἡ Ρωσία καὶ ἡ Κίνα. Ἡ Κίνα διεκδικοῦσε πάντα τὴν κυριαρχίαν τῆς μεγάλης ἐκτάσεως τῆς Ἐξωτερικῆς Μογγολίας, ἀκόμη καὶ ἀφοῦ ἡ Μόσχα τὴν εἶχε μεταβάλλει σὲ ἕνα ἀνίσχυρον ὑποτελὲς. Ὅταν ἡ Ἰαπωνία καὶ ἡ Ρωσία ὑπέγραψαν μιὰ συνθήκην, τὸ 1941, σύμφωνα μετὰ τὴν ὁποία τὸ Τόκιο δεχόταν τὴν κατο-

λέτα» έδωσαν στα «Όλύμπια» παρουσία των Βασιλέων την μεγάλη τους επίσημη παράσταση. Η επιτυχία συνώδευσε και πάλι το έργο της κ. Στράτου, η οποία αποφάσισε να παρουσιάσει τους ελληνικούς χορούς και τα τραγούδια στο εξωτερικό. Η πρώτη περιοδεία των χορευτών της «Εταιρίας» άρχισε τον Ιούλιο του 1953 και έτελειωσε τον Αύγουστο. Περιέλαβε την

του έργου ξεφεύγει πια από τα καλλιτεχνικά όρια. Γίνεται εθνική υπόθεση. Οι ξένοι εγνώρισαν την σύγχρονη Ελλάδα, και η διεθνής κριτική, μελετώντας τα μουσικοχορευτικά στοιχεία των «Μπαλλέτων», έτόνισε το γεγονός ότι ο νεοελληνικός πολιτισμός — μια έκδηλωση του οποίου είναι οι χοροί και τα τραγούδια του λαού μας — φέρει έντονα τα στοιχεία που αποδει-

Ήπειρωτικός χορός με τοπικά κοστούμια.

Έλβετία, την Γαλλία και την Όλανδία, όπου τα «Λαϊκά Μπαλλέτα» έλαβαν μέρος με εξαιρετική επιτυχία στο «Φεστιβάλ» του Άμστερνταμ. Τον Νοέμβριο του 1953 έγινε η δεύτερη μεγάλη περιοδεία, που διήρκεσε τέσσερις μήνες περίπου. Αυτή τη φορά τα «Μπαλλέτα» έπεσκέφθησαν την Άμερική, τον Καναδά, την Κούβα και πολλές άλλες χώρες. Έδωσαν παραστάσεις στα καλύτερα θέατρα των μεγαλύτερων πόλεων, παρουσιάστηκαν από την τηλεόραση, τραγούδησαν στο ραδιόφωνο και γύρισαν πολλούς δίσκους με ελληνική μουσική και τραγούδια. Κατά την διάρκεια της περιοδείας τους οι καλλιτέχνες της «Εταιρίας» έλαβαν μέρος σε 100 περίπου παραστάσεις και έχορρεψαν συνολικώς 400 περίπου ώρες.

Η επιτυχία του κολοσσιαίου αυ-

κύνουν την σχέση του με τον αρχαίο και τον βυζαντινό πολιτισμό.

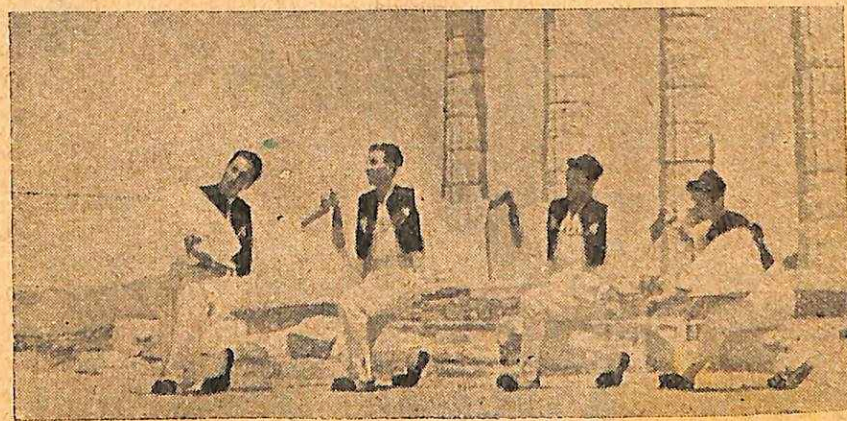
☆

Τα «Μπαλλέτα» βρίσκονται τώρα κοντά μας και ετοιμάζονται για τις νέες τους εξορμήσεις. Έν τώ μεταξύ η κ. Στράτου και το έπιτελείο της συνεχίζουν την μελέτη των μουσικοχορευτικών εκδηλώσεων του λαού μας και συλλέγουν τα απαραίτητα στοιχεία για το έργο τους. Έδώ πρέπει να τονισθώ το γεγονός ότι και η πιο μικρή λεπτομέρεια στο χορό (έξοδος, είσοδος, στροφές, φιγούρες, ζευγαρώματα) και στο τραγούδι των «Μπαλλέτων» είναι απόλυτα ελληνική, και στηρίζεται στα στοιχεία που συγκεντρώνουν ειδικά συνεργεία της «Εταιρίας», τα οποία παρακολουθούν τα πανηγύρια και τις γιορτές. Τα συνεργεία αυτά με επί κεφαλής την κ. Ντόρα Στράτου και τον κ. Ά-

νωγιαννάκη, περιοδεύουν στην ύπαιθρο, όπου κινηματογραφούν και ηχογραφούν τους χορούς και τα τραγούδια του λαού μας. Οι ταινίες και οι δίσκοι μελετώνται πρώτα και μετά παίζονται στους μουσικούς και τους χορευτές, οι οποίοι μαθαίνουν έτσι το ρόλο τους. Η μελέτη που γίνεται δεν μεταβάλλει τον χαρακτήρα των χορών και των τραγουδιών, απλώς τα προσαρμό-

νεργεί, για την κινηματογράφηση του χορού της «κερα - Μαρίας», τον όποιον εγνώριζε μόνον ένας γέροντας χωρικός της περιοχής.

Οι χορευτές και οι χορεύτριες της κ. Στράτου είναι διαλεγμένοι τύποι που αντιπροσωπεύουν την ελληνική φυλή. Νιάτα, λεβεντιά και όμορφα χαρακτηρίζουν τους καλλιτέχνες αυτούς, που χωρίς καμμία άμοιβή υπηρετούν την εθνική προσ-

Χορευτές με ήπειρωτικές ένδυμασίες

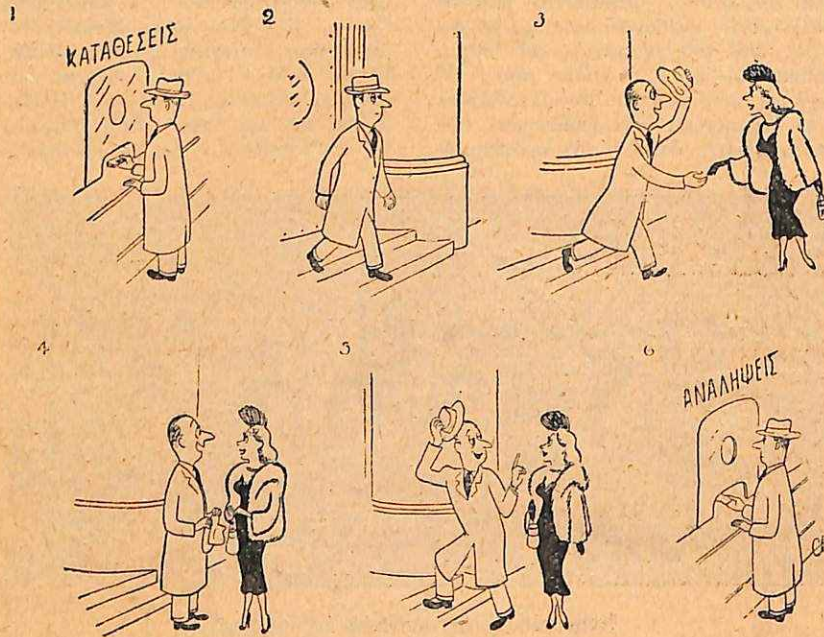
ζει στις ανάγκες της θεατρικής εμφάνισης, ώστε να ικανοποιούν κάθε θεατή και ιδίως τους ξένους, οι οποίοι δεν έχουν ιδιαίτερο δεσμό μαζί τους. Κάτι ανάλογο γίνεται και με τα περίφημα λαϊκά κοστούμια, που δημιουργεί ο καλλιτέχνης Γιάννης Τσαρούχης: Είναι καθαρώς ελληνικά, αλλά έχουν απλοποιηθεί κάπως για να διευκολύνουν τους χορευτές στις κινήσεις τους.

Αποτέλεσμα όλης αυτής της μελετημένης εργασίας δεν είναι μόνο η τελειότητα των «Μπαλλέτων», αλλά και η δημιουργία μιας πολυτιμής συλλογής από δίσκους με λαϊκή μουσική και ταινίες με ελληνικούς χορούς. Οι τελευταίες ταινίες γυρίστηκαν στον Γυδα — 60 χιλιόμετρα έξω από την Θεσσαλονίκη — όπου η κ. Στράτου και ο κ. Άνωγιαννάκης ταξίδεψαν πέντε φορές, συνοδευόμενοι από ειδικό συ-

πάθεια για την διάδοση των ελληνικών χορών. Χαρακτηριστικός τύπος των «Μπαλλέτων» είναι η διακεκριμένη χορεύτρια δις Καίτη Καρεκλά — φωτογραφία της δημοσιεύεται στο εξώφυλλό μας — από την Σέριφο. Άπλη και σεμνή, όπως ο χορός της, η είκοσάχρονη αυτή κοπέλλα εξωτερικεύει με κάποια συστολή τα συναισθήματα για την τέχνη της: «Γίνομαι πολύ ευτυχισμένη, λείπει, όταν χορεύω τους χορούς της Ελλάδας και οι θεατές, ιδίως οι όμογενείς του εξωτερικού, δακρύζουν σχεδόν από εθνική συγκίνηση. Κάθε μέρα αγαπάω και πιο πολύ την τέχνη μου, νιώθω δέ υποχρεωμένη να βοηθήσω όσο μπορώ στην προσπάθεια για την διάδοση των χορών και των τραγουδιών της πατρίδας μας».

(Φωτογραφίες Κ. Γκιζίκη)

Η ΜΟΙΡΑΙΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ

☆

Ένα νεαρό ζευγάρι πηγαίνει να δη ένα διαμέρισμα που πρόκειται να νοικιάση.

—'Αποκλείεται, λέει ο κύριος στον μεσίτη. Είναι τρομερά μικρό!

—Μά, κύριε, δεν σας καταλαβαίνω. Το διαμέρισμα αυτό είναι υπολογισμένο ακριβώς για δύο άτομα.

—Σ' αυτό συμφωνώ, λέει τότε ο κύριος. 'Αλλά, ξέρετε, έχουμε την φιλοδοξία να αποκτήσουμε κι' ένα χρυσόψαρο!

☆

A. M.

Ένας γέρος πάμπλουτος, αλλά και θεόκουφος, αγόρασε μια μέρα ένα ακουστικό, το πιο τέλειο που υπήρχε. "Υστερα από 15 μέρες περνά από το κατάστημα που το πήρε για να τους πη πόσο ευχαριστημένοι ήταν.

—'Ακούω, καταλαβαίνετε, ακούω ακόμη και τί λένε στο διπλανό δωμάτιο!

—Οί δικοί σας θα είναι πολύ ευχαριστημένοι, του λέει ο υπάλληλος.

—Χά, χά! Δεν τους είπα τίποτε για το ακουστικό. 'Αλλά άλλαξα τέσσαρες φορές την διαθήκη μου!

ΟΙ ΤΑΧΥΤΕΡΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Της

ELIZABETH MENZIES

Πολλοί είναι οι φημισμένοι συγγραφείς που έγραφαν βιβλία με καταπληκτική ταχύτητα. Και πιθανώς, ο ταχύτερος όλων ήταν ο "Εντγκαρ Ουάλλας. Με τη βοήθεια ενός ντικταφόν και με μερικούς γραμματείς έτελείωσε το μυθιστόρημά του «'Ο άνθρωπος του διαβόλου», από 80.000 λέξεις, μέσα σε 60 ώρες με μικρές μόνο διακοπές για να φάη κάτι.

Μεγαλύτερο ακόμη κατόρθωμα ήταν ένα μεγάλο άρθρο του από 36.000 λέξεις με θέμα τον πόλεμο του 1914 — 18, που τελείωσε σε 24 ώρες και που δημοσιεύτηκε την επομένη της ανακωχής. 'Αλλά ο Ουάλλας δεν ήταν ο μόνος συγγραφέας που μπορούσε να βγάλει μυθιστορήματα του «λεπτού». Μερικοί από τους παλαιότερους συγγραφείς τον ξεπέρασαν χωρίς να έχουν τα σύγχρονα βοηθήματα και τις ευκολίες υπαγορεύσεως που είχε αυτός. 'Ο Σέρ Ουάλτερ Σκωτ ήταν καταπληκτικά ταχύς. Δούλευε τόσο γρήγορα, ώστε στο τέλος των σκότωσε ή υπερκόπασε. Βρισκόταν στην άκμή της καριέρας του και είχε γράψει μερικά από τα πιο δημοφιλή βιβλία που διάβασαν ποτέ οι άνθρωποι, όταν ξαφνικά κατεστράφη οικονομικώς. 'Ενα πρωί ο συγγραφέας ανέκαλύψε ότι χρωστούσε 140.000 λίρες. Για να καθαρίσει την συνέ-

δρσι και το όνομά του έγινε κυριολεκτικά σκλάβος της πέννας του και ύστερα από επτά χρόνια εξαντλήθηκε. 'Αλλά στα χρόνια αυτά είχε πληρώσει 90.000 λίρες. Πέντε χρόνια μετά τον θάνατό του τα είχαν εξοφλήσει όλα του τα χρέη δικαιώματα των βιβλίων του.

Μετά τον Σκωτ οι συγγραφείς που κέρδισαν αρκετά χρήματα δεν ήταν πια εξαιρέσεις. 'Ο Ντίκενς, με μια καταπληκτική απόδοση, περιόδευσε την Βρετανία και την 'Αμερική διαβάζοντας κομμάτια από τα βιβλία του και μέσα σε δυο χρόνια, απ' αυτό και μόνο, μάζεψε ένα σωρό λεπτά.

Ένας 'Αγγλος συγγραφέας που διαβάζεται πάρα πολύ σήμερα είναι ο 'Αντονι Τρόλλοπ. Έργαζόταν με άπιστευτη ταχύτητα. Έγραφε 250 λέξεις κάθε 15 λεπτά και χρησιμοποιούσε ένα ρολόι για να ελέγχει το ρυθμό της δουλειάς του. Αυτό σημαίνει πως σε μια κανονική μέρα έβγαζε 8.000 λέξεις, δηλαδή δουλειά που οι περισσότεροι συγγραφείς χρειάζονται μια εβδομάδα για να την βγάλουν.

Το πρώτο βιβλίο του Κρόνιν από 250.000 λέξεις τελείωσε μέσα σε τρεις μήνες. Μόνο τις έννεα τελευταίες μέρες της συγγραφής έγραψε 50.000 λέξεις. Πολλοί γνωστοί συγγραφείς σήμερα θε-

ωρούν την απόδοσι αυτή αρκετή για ένα χρόνο. Ένας άλλος ταχύτατος Αμερικανός συγγραφέας ο Λάρρυ Στίλγουελ Έντουαρντς έγραψε ένα μυθιστόρημα από 155.000 λέξεις το οποίο μάλιστα βραβεύθηκε! μέσα σε 23 μέρες. Ο Λούις Κόλντινγκ έγραψε 200.000 λέξεις του βιβλίου του «Magnolia street» σε έξη εβδομάδες και ο Ρόμπερτ Λούις Στήβενσον συγγραφέας του «Νησιού των Θησαυρών» είχε τέτοια έμπνευσι,

ώστε έγραψε 63.000 λέξεις σε έξη μέρες παρ' όλο ότι ήταν άρρωστος στο κρεβάτι.

Ο περίφημος Γάλλος συγγραφέας Άλέξανδρος Δουμάς μέσα σε 20 χρόνια, από το 1860 έως το 1880, έγραψε 300 βιβλία. Για να διατηρήση τον ταχύ αυτό ρυθμό κλειδωνόταν σε ένα δωμάτιο και έδινε τα ρούχα του και τα παπούτσια του σε ένα φίλο του ώστε να μην μπορη να βγῆ έξω προτού τελειώσει τη δουλειά του.

Ο δάσκαλος προσπαθεί να εξηγήσει στα παιδιά τί σημαίνει ή λέξις πειρασμός. Τα παιδιά όμως δεν καταλαβαίνουν.

—Για να δοῦμε, Πέτρο, λείει σε ένα μικρό, δεν σκέφτηκες ποτέ να πάρης ένα μαχαίρι, να το βάλης στην τρύπα του κουμπαρα σου και να βγάλης λεπτά;

—Όχι, κύριε, ποτέ! Άλλα σάς εύχαριστώ για την ιδέα!

☆

Constellation

Πού είχατε πάει ταξίδι;

—Στην Ίταλία.

—Σε ποιά πόλι;

—Δεν ξέρω. Τα εισιτήρια τα έβγαλε ο άνδρας μου.

☆

Tatler

Τελευταία ο Μωρίς Ροστάν απέφασισε να κόψει τα μαλλιά του, έτσι πολύ λίγο.

Πῆγε λοιπόν στον κούρέα του — αν μπορούμε να το πούμε έτσι — και του είπε:

—Θέλω να μου φρεσκάρης λίγο τα μαλλιά μου, όπως την τελευταία φορά. Θυμάσαι;

Ο κούρέας κύτταξε τον Ροστάν μιὰ στιγμή, και είπε:

—Δεν νομίζω, κύριε. Ξέρετε έχω μόνον ένα χρόνο σ' αυτό το κατάστημα!

Pourquois Pas?

Τὰ δίδυμα με τὰ χρυσὰ μαλλιά

(Γιουγκοσλαβία)

Ένας νέος Βασιλιάς, που ήθελε πολύ να παντρευτή, περπατούσε ένα θράδυ, όπως τότε συνήθεια, στους δρόμους της πρωτεύουσάς του μεταμφιεσμένος. Σταμάτησε μπροστά στο παράθυρο ενός σπιτιού, όπου φλυαρούσαν τρία κορίτσια. Μιλούσαν για τη φήμη που κυκλοφορούσε στην πόλι ότι ο Βασιλιάς ήθελε, λείει, να διαλέξει μιὰ γυναίκα. Η πρώτη είπε:

—Αν με παντρευόταν ο Βασιλιάς, θα του έδινα ένα γιό που θα γινόταν το πιο γενναίο παλληκάρι του κόσμου.

Και είπε ή δεύτερη:

—Και εγώ αν γινόμουν γυναίκα του θα του έδινα δυο γιούς: δυο παλληκάρια δίδυμα, με χρυσά μαλλιά.

Και ή τρίτη είπε πως αν την παντρευόταν ο Βασιλιάς θα του έδινε μιὰ κόρη τόσο όμορφη, που δεύτερή της δεν θα υπήρχε σ' όλο τον κόσμο.

Άκουοντας αυτά τα λόγια ο Βασιλιάς αποφάσισε να παντρευτή εκείνη που υποσχόταν τα δίδυμα με τα χρυσά μαλλιά.

Διέταξε να ετοιμάσουν τις γιορτές και τις καθιερωμένες τελετές και σε λίγο καιρό παντρεύτηκε τη δεύτερη από τις τρεις κοπέλλες.

☆

Λίγους μήνες αργότερα ο νεα-

ρός Βασιλιάς έφυγε στον πόλεμο και άφησε τη γυναίκα του κοντά στην μάννα του. Η γυναίκα αυτή όμως μισούσε θανάσιμα τη νύφη της. Όταν τα δίδυμα με τα χρυσά μαλλιά ήρθαν στον κόσμο, ή γρηά Βασίλισσα κατάφερε να τα κλέψει και ναβάλη στην κούνια τους δυο άπαίσια σκυλάκια. Υστερα έβαλε να θάψουν ζωντανά τα δυο αγοράκια και έστειλε μήνυμα στο γιό της πως ή γυναίκα του αντί για τα δίδυμα που περίμεναν γέννησε δυο σκυλάκια και κατηγόρησε τη Βασίλισσα πως ήταν μάγισσά.

Όταν ο Βασιλιάς πήρε το μήνυμα, έγινε θηρίο, γιατί ή Βασίλισσα που του είχε υποσχεθή δίδυμα με χρυσά μαλλιά του είχε πῆ ψέματα και έστειλε άμέσως ένα άγγελιοφόρο με τη διαταγή να κλείσει την γυναίκα του στην πιο σκοτεινή φυλακή του βασιλικού πύργου. Η γρηά Βασίλισσα γεμάτη χαρά έσπευσε να εκτελέσει άμέσως τη διαταγή.

Η καυμένη ή Βασίλισσα, κλεισμένη στη χειρότερη φυλακή, ζούσε με ξερό ψωμί και με νερό.

Όστόσο, ο Βασιλιάς λυπημένος, αλλά και άγανακτημένος για την ψευτιά της γυναίκας του, δεν αποφάσιζε να γυρίση στο παλάτι. Έννεα όλόκληρα χρόνια έμεινε μακριά. Όταν επὶ τέλους

- * Η Γιουγκοσλαβία βρέχεται από την 'Αδριατική' έχει μήκος 1000 χλμ., επ' άφania 248 000 τετραγωνικά χλμ. και 15 εκατομμύρια κατοίκους.
- * Την αποτελούν πολλές χώρες: Η Σλοβενία, η Κροατία, η Σερβία και το Μαυροβούνιο. Λέγεται Γιουγκοσλαβία από το 1923.
- * Ως το 1939 ήταν συνταγματική μοναρχία. Μετά το τέλος του πολέμου λαϊκή δημοκρατία.
- * Οι Σέρβοι είναι 'Ορθόδοξοι.
- * Οι Κροάτες είναι Καθολικοί και γράφουν με λατινικούς χαρακτήρες.
- * Το Ζάγκρεμπ είναι η ώρασιότερη πόλις.
- * Η Δουμπλιάνα είναι πρωτεύουσα της Σλοβενίας, της Γιουγκοσλαβικής 'Ελβετίας, που τον καρό του Ναπολέοντος ήταν γαλλική έπαρχία.
- * Κλίμα μεσογειακό στις ακτές, σκληρό στα ενδότερα.
- * Χώρα αγροτική. 'Υπέδαφος πλούσιο.
- * Τρεις πόλεις ξεπερνούν τις 100.000 κατοίκους: Το Βελιγράδι, το Ζάγκρεμπ και η Σουμποτίτσα.
- * Κουζίνα ποικίλη, γιατί η χώρα βρίσκεται στην διασταύρωση 'Ανατολής και Δύσεως: Καρυκεύματα, κρέατα, ψητά, κρεμμύδια, πιπέρι.
- * Πολλά κρασά άσπρα και γλυκά. Το εθνικό ποτό το ρακίσι, είναι σαν δυνατό ρακί.
- * Στην Βοσνία και τη Σερβία τρώνε το τυρί στην αρχή του φαγητού, γιατί ανοίγει την όρεξη.
- * Το Σεράγεβο έγινε περίφημη πόλι, όταν, το 1914, ένας φοιτητής σκότωσε εκεί τον 'Αρχιδούκα Φραγκίσκο Φερδινάνδο και τη γυναίκα του. Ως τότε το Σεράγεβο ήταν γνωστό για τα θαυμάσια τζαμιά του, τις μόνες ευχάριστες αναμνήσεις της τουρκικής κατοχής.

αποφάσισε να γυρίση, το μάτι του έπεσε άμέσως σε δυο υπέροχα δένδρα στον κήπο του παλατιού που είχαν το ίδιο σχήμα και το ίδιο ύψος. Τα δέντρα αυτά με τα χρυσά φύλλα και λουλούδια εί-

χαν φυτρώσει εκεί όπου είχαν θάψει τα δίδυμα.

Ο Βασιλιάς αγαπούσε πολύ τα δυο δεντράκια και δεν χόρταινε να τα βλέπη. Αυτό όμως δεν άρεσε καθόλου στη γρηά Βασίλισσα, γιατί ήξερε πως εκεί τα πριγκιπόπουλα ήταν θαμένα και φοβόταν μήπως ο Βασιλιάς μάθαι την τρομερή αλήθεια. Λέγοντας τάχα πως υπέφερε από μια αγίατρευτη άρρώστεια παρακάλεσε τον Βασιλιά να δάλη να κόψουν τα δέντρα και να της φτιάξουν μ' αυτά ένα κρεβάτι.

—'Αλλιώς θα πεθάνω, του είπε.

Παρ' όλο που αγαπούσε τα δέντρα ο Βασιλιάς δεν ήθελε να γίνει αιτία να πεθάνη ή μητέρα του. Έβαλε λοιπόν να κόψουν τα δέντρα. Με το ξύλο τους έφτιαξαν ένα κρεβάτι και σ' αυτό ξαπλώθηκε η άρρωστη γρηά Βασίλισσα. Γεμάτη χαρά που εξαφανίστηκαν τα δέντρα με τα χρυσά φύλλα έπεσε να κοιμηθή. Όλη νύχτα όμως δεν μπόρεσε να κλείση μάτι. Της φαινόταν πως άκουγε τα σανίδια του κρεβατιού της να μιλούν. Το ένα σανίδι έλεγε:

—Πώς αισθάνεσαι, αδελφέ μου;

Και το άλλο απαντούσε:

—Πολύ ώραία, ευχαριστώ· εσύ:

—Ω, εγώ είμαι θαυμάσια, έλεγε το πρώτο σανίδι, αλλά αναιρωτιέμαι τί να γίνεται ή καυμένη ή μητέρα μας στη σκοτεινή φυλακή. Μήπως πεινάει; μήπως διψάει;

Η κακιά Βασίλισσα δεν κοιμήθηκε ούτε στιγμή. Το πρωί πήγε άμέσως να βρή το Βασιλιά. Τον ευχαρίστησε που εκπλήρωσε την επιθυμία της, αλλά του είπε πως δεν θα γιατρευόταν έντελώς αν δεν καιγόταν όλόκληρο το κρεβάτι.

Ο Βασιλιάς δεν τόλμησε να άρνηθι στην μητέρα του το χα-

τήρι. Διέταξε λοιπόν να κάψουν το κρεβάτι. Και ενώ ή φωτιά έγλυφε τα ξύλα, δυο φλόγες ξέφυγαν και έπεσαν στην αλλη και μεταμορφώθηκαν σε δυο χρυσόμαλλα άρνια.

Ο Βασιλιάς αγάπησε τα δυο άμορφα ζώα και διέταξε να τα περιποιούνται και να τα καλοτρέφουν.

☆

Η αγάπη όμως του Βασιλιά για τα άρνια δεν άρεσε καθόλου στην κακιά Βασίλισσα. Δεν μπόρεσε να τα βλέπη. Το χρυσό τους μαλλί της θύμιζε τα δίδυμα με τα χρυσά μαλλιά. Κάνοντας πως είχε τάχα μια καινούργια άρρώστεια ζήτησε να τα σφάξουν και να τα ψήσουν για να τα φάη. Αυτό, έλεγε, θα την γιατρευε.

Ο Βασιλιάς που είχε άφοσιωθι στα δυο άρνια δεν είχε το θάρρος να αντίσταθι στα κλάματα και τους άναστεναγμούς της Βασίλισσας, άφου φαινόταν πραγματικά πολύ άρρωστη. Έσφαξαν λοιπόν τ' άρνια και το δέρμα τους τόδωσαν σε ένα ύπρητη με την διαταγή να το πλύνι στον ποταμό. Μόλις όμως αυτός θούτηξε στο νερό τις προδιές, του γλύστησαν από το χέρι και τις πήρε το ρεύμα. Ένας κυνηγός που περνούσε από κεί είδε πάνω στα κύματα ένα παράξενο πράγμα. Έπεσε στο νερό να το πιάση και έβγαλε έξω ένα κασόνι από μαύρο ξύλο. Όταν έφθασε σπίτι του άνοιξε το κασόνι και κατάπληκτος βρήκε μέσα δυο παιδιά με χρυσά μαλλιά. Ο καλός άνθρωπος που δεν είχε παιδιά υιοθέτη-

σε τα δίδυμα και τα μεγάλωσε σαν δικά του.

Όταν έγιναν παλληκάρια ψηλά και άμορφα, είπαν μια μέρα στον θετό τους πατέρα.

—Δώσε μας ρούχα ζητιάνου και άφησέ μας να γυρίσουμε τον κόσμο.

Ο κυνηγός τους έκανε το χτήρι, αλλά με μισή καρδιά, γιατί προτιμούσε να τα έχη κοντά του.

Τα δυο πιδιά ντυμένα σαν ζητιάνοι με τα άμορφα μαλλιά τους κρυμένα κάτω από παλιούς σκούφους έφυγαν από το σπίτι. Τα μόνα πράγματα που πήραν μαζί τους ήταν μια λύρα και ένα κύμβαλο. Με τα τραγούδια και τη μουσική τους έβρισκαν παντού στέγη και τροφή.

Η τύχη τους τα έφερε μια μέρα στο παλάτι του Βασιλιά. Έπειδη ήταν άργά οι δυο νέοι μουσικοί ζήτησαν να περάσουν τη νύχτα σε ένα υποστατικό λέγοντας πως ήταν φτωχοί και ξένοι στην πόλι. Η γρηά Βασίλισσα, που βρισκόταν εκεί κοντά, άκουσε την παράκλησί τους και άρνήθηκε να τους άφήση να μπου μέσα.

Ευτυχώς για τους δίδυμους εκείνη την ώρα πέρασε από την αλλη ή ίδιος ο Βασιλιάς και διέταξε να τους δεχθουν και να τους δώσουν ένα πλούσιο δείπνο. Το ίδιο βράδυ ο Βασιλιάς διέταξε και τους έφεραν μπροστά του για να δι την τέχνη τους.

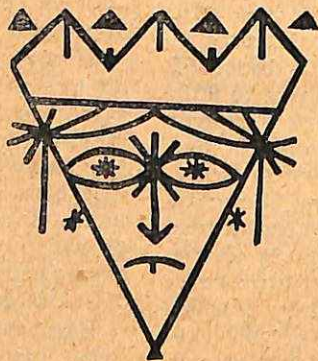
Οι δυο νέοι τραγούδισαν ένα τραγούδι στους ήχους της λύρας και του κύμβαλου. Το τραγούδι τους έλεγε:

Η άμορφη χελιδόνα έχτισε τη φωλιά της
στο παλάτι του Βασιλιά
Και μέσα στη φωλιά ζέσταγε με αγάπη
τα δυο της μικρά.
Μα ένα γεράκι τάραξε την ευτυχία της
και σκότωσε τα πουλιά.

Ἡ καίμενη ἢ χελιδόνα μόνο τὸν πόνο ἔχει γνωρίσει.
Μὰ τὰ πουλὰ πὺ σόθησαν κι' ἔγιναν μεγάλα καὶ δυνατὰ
Ἔρχονται καὶ πετοῦνε γύρω στὸ παλάτι, ὅπου ἡ μητέρα τους
Εἶχε χτίσει τὴ φωλιά της.

Οἱ δυὸ τροβαδούροι τραγοῦδῃ-
σαν τόσο γλυκά καὶ μὲ τέτοια
χάρι, ὥστε ὁ Βασιλιάς σοητεύθη-
κε καὶ τοὺς ρώτησε τί σήμαινε τὸ
τραγοῦδι τους. Οἱ δυὸ νέοι ἔβγα-
λαν τοὺς σκούφους τους καὶ ἀφη-
σαν νὰ φανοῦν τὰ θαυμάσια σγου-
ρὰ χρυσὰ τους μαλλιά. Πλησία-
σαν τότε τὸν Βασιλιά καὶ τοῦ δι-
ηγήθηκαν τὴν ἱστορία τους. Ὁ
Βασιλιάς πείστηκε πὺς ἦταν παι-
διά του καὶ ἐξαγριώθηκε μὲ τὸ

ἐγκλημα τῆς γρηᾶς Βασίλισσας.
Τὴν καταδίκασε νὰ καὶ ζωντα-
νὴ. Ὑστερα μαζί μὲ τὰ δίδυμα
παλληκάρια πῆγε στὴ φυλακὴ ὅ-
που ἔλυανε ἡ γυναῖκα του καὶ
τὴν ἐλευθέρωσε. Κι' αὐτὴ μὲ τὴ
χαρὰ πὺ θρῆκε τὰ παιδιὰ της
καὶ μὲ τὶς περιποιήσεις πὺ τῆς
ἔκαναν ξέχασε τὴ δυστυχία της
καὶ ἔζησε εὐτυχισμένη ὡς τὰ θα-
λιά γεράματα.

Ο μικρὸς ἔφερε πολὺ κακοὺς βαθμοὺς ἀπὸ τὸ σχολεῖο καὶ ὁ πατέρας του
ἀπεφάσισε νὰ ἀσχοληθῇ λίγο μαζί του.

— Ἄν ἔχης ἑπτὰ πορτοκάλια τοῦ εἶπε καὶ σοῦ δώσω ἀκόμη ἓνα, πόσα θὰ
ἔχης;

— Δὲν ξέρω μπαμπά. Στὸ σχολεῖο μετράμε πάντα μῆλα!

Μιὰ σπουδαία ἐφεύρεσι

Η ΘΑΛΑΣΣΑ ΣΤΟ ΠΟΤΗΡΙ

Τοῦ

RATMOND LEPERC

Ἀν τὸ νερὸ τῶν ὠκεανῶν — 710
ἑκατ. κυβικῶν χιλιομέτρων —
μποροῦσε νὰ ξαμμυριστῇ καὶ νὰ ἀ-
παλλαγῇ ἀπὸ τὰ ἅλατα — νάτριον
καὶ μαγνήσιον — πὺ περιέχει, ἡ
ἀνθρωπότητα θὰ εἶχε στὴ διάθεσί
της ἓνα τεράστιο ἀπόθεμα γλυκοῦ
νεροῦ, ἱκανοῦ νὰ μεταβάλῃ τὴν ὁ-
ψι τοῦ κόσμου. Ἡ ἀπειλὴ τῆς πεί-
νας θὰ χανόταν καὶ τὸ μαγνήσιο
πὺ εἶναι τόσο ἀπαραίτητο στὴν
ἀεροπορία τοῦ μέλλοντος, θὰ γινό-
ταν πὺ φτηνὸ καὶ ἀπὸ τὸ σίδηρο.
Τὸ πρόβλημα λοιπὸν αὐτὸ πὺ φαι-
νόταν ἄλυτο ἐπὶ αἰῶνες, λύθηκε
θεωρητικὰ στὴν Ἀμερικὴ καὶ σὲ λί-
γο θὰ μπορούμε νὰ πιοῦμε ὅλη τὴ
θάλασσα.

Τελευταία ἐπισκέφθηκα τὸ πρῶ-
το ἐργαστάσιο ἐξαγωγῆς ἁλατος
ἀπὸ θαλάσσιο νερὸ, πὺ λειτουρ-
γεῖ στὴν Γερμανία.

Σὲ ἓνα μεγάλο ὑπόστεγο μερικοὶ
μηχανικοὶ βρίσκονται γύρω ἀπὸ
μιὰ δεξαμενὴ μὲ πλευρὲς 5 μ. Ἡ
δεξαμενὴ αὐτὴ χωρίζεται σὲ δύο
ἴσα μέρη ἀπὸ μιὰ λεπτὴ πλαστικὴ
μεμβράνη. «Εἶναι συνδεδεμένη μὲ
μιὰ μπαταρία 20 βόλτ», μοῦ ἐξή-
γησε ὁ καθηγητὴς Ρέλεν. Κατόπιν
ἄνοιξε μιὰ θρύση ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἑ-
να χώρισμα. «Εἶναι θαλάσσιο νερὸ
ἀπὸ τὴ Βαλτικὴ, μοῦ ἐξήγησε, πὺ
τὸ φέρνουμε μὲ εἰδικὸ αὐτοκίνητο».

Ἀμέσως εἶδα τὸ νερὸ νὰ στάζῃ ἀρ-
γὰ μέσα ἀπὸ τὴ μεμβράνη. Σὲ λίγο
ὁ κ. Ρέλεν θύθισε μέσα στὸ νερὸ
ἓναν εἰδικὸ μετρητὴ. Τὸ νερὸ εἶχε
χάσει τὸ ἓνα δέκατο τῆς ἀρμύρας
του.

— Ποῦ πῆγε τὸ ἅλατι; τὸν ρώ-
τησα.

— Μαζεύεται στὴν μεμβράνη καὶ
διοχετεύεται μὲ εἰδικὸ δίκτυο στὸν
πυθμένα τῆς δεξαμενῆς.

Εἶχα δὴ καὶ ἄλλη φορὰ σὲ ναυα-
γιστικὲς λέμβους συσκευὲς γιὰ
τὴν διύλιση τοῦ θαλάσσιου νεροῦ.
Περιελάμβαναν μιὰ συσκευὴ ἀπο-
στάξεως, ἓνα πολὺπλοκο σύστημα
σωληνώσεων, μιὰ ἀντλία καὶ ἓνα
κάτοπτρο γιὰ νὰ συγκεντρῶνῃ τὴν
ἡλιακὴ θερμότητα. Ἦταν ὅλα ὀρ-
γανα εὐθραυστα καὶ δαπανηρὰ πὺ
δικαιολογοῦν τὴν κατασκευὴν τους
μόνο γιὰτὶ προορίζονται νὰ σώζουν
τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκεῖ, μπρο-
στά μου ὅμως, χάρι στὴν θαυμα-
τουργὴν πλάκα, στοίχιζαν μόνο 4
φράγκα τὰ 10 κυβικὰ μέτρα.

— Εἶναι μιὰ ἀπλὴ μεμβράνη ἀ-
πὸ βαμβάκο-πυρίτη, ἀνάλογη μὲ
τὴν ταινία τοῦ κινηματογράφου, συ-
νέχισε ὁ κ. Ρέλεν. Ὅταν φορτίζε-
ται μὲ ἡλεκτρισμὸ συγκρατεῖ τὰ
διάφορα στοιχεῖα τοῦ ὕγρου καὶ ἀ-
φίνει νὰ περάσῃ ἀπὸ τοὺς πόρους
της μόνο τὸ καθαρὸ νερὸ. Συγχρό-
νως ὅμως ἀπωθεῖ τὰ μόρια τοῦ ἁ-
λατος, τὰ ὁποῖα φορτίζονται ἐν τῷ
μεταξύ μὲ ἡλεκτρισμὸ. Τὸ φαινό-
μενο αὐτὸ λέγεται «ἡλεκτρο-ὠσμω-
σις». Ἀπὸ 150 χρόνια εἶναι γνω-
στὸ πὺς ἓνα σῶμα πὺ βρίσκεται
διαλυμένο στὸ νερὸ μπορεῖ νὰ φορ-
τισθῇ μὲ ἡλεκτρισμὸ, καὶ τὰ ἡλε-
κτρισμένα μόριά του εἶναι δυνατόν
νὰ συγκεντρωθοῦν πᾶνω σ' ἓνα ἀν-
τικείμενο πὺ βρίσκεται μέσα στὸ
νερὸ. Αὐτὴ ἡ ιδιότητα τῶν σωμά-
των ἔχει χρησιμοποιηθῇ γιὰ τὸ νι-
κέλωμα καὶ τὸ βάψιμο μὲ χρώμιο.

Δεν είχαν όμως μέχρι σήμερα κατορθώσει οι επιστήμονες να τραβήξουν το νερό από τα διαλυμένα σώματα, γιατί έλειπε ένα φίλτρο με ηλεκτρική ευαισθησία.

Το φίλτρο αυτό — την πλαστική μεμβράνη — ανέκλυψε η 'Αμερικανική 'Εταιρία 'Ερευνών και από τότε οι Γερμανοί, οι Ρώσοι, οι 'Ισραηλίτες και οι 'Αγγλοι εργά-

ζονται για να επιτύχουν την βιομηχανική εφαρμογή του.

Χωρίς ρόδες και θόρυβο, με ένα αντίκειμενο τόσο κοινό όσο ένα δοχείο νερού, αρχίζει να πραγματοποιείται σιωπηλά η μεγαλύτερη εφεύρεσι του 20ού αιώνα. Το αμερικανικό Κογκρέσσο ψήφισε από τώρα πίστωση 25 εκατ. δολλαρίων για τη μελέτη του όλου θέματος.

Η κυρία με την πελώρια τσάντα χώθηκε μέσα στον κινηματογράφο και γλίστρησε στη θέση της, ακριβώς την στιγμή, όπου η ταινία είχε φθάσει στο ενδιαφέρον σημείο. Μόλις κάθισε, αγνόησε το θέαμα και άρχισε να σκάβει μέσα στην τσάντα της, προφανώς για να βρή κάτι. Ένα - ένα έβγαζε από μέσα διάφορα πακέττα, τα ξετύλιγε, τα έψαχνε, ενώ οι γείτονές της αγωνίζονταν να ακούσουν τον διάλογο επάνω από τον ένκευριστικό θόρυβο του χαρτιού. Και όπως η κυρία εξακολουθούσε την μάχη με τα χαρτιά και τα πακέττα και το ξύσιμο μέσα στην τσάντα, ένας κύριος από μπρός γύρισε άνακτακτισμένος και της είπε:

—Δεν μου λές, κυρία, τί κάνεις εκεί πίσω. Φωλά κτίζεις;

☆

A. M

Ενας θεατρικός συγγραφέας παρακολουθούσε τον πρωταγωνιστή του έργου στην πρώτη του δοκιμή.

—Πώς γίνεται δεν καταλαβαίνω. Όταν δεν είσαι στην σκηνή είσαι τόσο πνευματώδης, τόσο ζωηρός και στο έργο μου δεν καταφέρνεις να βρής τον τόνο που χρειάζεται!

—Θα σου το πω, λέει τότε ο πρωταγωνιστής. Όταν δεν είμαι στην σκηνή, το κείμενο είναι δικό μου!

☆

Tatler

Η θεία φιλοξενεί τον Πετράκη για λίγες ημέρες στην βίλλα της. Στο τραπέζι ρίχνει μια αύστηρή ματιά στον Πετράκη και ύστερα λέει:

—Πώς μπορείς να μιλάς με το στόμα γεμάτο;

—'Α, θεία μου. Δεν είναι τίποτα όταν το συνηθίσεις!

Up

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΜΕΣΗΜΕΡΙΟΥ

Διήγημα

Του

ΓΙΑΝΝΗ ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΥ

Το μεσημέρι σφύραγε μια θραυχή, κλαψαρίκη σειρήνα, κάθε μέρα την ίδια ώρα και με τον ίδιο τρόπο. Όταν ο ήλιος σκαρφάλωνε πάνω στο στέργο μας, ξε-

ραμε πώς σε λίγο θα την ακούγαμε να σκούζη σαν χαροκάμενη μάνα. Όσο πλησίαζε το μεσημέρι οι στιγμές γίνονταν ατέλειωτες και δύσκολες πολύ. Είχαμε μία μιση ώρα ανάπαυση για φαί. Ούτε λεπτό πάνω. Καθόμαστε δυο δυο ή και τρεις στον αναιμικό ίσκιο των θαγονέτων και τρώγαμε το φτωχικό μεσημεριάτικο φαί μας. Πότε - πότε περνούσε βιαστικά ένας ζεστός, ξανθός, άνεμος, σκάλωνε εκεί σε κάποιο κουρέλι του θρώμικου πουκάμισου και κουνώντας το πέρα δώθε μας κορόιδευε σαρκαστικά.

Ός που να ξανασφύριξη ή σειρήνα για δουλειά, μπαλώναμε την ξεσκισμένη καρδιά μας με τις χρυσές κλωστές του ήλιου. Τις πιο πολλές φορές ξεχνιόμαστε να κυ-

τάμε κάτι μαύρα πουλιά που ξεγραφαν ακούραστα κύκλους στη γαλάζια στόφα τ' ουρανού. Τα βλέπαμε που ζυγιάζονταν για μία στιγμή στ' ακροούρανο κι ύστε-

ρα ξανάρχιζαν με στριγγιές φωνές τους ατέλειωτους μονότονους κύκλους. Μας θασάνιζε πολύ αυτή η κουραστική επανάληψη. Μας έβανε σε χίλιους συλλογισμούς. Νοιώθαμε σαν ένα μεγάλο πουλί να φτερούγιζε άπεγνωσμένα μέσα μας. Πολιές φορές κλαίγαμε έτσι χωρίς αίτια, σαν από ανάγκη. Ο ύπνος, τότε, που παραφύλαγε πίσω απ' τα μισάνοιχτα βλέφαρα, μας σύμπνογαγε κ' έρχόταν σιγά σιγά και μας σφράγιζε τα μάτια.

☆

Δουλεύαμε όλη τη μέρα από το πρωί ως το γέρμα του ήλιου δίχως να πάρουμε ανάσα. Τ' όρυχείο ήταν κάπου δέκα χιλιόμετρα μακριά από την πολιτεία, απάνω στο γυμνό κρανίο ενός άδεντρου

Ο Γιάννης Ανδρικόπουλος γεννήθηκε στο Αίγιο το 1930. Είναι αφοσιωμένος Γυμνασιού κι ασχολείται με τη λογοτεχνία και τη δημοσιογραφία. Έφρετος ένυκλοςόρησε την ποιητική του συλλογή «Αποχωρισμός». Στο Αίγιο ενδίδει την εβδομαδιαία εφημερίδα «Φωνή του Αιγίου».

λόφου. Ἡ δική μας ἡ δουλειά ἦταν νὰ γεμίζουμε τὰ θαγονέτα μὲ τὰ θαριὰ ἀγκωνάρια πὺ ξεριζώνανε ἀπὸ τὸ θράχο οἱ ἄλλοι ἐργάτες. Εἴμαστε ὅλοι κι' ὅλοι εἴκοσι ὀκτὼ νομάτοι. Τὸ γέρο Μένιο, τὸν παλιότερο στὴ δουλειά, τὸν εἶχαμε σάν πρωτομάστορα. Ἦταν ἓνα κοντό, ἀδύνατο γεροντάκι, μίᾳ φούχτα ἄνθρωπος μ' ἓνα πρόσωπο γιομάτο ζαρωματιές μὲ δυὸ μικρὰ κατὰ στρόγγυλα μάτια σὰ χάντρες. Τὸν ἀκούγαμε καὶ τὸν σεβόμαστε. Ὅλοι μας εἴμαστε σάν μιὰ οἰκογένεια. Ὁ καθένας ἤξερε τὸν καὶ τὸν πόνο τ' ἄλλουνοῦ. Τὰ θράδια παίρναμε τὸ δρόμο μὲ τὶς σκονισμένες ἀκακίες, τὸ δρόμο πὺ εἶχε πεθάνει ἀπὸ τοὺς σκληροὺς θηματισμοὺς τῶν ἀνθρώπων, καὶ γυρνούσαμε στὴν πολιτεία. Περνούσαμε κάτω ἀπὸ τὰ κλειστὰ παράθυρα πὺ πέθαιναν ἀπὸ σιωπὴ, κάτω ἀπὸ τὰ ἔρημα δέντρα πὺ πέθαιναν ἀπὸ ἀνωθυμία. Δίναμε στοὺς ζητιάνους τὸ ξεροκόματο πὺ μᾶς εἶχε περυσέψει ἀπὸ τὸ μεσημέρι καὶ κόβαμε ἄσκοπα λίγα λουλούδια ἀπὸ τὰ χαμηλὰ περβάζια.

Στὴν ἀρχὴ τὸ μεροκάματο ἦταν πενήντα φράγκα. Μιὰ μέρα ἦρθε ἄξαφνα τ' ἀφεντικό. Μᾶς σύναξε ὅλους κάτω στὸ ἴσωμα ἐκεῖ πὺ εἶναι τὰ καμίνια καὶ μᾶς εἶπε πὺς οἱ δουλειές δὲν πῆγαιναν καλά. Γι' αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἄλλη βδομάδα τὸ μεροδοῦλι θὰ γινόταν σαράντα φράγκα. Ὅποιοι ἤθελε, λέει. Οἱ ἄλλοι ἦσαν ἐλεύθεροι νὰ φύγουν. Ἀκόμα εἶπε πὺς ἂν θέλαμε θὰ κανόνιζε νὰ δουλεύουμε καὶ τὶς Κυριακές. Σκεφθήκαμε λίγο καὶ ἀποφασίσαμε. Ποιὸς θὰ δεχόταν νὰ φύγῃ καὶ νὰ μείνῃ χωρὶς δουλειά σ' ἐκείνη τὴν πικρὴ ἐποχὴ; Σκύψαμε τὸ κεφάλι καὶ δεχτήκαμε τὴν καινούργια συμφωνία.

Στὴν ἀρχὴ δὲν μᾶς καλοφαινόταν. Τὴν πρώτη Κυριακὴ μάλιστα, σάν ἀκούσαμε πρῶτ' πρῶτ' τὶς καμπάνες ἀπὸ τὴν πολιτεία, ράγισε ἡ καρδιά μας. Οἱ πῶ πολλοὶ δὲν τὸ πίστευαν. Ἀποροῦσαν. Πὺς μπορεῖ, σοῦ λέει, νὰ εἶναι Κυριακὴ χωρὶς τὴ μελωδία τῶν ἀγγέλων στὸν ὄρθρο τῆς ἐκκλησίας, δίχως ἓνα λουλούδι στὸ πέτο μας, ἓνα χαμόγελο στὰ χεῖλη, ἓνα τραγούδι στοὺς ἔρημους δρόμους; Μὲ τὸν καιρὸ συνήθισαμε. Μόνο πὺ τὰ πρωῒνὰ τῆς Κυριακῆς μᾶς κύτταζαν περίεργα οἱ ἄνθρωποι τῆς πολιτείας. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ δαυτοὺς ἦσαν δειλοὶ κι' ἄβουλοι πὺ ἀγωνίζονταν πολὺ γιὰ νὰ σταθοῦνε στὰ πόδια τους. Ψάχνανε στὴν καρδιά τους νὰ θροῦνε τὸν ἥλιο πὺ εἶχε βασιλέψει. Βιάζονταν νὰ τρυπώσουν κάτω ἀπὸ μιὰ στέγη, μὴ μπορώντας νὰ λύσουν τὴν πολιρκία τῆς ἀγωνίας, ἀνίκανοι γιὰ μιὰ ἡρωϊκὴ ἐξοδο. Μᾶς κύτταζαν περίλυπα μὲ τὰ μεγάλα θαυολογμένα τους μάτια κι' ἓνα τραγούδι πὺ ἔπαιρνε ν' ἀντίσῃ στὰ χεῖλη μας ξεραίνονταν ἀπὸ τὶς καμένες ἀναπνοές τους. Κλαίγαμε τότε, γιὰτὶ δὲν εἶχαμε νὰ τοὺς δανείσουμε οὔτε ἓνα χαμόγελο, οὔτε ἓνα ψίχουλο ἀπὸ τὸ ὑστέρημα τῆς ὑπομονῆς. Φώλιαζε μέσα μας ἓνας ἐπιτάφιος θρήνος, σκύβαμε τὸ κεφάλι σὰ νὰ ψάχναμε νὰ θροῦμε τὸν χαμένο κελαδισμὸ τῆς καρδιάς καὶ θαδίζαμε γιὰ τὴ δουλειά μας...

☆

Οἱ μέρες γίνονταν ὅλο καὶ πῶ κουραστικές μέσα στὸν ἀκούραστο κύκλο τῆς ἐπανάληψης. Τὰ μεσημέρια, ἡλιοψημένα, κατέβαιναν βουίζοντας σὲ πύρινες στήλες φωτιάς καὶ τύλιγαν μ' ἄσπρες φλόγες τὰ σπίτια τῆς πολιτείας, σὰ νὰ ἤθελαν νὰ κάψουν μιὰ τρυ-

φερὴ ἐλπίδα πὺ φύτρωνε στὴν καρδιά μας. Ὁ ἥλιος μᾶς τυραννοῦσε, μᾶς ἔλυωνε ὅλη τὴ μέρα. Ἐπαίρνε ἓνα μεγάλο σφυρὶ καὶ χτυποῦσε τὰ μελίγγια μας. Ξεκλείδωνε τοὺς ἄρμους κι' ἔκλεβε τὴ δύναμή μας. Περιμέναμε νὰ περάσῃ ὁ ἄνεμος νὰ μᾶς ἀναστήσῃ. Μὰ αὐτὸς ἐρχόταν γιομάτος σκόνη, αἶμα καὶ θάνατο. Στὰ χωράφια πὺ ἀπλώνονταν μπροστὰ μας δὲν φύτρωναν ἀγριοθιολέτες κι' ἀνεμῶνες. Ἀνθίζαν οἱ ἀδελφοὶ μας πὺ εἶχαν φυτέψῃ τὴ ζωὴ τους γιὰ πάντα ἐκεῖνες τὶς νύχτες πὺ ἔψαχνε ὁ θάνατος κάτω ἀπὸ τὰ καλύβια. Ἔτσι πέρανε ὁ καιρὸς. Ἀπὸ εἴκοσι ὀκτὼ εἶχαμε μείνει εἴκοσι δύο.

Μιὰ μέρα ὁ γέρο Μένιος ἄρρησε νάρθη. Κόντευε μεσημέρι καὶ δὲ φαινόταν. Ἐνας κόμπος εἶχε δέσει τὸ λαιμὸ μας. Πέρα στὸν κάμπο τὰ πεσμένα φύλλα τοῦ ἡλίου εἶχαν πάρει φωτιά καὶ πυρπολοῦσαν τὰ στάχια. Ἐμεῖς ὅμως κρυώναμε. Ἐνας κορυδαλλὸς πὺ πέρασε κἀνα δυὸ φορὲς ἀπὸ πάνω, μᾶς φάνηκε σὰ νὰ ἔλεγε μὲ τὴν φιλὴ φωνούλα του:

Ἦ—Εἴκοσι ἓνας... Εἴκοσι ἓνας... Μὰ τὸ μεσημέρι μόλις σφύριξε ἡ σειρήνα γιὰ νὰ πάψῃ ἡ δουλειά, εἶδαμε μέσα στὸ λιοπύρι πὺ ἀνέβαινε σὰ σύγνεφο ἀπ' τὴ γῆ, τὸ γέρο Μένιο ν' ἀνηφορίζῃ μαζὶ μ' ἓνα ἄγουρο δεκαεξάχρονο ἀγόρι... Ἦταν ἓνα ἀδυνατισμένο κι' ὠχρὸ παιδί, ψηλὸ στὸ μῦθι, μὲ ξανθὰ μαλλιά καὶ μεγάλα γαλάζια μάτια. Εἶχε στὸ μούτρο του μιὰν ἔκφραση καρτερίας. Σιωπηλὸ καὶ περήφανο, ἦταν σὰ νὰ ἔκρυβε μέσα του μιὰ λαθωματιά πὺ πονοῦσε. Ὁ γέρο Μένιος μᾶς ἐξήγησε: Εἶχε μιὰ μάνα μόνο καὶ κείνη ἄρρωστη στὸ κρεβάτι. Μάλιστα, λέει, τὴ νύχτα ἔμπαινε στὴ σοφίτα ἓνας γνῶ-

ριμος θάνατος κι' ἔψαχνε ὦρα πολλὴ γιὰ τὴν ψυχὴ τῆς. Πέρανε ἀπ' ἔξω ὁ κυκλῶνας καὶ χτύπαγε τὴν πόρτα, ἀλυχτοῦσε στὰ κλειστὰ παράθυρα. Ἐκείνη ἔκρυβε πίσω ἀπ' τὶς παλάμες τὸ θαυολογμένο πρόσωπο καὶ περιμένε τὸ χαμόγελο τῆς αὐγῆς γιὰ νὰ μπολιάσῃ τὶς στεγνές ἐλπίδες.

—Πὺς σὲ λένε;

—Ρολάνδο...

Ἐσκυψε τὸ κεφάλι καὶ σῶπα-σε.

Ἀπὸ κείνη τὴ μέρα ἦταν ὁ καινούργιος σύντροφος, ἓνας παράξενος πονεμένος ἀδελφός. Δούλευε μαζί μας ὅλη τὴ μέρα, χωρὶς κουβέντες. Τὰ θράδια θιαζόταν νὰ γυρίσῃ στὴ μικρὴ τους σοφίτα. Μερικὲς φορὲς ὁ ἥλιος ξεχνιόταν ἐκεῖ στὴ δύση, θάφοντας κάποια βουνοπλαγιά καὶ δὲν ἔλεγε νὰ πάῃ νὰ βασιλέψῃ. Τότε τὸ παιδί γιόμιζε τὶς φούχτες του πέτρες καὶ τὸν πετροβολοῦσε...

☆

Ἐνα μεσημέρι πὺ ὁ λίβας ἔγλυφε τ' ἀλατισμένα μας πρόσωπα κι' ἡ πλήξη νύσταζε πολὺ πάνω στὰ ματόκλαδα, ἐκεῖ μὲς τὴν ἐρημιά, ἀνάθροσε ἓνα τραγούδι, ἓνα σιγανὸ τραγούδι φυσαρμόνικας πὺ ἔσπαζε σιγὰ σιγὰ σὰ λάδι στὴν πληγὴ πὺ κρύβαμε στὰ στήθια μας. Πῆραμε τὰ χνάρια τοῦ τραγουδιοῦ καὶ θρήκαμε τὸν Ρολάνδο κάτω ἀπὸνα θαγονέτο νὰ παίξῃ μιὰ μικρὴ, σκουριασμένη φυσαρμόνικα.

Ἀπὸ τότε, κάθε μεσημέρι, φτιάχναμε ἓνα κύκλο γύρω ἀπ' τὸ παιδί μὲ τὴ φυσαρμόνικα κι' ἀκούγαμε τὸ τραγούδι τῆς ἀγάπης. Ἡ γλυκεῖα μελωδία τοῦ μεσημεριοῦ ξύπναγε χιλια σπέρματα μέσα μας. Ἦταν ἓνα μικρὸ ρυάκι πὺ κατηφόριζε κι' ἄρδευε τὶς ψυχές μας γιὰ ν' ἀνθίσουν τὰ λουλούδια τῆς παρηγορίας. Μᾶς

μίλαγε για χίλια δυο πράγματα. Μας έλεγε για τη βροχή και τους κεραυνούς και μας έμαθε να βλέπουμε μέσα σε μία σταγόνα από δάκρυα ένα κόσμο καινούργιο. Μας θύμιζε πόσο άσκοπα δώσαμε τη δύναμή μας όταν αντισταθήκαμε στο χαμόγελο που ζητούσε να παραβιάσει τα χείλη μας, πόσο κακοποιήσαμε την καλοσύνη, όταν τις βροχερές νύχτες με τις καταιγίδες ζητούσε μια γωνιά στην ψυχή μας να ξεποστάνει. Τα πουλιά κάθονταν πιδό πέρα και κλέβανε το τραγούδι. Παίρνανε δυο τρεις νότες στο ράμφος και πέταγαν ξετρελαμένα στον ούρανό. Έτσι ξεχνούσαμε την πολιτεία με τις σιδερένιες πανοπλίες, τις καρδιές των ανθρώπων πουσαν φορτωμένες σύγνεφα, τις πόρτες που έχασκαν στη νύχτα, τους δρόμους που τους έπνιγαν τα θολά ποτάμια. Έμεις άκούγαμε το μύθο της φυσαρμόνικας, το μεσημεριάτικο τραγούδι της ευαισθησίας και περιμέναμε να κατέβει από τα θουνα ένας μεγάλος άηχος, να πάρει στα φτερά του τον πόνο και το μίσος του κόσμου,

Ευχαριστούμε για την συνεργασία τους τους αναγνώστες μας :

Κ. Πάνου ένταθα, Γ. Πουλακάκη Πειραιά, Γ. Καλφούντζο ένταθα, Γ. Κοεμμούδα ένταθα, Λένα Τσανακάκη Κρήτη, Ν. Λαζαρίδη Καλλιθέα, Α. Ασπμακόπουλο Δάφνη, Ν. Δρουβιώτη Πειραιά, Α. Χάλαρη Πειραιά, Θ. Αυγερινό ένταθα, Μ. Σκαμνιάκη Ήλεια, Μ. Δαλεζίου ένταθα, Τούλα Σιδερίκουδη Χαλάνδρι, Γεράσιμο Λυκιαρδόπουλο Χαλάνδρι, Α. Μάστορα Πετράλωνα, Π. Παντελή Πειραιά, Μαρία Γκίκα ένταθα, Έλυσάβετ Μιχαλίδου ένταθα, Δ. Βαρουτσή Ν. Σύμνη, Ι. Παπαωτηρίου ένταθα, Ήλίας Λεράνης ένταθα, Μ. Ροδόπουλος Κηφισιά, Δ. Γκίκα ένταθα, Βασιλική Σισιπούλου Γκύζη, Θ. Θωμόπουλο ένταθα, Α. Σωτηρίου ένταθα, Τούλα Μητάκου Νάουσα, Έλένη Παπαναστάσιου ένταθα, Νίκον Κουτσούνη Κιόρκια, Θωμάδα Στρουμπούλη "Υ-

νά σταθή στη μέση τ' ουρανού και να τὰ πνίξη στο πέλαγος.

Μια Κυριακή πρωί ο Ρολάνδος δεν ήρθε στο δρυχειδ. Ούτε την άλλη μέρα φάνηκε. Ο γέρο Μένιος μας είπε πως εκείνος ο γνώριμος θάνατος που έμπαινε τη νύχτα στη σοφίτα τους, καθώς έψαχνε το Σαββατόβραδο, βρήκε την τρομαγμένη ψυχούλα της μητέρας και την πήρε μαζί του. Τό παιδί, λέει, δέ θα ξαναρχόταν για δουλειά. Τό πήρε στο χωριό κάποιος δικός του.

Έκείνη τη μέρα δεν είχαμε κέφι για τίποτα. Μας είχε πνίξει ένας φόβος άνεξήγητος. Όταν έσκουξε ή σειρήνα και καθήσαμε να ξαποστάσουμε, κάποιος ρώτησε:

—Και μείς τώρα πως θά πολεμήσουμε το θάνατο χωρίς το τραγούδι του μεσημεριού;

Κανέναν δεν είπε τίποτα. Μόνο ο λίβας που πέρναγε βιαστικός διαστικός εκείνη την ώρα, πιάστηκε απ' την άκρη, της βρώμικης μπλούζας του και μας κύταζε λυπημένα.

δρα, Πέλλα Παππά Θεσσαλονίκη, Μαρία Μάτη Τρίκαλα, Π. Κοντέλλη ένταθα, Γούλα Κυριακή Πειραιά, Κ. Δρακόπουλο Θεσσαλονίκη, Γ. Μπεάκο ένταθα, Γ. Ζαφειράπουλον Τρίπολη, Ν. Μπατάγια Πειραιά, Διαμαντή Φλωράκη ένταθα, Γ. Ευαγγελίου Πάτρας, Ν. Μούση ένταθα, Ν. Τέντζο Θεσσαλονίκη, Μάνθον Γκάνιο Θεσσαλονίκη, Γ. Μπουρνιά Ήλεια, Γ. Ευσταδόπουλο ένταθα, Γιώργο Μουζακίτη Πειραιά, Πάπη Έμηση Κυψέλη, Ειρήνη Μπαλή Καλαμάτα, Θ. Χαρίλα Πατραί Ευγενία Μαστρογιάννη Πειραιά, Νέλι Θεοδώρου Κορίνθο, Δ. Γιλιομή Καλλιθέα, Ντίνο Κολίτση Αμύνταιο, Π. Χαραλαμπίδη ένταθα, Βάσο Βερμή ένταθα, Ντόρια Φάλαρι Σκάλα Λακωνίας, Απόστολο Μπρία Θεσσαλονίκη, Θάλεια Ρούσου ένταθα, Ντίνα Ζαχαρίδου ένταθα, Απόστολο Πραμαντιώτη ένταθα, Λουίζα Μανδραπίλλια ένταθα.

Ο κόρακας Γιέτλ

ΠΡΩΤΟΓΟΝΗ ΤΕΧΝΗ

Τού

LEONHARD ADAM

ΑΦΡΙΚΗ - ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ - ΑΜΕΡΙΚΗ

Η τέχνη των δυτικών περιοχών της Αφρικής —γύρω από τον κόλπο της Γουϊνέας— έκαμε τους Νέγρους γνωστούς σ' όλο τον κόσμο σάν περίφημους γλύπτες. Η ξυλογλυπτική είναι ή κλασσική τέχνη της Αφρικής. Έχοντας θάνατος που έμπαινε τη νύχτα στη σοφίτα τους, καθώς έψαχνε το Σαββατόβραδο, βρήκε την τρομαγμένη ψυχούλα της μητέρας και την πήρε μαζί του. Τό παιδί, λέει, δέ θα ξαναρχόταν για δουλειά. Τό πήρε στο χωριό κάποιος δικός του.

Τα χαρακτηριστικά αυτά δεν ανήκουν μόνον στην Αφρική. Τα ίδια στοιχεία συναντώνται και στις ανατολικές θάλασσες, στην Σιθρία, την Ίνδοκίνα και την Αμερική. Τα κυλινδρικά χαρακτηριστικά συναντώνται επίσης σε μάσκες, καθώς και σε άλλα έργα που το ύλικό τους διευκολύνει τον γλύπτη. Τέτοιο παράδειγμα αποτελεί ή εικ. 4. Τό έργο αυτό είναι φτιαγμένο σε έλεφαντόδοντο και παριστάνει ένα καβαλάρη με τό άλογό του. Βρέθηκε στην Χρυσή Ακτή (Γουϊνέα, Δ. Αφρική).

Είναι φανερό όμως ότι ο Νέγρος γλύπτης, που θέλει να διατηρήσει την ένότητα μιας λεπτής συνεχούς γραμμής, και εργάζεται με ένα περιωρισμένων διαστάσεων κομμάτι ξύλου ή οίασδήποτε άλλης ύλης, δεν θά μπορούσε να αποδώσει τις λεπτομέρειες εκείνες που τού αλλάζουν τό «κυλινδρικό» στοιχείο. Από τό μειονέκτημα αυτό ξεκινάει τό άλλο βασικό χαρακτηριστικό της αφρικανικής γλυπτικής: Η δυσαναλογία. Μόνο στο Καμερούν βρίσκουμε ανθρώπινα άγάλματα με άπολύτως σωστές αναλογίες, όπως π.χ. στο θαυμάσιο γλυπτό που δείχνει ή εικ. 1. Σε φανερή αντίθεση μ' αυτό έρχεται τό άγαλμάτιο της εικ. 4, όπου έν συγκρίσει με τον Ίππέα, τό άλογο είναι τόσο μικρό, ώστε μοιάζει με καρικα-

Εικ. 2: Κεφάλι σε μπρούντζο. Ύψος 0,30 μ. Βρέθηκε στη Νιγηρία τό 1938.

τούρα. 'Ο γλύπτης θέβαια δὲν εἶχε τέτοια πρόθεσι· δούλεψε ἀπλῶς μέσα στὶς δυνατότητες ποὺ τοῦ ἔδιδε τὸ κυλινδρικό ἐλεφαντόδοντο. Δὲν μπορούσε νὰ κάνῃ μεγαλύτερο τὸ ἄλογο καὶ ἐπειδὴ βασικῶς τὸν ἐνδιέφερε ὁ καθαλάρης, οἱ διαστάσεις τοῦ ἀλόγου δὲν τὸν ἀπασχόλησαν.

Τὰ στοιχεῖα αὐτὰ δὲν χαρακτηρίζουν ὅλα τὰ γλυπτὰ τῶν Νέγων. 'Η στρογγυλὴ ὅμως ὕλη μπορεῖ νὰ δουλευτῇ πιὸ ἐκτεταμένα καὶ νὰ παρουσιάσῃ μορφές ρεαλιστικώτερες, ποὺ νὰ μὴ ἔχουν διαστάσεις καὶ ἀναλογίες ἐξαρτημένες ἀπὸ τὸ βασικὸ σχῆμα τῆς ὕλης. Γλυπτὰ αὐτοῦ τοῦ εἶδους θρίσκονται στὴν περιοχὴ τοῦ Κογκό, στὶς φυλές τῶν Μακόντι καὶ στὸ Καμερούν.

Οἱ ἀφρικανικὲς μάσκες ἐπίσης διαφέρουν πολὺ μεταξύ τους. "Αλλες εἶναι ρεαλιστικὲς (εἰκ. 5 καὶ 6), ἐνῶ ἄλλες ἔχουν αὐστηρὰ στυλιζαρισθῇ. Οἱ περισσότερες εἶναι πολύχρωμες, αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι γενικό. Στὴν Ἀφρική τὰ χρώματα ἀρχίζουν ἀπὸ τὶς ἀπλές μαῦρες μάσκες τοῦ Καμερούν καὶ φθάνουν στὶς λαμπερές, κίτρινες, κόκκινες, ἄσπρες καὶ μπλὲ μορφές τῆς Νιγηρίας, καθὼς καὶ τὶς πολύχρωμες μάσκες τῶν Γιορούμπα.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς μάσκες, ἡ παλιὰ τέχνη τῶν Γιορούμπα ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ὠραιότατα γλυπτὰ σὲ τερακόττα καὶ μπρούτζο. Μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ (εἰκ. 2) ἔχουν αὐλακώσεις ποὺ χρησιμοποιοῦνται ἀκόμη καὶ σήμερα σὰν διακριτικὰ τῶν διαφόρων φυλῶν.

ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Οἱ ἀκτές καὶ τὰ νησιά τῆς Νοτίου Ἀλάσκας καὶ τῆς Βρετανικῆς Κολομβίας ἀποτελοῦν τὰ σπουδαιότερα κέντρα τῆς πρωτόγονης ἰνδιάνικης τέχνης στὴν Νοτιοδυτικὴ Ἀμερική. 'Η συμβολικὴ τέχνη «τοτέμ» εἶναι σήμερα τόσο γνωστή, ὥστε νὰ συμβολίζῃ τὴν χώρα. 'Η τέχνη τῆς Νοτιοδυτικῆς Ἀμερικῆς παρουσιάζει ἔργα γλυπτικῆς, ἀλλὰ καὶ ζωγραφικῆς ποὺ χωρίζονται σὲ δύο μεγάλες κατηγορίες: ρεαλιστικὰ καὶ τυποποιημένα.

'Η μάσκα τῆς εἰκ. 7 παριστάνει τὸ «πουλὶ - κεραυνὸ» καὶ ἔχει γίνει μὲ θάσι τὸ κεφάλι τοῦ αἵτου. Δείχνει χαρακτηριστικὰ τὸ αὐστηρὰ τυποποιημένο στυλ, παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως μπορούμε νὰ διακρίνουμε τὰ ρεαλιστικὰ τῆς στοιχείαι. Μάσκες ἀπὸ ξύλο κέδρου, οἱ περισσότερες χρωματισμένες μὲ μαῦρο, κόκκινο, μπλὲ, λευκὸ ἢ —στὶς νοτιώτερες φυλές τῶν Τλίνγκιτ καὶ Χαϊντα— μὲ πράσινο τῆς θάλασσας, ἀποτελοῦν τὰ χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα τῆς τέχνης τῶν νοτιοδυτικῶν ἀκτῶν. Φοριοῦνται στοὺς ἐπίσημους χοροὺς τὸν χειμῶνα. Ἰδιαιτέρω ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν οἱ διπλές μάσκες τῆς

Εἰκ. 3: Γλυπτὸ κοντάρι ἀπὸ τὰ νησιά τῆς Βασιλίσσας Σαρλόττε. Ὑψὸς 0,13 μ.

«μετεμψυχώσεως». Οἱ μάσκες αὐτὲς ἀποτελοῦνται ἀπὸ δυὸ ἢ τέσσερα ξεχωριστὰ μέρη, συνδεδεμένα μὲ ἐξαιρετικὰ ἐξυπνο τρόπο. 'Ο χορευτὴς ποὺ τὶς φορεῖ στὶς γιορτές τραβάει κάτι κορδόνια ποὺ συνδέονται μὲ τὰ μέρη τῆς ἐξωτερικῆς μάσκας καὶ ξαφνικὰ ἐμφανίζεται ἡ ἐσωτερικὴ μάσκα. 'Η διαδικασία αὕτη σημαίνει τὴν μετεμψύχωσι τοῦ προσώπου σὲ κάποιον ἄλλο ὄν.

Κλασσικὰ ὅμως παραδείγματα τῆς τυποποιημένης γλυπτικῆς ἀποτελοῦν τὰ σκαλιστὰ κοντάρια ποὺ δείχνουν μιὰ σειρά ἀπὸ μορφές καθισμένες τὴ μιὰ ἐπάνω στὴν ἄλλη. Τὰ ἔργα αὐτὰ δὲν εἶναι πάντοτε τοτέμ. Στὶς περισσότερες περιπτώσεις δείχνουν ἥρωες θρύλων ἢ —ὅταν εἶναι μικροῦ μήκους— φοριοῦνται σὰν λοφέια. Τὰ γλυπτὰ τοῦ μεγαλύτερου ἀπὸ τὰ δυὸ σκαλισμένα κοντάρια ποὺ ἐκτίθενται σήμερα στὸ Βρετανικὸ Μουσεῖο Τέχνης (εἰκ. 3) παριστάνουν δυὸ διαφορετικοὺς θρύλους. 'Ο ἥρωας τοῦ πρώτου θρύλου εἶναι ὁ κόρακας Γιέτλ, ὁ μυθικὸς δημιουργὸς τοῦ παντός. Οἱ ἀναρίθμητες περιπέτειές του ἀποτελοῦν τὰ βασικὰ θέματα τῶν παραμυθῶν τῆς Νότιας Ἀλάσκας καὶ τῶν νησιῶν τῆς Βασιλίσσας Σαρλόττε. Μιὰ φορὰ, λοιπόν, ποὺ ὁ Γιέτλ ἦταν πεινασμένος, βούτηξε στὴν θάλασσα καὶ ἔφθασε σὲ ἓνα μεγάλο χωριό, ὅπου οἱ κάτοικοι ψάρευαν. Χωρὶς νὰ τὸν βλέπουν ἄρχισε νὰ τρώῃ τὰ ψάρια ποὺ ἔπεφταν στὰ ἀγκίστρια, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν λαίμαργία του πιάστηκε καὶ αὐτός. 'Ο ψαρᾶς δὲν μπορούσε νὰ σηκώσῃ τὰ ἀγκίστρια του, γιατί ὁ Γιέτλ, μὲ τὴν υπερφυσικὴ δύναμι ποὺ εἶχε, τὰ κράταγε γερά στὸ θυθὸ μὲ τὰ σαγῶνιά του. Ξαφνικὰ ὅμως ἡ πετονιά ἐλευθερώθηκε καὶ ὁ ψαρᾶς ἀπὸ τὴν δύναμι ποὺ εἶχε θάλει ἔπεσε κάτω. Εἶχε σπάσει τοῦ κόρακα τὸ ράμφος. 'Ο ψαρᾶς τὸ βρῆκε καρφωμένο στὸ ἀγκίστρι του καὶ τὸ πήρε μαζί του, μὴ γνωρίζοντας τί εἶναι. Ἀργότερα ὁ Γιέτλ ἐμφανίστηκε μὲ ἀνθρώπινη μορφή στὸ σπίτι τοῦ ψαρᾶ, πήρε τὸ κομμάτι καὶ ἔφυγε, πετώντας ἀπὸ τὴν καπνοδόχο. Ὅταν μιὰ ἄλλη φορὰ ἦταν πάλι πεινασμένος, πήρε τὴν μορφή τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ χωριοῦ καὶ ἔφαγε μὲ τοὺς κατοίκους.

'Η πρώτη μορφή στὴν θάσι τοῦ κονταριοῦ δείχνει τὸν Γιέτλ μεταμφιεσμένο σὲ ἀρχηγὸ μὲ τὸ ἐπίσημο καπέλο καὶ τὴν ράβδο, ἐνῶ ἡ δεύτερη παριστάνει τὸν κόρακα μὲ σπασμένο τὸ ράμφος του.

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Οἱθαγενεῖς φυλές τῆς αὐστραλιανῆς ἡπείρου δείχνουν ἐκ πρώτης ὀψεως ὅτι ἀνήκουν σὲ πιὸ χαμηλὸ πνευματικὸ ἐπίπεδο ἀπὸ ὅλους τοὺς λαοὺς τοῦ κόσμου. Κι' ὅμως, δὲν εἶναι τόσο πρωτόγονοι ὅσο φαίνονται. 'Η γλῶσσα τους, ἡ ὁποία ἔχει πολλὰ διαλέκτους, εἶναι μελωδικὴ καὶ ἔχει ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένη γραμματικὴ καὶ συν-

Εἰκ. 4: Ἀγαλμάτιο σὲ ἐλεφαντόδοντο. Παριστάνει ἓναν καθαλάρη μὲ τὸ ἄλογο του. Ὑψὸς 0,25 μ. Ἐκτίθεται στὸ Βρετανικὸ Μουσεῖο

Εικ. 5: Ξυλίνη μάσκα από την 'Ανατολική 'Αφρική. 'Υψος 0,22 μ. Βρίσκεται στο Βρετανικό Μουσείο.

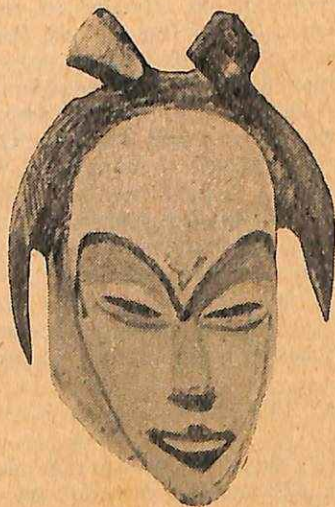
λιά, πολλά δὲ ἔχουν κολοσσιαίες διαστάσεις. Στὸ Κιούριγκ - Γκαϊ τὸ θασικό θέμα τῆς χαρακτηριστικῆς εἶναι μιὰ μορφὴ μὲ κεφάλι πουλιοῦ. Λέγεται ὅτι παριστάνει πνευματικό ἥρωα.

Στὸ Νότιο Κίμπερλεϋ τὰ ἔργα τῆς ζωγραφικῆς εἶναι γνωστά γιὰ τὰ «γοντζίνιας», κάτι περίεργες μορφές, πού ἔχουν γίνει μὲ λαμπερά ἄσπρα, κόκκινα καὶ μαύρα χρώματα. Μοιάζουν μὲ ἀνθρώπινα ὄντα, ἀλλὰ δὲν ἔχουν στόμα. Ἡ λεπτομέρεια αὐτὴ δὲν εἶναι καὶ πολὺ ἀγνωστὴ στὴν πρωτόγονη τέχνη. Τὴν θρίσκουμε στὰ ἀγάλματα τῶν Νίας καὶ τῶν Νουκούρο, καθὼς καὶ στὰ νεολιθικά ἔργα τῆς μεσογειακῆς περιοχῆς. Τὰ «γοντζίνιας» φαίνεται ὅτι εἶναι τυποποιημένες ἀνθρώπινες μορφές, συνοδεύονται δὲ πολὺ συχνὰ ἀπὸ σχέδια φιδιῶν, τὰ ὁποῖα παίζουν μεγάλο ρόλο στὴν μυθολογία ὄλων τῶν φυλῶν τῆς Αὐστραλίας.

Ἰδιαίτερο στοιχεῖο τῆς τέχνης τῶν Αὐστραλῶν ἀποτελεῖ ἡ ζωγραφικὴ σὲ φλοιὸ δένδρων. Ὁ ἐθνολόγος σὲρ Μπολντοῦν Σπένσερ κατάρθωσε νὰ συγκεντρώσῃ ἕνα μεγάλο ἀριθμὸ ἀπὸ τέτοια

τακτικό. Ἡ ὀργάνωσις τῶν Κοινοτήτων μὲ τὰ τοτέμ καὶ τοὺς περίεργους νόμους τοῦ γάμου δείχνουν ὅτι ἡ πνευματικὴ καλλιέργεια τῶν ἰθαγενῶν Αὐστραλῶν εἶναι ἀποτέλεσμα μακρᾶς προεργασίας. Ἡ τέχνη τοὺς εἶναι πιστὴ ἀπεικόνισι τῆς μορφώσεώς τους. Τὴν πιὸ σοβαρὴ τῆς ἔκφρασι ἀποτελεῖ ἡ χαρακτηριστικὴ καὶ ἡ ζωγραφικὴ τῶν θράχων. Τέτοια ἔργα συναντῶνται σὲ πολλὰ μέρη τῆς ἡπείρου, ἀπὸ τὸ Κίμπερλεϋ ὡς τὴν Βικτωρία, καὶ ἀνήκουν σὲ ἐντελῶς διαφορετικὰς περιόδους. Μερικὰ ἀπὸ αὐτά, τὰ περισσότερα ἴσως, εἶναι προϊστορικά, ἀλλὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ καθορισθῇ, ἔστω καὶ κατὰ προσέγγισι, ἡ ἡλικία τους. Εἶναι βέβαιον ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰ ἔργα τῶν θράχων ἔγιναν μετὰ τὴν ἐγκατάστασι τῶν Εὐρωπαίων.

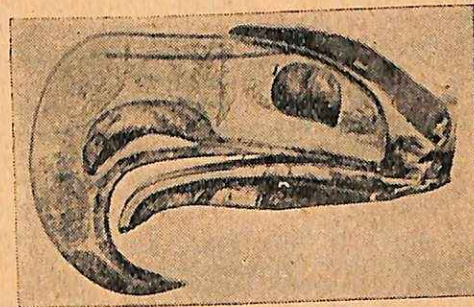
Τὸ σὺλ τῆς αὐστραλιανῆς τέχνης εἶναι παντοῦ νατουραλιστικὸ καὶ ἀντιπροσωπεύεται κυρίως μὲ τὰ ἔργα χαρακτηριστικῆς τῶν θράχων. Τὰ ἔργα αὐτὰ παριστάνουν ἀνθρώπους, ζῶα καὶ που-

Εικ. 6: Ξυλίνη μάσκα μὲ ἄσπρα καὶ μαύρα χρώματα. 'Υψος 0,25 μ. Βρέθηκε στὴν 'Αφρική.

ἔργα τῆς φυλῆς τῶν Κακαντού, μὲ κόκκινο, λευκὸ καὶ Παρόμοια ἔργα ὑπάρχουν καὶ σὲ ἄλλες φυλές, ἔχουν δὲ χρόνους ζωγράφους, ὅπως ὁ Τιμόντου, Παπατάμα, Μί

Ἕνα ἄλλο ἰδιαίτερο στοιχεῖο τῆς τέχνης τῆς Κεντρίας ἀποτελοῦν τὰ ἱερὰ «τζουρίγκα», πού οἱ ἰθαγενεῖς θρησκευτικὴ εὐλάβεια σὲ διάφορα ἀπομονωμένα μέρη κ. ἡχοποιῶν γιὰ τελετουργικοὺς σκοποὺς. Τὰ «τζουρίγκα» εἶναι μικρὲς ὡσείδεις πλάκες ἀπὸ λάσπη ἢ ξύλο, πάνω στὶς ὁποῖες χαράσσονται ἐξαιρετικῆς λεπτότητος σχήματα.

Εικ. 7: Ξυλίνη μάσκα, Μῆκος 0,52 μ. πού παριστάνει τὸ πουλί - κεραυνό.

Ὅτι ὁ κόσμος εἶναι φτιαγμένος γιὰ τοὺς ἄνδρες, δὲν ὑπάρχει καμμιά ἀμφιβολία.

Ἄν ἕνας ἄνδρας ἔχη τὴ διοίκησι τοῦ σπιτιοῦ του, τὸν λένε τὸ ἀφεντικό τοῦ σπιτιοῦ. Ἄν ἡ γυναίκα ἔχη τὴ διοίκησι, εἶναι ὁ «δοῦλος» τοῦ σπιτιοῦ. Ἄν σὲ μιὰ συγκέντρωσι ὁ κύριος μένει κοντὰ στὴ γυναίκα του, εἶναι ὁ λεπτὸς καὶ εὐγενικὸς σύζυγος. Ἄν ἡ γυναίκα μένει κοντὰ στὸν ἄνδρα της, εἶναι ἡ «κολλιτισίδα». Ἄν ἕνας ἄνδρας δὲν παντρεύεται, λέμε πὼς τοῦ ἀρέσει ἡ ἐλευθερία. Ἡ ἀνύπαντρη γυναίκα εἶναι ἡ γεροντοκόρη. Συμφωνεῖτε;

Constellation

Δόξα τῷ Θεῷ! Ἀπὸ τὸν καιρὸ πού παντρεύθηκες, δὲν σοὺ λείπει κανένα κουμπὶ ἀπὸ τὰ ρούχα σου. Πῆρες, φαίνεται, καλὴ γυναίκα.

—Ναί, ναί. Τὸ πρῶτο πράγμα πού μοῦ ἔμαθε ἦταν νὰ ράβω κουμπιά.

Up.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ

ΕΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑ

Τὰ μαλογνάγια τοῦ Δήμαρχου

Τοῦ

Σ Τ Α Μ. Σ Τ Α Μ.

Οὐ κύριους Δήμαρχους ἀναχωρεῖ
διὰ τὰς Ἀθήνας!

Τί πάει νὰ κάμη στὴν Ἀθήνα «οὐ
κύρ - Δήμαρχους;» Τί κάνει ἕνας
Δήμαρχος ὁρεῖν τοῦ χωριοῦ εἰς τὴν Ἀ-
θήνα!

Χαζεύει εἰς τοὺς δρό-
μους!

Ὁ κ. Δήμαρχος πη-
γαίνει στὴν Ἀθήνα γιὰ
νὰ ποῦνε στὸ χωριό:

«Οὐ κύριους Δήμαρ-
χους πῆγε κι' στὴν Ἀν-
θήνα!»

Ὑποθέσεις τὸ χωριὸ
δὲν εἶχε μὲ τὴν Πρωτεύ-
ουσα καὶ ἂν εἶχε εἶναι
ἄλλοι, ἀρμοδιότεροι, γιὰ
νὰ τὶς λύσουν.

Ὁ κ. Δήμαρχος ὅμως
εἶχε πράγματι δουλειὰ
εἰς τὴν Ἀθήνα: ἠθέλε
ν' ἀγοράσῃ ἕνα ζευγάρι
ματογυᾶλια!

Τί Δήμαρχος θὰ ἦταν
χωρὶς νὰ ἔχῃ «ματογυᾶ-
λια».

Ὅλοι τοῦ χωριοῦ οἱ
ἐξέχοντες, ὁ παπᾶς, ὁ
δάσκαλος, ὁ ψάλτης, ἔ-
χουνε καὶ τὰ φοροῦν.
Πῶς λάμπουν καὶ γυαλι-
ζουν στὸ πρόσωπο τοῦ
ψάλτη, σὰν λέει τὸ χε-
ρουβικὸ καὶ κουνάει, γλυ-
καινόμενος καὶ ἀναρπα-
ζόμενος ἀπὸ τὴ μελωδία,
τὸ κεφάλι! Καὶ ὁποῖος
«καλός», «μεγάλος» ἢ «ἐ-
πίσημος» πέρασε ἀπὸ τὸ

χωριό, φοροῦσε ματογυᾶλια. Ὁ κύρ-
δικαστὴς — ἐκεῖνος δά, σὰν ἐπίση-
μος, μαθὲς — τὰ φοροῦσε καὶ στὸν
ὕπνο του, ὁ εἰσπράχτορας καὶ ὁ ἀν-
τιπρόσωπος τῶν μηχανῶν τοῦ Σίγ-
γερ! Καὶ νὰ μὴ ἔχῃ ὁ κύρ - Δήμαρ-
χος γυαλιά!...

Γι' αὐτὸ, εἶπαμε, ἀπε-
φάσισε ἕνα ταξίδι στὴν
Ἀθήνα.

Δὲν ἦταν δὲ ἀνάγκη
νὰ μάθῃ ὅλα τὰ αἰτία
καὶ τὰ αἰτιατὰ καὶ τὸ
χωριό!

Τώρα, πῶς ἔγινε Δή-
μαρχος — αὐτὸ εἶναι ἄλ-
λη κουβέντα. Ὁ καπε-
τὰν - Κοψίδας τὸν υπέ-
δειξε γιὰ «ἀπώτερους
λόγους καὶ σκοπούς». Μιὰ ὅμως ποῦ ἔγινε Δή-
μαρχος, πρέπει νὰ πάρῃ
«ματογυᾶλια».

Στὴν Ἀθήνα, ὅπου ἔ-
βλεπε γυαλικά, ἔμπαινε
ὁ Δήμαρχος σειόμενος,
κουινόμενος καὶ κυματί-
ζοντας τὴν φουστάνελλα.

Ἐπὶ τέλους κάποιος
τοῦδειξε ἕνα «ὀπτικὸ κα-
τάστημα».

— Κύριε, τοῦ εἶπε, θέ-
λω ἕνα ζευγάρι ματογυᾶ-
λια, ποῦ νὰ μπορῶ νὰ
διαβάξω.

Ὁ καταστηματάρχης
τοῦ ἔφερε μερικὰ νὰ δο-
κιμάσῃ.

Ὁ Δήμαρχος τὰ ἔθα-
λε στὴ μύτη του.

— Πῶς σοῦ φαίνονται αὐτά;
Καὶ δίδοντας του ἕνα βιβλίο:
— Γιὰ κύτταξε. Διαβάξεις καθα-
ρά;

— Διόλου! ἀπήντησε ὁ Δήμαρχος,
σκύβοντας καὶ προσπαθώντας νὰ
διαβάσῃ στὸ βιβλίο.

Ὁ καταστηματάρχης ἄνοιξε ἄλλο
συρτάρι καὶ τοῦ ἔφερε ἄλλους ἀρι-
θμούς.

— Τίποτα! Τίποτα! ἀπαντοῦσε ὁ
Δήμαρχος, σκύβοντας στὸ βιβλίο.

Ὁ καταστηματάρχης τοῦ ἔφερε
ὅλα τὰ νούμερα, μὰ ὁ Δήμαρχος ἦ-
το ἀδύνατον νὰ διαβάσῃ.

— Δὲν ἀξίζουν τὰ γυαλιά σου! Θὰ
εἶναι ψεύτικα! Εὐρωπαϊκὰ δὲν ἔχεις;
— Εὐρωπαϊκὰ εἶν' ὅλα, ἀπήντη-
σε ἐκεῖνος.

Τοῦ φέραν ἀκόμη καὶ χρυσὰ.

— Τίποτα! Τίποτα! ἀναφωνοῦσε
ὁ Δήμαρχος σὲ κάθε δοκιμῇ.

Ὁ καταστηματάρχης τάχασε:

— Μὰ δὲν μοῦ λές, σὲ παρακαλῶ,
μήπως δὲν ξέρεις γράμματα;

Ὁ Δήμαρχος τὸν κύτταξε στὰ μά-
τια!

— Μὰ, Χριστιανέ μου, ἂν ἤξερα
γράμματα, δὲν ἦταν ἀνάγκη ν' ἀγο-
ράσω ματογυᾶλια!...

Τάμος μιὰ φορὰ

Ἐπὶ τέλους παντρεύτηκε.

Ἀφοῦ ἐσήκωσε τὸ χωριὸ στὸ
ποδάρι μὲ τὰ γλάντια του, ἀφοῦ δὲν
ἄφησε γκαλντερίμι γιὰ γκαλντερίμι
ἀτραγουδιστο, ἀφοῦ ἐτσάκισε ποτή-
ρια:

Θὰ σπάσω κούπες
γιὰ τὰ λόγια ποῦπες!...

Ἀφοῦ ἐτσάκισε, λέμε, ποτήρια καὶ
ποτήρια, παντρεύτηκε. Παντρεύτηκε
ὄχι «ἐκεῖ ποῦ κύτταξε» — καὶ ποῦ
δὲν ἐκύτταζε, — ἀλλὰ ἐκεῖ ποῦ κα-
νεῖς δὲν τὸ περίμενε. Στὸ ἀντίπερα
χωριὸ τοῦ προσέβλεψαν ἕνα κοριτσά-
κι μικρὸ καὶ στοργυλὸ καὶ πολὺ
ξανθὸ, σὰν ξεπλυμένο. Καί, ἀφοῦ εἶ-
χε καὶ λίγα παραδάκια, τ' ἀποφά-
σισε κι' αὐτός.

«Ἐντοῦχινος» ἀμέσως τὸ χωριό.

— Ὁ Γεωργαλὴς παντρεύεται...

— Κι' ὅλος ὁ κόσμος χαίρεται...
ἀπήντησαν ὁμοιοκαταληκτῶν ὁ Θύ-
μης ὁ οἰνόσοφος. Καὶ ποῖαν παίρ-
νει μὲ τὸ καλὸ;

— Τοῦ Μαστέλη (Δημοσθένη) τοῦ
Σαπέρα τὸ κορίτσι, ἀπ' τὸ ἀπέναν-
τι χωριό.

Καὶ ὁ Θύμης, ἀναλογιζόμενος ὅτι
τόσο γλάντι καὶ τόσο χαλασμός κα-
τέληξαν «σ' ἕνα τρυποκάρυδο», ἀπῆν-
τησε, κατεβάζοντας τὸ κεφάλι:

«Πολὺς θόρυβος διὰ τὸ τίποτε».

Αὐτὸς ἦταν τοῦ συνοικεσίου ὁ χα-
ρακτηρισμὸς μὲ τὸν ὁποῖον συνεφώ-
νησε καὶ τὸ χωριό.

— Τὸ σήμερις κυριεῖς οὐ παρὰς,
ἀντεῖπε καὶ ἡ Τσιβουλένη, σύρουσα
τὶς παντοφλές της πρὸς τὴν ἀπέ-
ναντι αὐλή, ὅπου συνεφώνησαν μα-
ζί της καὶ οἱ ἄλλες οἱ νοικοκυρὲς
γιὰ νὰ παρηγορηθοῦνε ποῦ δὲν προ-
τιμήθηκαν τὰ κορίτσια τους...

Ἡ «κοινὴ γνώμη» ὅμως δὲν ἐμπό-
δισε ν' ἀποφασισθῇ ὁ γάμος «τοῦ
ταχύτρου» καὶ νὰ ἐτοιμασθῇ καί-
κι τὴν ἄλλη Κυριακὴ, νὰ πάρουνε
τὴ νύφη.

Μπήκαν στὸ πλοῖο, ὡς συμπεθεροί,
ὅλοι οἱ παλιοὶ τοῦ φίλοι, ὅλων τῶν
γλεντιῶν τοῦ οἱ ἀκόλουθοι καὶ τῶν
ἐρωτικῶν τοῦ ἐπιχειρήσεων οἱ βοηθοί.

Στὴν «Πέρα Πάντα» πάλι, τὸ χω-
ριὸ περίμενε νὰ τοὺς ὑποδεχθῇ «ὁ-
πως τὸ Γιοχωρὶ ξέρεῖ νὰ ὑποδέχε-
ται».

Λίγοι οἱ κάτοικοι, ἀλλὰ νοικοκυ-
ραῖοι. Μὲ τὸ κρασί «τῆς χρονικῆς»,
τὸ λάδι καὶ τὸ βούτυρο...

«Μιὰ ποῦ δίνουνε κορίτσι στὴ χώ-
ρα τὴν ἀπέναντι, θὰ τὸ δώσουν ὅ-
πως πρέπει. Ὅχι παίζουμε».

Κι' ἐκτὸς τούτου, θὰ δείξουν δὲ
καὶ τὴν ἀξάδα τους.

Νὰ ἴδουμε ποῖος τοὺς βγαίνει στὸ
κρασί, στὸ χορὸ καὶ στὸ τραγοῦδι!

Ἀθάνατο θὰ μείνῃ τὸ κατόρθωμα
τοῦ μακαρίτη τοῦ Μήτρου τοῦ Κα-
ράπαππα, ποῦ ἤπτε μιά βαρέλα,
ρουφώντας τὴ μὲ τὸ μαρκούτσι, σὰν
νὰ ἦταν ναργιλές. Κι' ἄμα στὴ βα-

ρέλα δὲν ἀπέμεινε οὔτε σταλαγματιά, σηκώθηκε καὶ εἶπε σ' ἐκείνον ποὺ ἐστοιχημάτισαν:

—Πάμε, τώρα, νὰ σὲ κεράσω δυὸ κρασάκια.

Μὰ καὶ τῆς πόλης τὰ παιδιά δὲν ἤτανε γι' ἀστεία:

“Ἐπιαὶν τὴν μοῆθ' ὁκὰ στὸ χέρι καὶ τὴν ἐστράγγιζαν, σὰν νὰ ἦταν λεμόνι, κι' ἔκαναν τὴν ὁκαδιάρικη κανάτα καὶ θερμαινότανε...

—“Αἴντε ὁρὲ καὶ νὰ σὰς δοῦμε...

Κοκορέτσι μοιραστήκαν μὲ μα-
στίχες καὶ κρασιά.

—Νὰ μὰς ζήσουν... Νὰ μὰς ζή-
σουν...

‘Ο Περγαμότος, ἕνας ἀπὸ τῆς νύ-
φης τοὺς συμπεθέρους, μέθυσε: Γιὰ
τοῦτο, καὶ ὅταν, στὸ μυστήριο τοῦ
γάμου, πῆγε ν' ἀσπασθῇ τὴν νύφη
καὶ τὸ γαμπρό... ἠπάσθη κατὰ λά-
θος... τὴν νουνά, μὴν νταρνάνα
πρώτης.

—Τόσο βαστάει στὸ πιστό. Εἴ-
παν στοὺς ἀνθρώπους τοῦ χωριοῦ
περιφρονητικά.

Οἱ συμπεθέροι ἀπὸ τὴ νύφη θυ-
μῶσαν.

—Πίσω τὴν ἔχ' ἡ ἀχλάδα τὴν οὐ-
ρά της, “Ἐννοια σας...

Χορὸς καὶ γλέντι στὸ τραπέζι τε-
τρακούβεργο.

Χωριάτικο κρασί —Θεός,— σὲ
προκαλοῦσε, κόκκινίζοντας σὰν μά-
γουλο παρθένας, τὸ ρουφούσες καὶ
γευόσυνα φιλιὰ σὲ χεῖλη κατακόκ-
κινα.

Πρώτος ὁ Σεβνταλῆς ὁ Κιρέλλος,
«ἤγειρε» μίαν πρόποσιν.

«Τὸ παρὸν ποτηράκι
μὲ τὸ πολὺ καί...ὀλίγον κρασάκι
τὸ πίνω εἰς ὑγίαν τῶν δύο νεονύμφων
ν' ἀσπρίσουν καὶ νὰ γεράσουν,
καὶ ν' ἀσπρομαλλιάσουν,
καὶ σύ, κυρὰ νουνά,
ὅπως ἔδραμες μὲ στέφανα,
νὰ «δράμης» καὶ μὲ «ἑλαιοῦν!»

“Ολοι τότε σήκωσαν τὰ ποτήρια
τοὺς γεμάτα, εὐχόμενοι, καὶ ὁ Σταῦ-
ρος ὁ «Γεώμηλος», ποὺ ἤξερε καὶ λί-
γα γράμματα καὶ ποὺ τὴν πατάτα
τὴν ἔλεγε «γεώμηλο» γιὰ νὰ εἰπῇ
καὶ αὐτὸς κάτι τὸ νέο καὶ νὰ ἐκπλή-
ξη τοὺς ἄλλους, μὲ τὶς ἑλληνικοῦρες
του, ἐφώναξε:

—Νὰ ζήστε, σὰς εὐχομαι καὶ κα-

λὴν καλλιτεχνίαν. (καλλιτεχνίαν, ἡ-
θελε νὰ πῇ).

—Νύχαριστοῦμεν. Νύχαριστοῦμεν.

‘Απῆντησαν οἱ σύζυγοι, μὴ ἐννοή-
σαντες διόλου τὴν εὐχὴν.

“Ἐπειτα ἐξελέγη τοῦ τραπεζιοῦ
ὁ Πρόεδρος καὶ ἄρχισαν νὰ ἀδειά-
ζουν τὰ ποτήρια, ἀπνευστί:

Τὸ ποτήρι τὸ γεμάτο
δόστου μὴ νὰ πάη στὸν πάτο!

—Καὶ ποῖον νὰ εὔρουν, κύριε
Πρόεδρε;

—Τοὺν κύριον Πριόβουλον.

Κι' ἐπειδὴ τοῦ ποτηρίου ἔχει
πουλὸ οὐλίγον κρασάκι
τοῦ πίνου εἰς ὑγίαν
τοῦ Πριουδὸλ' τοῦ Νικουλάκη!

“Ἦρθε καὶ ἡ σειρά τοῦ κυρ Πριό-
βουλου νὰ εὐχηθῇ.

Σηκώθηκε, σοβαρὸς καὶ ἀκίνητος,
σφουγγίζων τὸν «μύσταξ», τοποθετῶν
πλαγίως τὴν φουσανέλλαν διὰ νὰ
μὴ τὸν ἐνοχλῇ καὶ στερεοῦμενος κα-
λὰ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, σὰν νὰ ἐπρό-
κειτο νὰ ὀμιλῇ ἐπὶ μακρόν.—

“Ολοι ἐσιώπησαν διὰ νὰ τὸν ἀ-
κούσουν.

Παλαιὸς ὁ Πριόβολος δημογραμ-
ματεύς, πρόσωπον ἐκ τῶν σημαινόν-
των ἐν τῷ τόπῳ, κομματάρχης δυ-
νατὸς «καὶ μὲ τὸ ἔχει του», βεβαίως
κάτι σοβαρὸν καὶ ὠραῖον ἤθελε νὰ
ἐκφωνήσῃ.

Τὸ ἐννόησε αὐτὸ ὁ Πριόβολος καὶ
ἄφησε νὰ προηγηθῇ σιγὴ μερικῶν
δευτερολέπτων. Κι' ἔπειτα, σοβαρὸς
σοβαρὸς, πῆρε τὸ ποτήρι του, σι-
γὰ σιγὰ, καὶ εἶπε:

—Προυντίνου, κύριοι, εἰς ὑγίαν
τοὺν δύου... ἰδιονύμφων. Νὰ ζήσουν
καὶ νὰ τὰ χιλιάσουν. Οἱ παντρίμενοι
οὐδὲ ἐπιθυμοῦν κι' οἱ ἀνύπαντροι
οὐδὲ ποθεῖ ἡ καρδοῦλα τσ'. Εὐχου-
μι εἰς τοὺς νεοϋστηφθέντας εὐμε-
ρίαν κι' καλὴν οἶκον οὐδ' οὐ μὴ ν, νὰ
ζήσ' οὐ σήζυξ κι' τὰ παιδιά κι' στ' ἀ-
ποὺδ' ἐλοῖπα.

Νέες ἀνακραυγὲς εὐχῶν ἐσκέπασαν
τὸν λόγον τοῦ κ. Πριόβουλου.

‘Αχυστὸς στάζων λίπος κεκριμπα-
ρένιο καὶ ἀποπνέων κνίσαν μεθυστι-
κὴν, ἔφθασε καὶ ὁ ὀδελίας. Κανάτες
φουσκωμένες, σὰν γυναῖκες ἐγκυες,
ἀνέβαιναν ἀφριστὲς ἀπὸ κρασάκι κόκ-
κινο καὶ κατέβαιναν πάλι ἀδειανὲς
στὸ ὑπόγειο.

‘Εχόρευαν, ἐπήδησαν, τραγοῦδη-
σαν, ἀλείφθηκαν γιαούρτι, ἔρρεκα-
ξαν, ἐγέλασαν.

Στὸ κρασί τ' ἀντίπαλα στρατόπε-
δα δειχθήκανε ἰσόπαλα. “Ἐπσαν καὶ
τὰ δύο, χωρὶς νὰ ὑποχωρήσουν.

Οἱ μόνοι ποὺ δὲν μέθυσαν ἦταν
ἡ νύφη καὶ ὁ γαμπρός. “Ολο τὸ ἄλ-
λο χωριὸ κυλιότανε κάτω ἀπὸ τὸ τρα-
πέζι, μαζί μὲ γάτες καὶ σκυλιά, ποὺ
ἐγλυφαν τὰ κόκκαλα.

“Ἐπαιρνε νὰ νυχτώσῃ πειά. “Ἐνα
ἀεράκι ἄρχισε νὰ φυσᾷ, ἀνατρίχια-
σεν ἡ θάλασσα καὶ ἔπαιξαν οἱ κο-
ρυφὲς τῶν δένδρων.

—Νὰ φύγουμε. Νὰ φύγουμε. Φώνα-
ξε ὁ γαμπρός. Νύχτωσε πιά καὶ ἄρ-
χισε τ' ἀπόγειο.

—Νὰ φύγουμε, φώναξε κι' ἡ νύ-
φη.

‘Αλλὰ οἱ ἄλλοι ποὺ νὰ τοὺς ἀ-
κούσουν.

—Βιάζεσαι, κυρὰ μου, τῆς φώνα-
ξε ὁ Πριόβολος, σὰν νύφη ὅπου εἴ-
σαι...

Τέλος, ἄρχισαν νὰ τοὺς μαζεύου-
νε μέσα στὸ καΐκι. “Οσοι μποροῦ-
σαν νὰ σταθοῦν στὰ πόδια τους,
τρεκλίζοντας, μπαρκάρισαν τοὺς ἄλ-
λους τοὺς κουβάλησαν μέσα στὶς
κουβέρτες, σὰν νὰ ἦσαν πεθαμένοι.

‘Ο γαμπρός, ὁ δυστυχής, τσακί-
στηκε ὥς νὰ τοὺς περιμαζέψῃ ὅλους.
Τοὺς φορτωνότανε μὲ τὶς κουβέρτες
καὶ τοὺς ἔβαζε, τοὺς πρόσεχε μὴν
πέσουν στὴ θάλασσα καὶ προσπα-
θοῦσε νὰ χωρίσῃ τοὺς συμπεθεροὺς
ἀπὸ τοὺς χωρικοὺς, μὴν πάρουνε κα-
νένα κατὰ λάθος εἰς τὴν πόλιν.

Βοηθοῦσε καὶ τὴ νύφη, ποὺ φρόντι-
ζε γιὰ τὰ καταπλάσματα τῶν ἐκ τοῦ
οἴνου ἀναισθητῶν:

—Μπρὲ γαμπρὸς εἶμαι ἐγὼ ἡ νο-
σοκόμος σήμερα. “Ἐλεγε μονολο-
γώντας.

Τὸ θαλασσινὸ τὸ ἀεράκι τοὺς ἐ-
ξεζάλισε λίγο.

“Αρχισαν τραγοῦδια καὶ φωνὲς κι'
ἔσπρωχναν τὸ πλοῖο ἀπὸ τὴν παραλία
γιὰ νὰ φύγῃ.

—Τὸν γαμπρό. Τὸν γαμπρό, ἐ-

φώναξαν ἀπ' ἔξω δυὸ τρεῖς γυναι-
κοῦλες, χωριανές.

—Τὸν γαλααμπρό. ‘Απῆντησαν
ἐκεῖνοι ποῖον γαλααμπρό. “Ἐμεῖς
γιὰ νύφη ἦρθαμε, δὲν ἦρθαμε γιὰ
γαμπρό εἰς τὸ χωριὸ σας.

Καὶ πράγματι εἶχε μείνει ἔξω ὁ
γαμπρός.

‘Ἐνὼ χαιρετοῦσε καὶ φιλιόταν μὲ
τοὺς χωρικοὺς, μὰς καὶ μούτς, τὸν
ἐγκατέλειψαν οἱ ἄλλοι στραβοὶ ἀπὸ
τὸ μεθύσι τοὺς καὶ ξεκίνησαν.

“Ἐτρεξε κάτω ταραγμένος ὁ γα-
μπρός.

—Μορέέέέ.

—“Ε, ἔ, ἔ, ἔ, ἔ.

....Χίλια φιλιὰ στὶς ὁμορφες καὶ δυὸ
στὶς μαυρομάτες. Τραγοῦδια, φωνές,
ξελαρυγιάσματα, ἀκούοντο ἀπὸ τὸ
«γαμήλιον» πλοιάριον.

Μπάμ. Μπούμ. Δυὸ τρεῖς ἐτου-
φέκισαν.

—Καλορίζικα.

Τὰ πανιά ἐκολλώθηκαν, τὸ πλοια-
ράκι ἔγειρε καὶ γλύστησε ἐπάνω
στὴ θάλασσα, ἐλαφρὸ, χαριτωμένο,
ἐνὼ φωνὲς ἀκούγονταν καὶ χειρονο-
μίες διεκρίνοντο ἀπ' τὸ χωριὸ.

Οὔτε φωνή, οὔτε ἀκρόασις ἀπ' τὸ
καΐκι.

Οἱ συμπεθέροι ἐτραγοῦδοῦσαν καὶ
οἱ φωνὲς τῶν χωρικῶν ἐπνίγοντο στὸ
θόρυβο.

Αὐτοῦ ποὺ μπαίνει καὶ φιλάς φυ-
λάξου μὴ σὲ πιάσουν.

—Οὐρέ, ἀφίστα' ὄξου τοὺν γα-
μπρό.

‘Ακίνητος, ὥχρος, μὲ σταυρωμέ-
να χεῖρα ὁ γαμπρός στὴν παρα-
λία, ἀφῶνος στεκότανε, κυττάζοντας
τὸ πλοιαράκι, ποῦ, λίγο, μίκραινε
καὶ ἐσθύνε στὸν ἐρχομὸ τοῦ σκο-
ταδιοῦ... ‘Εκύτταξε, ἐκύτταξε ἀμίλη-
τος κι' ἔπειτα γύρισε σὲ κάτι γυ-
ναϊκοῦλες, ποῦ, δουβαμένες, τὸν ἐ-
κύτταζαν καὶ ρώτησε, μὲ ἥσυχ φω-
νή, σὰν νὰ ρωτοῦσε μονάχα τὸν ἐ-
αὐτό του:

—Μορ' ἐγὼ παντρεύτηκα δῶ πέ-
ρα σήμερα ἡ κόνιας ἄλλος;

Τί ξέρει ή έπιστήμη γιά τήν μαγική λειτουργία του ανθρώπινου μυαλού

Ο ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ

Ένας θαυμάσιος συσσωρευτής

Του

BRUCE BLIVEN

Πώς σκέπτεται ό άνθρωπος; Μά ποιόν τρόπο μπορούμε και ξαναφέρνουμε στή σκέψη μας τις εικόνες των πραγμάτων και τόπων που έχουμε δει πριν από χρόνια; Μά ποιόν μυστηριώδη μηχανισμό λειτουργεί τό λογικό μας;

Τά τελευταία χρόνια, μέ τά θαυμάσια πειραματικά έργαστήρια που ιδρύθηκαν σέ διάφορες χώρες, άρχισαμε νά δίνουμε άπαντήσεις στά έρωτήματα αυτά. Σήμερα μπορούμε νά πούμε πως ή λειτουργία του έγκεφάλου είναι «ηλεκτρική».

Τό νευρικό σύστημα του ανθρώπου —έγκέφαλος, νωτιαίος μυελός και νεύρα— είναι ουσιαστικά μία ηλεκτρική συστοιχία ή όποια παράγει συνεχές ρεύμα ένός δεκάτου του βόλτ. Χονδρικά, δηλαδή, ίσοδυναμεί μέ τό 1)20 του ρεύματος που παράγει μία μικρή μπαταρία άπ' αυτές που θάζουμε στά ηλεκτρικά φαναράκια. Τό ηλεκτρικό φορτίο παράγεται από δύο χημικά σώματα, τό Νάτριο και τό Κάλιο, που ένεργοούν πάνω στό νευρικό σύστημα τό όποιον είναι θαφτισμένο σ' ένα υγρό άποτολούμενο κυρίως από νερό.

Κάθε τμήμα του νευρικού μας συστήματος, μόλις δεχθή έναν ήλεκτρικό έρεθισμό, τόν μεταδίδει άμέσως στό γειτονικό του τμήμα

κι' έτσι ό έρεθισμός μεταδίδεται άστραπαία από τά θαυμαστά πολύπλοκα «κέντρα μηνυμάτων» του έγκεφάλου, ή πρός αυτά.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ
ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Γιά νά πάρετε κάποια ιδέα του τι γίνεται άσταμάτητα μέσα στόν έγκέφαλο φαντασθήτε 1000 τηλεφωνικούς πίνακες, που ό καθένας τους μπορεί νά έξυπηρετήσει μία πολιτεία μεγάλη σαν τή Νέα Υόρκη, οί όποιοι νά δουλεύουν συγχρόνως λαμβάνοντας και μεταβιβάζοντας αίτήσεις, έρωτήματα, διαταγές.

Πώς γίνεται αυτό; Κάθε κύτταρο του έγκεφάλου διαθέτει δυό μικροσκοπικά νευρικά νηματία τά όποια περιπλέκονται στά νηματία δύο γειτονικών κυττάρων. Τά νηματία αυτά μπορεί νά είναι συνδεδεμένα σέ άμέτρητους συνδυασμούς. Έτσι δημιουργούνται χιλιάδες «ηλεκτρικά» κυκλώματα, τά όποια, σέ κλάσμα του δευτερολέπτου, μπορούν νά μεταβιβάσουν στόν έγκέφαλο έναν έρεθισμό, μιάν άνάμνησι, μιάν ιδέα. Ό έγκέφαλος, μέ τή σειρά του, έχοντας στή διάθεσί του τά δεδομένα που του χρειάζονται μπορεί νά σκεφθή και νά πάρη άποφάσεις.

Πολλοί έπιστήμονες πιστεύουν πως κάθε μας έμπειρία καταγράφεται και διατηρείται σ' αυτά τά ηλεκτρικά κυκλώματα, και πως τό ίδιο συμβαίνει και μέ τις άπειρες παραστάσεις που νομίζουμε πως τις έχουμε όλότελα χάσει. Οί ψυχίατροι παρατήρησαν πως όταν ένας άσθενης προσπαθήση έντατικά, επί πολλές ήμέρες, μπορεί νά ξαναφέρει στή μνήμη του θαμμένα περιστατικά της παιδικής του ηλικίας, έστω κι' άν στήν άρχή έπιμένη πως «δέν θυμάται τίποτα».

Μιά θεωρία όποστηρίζει πως κάθε μας άνάμνησι διατηρείται σαν ένα κλειστό κύκλωμα, σαν ένας ηλεκτρικός έρεθισμός ό όποιος κυκλοφορεί μέσα από ώρισμένα κύτταρα του έγκεφάλου. Τά ηλεκτρικά φορτία που αντίπροσωπεύουν μιάν άνάμνησι κυκλοφορούν έτσι από κύτταρο σέ κύτταρο, του κλειστού αυτού κυκλώματος, σταθερά και άσταμάτητα σέ όλη τή ζωή.

ΚΕΝΤΡΟΝ ΔΙΑΛΟΓΗΣ

Εφ' όσον, όμως, τά αισθητήρια όργανα μας αναφέρουν, αυτόματως και συνεχώς, κάθε τι που βλέπουμε, που μυρίζουμε, που άκουμπάμε στή γλώσσα μας, ή ποσότητα των παραστάσεων μας θά ήταν άσφυκτικά μεγάλη, άν δέν υπήρχε ένα σύστημα διαλογής (κοσκινίσματος) των παραστάσεων αυτών.

Εύτυχώς, σέ πολλά σημεία του νευρικού μας συστήματος, υπάρχουν μικροσκοπικά «χάσματα», διακοπές της αλυσίδας, οί όποιες κατακρατούν έκτομμύρια, μικρότερου ένδιαφέροντος, «μηνύματα», και δέν τούς επιτρέπουν νά φθάσουν στόν έγκέφαλο. Ό ηλεκτρικός έρεθισμός ενός μόνον νευρικού άκράιου νηματίου δέν έχει τή δύναμι νά «πηδήσει» τά

χάσματα αυτά: άν όμως ό έρεθισμός προέρχεται από μία ομάδα νευρικών άπολήξεων, τότε πηδάει τά «χάσματα».

Ένα παραστατικό παράδειγμα αυτού του προστατευτικού συστήματος μπορεί νά μάς δώση ό άμφιβλήθροειδής χιτών του ματιού, ό όποιος έχει 100.000.000 περίπου κύτταρα εύπαθη στό φώς, καθένα από τά όποια μπορεί νά μεταβιβάση και έναν έρεθισμό. Τά νευρικά νηματία όμως τά όποια ξεκινούν από τό μάτι και καταλήγουν στόν έγκέφαλο, είναι μόνο 1.000.000 περίπου. Έτσι, γιά νά κατορθώση ένας έρεθισμός νά φτάση στόν έγκέφαλο, πρέπει νά είναι άρκετά ισχυρός.

Τρία είναι τά κυριώτερα «κέντρα μηνυμάτων» στόν έγκέφαλο. Τό καθένα άπ' αυτά παίρνει διαφορετικά μηνύματα, σύμφωνα μέ τήν ειδική του λειτουργία. Ό προμήκης μυελός έλέγχει τις αυτόματες λειτουργίες, όπως είναι ή άναπνοή και οί σφύξεις της καρδιάς. Ό κυρίως έγκέφαλος είναι ή έδρα της συνειδήσεως, της μνήμης, του λογικού μέ λίγα λόγια, της προσωπικότητας του ανθρώπου. Η παρεγκεφαλής τέλος, έλέγχει «τις ήθελημένες» κινήσεις των μυώνων.

Κάθε μέλος του σώματος άπασχολεί μία περιοχή του έγκεφάλου άνάλογη σέ έκταση μέ τό μέγεθος του συνειδητού έλέγχου που άπαιτεί. Δηλαδή, όσο μεγαλύτερο σ' ειδητό έλεγχο χρειάζεται ένα μέλος του σώματος γιά νά λειτουργήση, τόσο μεγαλύτερη περιοχή του έγκεφάλου άπασχολεί. Π.χ. Τά χέρια και τά δάχτυλα, που μπορούν νά έκτελέσουν πολύπλοκες κινήσεις, άπασχολούν πολύ μεγαλύτερη περιοχή του έγκεφάλου από τήν περιοχή που άπασχολούν οί κινήσεις

των ποδιών. (Ἡ γλῶσσα καὶ τὰ χεῖλη ἀπασχολοῦν ἐπίσης μεγάλη, ἀναλόγως, περιοχὴ τοῦ ἐγκεφάλου.).

ΠΩΣ ΤΟ ΕΡΕΘΙΣΜΑ
ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΙΣΘΗΜΑ;

Μὲ ποιὸν τρόπο, ὅμως, τὸ φῶς, ὁ ἦχος, ἡ θερμότης καὶ οἱ ἄλλοι ἐρεθισμοὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, μετατρέπονται σὲ ὄρασι, ἀκοή, κ.λ.π.; Τὸ μόνο πού ξέρουμε εἶναι ὅτι ὠρισμένες φυσικὲς συνθήκες ἐρεθίζουν τὰ αἰσθητήρια ὄργανά μας, τὰ ὁποῖα μεταβιβάζουν «ἠλεκτρικὰ μηνύματα» στὴν κατάλληλη περιοχὴ τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ ὅτι ἡ ποιότης τῆς αἰσθήσεως καθορίζεται ἀπὸ τὸ εἶδος τοῦ ἐρεθισμοῦ.

Σὲ μερικὲς ἐγχειρήσεις ὁ ἐγκέφαλος μένει, γιὰ λίγη ὥρα, ἀκάλυπτος. Ἄν τότε διοχετεύσουμε ἓνα μικρὸ ἠλεκτρικὸ φορτίο στὰ σημεῖα ἐκεῖνα τοῦ ἐγκεφάλου τὰ ὁποῖα ἐξυπηρετοῦν τὴν ὄραση καὶ τὴν ἀκοή, ὁ ἀσθενὴς «βλέπει» λάμψεις καὶ ἀκούει ὁμιλοῦς, χτύπους κ.λ.π. Ἄν ἐρεθίσουμε τὸ κέντρο τῆς ὁμιλίας, τὸ ἄτομο θ' ἀρχίσῃ νὰ ξεφωνίζῃ σὰν μωρὸ παιδί, δὲν θὰ μπορῇ ὅμως νὰ ἀρθρώσῃ λέξεις, γιὰτὶ ὁ μηχανισμὸς πού δημιουργεῖ τις λέξεις εἶναι πολύπλοκος καὶ δὲν τίθεται σὲ κίνησι μ' ἓναν ἀπλὸ ἐρεθισμό.

Ὅταν τὰ πειράματα αὐτὰ ἐκτελοῦνται σὲ ἄτομα πού βρίσκονται «ἐν ἐγρηγόρει», (πού δὲν εἶναι ναρκωμένα), τὰ ἄτομα αὐτὰ μᾶς λένε ὅτι δὲν νοιώθουν νὰ ἀναγκάζονται «ἀπὸ ἐξωτερικὴ αἰτία» νὰ ξεφωνίσουν, ἀλλὰ αἰσθάνονται μιὰ δυνατὴ «ἐσωτερικὴ» ἀνάγκη νὰ βγάλουν ἀναρθρες κραυγές.

Σὲ πολλὲς περιπτώσεις τὰ «μηνύματα» πηγαίνουν σὲ περισσότερα καὶ ὄχι σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ τέσσε-

ρα κύρια κέντρα τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Μερικὲς φορές τὰ κέντρα αὐτὰ πρέπει νὰ συνεργασθοῦν, ἄλλες φορές ὄχι. Χώνεσθε πιὸ βαθειὰ κάτω ἀπὸ τὶς κουβέρτες σας, τὶς χειμωνιάτικες νύχτες, «κατὰ διαταγὴν» τῆς παρεγκεφαλίδος. Τὸ «μῆνυμα» ὅμως μπορεῖ νὰ φθάσῃ στὸν ἐγκέφαλο, ὅποτε θὰ ὀνειρευθῇ πὼς βρῖσκεσθε στὸ Βόρειο Πόλο! Τὰ «μηνύματα», ὅμως αὐτὰ δὲν εἶναι καὶ τόσο «ἐπείγοντα». Ἐνα «ἄκρως ἐπείγον μῆνυμα», ὅπως ἡ μυρωδιὰ καπνοῦ τὴν ὥρα πού κοιμάσθε, χτυπάει συναγερμὸ σὲ ὅλα τὰ «κέντρα μηνυμάτων», βάζει σὲ ἀστραπιαία κίνησι τὰ «ἠλεκτρικὰ κυκλώματα» καὶ σὰς ξυπνάει.

Πολλὲς ἐνέργειές μας οἱ ὁποῖες, ὅταν τις πρωτοκάνουμε. ἀπατοῦν μεγάλῃ προσοχῇ, σιγὰ σιγὰ γίνονται αὐτόματες, ἀνακλαστικές. Τὸ νὰ ὀδηγήσῃ κανεὶς μοτοσυκλέτα, ἢ τὸ νὰ κολυμπήσῃ, ἀπαιτοῦν στὴν ἀρχὴ σκέψι καὶ προσοχὴ. Σιγὰ σιγὰ ὅμως γίνεται ἀνακλαστικὴ, αὐτόματη ἐνέργεια. Ἐπίσης σιγὰ σιγὰ μαθαίνουμε νὰ βγάζουμε ἔξω ἀπὸ τὴ συνείδησι ὠρισμένα ἐνοχλητικὰ μηνύματα, τὰ ὁποῖα ἐπαναλαμβάνονται πολλές φορές. Ἐτσι, ὁ κάτοικος τῆς πόλεως κοιμάται ἀνενόχλητος ἀπὸ τὸν θόρυβο τῶν τράμ, τῶν αὐτοκινήτων κ.λ.π., ἐνῶ ξυπνάει ἄμέσως, ὅταν θρεθῇ στὴν ἐξοχὴ, μὲ τὸ μακρινὸ λάλημα τοῦ πετεινοῦ.

Ἡ ΙΚΑΝΟΤΗΣ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΕΩΣ
ΚΑΙ Ἡ ΤΡΕΛΛΑ

Πότε χάνουμε τὴν ἱκανότητα τῆς μαθήσεως; Ποτέ. Τὸ νὰ μαθαίνουμε, σχετίζεται ἀμέσως μὲ τὴν ἱκανότητά μας νὰ δημιουργοῦμε νέα ἠλεκτρικὰ κυκλώματα στὸν ἐγκέφαλό μας. Ὅσο ὑφίσταται ἡ ἱκανότης αὐτὴ, ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἱκανὸς νὰ ἀποκτᾷ

καινούριες γνώσεις, καινούριες ἐμπειρίες, ἀκόμη καὶ στὰ 90.

Ποῖα εἶναι ἡ αἰτία τῶν διανοητικῶν διαταραχῶν; Σὲ πολλὲς περιπτώσεις τρέλλας, ἢ καθυστερημένης διανοητικῆς ἀναπτύξεως, ἡ αἰτία εἶναι θλάθῃ τῶν ἐγκεφαλικῶν κυττάρων, ἢ τοῦ νευρικοῦ μηχανισμοῦ.

Ὁ ὑπερβολικὸς φόβος, οἱ καταστάσεις μανίας καὶ ἄλλες διαταραχές, ἔχουν τὴν αἰτία τους στὸ ὅτι ὠρισμένα ἠλεκτρικὰ κυκλώματα τοῦ νευρικοῦ συστήματος, βρίσκονται «ἐκτὸς ἐλέγχου».

Μερικὲς διανοητικὲς διαταραχές φαίνεται ὅτι ὀφείλονται στὴν ἔλλειψι ἱκανότητος τοῦ ἀτόμου νὰ συσχετίσῃ μεγάλο ἀριθμὸ κυκλωμάτων τοῦ ἐγκεφάλου. Ὁ τρελλὸς πού πιστεύει πὼς εἶναι ὁ Ναπολέων, εἶναι ἱκανὸς νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰ κυκλώματα πού περιέχουν τὸ ὄνομα τοῦ Ναπολέοντος καὶ τὸ γεγονός πὼς ὁ Ναπολέων ἦταν στρατηγός. Δὲν εἶναι, ὅμως, ἱκανὸς νὰ συσχετίσῃ μὲ αὐτὰ ἄλλα κυκλώματα πού θὰ μπορούσαν νὰ τοῦ ποῦν ὅτι ὁ Ναπολέων ἦταν κάποιος ἄλλος ὁ ὁποῖος πέθανε πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια.

Ἡ ΜΕΓΑΛΟΦΥΛΙΑ

Ποῦ ὀφείλεται ἡ μεγαλοφυΐα; Μποροῦμε νὰ υποθέσουμε ὅτι τὸ προικισμένο μὲ ἐξαιρετικὲς πνευματικὲς ιδιότητες ἄτομο ἔχει «ἐκ γενετῆς» τὴν ἱκανότητα νὰ

συνδυάζῃ τὰ ἠλεκτρικὰ του κυκλώματα κατὰ ἀσυνήθιστα τέλειο τρόπο. Ἐνα εἶναι βέβαιον: καὶ ὁ πιὸ σοφὸς ἄνθρωπος πού ὑπῆρξε ποτέ, ὁποῖος κι' ἂν υποθέσουμε πὼς ἦταν, δὲν χρησιμοποίησε, κατὰ τὴν διάρκειά τῆς ζωῆς του, παρὰ πολὺ ὀλίγες ἀπὸ τὶς δυνατότητες τοῦ μυαλοῦ του. Ὅσο περισσότερα μαθαίνουμε, τόσο μεγαλύτερο ἀπόθεμα «ἀναμνήσεων» (γνώσεων) ἔχουμε, ἀπὸ τὸ ὅποιο μπορούμε ν' ἀντλοῦμε σὲ δεδομένη στιγμή. Ὅσο περισσότερο ἐξασκούμεθα στὸ νὰ συσχετίζουμε ἑκατοντάδες κυκλώματα καὶ νὰ δημιουργοῦμε ἔτσι μεγαλύτερα κυκλώματα, τόσο πιὸ εὐκολὰ δημιουργοῦνται τὰ κυκλώματα αὐτά.

Ὁ σὲρ Τσάρλς Σέρινγκτον, πού ὑπῆρξε αὐθεντία στὰ προβλήματα τοῦ ἐγκεφάλου, ἀφοῦ ἀπέδειξε ὅτι ὁ ἐγκέφαλος τοῦ ἀνθρώπου, ἀνάλογα μὲ τὸ θάρος τοῦ σώματός του, εἶναι πολὺ μεγαλύτερος ἀπὸ τὸν ἐγκέφαλο ὁποῖουδήποτε ἄλλου ζώου, ὑπεστήριξε ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐγκέφαλος βρίσκεται συνεχῶς σὲ ἐξέλιξι: «Ὁ ἄνθρωπος ἐγκέφαλος βρίσκεται σήμερὰ σὲ μιὰ προσωρινὴ κατάστασι, σὲ μιὰ «ἐνδιάμεση φάσι» καὶ ἐξελισσεται συνεχῶς πρὸς κάτι ἄλλο, κάτι καλύτερο, ἢς ἐλπίζουμε».

Θὰ μπορούσε νὰ διατυπωθῇ πιὸ αἰσιόδοξη καὶ πιὸ ἐλπιδοφόρα προοπτικὴ γιὰ τὸ ἀνθρώπινο γένος;

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ γυναίκα σας βασανίζεται ἀπὸ ρευματισμούς; —Δηλαδή, τοὺς ρευματισμούς τοὺς ἔχει ἐκεῖνη, ἀλλὰ τὰ βάσανα τὰ τραβάω ἐγώ.

Pourquoi Pas?

Ὁ ἀρχαῖος κόσμος

Βάκχου... πολεμικά κατορθώματα

Τοῦ

Σ. ΒΑΣΑΡΔΑΝΗ

Αφοῦ ὁ Βάκχος γύρισε τὴν Ἑλλάδα καὶ ὥρισε τίς γιορτές του, ἔφυγε σὲ ξένα μέρη. Ὑστερα ἀπὸ κάμποσες ἡμέρες ἡ χαρούμενη συντροφιά ἔφθασε στὴν Αἰθιοπία. Ἡ εἰσοδος τῆς θακχικῆς παρέας ἔγινε μὲ τὴν ἐξῆς...σειρά: Μπρὸς πῆγαινε τρικλίζοντας ὁ Διόνυσος (Βάκχος) στεφανωμένος μὲ κισσὸ καὶ κρατώντας Θύρσον στὸ χέρι. Ἀκολουθοῦσε ὁ τραγόπους Πᾶν «αὐλῶν ἡδέως τὸν αὐλὸν αὐτοῦ» καὶ ὁ Σιληνὸς καβάλλα στὸν γαῖδαρό του. Μετὰ ἔρχονταν οἱ Σάτυροι, οἱ Βακχίδες καὶ οἱ Νύμφες, ἡ Μέθη καὶ ὁ Κῶμος, μὲ τὴν φίλη του τὴν Κωμωδία καὶ ἡ Τελετὴ ἔκλεινε μὲ τὸν Πρίαπο. Ὅλοι χόρευαν καὶ τραγουδοῦσαν καὶ ἔσειαν τοὺς θύρσους. Τὸ σύνθημά τους ἦταν: «Εὐὸι—Εὐᾶν» (δηλαδὴ ἐβίβα, πού λέμε σήμερα). Εἶδαν οἱ Αἰθίοπες τὴν ... τρελλοπαρέα καὶ ἐκπληκτοὶ πῆραν κατὰ μέρος τὸν Σιληνὸ νὰ τὸν ρωτήσουν περὶ...τίνος ἐπρόκειτο. «Δὲν γνωρίζετε τὸν Μεγάλου Διόνυσου, τὸν Θεὸ τῆς Χαρᾶς, πού κάνει τὴ ζωὴ ἄξια νὰ τὴ ζοῦμε;» ἀπάντησε περιφρονητικὰ ὁ Σιληνὸς στοὺς Αἰθίοπες. «Καὶ Σεῖς οἱ ἄλλοι τί εἰστε;» ρώτησαν πάλι οἱ Αἰθίοπες. «Ἐμεῖς εἴμαστε ὁ Ἱερὸς Θίασος!» πρόσθεσε περήφανος ὁ Σιληνὸς

καὶ ἔδωσε μιὰ στὸ γαῖδαρό του καὶ ἔφυγε.

Ὅμως ἀπὸ στόμα σὲ στόμα ἄρχισε νὰ διαδίδεται στὸ λαὸ πὼς ἦρθε στὴ χώρα ἓνας Θεὸς μὲ τὸν «Ἱερὸ» του θίασο, πού ὅλο τραγουδοῦσε, ὅλο ἔτρωγε καὶ ἔπινε, καὶ μάλιστα ἓνα πιετὸ θαυμάσιο, πραγματικὸ Νέκταρ. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς Αἰθίοπες δοκίμασαν τὸ Ἱερὸ αὐτὸ πιετὸ καί...ἐγίναν «τάπα» στὸ μεθύσι. Δύο ἀπ' αὐτοὺς τόσο πολὺ μέθυσαν, ὥστε τόλμησαν νὰ παρουσιασθοῦν στὸ Βασιλιά τους τὸν Θηριάδη καὶ νὰ τοῦ ζητήσουν νὰ δώσῃ καὶ σ' αὐτοὺς ἓνα τέτοιο Θεό! Στὴν ἀρχὴ ὁ Βασιλιάς δὲν κατάλαβε καλά τί ἔλεγαν καὶ ρώτησε τοὺς Συμβούλους του. Ὅταν τὸ ἔμαθε, πῆδηξε ὀρθὸς πάνω στὸ θρόνο του. Τί ἔκανε, λέει; Νὰ δώσῃ στὸ λαὸ τὸν ἓνα Θεὸ πού νὰ τοὺς κερνάῃ ὅλη μέρα κρασί! Καὶ νὰ μὴ ξεκολλοῦν ὕστερα ὅλοι οἱ Αἰθίοπες ἀπὸ τὸν...βωμό του; Καὶ ποῖος θὰ καλλιεργήσῃ «τὴ Γῆ τοῦ Βασιλιά;» Καὶ ποῖος θὰ πολεμήσῃ ὕστερα «γὰ τὴ Δόξα τοῦ Βασιλιά;» Διέταξε λοιπὸν νὰ ἀποκεφαλίσουν τοὺς δυὸ αὐτοὺς μεθυσμένους ὑπηκόους του. Καὶ ἁμέσως πῆρε τὸν στρατό του καὶ πῆγε νὰ πολεμήσῃ τὸν Θεὸ τοῦ γλεντιοῦ. Ὁ Διόνυσος ὅμως νίκησε τὸν Θηριάδη. Ἐκθρόνισε τὸν κακὸ Βασιλιά καὶ ἀνέβασε στὸ

θρόνο τῆς Αἰθιοπίας δικό του Βασιλιά πού καθιέρωσε στὴ χώρα τὴν Λατρεία τοῦ Διόνυσου.

Ὑστερα ἀπὸ τὴν νίκη αὐτὴ ἡ Βακχικὴ Στρατιὰ ἐκίνησε γιὰ τίς Ἰνδίες. Πέρασε τὸν Εὐφράτη μὲ μιὰ γέφυρα πού κατασκεύασε μὲ κλαδιὰ κισσοῦ καὶ ἀμπέλου. Ἀπ' αὐτὸ δὲ ὠνομάστηκε ἡ ἐκεῖ πόλις Ζεῦγμα. Παρακάτω συνάντησε ἄλλο ποταμὸ καὶ αὐτὸν τὸν πέρασε πάνω σὲ τίγρι καὶ ὁ ποταμὸς ὠνομάστηκε Τίγρης.

Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ὁ Θεὸς τοῦ Οἴνου δὲν τὰ βρῆκε ρόδινα. Ἄν οἱ λαοὶ ἤθελαν τὸν καλὸν αὐτὸν Θεὸ τοῦ γλεντιοῦ, οἱ Βασιλιάδες δὲν τὸν ἤθελαν. Σὰν ἔμαθε ὁ Βασιλιάς τῶν Ἰνδιῶν Μύρρανος ὅτι πλησίαζε στὴ χώρα του ὁ Βάκχος μὲ τὸν Ἱερὸ του Θίασο, ἔστειλε κατασκόπους νὰ πάνε νὰ δοῦν περὶ τίνος πρόκειται. Πῆγαν οἱ κατασκόποι καὶ γύρισαν πίσω στὸν Βασιλιά ... «σκνίπα» στὸ μεθύσι. «Μὴ φοβάσαι, Μεγαλειότατε», τοῦ εἶπαν: «ὁ περιβόητος αὐτὸς Διόνυσος εἶναι ἓνα παιδαρέλι, πού ὅλο γελάει καὶ ἔχει τὸ κεφάλι στεφανωμένο μὲ κισσὸ καὶ κληματόφυλλα καὶ ἔχει καί...κέρατα καὶ τὰ μαλλιά του τὰ ἔχει σὰν γυναικῆ! Ἄν πῆς δὲ καὶ γιὰ τὸ στράτευμά του! Ὅλοι τοὺς πίνουν ἓνα παράξενο πιετὸ πού μᾶς ἔδωσαν καὶ τὸ δοκιμάσαμε κι' ἐμεῖς, ἀλλά... καθόλου δὲν μᾶς ἄρεσε». Ἐταίησχύχασε ὁ Μεγαλειότατος.

Ὅμως σὲ λίγες μέρες ἔφθασαν στὸ Παλάτι ἀνησυχητικὲς πληροφορίες ἀπ' τίς μακρινὲς πόλεις τοῦ Βασιλείου. Σὲ πολλὰ μακρινὰ χωριά καὶ πόλεις ὁ λαὸς ἀνεκήρυξε Θεὸ τὸν νεαρὸ Διόνυσου καὶ τὸρριξε στὸ γλέντι. Ἐξῶ φρενῶν ἔγινε ὁ Βασιλιάς τῶν Ἰνδιῶν μὲ τὰ ἔμαθε. Μάζεψε ὁλόκληρο τὸ στρα-

τό του ἀπὸ μυριάδες πολεμιστὰς καὶ ἐλέφαντες καὶ ὅγῃκε ἔξω ἀπ' τὴ μεγαλοπρεπὴ του πρωτεύουσα. Εἶδε ἀπὸ μακρὰ ὁ Διόνυσος νὰ μαυρίζῃ ὁ τόπος ἀπὸ τὴν πολυπληθεῖ στρατιὰ τῶν Ἰνδιῶν: «Τί εἶναι αὐτό, Στρατηγέ;» ρώτησε τὸ Σιληνὸ πού βρισκόταν δίπλα του καβάλλα στὸ γαῖδαρό του. Προσπαθοῦσε ὁ Σιληνὸς νὰ δῇ, μὰ δυστυχῶς δὲν τὰ κατάφερνε. «...Μόλις πρὸ ὀλίγου κάναμε θυσία πρὸς τιμὴν Σου, Διόνυσε, καὶ ἀπ' τὸ μεθύσι δὲν βλέπω τόσο μακρὰ πού μοῦ δεῖχνεις». Εὐτυχῶς κάποιος Σάτυρος, πού ἔτυχε νὰ εἶναι ξεμέθυστος, εἶδε τί ἦταν ἡ μαυρίλα. «Στρατὸς μυριάδες καὶ ἐλέφαντες καὶ ἄρματα πολεμικὰ καί...» Θύμωσε τότε ὁ Διόνυσος: «Ποῖός εἶναι αὐτὸς ὁ θνητὸς πού τολμάει νὰ πολεμήσῃ τὸν Θεὸ τῆς Χαρᾶς; Ἐτοιμασθῆτε γενναῖοι μοῦ νὰ τὸν τιμωρήσουμε!» Ὁ ἐχθρὸς εἶχε ἡδὴ πλησιάσει καὶ εἶχε παραταχθῇ ἀπέναντι στὸν Ἱερὸ Θίασο. Ἀλλὰ καὶ ὁ Διόνυσος δὲν ἔμεινε μὲ σταυρωμένα χέρια. Παρέταξε ἁμέσως κι' αὐτὸς τίς δικές του φάλαγγες:

«Καὶ εἰς μὲν τὸ δεξιὸν κέρας ἔβαλε τὸν Σιληνὸ μὲ τὸν γαῖδαρό του, εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν τὸν Πᾶνα. Ὁ ἴδιος κατέλαβε τὸ Κέντρον μὲ ὅλα τὰ δαιμόνια τῆς παρέας, μᾶς διηγούνται οἱ ἀρχαῖοι. Λοχαγούς ὠνόμασε τοὺς Σατύρους καὶ τίς Βακχίδες «γυμνάς ἐκ χλαμυδίου», τίς τοποθέτησε στὸ ἀριστερὸν κέρας ὑπὸ τὸν Πᾶνα. Στὸ δεξιὸν κέρας μὲ τὸν Σιληνὸ ἔβαλε τίς θελκτικὲς Νύμφες.

Καὶ ἔκρουσαν τὰ κύμβαλα καὶ ἐσάλπισε πολεμικῶς ὁ αὐλὸς τοῦ Πανός, καὶ ἔρριξε τὴν πολεμικὴν κραυγὴν τῆς «εὐὸι—εὐᾶν» ἡ στρατιὰ τοῦ Βάκχου καὶ ἄρχισε νὰ «ὀγκανίζῃ» ὁ γαῖδαρος τοῦ

Σίληνου τὸν Ἐνυάλιον. Ὁλόκληρο τὸ κλονιζόμενο στράτευμα ὤρμησε κατὰ τῶν Ἰνδῶν ποῦ ξμειναν κατὰπληκτοὶ μπροστὰ στὴν πολεμικὴ μανία τῆς παράξενης Στρατιάς. Τὰ δύο ἄκρα τῆς παρατάξεως τῶν ἄρχισαν νὰ κλονίζονται πρὸ τῆς ὁρμῆς τῶν ἐπιτιθεμένων. Ἀθρόως «παραδίδονται» οἱ πολεμιστὰὶ τοῦ Μυρράνου στὶς γυμνὲς Βακχίδες καὶ στὶς θελκτικὲς Νύμφες. Καὶ ὅχι μόνο αὐτό, ἀλλὰ ἀρπάζουν καὶ τὰ κύπελλα μὲ τὸ κρασί καὶ ἀρχίζουν νὰ πίνουν. Μάταια ὁ Μύρρανος τοὺς διατάσσει νὰ ἀφήσουν τὸ κρασί καὶ τὶς Νύμφες. Ἀπελπισμένος διατάσσει τὴν φάλαγγα τῶν ἐλεφάντων νὰ ὁρμήσῃ κατὰ τοῦ Κέντρου τοῦ ἐχθροῦ. Εἶναι ἡ τελευταία του ἐλπίδα. Ὑπακούει ἡ φάλαγγα καὶ ὁρμᾷ κατὰ τοῦ Κέντρου, ὅπου ἐστρατήγει ὁ ἴδιος ὁ Βάκχος. Τὸ Κέντρον τῆς Βακχικῆς παρατάξεως ἀρχίζει νὰ κλονίζεται ἀπὸ τὴν ὁρμὴ τῶν ἐλεφάντων. Ἀλλὰ τότε

ἔρχεται ἀπὸ τὸ δεξιὸν κέρασ ὁ Σίληνός καλπάζοντας μὲ τὸ γαῖδαρό του. Ἐνθουσιασμένος ὁ γαῖδαρός του ἀπὸ τὸ πολεμικὸν μένος τοῦ κυρίου του ρίχνει...κραυγὴν μεγάλην! Καὶ τρομάζουν οἱ ἐλέφαντες καὶ τὸ θάζουν στὰ πόδια. Ὁλόκληρος ὁ στρατὸς τῶν Ἰνδῶν παραδίδεται στὴ χαρούμενη Βακχικὴ στρατιὰ καὶ ὁ Μύρρανος μὲ ὅλο τὸ Ἐπιτελεῖο του συλλαμβάνεται αἰχμάλωτος καὶ τιμωρεῖται αὐστηρά. Μερικοὶ μάλιστα εἶπαν πὼς ὁ Βάκχος τὸν ὑποχρέωσε νὰ γυρίσῃ στὴν πρωτεύουσά του πάνω σὸ γαῖδαρο στεφανωμένος μὲ κισσὸ καὶ κρατώντας στὸ χέρι «θύρσον», τριγυρισμένος ἀπὸ τὸν θελκτικὸ ὄμιλο τῶν Νυμφῶν καὶ τῶν Βακχίδων!

Ἔτσι νίκησε ὁ Βάκχος τὸν Βασιλιά τῶν Ἰνδῶν καὶ τὸν ὑπέταξε. Καὶ ὑπέταξε ὕστερα κι' ἄλλους Βασιλιάδες καὶ ἔστησε παντοῦ ἱερὰ καὶ καθιέρωσε τὶς γιορτὲς του.

Εἷνας Ἀγγλος γυρίζει ἀπὸ τὶς Ἰνδίες μὲ ἓνα θαυμάσιο δέρμα τίγρης καὶ διηγεῖται στὴ γυναίκα του τὶς περιπέτειες τῶν κυνηγιῶν του: —...Ἡ ἡ τίγρις, ποῦ λές, ἡ ἐγώ. Ἄν δὲν τὴν πετύχαινα, ἤμουνα χαμένος. Ἡ γυναίκα του κυττάζει τὸ δέρμα πρὸς τὸν ἀπλωμένο σὸ πάτωμα: —Τὶ καλὰ ποῦ τὴν πέτυχες ἐσύ... ἄλλοιὼς δὲν θὰ εἶχαμε σὸ σπῆτι μᾶς αὐτὸ τὸ ὠραῖο πρᾶγμα!

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΦΥΛΛΟ

Διήγημα

Τοῦ

O. HENRY

Σὲ μιὰ μικρὴ γειτονιά, δυτικὰ τῆς πλατείας Οὐάσιγκτων, οἱ δρόμοι μπερδεύονται μεταξύ τους καὶ σχηματίζουν μικρὰ δρομάκια. Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ διασταυρῶνεται μόνο του δυὸ καὶ τρεῖς φορές. Ἐνας ζωγράφος ἀνακάλυψε μιὰ μέρα ὅτι αὐτὸς ὁ δρομάκος ἔχει ἓνα μεγάλο πλεονέκτημα. Ὁ συλλέκτης π.χ. ποῦ ψάχνει νὰ θρῇ τὸ σπῆτι ἑνὸς καλλιτέχνη γιὰ νὰ πάρῃ πίσω τὰ δανεικὰ, ἀνακαλύπτει ξαφνικὰ ὅτι ξαναγυρίζει ἐκεῖ ἀπ' ὅπου ξεκίνησε, χωρὶς νὰ ἔχη πληρώσει οὔτε μιὰ δεκάρα γι' αὐτό.

Ὅταν τὸ πλεονέκτημα αὐτὸ ἐγινε γνωστὸ σὸ περίεργο παλιὸ προάστιο τοῦ Γκρίνουϊτς, πολλοὶ καλλιτέχνες ἄρχισαν νὰ ζητοῦν δωμάτια καὶ σοφίτες μὲ μικρὸ νοίκι. Ἀφοῦ νοίκιαζαν τὸ δωμάτιο, κουβαλοῦσαν τὰ πράγματά τους, ποῦ συνήθως δὲν ἦσαν ἄλλα ἀπὸ μιὰ φτηνὴ σόμπα καὶ ἓνα ἢ δυὸ τοίγκινα κύπελλα ἀπὸ τὴν Ἐκτὴ Λεωφόρο, καὶ ἔτσι ἐφτιαζαν καλλιτεχνικὴ γειτονιά.

Στὴ σοφίτα ἑνὸς χαμηλοῦ τετραώροφου τοῦβλινου σπιτιοῦ εἶχαν τὸ ἀτελιέ τους ἡ Σιοὺ καὶ ἡ Τζόνσυ. Ἡ Τζόνσυ ἦταν γνωστὴ περισσότερο μὲ τὸ ὄνομα Ἰωάν-

να. Ἡ μιὰ ἦταν ἀπὸ τὸ Μαϊν-ἢ ἄλλῃ ἀπὸ τὴν Καλιφόρνια. Εἶχαν συναντηθῇ σὸ μαγειρεῖο «Ντελμονίκο» τῆς Ὀγδόης ὁδοῦ καὶ ὅρῃκαν ὅτι τὰ γούστα τους στὴν τέχνη, τὴ σαλάτα ἀπὸ ραδικία καὶ τὰ φαρμομάνικα τῶν παπάδων ταίριαζαν τόσο πολὺ, ὥστε ἀποφάσισαν νὰ κάνουν ἀτελιέ μαζί.

Αὐτὸ ἐγινε τὸν Μάη. Τὸν Νοέμβρη ὅμως ἓνας παγωμένος καὶ ἀόρατος ἐπισκέπτης, ποῦ οἱ γιαιτροὶ τὸν ὀνομάζουν Πνευμονία, πλησίωσε τὴν «καλλιτεχνικὴ συνοικία» καὶ ἄρχισε μὲ τὰ κρύα του δάκτυλα νὰ χαϊδεύῃ ἓναν ἐδῶ κι' ἄλλον ἐκεῖ. Στὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ πρῶτα ὁ ὀφθαλμολόγος ἀγωνίστηκε μὲ τόλμη, κτυπώντας τὰ θύματά του κατὰ εἰκοσάδες· τὰ θήματά του ὅμως πλησίασαν σιγὰ - σιγὰ τὸν λαθύρινθο τῶν στενῶν καὶ θρώμικων δρομῶν.

Ὁ κ. Πνευμονίας δὲν ἦταν ἓνας ἱπποτικὸς ἡλικιωμένος τζέντλεμαν, ὅπως θὰ μπορούσε νὰ φανταστῇ κανεὶς. Ἡ λεπτὴ ὑπαρξεῖς μιᾶς μικροῦλας γυναίκας μὲ αἷμα ποῦ τὸ εἶχαν ἐξευγενίσει οἱ ζέφυροι τῆς Καλιφόρνιας, δὲν ἦταν παρὰ ἓνα παιχιδάκι. στὰ χέ-

ρια του αλαφιασμένου και δυνατού αυτού θλάκα. Και κτύπησε την Τζόνου, που ήταν τώρα ξαπλωμένη, σχεδόν ακίνητη, στο σιδερένιο κρεβάτι με τα βαμμένα στρίποδα, κυττάζοντας από τα τζάμια του μικρού ολλανδικού παραθύρου τα τουβλά της ξηρης πλευράς του διπλανού σπιτιού.

“Ένα πρωί ο πολυσχολος γιατρός με τα πυκνά ψαρά φρύδια κάλεσε την Σιοϋ στο χόλλι:

—“Έχει μια πιθανότητα στίς ... δέκα, είπε, καθώς τίνιζε το εγκληματικό του θερμόμετρο. Και αυτή ή πιθανότητα υπάρχει, έφ’ όσον αυτή θέλει να ζήσει. Ο τρόπος με τον οποίο βοηθούν τον έαυτο τους οι άρρωστοι γελοιοποιεί πολλές φορές την Ιατρική. Η μικρή σας κυρία έχει αποφασίσει πώς δεν πρόκειται να γίνει καλά. Μήπως την άπαχολεί τίποτε;

—“Ηθελε ... να ζωγραφίσω τον κόλπο της Νεαπόλεως, είπε ή Σιοϋ.

—Νά ζωγραφίσω;... Μπά! Μήπως έχει τίποτε άλλο στο νοῦ της... Κανένα άνδρα, π.χ.;

—“Ανδρα; είπε ή Σιοϋ, ενώ τα χείλη της ξπαιρναν μια περιέργη έκφραση. Μά αξίζει κανείς από δαύτους... “Οχι, γιατί, δεν είναι αυτό,

‘Ο Ο. Henry, ψευδώνυμο του Γουίλλιαμ Σύνδνεϋ. Πόρτε ο γεννήθηκε το 1862 στο Γκρίνσμπορο της Νοτίου Καρολίνας. ‘Αφού τελείωσε το γυμνάσιο, εργάστηκε επί πέντε χρόνια στο φαρμακείο ενός θείου του και το 1882 πήγε στο Τέξας. ‘Εκεί εξέδωσε για λίγο ένα περιοδικό με τον τίτλο «Rolling Stone» και δημοσιογράφησε στην έφημερίδα «Daily Post». Μετά έχρηματίσε ταμίας της Τραπεζής Austin, από την οποία απέλυθη με την κατηγορία ότι έκανε κάποια κατάχρηση. Για την υπόθεση αυτή τιμωρήθηκε με φυλάκιση πέντε ετών, από τα οποία εξέτισε τα τρία. Το πρώτο βιβλίο του Ο. Χένρυ εξεδόθη το 1904 με τον τίτλο «Λαγανικά και Βασιλιάδες», μετά δε από λίγα χρόνια ο Πόρτε θεωρείτο ένας από τους πλέον λαοφιλείς συγγραφείς της ‘Αμερικής. Έχει γράψει πολλά βιβλία και εκατοντάδες διηγήματα, στα οποία κυριαρχούν ή ειρωνεία, το χιούμορ και ή έξυπνάδα. Το διήγημα που δημοσιεύουμε είναι ένα από τα καλύτερα του Ο. Χένρυ, έχει δε γυριστή σέ ταινία, ή οποία παιχθηκε προ ετών στην ‘Αθήνα με τον ίδιο τίτλο.

—Τότε είναι ή άδυναμία λοιπόν, είπε ο γιατρός. Θα κάνω ή, τι μπορώ με την επίσημη μου, αλλά όταν ο ασθενής άρχισή να σκέπτεται το θάνατό του, τότε τα φάρμακα χάνουν τη μισή τους δύναμη. “Αν κατορθώσης να της δημιουργήσης ενδιαφέρον για την καινούργια χειμωνιάτικη μόδα, σου υπόσχομαι ότι οι πιθανότητες να ζήση θα γίνουν μια στίς πέντε.

“Όταν έφυγε ο γιατρός, ή Σιοϋ πήγε στο εργαστήριό κ’ έκλαψε πολύ. “Επειτα παρυσίασθηκε σφυρίζοντας με κέφι στην Τζόνου, κρατώντας ένα τελάρο για ζωγραφική. ‘Η Τζόνου ήταν ακίνητη κάτω από τα σκεπάσματα του κρεβάτιού, με το πρόσωπό της προς το παράθυρο. ‘Η Σιοϋ σταμάτησε το σφύριγμα νομίζοντας ότι κοιμόταν...

Τακτοποίησε το τελάρο και άρχισε με μελάνι ένα σχέδιο για την εικονογράφηση μι-ας Ιστορίας κάποιου περιοδικού. Οι νέοι καλλιτέχνες πρέπει να άνοιξουν τον δρόμο τους προς την ζωγραφική ζωγραφίζοντας εικόνες για τις Ιστορίες που γράφουν οι νέοι συγγραφείς, θαδί-ζοντας προς την Λογοτεχνία.

Καθώς ή Σιοϋ ζωγράφιζε το στενό παντελόνι ενός κάου μπού του ‘Αϊντάχο άκουσε ένα αδύνα-

το ήχο να επαναλαμβάνεται πολλές φορές. Γρήγορα έτρεξε δίπλα στο κρεβάτι.

Τα μάτια της Τζόνου ήταν όρθανοικτα. Κυττούσε έξω από το παράθυρο και μετρούσε—μετρούσε...ανάποδα.

—Δώδεκα, είπε λίγο αργότερα: “Ενδεκα, και άμέσως, δέκα...και ...ένεκα και όκτώ και έπτά, σχεδόν άμέσως.

Κυττούσε με αγωνία έξω από το παράθυρο. Τί ήταν εκεί και το μετρούσε; Δεν υπήρχε παρά μόνον μια μελαγχολική αύλη και λίγα μέτρα πιο εκεί ο ξημος τουβλινος τοίχος του διπλανού σπιτιού. Μια παλιά σασπισμένη κληματαριά γεμάτη ρόζους σκαρφάλωνε μέχρι τη μέση του τοίχου. ‘Ο παγερός άνεμος του φθινοπώρου είχε ρίξει τα φύλλα της και τα κλαδιά της σχεδόν γυμνά είχαν κολλήσει στα θρώμικα τουδλά.

—Τί συμβαίνει, χρυσή μου; ρώτησε ή Σιοϋ.

—...“Εξι, είπε ή Τζόνου, σχεδόν ψιθυριστά. Πέφτουν γρηγορώτερα τώρα. Πριν από τρεις μέρες ήταν περίπου ένα. Μου πονούσε το κεφάλι μου ώπου να τα μετρήσω. Μά τώρα είναι εύκολο... Νά! κι’ άλλο ένα πέφτει. Μόνο πέντε έμειναν.

—Πέντε; Μά τί είναι, πές μου.

—Τα φύλλα της κληματαριάς. “Όταν πέση και το τελευταίο, τότε θα πεθάνω κι’ εγώ. Το ξέρω αυτό εδώ και τρεις μέρες. Δεν στο είπα ο γιατρός;

—“Οχι. Δεν άκουσα τίποτε γι’ αυτές τις κουταμάρες, παραπονέθηκε ή Σιοϋ με ένα ειρωνικό τόνο. Τί σχέσι έχουν μ’ εμένα τα φύλλα της παλιάς κληματαριάς που κάποτε τόσο πολύ άγαπούσες, άγαπητή μου; Μή γίνεσαι κουτή. ‘Ο γιατρός μου είπε σήμερα το πρωί ότι έχεις πολλές

έλπίδες να γίνης καλά. Είπε ότι οι πιθανότητες είναι μια στίς δέκα. Αυτή ή αναλογία είναι καλή και μοιάζει με τους κινδύνους που αντιμετώπιζαμε όταν θαδίζαμε στους γεμάτους αυτοκίνητα δρόμους της Νέας ‘Υόρκης ή όταν περνούσαμε κάτω από καμια οικόδομη. Προσπάθησε να συγκρίνης τις δυο αυτές περιπτώσεις με την άρρωστεια σου και άφησέ με να σου χιώω τη δουλειά μου για να πουλήσω το έργο και να φέρω κρασί για το άρρωστο... παιδί μου.

—“Οχι, μη φέρεις άλλο κρασί, είπε ή Τζόνου κυττάζοντας επίμονα τα φύλλα. Νά τώρα πέφτει κι’ άλλο ένα. Δεν θέλω τίποτε. “Εμειναν τέσσερα μόνο. Θέλω να δώ πριν νυχτώσει και το τελευταίο που θα πέφτη. Τότε θα φύγω κι’ εγώ.

—“Αγαπημένη μου Τζόνου, είπε ή Σιοϋ γέρνοντας στο κεφάλι της, θα μου υποσχεθής ότι θα κρατήσης τα μάτια σου κλειστά και ότι δεν πρόκειται να κυττάξης πια τα φύλλα ώπου να τελειώσω το έργο μου. Πρέπει να δώσω αυτές τις εικόνες σύντομα και χρειάζομαι φώς’ διαφορετικά θα κατέβαζα την κουρτίνα. —Θά μπορούσες να ζωγραφίσης στο άλλο δωμάτιο; ρώτησε ή Τζόνου.

—Προτιμώ να είμαι εδώ κοντά σου, απάντησε ή Σιοϋ. ‘Εκτός αυτού, δεν θέλω να κυττάξης αυτά τα κουτά φύλλα.

—“Όταν τελειώσης να με εidoποιήσης, είπε ή Τζόνου κλείνοντας τα μάτια της καθώς ήταν ξαπλωμένη, ακίνητη σαν πεσμένο άγαλμα. Θέλω να δώ το τελευταίο. Βαρέθηκα να περιμένω. Βαρέθηκα να σκέπτομαι. Θέλω να έλευθερωθώ από όλα και να πετάξω κάτω...κάτω, όπως αυτά τα φτωχά ταλαιπωρημένα φύλλα.

—Προσπάθησε νά κοιμηθῆς, εἶπε ἡ Σιοῦ. Ἐγὼ θὰ φωνάξω τὸν Μπέρμαν γιὰ μοντέλλο τοῦ ἀνθρακωρύχου πού θέλω νά ζωγραφίσω. Θὰ εἶμαι ἐδῶ σὲ ἓνα λεπτὸ. Μὴ κουνηθῆς μέχρι νά γυρίσω.

Ὁ Μπέρμαν ἦταν ἓνας γέρος ζωγράφος πού ἔμενε στὸ ἰσόγειο τοῦ σπιτιοῦ. Εἶχε περάσει τὰ ἐξήντα. Ἡ μακρυὰ καὶ σγουρὴ γενειάδα του, πού τὸν ἔκανε νά μοιάζῃ μὲ τὸν Μωϋσῆ τοῦ Μιχαήλ Ἀγγελοῦ, ἄρχιζε ἀπὸ τὸ κεφάλι ἐνὸς σατύρου καὶ κατέβαινε στὸ σῶμα κάποιου διαβόλου. Ἦταν ἓνας ἀποτυχημένος ζωγράφος. Ἐπὶ σαράντα χρόνια δούλευε τὸ πινέλλο χωρὶς ποτὲ νά πλησιάσῃ τὴν πραγματικὴ τέχνη. Πάντα σκεπτόταν νά φτιάξῃ κάτι καλὸ, μὰ ποτὲ δὲν τὸ ἄρχισε. Πολλὰ χρόνια ἔκανε διαφημίσεις καὶ στὰ λίγα χρήματα πού ἔπαιρνε πρόσθετε καὶ ὅσα τοῦ ἔδιναν οἱ φτωχοὶ ζωγράφοι τῆς γειτονιάς, ὅταν τὸν χρησιμοποιοῦσαν γιὰ μοντέλλο. Ἐπὶ τζὶν συνεχῶς καὶ μιλοῦσε γιὰ τὰ περίφημα ἔργα πού...ἐπρόκειτο νά ζωγραφίσῃ. Κατὰ τὰ ἄλλα, ἦταν ἓνας στρυφνὸς γέρος, πού χλεύαζε φοβερά τὴν καλωσύνη τῶν ἄλλων καὶ θεωροῦσε τὸν ἑαυτό του μοναδικὸ πρῶτάτη καὶ φύλακα ἀγγελο τῶν δυὸ κοριτσιῶν τοῦ ἐπάνω ἀτελιέ.

Ἡ Σιοῦ θρῆκε τὸν Μπέρμαν στὴ σκοτεινὴ του τρώγλη. Τὰ εἶχε κοπανήσῃ πάλι. Σὲ μιὰ γωνία ἦταν τὸ καθαλλέτο του μὲ τὸ λευκὸ τελάρο, πού περιέμενε εἰκοσι χρόνια τώρα νά δεχθῇ τὶς πρῶτες πινελλιές τοῦ «μεγάλου ἔργου». Τοῦ εἶπε γιὰ τὴν προκατάληψιν τῆς Τζόνσου καὶ τοὺς φόβους τῆς ὅτι θὰ ἔφευγε κι' αὐτὴ μὲ τὰ φύλλα.

Μὲ ὀρθάνοιχτα, τὰ κόκκινα μά-

τια του, ὁ Μπέρμαν γέλασε μὲ περιφρόνησι γιὰ τὶς κουτὲς σκέψεις πού ἄκουγε.

— Πῶς; Ὑπάρχουν ἄνθρωποι στὸν κόσμον πού σκέπτονται ὅτι θὰ πεθάνουν ἐπειδὴ πέφτουν τὰ φύλλα μιᾶς παλιοκληματαριάς; Ποτέ μου δὲν ἄκουσα τέτοιο πρᾶγμα. Ὅχι! Δὲν θὰ ποζάρω γιὰ τὰ χοντροκέφαλά σας. Πῶς ἄφησες νά μποῦν στὸ μυαλό τῆς τέτοιες θλακώδεις σκέψεις. Καὶ μενούλα Τζόνσου!

—Εἶναι πολὺ ἄρρωστη καὶ ἀδύνατη, εἶπε ἡ Σιοῦ, καὶ ὁ πυρετὸς τῆς πείραξε τὸ νοῦ καὶ τὸν γέμιζε φαντασίες. Καλὰ λοιπόν, κύριε Μπέρμαν, ἀφοῦ δὲν θέλετε νά μοῦ ποζάρετε, φεύγω. Νομίζω ὅμως ὅτι εἶσαι ἓνας φρικτὸς φίλος.

—Κι' ἐσύ γυναῖκα εἶσαι, ἀπάντησε ὁ Μπέρμαν. Ποιὸς σοῦ εἶπε ὅτι δὲν θὰ ποζάρω; Ἐμπρός, πᾶμε. Θὰ ἔρθω μαζί σου. Γιὰ μισὴ ὥρα σκεπτόμουν ἂν εἴμουν ἔτοιμος νά ποζάρω. ὦ, Θεοί! Δὲν ὑπάρχει πιὸ ὁμορφὸ μέρος ἀπὸ ἐκεῖνο ὅπου ἡ δεσποινὴς Τζόνσου εἶναι ἄρρωστη. Κάποια μέρα θὰ ζωγραφίσω τὸ «μεγάλον ἔργον» καὶ θὰ φύγουμε ὅλοι ἀπ' ἐδῶ. Ναί!

Ἡ Τζόνσου κοιμόταν ὅταν ἀνέβηκαν ἐπάνω. Ἡ Σιοῦ ἔκλεισε τὶς κουρτίνες καὶ πῆρε τὸν Μπέρμαν στὸ διπλανὸ δωμάτιο. Ἀπὸ τὸ παράθυρο ἔβλεπαν μὲ φόβον τὴν κληματαριά. Ἀλληλοκυττάχτηκαν γιὰ μιὰ στιγμή χωρὶς νά ποῦν τίποτε. Μιὰ ἀδιάκοπη θροχὴ ἔπεφτε μὲ ψιλὸ χιόνι. Ὁ Μπέρμαν μὲ τὸ τριμμένο μπλέ πανωφόρι του πῆρε τὴν στάσι τοῦ «λησμονημένου ἀνθρακωρύχου» ἐπάνω σὲ μιὰ ἀναποδογυρισμένη κατσαρόλα πού χρησίμευε γιὰ θράχος.

Ὅταν ἡ Σιοῦ ξύπνησε τὸ ἐπόμενο πρωῒ, ἔπειτα ἀπὸ μιᾶς ὥρας μόνο ὕπνο, θρῆκε τὴν Τζόνσου μὲ ὀρθάνοιχτα μάτια νά κυττάζῃ τὶς

κατεβασμένες κουρτίνες.

—Σήκωσέ τις. Θέλω νὰ δῶ, εἶπε μὲ σιγανὴ φωνή, σὰν ψίθυρο.

Ἡ Σιοῦ ὑπάκουσε. Ἀλλὰ!! παρὰ τὸν ἄγριο ἀέρα καὶ τὴ θροχὴ πού ἔπασσε τὸ παγωμένον προηγούμενον θράδυ, ἓνα μοναδικὸ φύλλο τῆς κληματαριάς ἦταν ἀκόμῃ στὸν τοῖχον. Τὸ τελευταῖον φύλλο. Ζωντανό, πράσινο, κοντὰ στὸ κοτσάνι του, μὲ τὰ ὀδοντωτά του ἄκρα κιτρινωμένα, κρεμόταν ἡρωϊκὰ λίγα μέτρα πάνω ἀπὸ τὸ χῶμα.

—Τὸ τελευταῖον εἶναι αὐτό; ρώτησε ἡ Τζόνσου. Ἐγὼ νόμιζα ὅτι θὰ ἔπεφταν ὅλα τὰ προηγούμενα θράδυ. Ἀκουσα τὸν ἀέρα. Θὰ πέσῃ ὅμως καὶ αὐτὸ σήμερον καὶ μαζί του θὰ πεθάνω κι' ἐγώ.

—Ἀγαπημένη μου! εἶπε ἡ Σιοῦ σκύβοντα τὸ ζεστό της πρόσωπον στὸ μαξιλάρι. Σκέψου ἑμένα, τουλάχιστον, ἀφοῦ δὲν σκέπτεσαι τὸν ἑαυτό σου. Τί θὰ κάνω ὅταν θὰ πεθάνῃς;

Ἀλλὰ ἡ Τζόνσου δὲν ἀπάντησε.

Τὸ πιὸ ἀπομονωμένον πρᾶγμα τοῦ κόσμου εἶναι ἡ ψυχὴ ἐνὸς ἀνθρώπου πού ἐτοιμάζεται νά φύγῃ γιὰ τὸ μεγάλο, τὸ μυστηριώδες ταξίδι. Ἡ πρόληψι τραβοῦσε ὅλον καὶ πιὸ κοντὰ τῆς τὴν Τζόνσου, ὅσο αὐτὴ ἐλευθερωνόταν ἀπὸ τοὺς δεσμούς της μὲ τὸν κόσμον αὐτόν.

Ὁ ἥλιος δὲν εἶχε βγῆ ἀκόμῃ καλὰ, ἀλλὰ καὶ μέσα στὸ πρωῒνὸ μισοσκοτάδιον μποροῦσαν νά βλέπουν ἀκόμῃ τὸ μοναδικὸ φύλλο, κολλημένον στὸ κοτσάνι του. Ὁ ὅταν νύχτωσε, ὁ ἀνεμὸς καὶ ἡ θροχὴ ἄρχισαν νά δέρνουν τοὺς τοίχους καὶ οἱ χοντρές σταγόνες κατακυλοῦσαν ἀπὸ τὰ τζάμια.

Ὅταν ἐξημέρωσε, ἡ Τζόνσου χωρὶς οἶκτον ζήτησε νά τῆς ἀνοίξουν τὶς κουρτίνες.

Τὸ φύλλο θρῆσκον ἀκόμῃ στὴ θέσιν του. Ἡ Τζόνσου ἔμεινε γιὰ λί-

γο ἀκίνητη κυττάζοντάς το. Πεῖτα φώναξε τὴν Σιοῦ, πού μείνενε στὴ κουζίνα.

—Εἴμουν ἓνα κακὸ κορίτσι, Σιοῦ, εἶπε ἡ Τζόνσου. Κάτι ἔκανε αὐτὸ τὸ φύλλο μὲ τὸ νὰ σταθῇ ἀκόμῃ στὸν τοῖχον γιὰ νὰ δῶ πόσο ἀδύνατος ἄνθρωπος εἶμουν. Εἶναι ἁμαρτία νὰ θέλω νὰ πεθάνω. Φέρε μου, σὲ παρακαλῶ, λίγο ζουμί, λίγο γάλα, καὶ λίγο πόρτο. Ἀλλὰ...ὄχι. Φέρε μου πρῶτα τὸν καθρέφτη καὶ θάλε μερικὰ μαξιλάρια γύρω μου. Θὰ σηκωθῶ λίγο.

Καὶ μετὰ ἀπὸ μιὰ ὥρα:

—Σιοῦ, κάποια μέρα θὰ ζωγραφίσω τὸν κόλπον τῆς Νεάπολης.

☆

Ὁ γιατρὸς ἦρθε τὸ ἀπόγευμα. Φεύγοντας κράτησε γιὰ λίγο τὸ λεπτὸ χέρι τῆς Σιοῦ καὶ τῆς εἶπε:

—Περισσότερες ἐλπίδες. Μὲ λίγη περιποίησιν θὰ γίνῃ καλὰ. Καὶ τώρα πρέπει νά πάω στὸ ἰσόγειον νὰ δῶ ἓναν ἄλλον ἄρρωστο. Μπέρμαν λέγεται. Νομίζω ὅτι εἶναι ζωγράφος. Πνευμονία. Εἶναι πολὺ γέρος καὶ ἔχει κρυώσει ἄσχημα. Δὲν ὑπάρχει καμμιά ἐλπίδα, ἀλλὰ θὰ τὸν στείλω στὸ νοσοκομεῖο σήμερον γιὰ περισσότερη περιποίησιν.

Τὴν ἐπόμενη ὁ γιατρὸς εἶπε:

—Ἡ Τζόνσου εἶναι πιά ἐκτὸς κινδύνου. Ἐνίκησε. Τροφὴ καὶ περιποίησιν τώρα. Τίποτε ἄλλο.

Τὸ ἀπόγευμα ἡ Σιοῦ πῆγε στὸ δωμάτιον τῆς Τζόνσου. Τὴν θρῆκε νὰ πλέκῃ μὲ εὐχαρίστησιν ἓνα σκούρο μπλέ σάλι. Τὴν ἀγκάλιασε καὶ τῆς εἶπε:

—Ἐγὼ ἓνα νέο γιὰ σένα, ποντίκι. Ὁ κύριος Μπέρμαν πέθανε ἀπὸ πνευμονία σήμερον στὸ νοσοκομεῖο. Μόνο δυὸ μέρες ἦταν ἄρρωστος. Ὁ θυρωρὸς τὸν θρῆκε

προχθές τὸ πρωὶ στὴν αὐλὴ κοντὰ στὸν ἀντικρινὸ τοῖχο ἀναίσθητο. Τὰ παπούτσια καὶ τὰ ροῦχα του ἦσαν μούσκεμα καὶ παγωμένα. Δὲν μποροῦσαν νὰ φανταστοῦν τί ἤθελε ἔξω μιὰ τέτοια κρύα νύχτα. Σὲ λίγο ὅμως θρῆκαν κοντὰ τοῦ ἑνα φανάρι, ἀναμμένο ἀκόμη, μιὰ σκόλα ἀκουμπισμένη στὸν τοῖχο, μερικὰ πινέλλα σκορ-

πισμένα τριγύρω καὶ μιὰ παλέτα μὲ πράσινο καὶ κίτρινο χρώμα. Κύτταξε ὅμως ἔξω, ἀγαπημένη μου τὸ τελευταῖο φύλλο στὸν τοῖχο... Δὲν ἀπόρησες γιατί ποτὲ δὲν κουνιέται ὅταν τὸ δέρνει ὁ ἀέρας; Εἶναι τὸ «μεγάλο ἔργο» τοῦ Μπέρμαν. Τὸ ζωγράφισε τὴν νύχτα ποὺ ἔπεσε τὸ τελευταῖο φύλλο.

Θὰ ἤθελα νὰ δώσετε στὴν κόρη μου μαθήματα μιᾶς ξένης γλώσσας.

—Μήπως ἀγγλικά;

—Δὲν γνωρίζετε καμμιά πιὸ ξένη;

Constellation

Ενας Ἀμερικανὸς συνάντησε σ' ἕνα χωριὸ τοῦ Μεξικοῦ κάποιον Ἰνδιάνο ποὺ ἔφτιαχνε ὥραϊα πῆλινα βάζα. Ὁ Ἀμερικανὸς σκέφθηκε πὼς θὰ μποροῦσε νὰ κερδίσει πολλὰ χρήματα πουλώντας αὐτὰ τὰ βάζα στὸν τόπο του. Πλησίασε λοιπὸν τὸν Ἰνδιάνο καὶ τοῦ εἶπε:

—Πόσο κάνει αὐτὸ τὸ βάζο;

—Εἴκοσι δεκάρες, κύριε.

—Κι' ἂν σοὺ παραγγεῖλω ἑκατό;

Ὁ Ἰνδιάνος σκέφθηκε καὶ εἶπε:

—Σαράντα, σαράντα, τὸ ἕνα...

Ὁ Ἀμερικανὸς ἔμεινε ἐκπληκτός. Ἐνόμισε ὅτι ὁ ἔμπορος δὲν τὸν εἶχε καταλάβει καὶ ξαναρώτησε:

—Κι' ἂν ἀγόραζα χίλια, ὅλα ὅμοια;

—Ὅλα ὅμοια; Χίλια βάζα; Ἔ, τότε, σενιόρ, θὰ πληρώσετε 80 δεκάρες γιὰ κάθε βάζο.

—Ἀδύνατον! Εἶσαι τρελλός! Θέλεις πιὸ πολλὰ χρήματα ἂν σοὺ παραγγεῖλω χίλια, παρὰ ἕνα;

—Καὶ βέβαια, ἀποκρίθηκε ἥρεμα ὁ Ἰνδιάνος. Πρέπει νὰ μὲ πληρώσετε γιὰ τὴν ἀνία καὶ τὴν κούρασί μου νὰ φτιάχνω ὅμοια βάζα...

—...

Constellation

Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΤΣΙΓΓΑΝΩΝ

Τοῦ

Κ. Η. Μ Π Ι Ρ Η

Ἀπὸ τὸ βιβλίο «ΡΩΜ καὶ ΓΥΦΤΟΙ», ἐθνογραφία καὶ ἱστορία τῶν Τσιγγάνων, ποὺ πρόκειται νὰ κυκλοφορήσῃ σὲ λίγες ἡμέρες.

Ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνος ἀρχίζουν, σχετικὰ μὲ τοὺς Τσιγγάνους, οἱ ἔρευνες γιὰ τὴν λύσι τοῦ αἰνίγματος τῆς καταγωγῆς καὶ τῆς ἱστορίας τους. Οἱ πρῶτοι ἀπὸ τοὺς ἱστορικοὺς ποὺ κατέγιναν μὲ τὸ θέμα αὐτό, ὁ Οὐγγρος Γεώργιος Πραῦ (1744) καὶ οἱ Βιεννέζοι Γκριζελίνι (1780) καὶ Σοῦλτερ (1781), ὑπεστήριξαν ὅτι οἱ Τσιγγάνοι ἐπέρασαν στὴν Εὐρώπῃ ἀπὸ τὰ παράλια τοῦ Εὐξεινίου Πόντου κι' ἔφθασαν πρῶτα στὴν Βουλγαρία καὶ στὴν Ρουμανία. Ὁ Γερμανὸς Γκρέλλμαν ὕστερα (1783), ἐξετάζοντας τὴν γλώσσα ποὺ μιλοῦσαν, διαπιστώνει πρῶτος ὅτι ἡ καταγωγή τους εἶναι ἀπὸ τὰς Ἰνδίας. Καὶ ἐκφράζει τὴν ὑπόθεσι ὅτι τοὺς ἐδιώξε ἀπὸ ἐκεῖ τὸ 1398 ὁ Ταμερλάνος.

Οἱ πρῶτοι αὐτοὶ συγγραφεῖς, ποὺ ἀσχολήθηκαν ἕως τὸ τέλος τοῦ 18ου αἰῶνος μὲ τοὺς Τσιγγάνους, οὔτε ἐπέμειναν πολὺ, οὔτε ἐργάσθηκαν, ὥστόσο, συστηματικὰ γιὰ νὰ ἐξιχνιάσουν τὴν καταγωγή τους καὶ τὴν ἱστορία τους. Ἀπὸ τὶς ἀρχὲς ὅμως τοῦ 19ου αἰῶνος ἀρχίζει ἀνάμεσα στοὺς σοφοὺς ἕνας σιωπηλὸς ἀγὼνας γύρω στὸ θέμα αὐτό. Ὁ καθένας, δουλεύοντας μεμονωμένος στὴν περιοχὴ τῆς δικῆς του ἐπιστήμης

καὶ συμπληρώνοντας τὰ κενὰ μὲ τὴν φαντασία, κατέληγε σὲ ἀποτελέσματα ἀντικρουόμενα μεταξὺ τους καὶ καμμιά φορὰ πολὺ παράδοξα. Ἄλλοι ἐτοποθέτησαν τὴν χώρα τῆς καταγωγῆς τους στὴν Τσουγγαρία τῆς Μογγολίας, στὰς Ἰνδίας, στὸ Ἰνδοστάν, στὴν Ἀσσυρία, στὴν Μεσοποταμία, στὴν Ἀρμενία, στὴν Μικρὰ Ἀσία, στὴν Θράκη, στὴν Αἴγυπτο, στὴν Νουβία, στὴν Ἀθηναϊκή καὶ ἄλλοι ἔφθασαν νὰ χαρακτηρίσουν τοὺς Τσιγγάνους ὡς πρόγονους ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ὡς δασκάλους ὅλων τῶν μυστικῶν τῆς ἐπιστήμης. Μερικοὶ ἐπρόσεξαν τὶς ἀφηγήσεις τῶν Ἰδιῶν σχετικὰ μὲ τὴν καταγωγή τους. Οἱ περισσότεροι ὅμως καὶ οἱ πιὸ εὐφάνταστοι, ἐπειδὴ ἡ θέσις ποὺ εἶχαν πάρει στὸ ζήτημα αὐτὸ προσέκρουε σὲ ὅ,τι οἱ ἴδιοι οἱ Τσιγγάνοι ἐθεοβίωναν, ἐχαρακτήρισαν τὶς ἀφηγήσεις τους αὐτὲς ὡς ψευδολογίες καὶ ἐμπιστεύθηκαν τὴν λύσι τοῦ προβλήματος ἄλλοι στὴν γλωσσολογία καὶ ἄλλοι στὴν ἀνθρωπολογία.

Ὡστόσο, ἡ θέσις ποὺ ἐθεμελίωσε μὲ τὰ πρῶτα γλωσσολογικὰ τεκμήρια ὁ Γκρέλλμαν, ὅτι ἡ καταγωγή τῶν Τσιγγάνων εἶναι ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, ἔγινε περισσότερο παραδεκτὴ. Κατὰ τὰ ἀκόλου-

θα δὲ χρόνια ἄλλοι προσέθεσαν στὴν ἔρευνα τοῦ θέματος πλουσιώτερο γλωσσολογικὸ ὕλικό, πού τὴν ἐβεβαίωσε ἀπόλυτα. Ὁ Γκράφουντερ ἐκδίδει τὸ 1835 τὴν πρώτη εἰδική μελέτη γιὰ τὴν γλῶσσα τῶν Τσιγγάνων, θασισμένην σὲ σχετικὸ γλωσσάριο. Τὸ 1841 ὁ Ἄγγλος ἐθνολόγος Γεώργιος Μπάρροου δημοσιεύει συστηματικώτερη μελέτη γιὰ τοὺς Τσιγγάνους τῆς Ἰσπανίας. Στὸ ἔργο του αὐτὸ παραδέχεται τὴν θέσιν πού ὑποστηρίζει ὁ Γκρέλλμαν καὶ μάλιστα, σὲ ἰδιαίτερη μελέτη, πού ἐδημοσίευσεν τὸν Ἰούνιο τοῦ ἐπομένου χρόνου στὴν «Βρετανικὴ Ἐπιθεώρησις», τὴν ἐνισχύει μὲ τὴν μαρτυρία ἐνὸς ἄραβος ἱστορικοῦ, ὁ ὁποῖος ἀφηγεῖται κάποιον διωγμὸ Τσιγγάνων στὴν Σαμαρκάνδη ἀπὸ τὸν Ταμερλάνο· πρᾶγμα ὅμως πού θὰ ἦταν προγενέστερο ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ τοῦ Ταμερλάνου στὰς Ἰνδίας, ἀφοῦ στὴν ἱστορία τοῦ Ἀσιάτου κατακτητοῦ προηγείται κατὰ 52 χρόνια ἡ ἐγκατάστασις του στὴν Σαμαρκάνδη ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ του στὰς Ἰνδίας. Ἐξετάζοντας στίς διάφορες χώρες, καὶ περισσότερο στὴν Ἰσπανίαν, τὴν γλῶσσα πού μιλοῦσαν, διαπιστώνει σ' αὐτὴν ὁ Μπάρροου σανσκριτικὲς ρίζες καὶ καταλήγει ἐπίσης στὸ συμπέρασμα ὅτι πρόκειται περὶ κάποιας Ἰνδικῆς φυλῆς. Ὁ Μπαταγιάρ ὅμως στὸ ἔργο πού ἐξέδωσε τὸ 1844, γιὰ τοὺς Τσιγγάνους τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης, δημοσιεύει μιὰν ἀφήγησίν τους, στὴν ὁποία τὸν βεβαιώνουν ὅτι κατάγονται ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, καὶ ὅτι ἡ πρώτη χώρα στὴν ὁποία ἐγκατασταθῆκαν ἦταν ἡ Οὐγγαρία. Ὁ ἐρχομός τους στὴν Εὐρωπαϊκὴ ἡπειρο συνέπεσε, ὅπως τοῦ ἔπαιαν, μὲ ἕναν πόλεμον τοῦ αὐτοκράτορος Σιγισμόνδου πρὸς ἕνα μεγάλο σουλτάνο. Καὶ ἐπειδὴ ἡ Οὐγγαρία κα-

τεστράφη ἐντελῶς καὶ ἐρημώθηκε ἀπὸ τὸν πόλεμον αὐτόν, ὁ αὐτοκράτωρ τοὺς ἐκάλεσε νὰ ἐλθουν νὰ κατοικήσουν σ' αὐτὴν. Ἀλλὰ ἐκεῖνοι, μὴ ἀγαπώντας καθόλου τὴν δουλειά, ἄρχισαν νὰ περιοδεύουν τὸν κόσμον.

Τὴν ἔρευνα τῆς ἐθνολογίας τῶν Τσιγγάνων ἐπεχείρησε κατὰ τὰ ἀκόλουθα χρόνια νὰ συμπληρώσῃ ὁ γιατρός καὶ λόγιος τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀλέξανδρος Πασπάτης, μὲ μιὰ μακρότατη διατριβὴ του γιὰ τοὺς Τσιγγάνους τῆς Τουρκίας, τὴν ὁποία ἐδημοσίευσεν τὸ 1857 στὴν «Νέα Πανδώρα» καὶ ἀργότερα τὴν ἐτύπωσε, περισσότερο πλουτισμένη, σὲ βιβλίο. Στὴν μελέτη του αὐτὴ, μὲ ἕνα ἀρκετὰ πλούσιο γλωσσάριο τσιγγάνικων λέξεων πού ἀποθησαύρισε, τίς ὁποῖες καὶ ἀντιπαραβάλλει μὲ τίς ἀντίστοιχες σανσκριτικὲς καὶ ἀραβικὲς, ἐνισχύει τὴν γνώμη ὅτι ἔχουν Ἰνδικὴ καταγωγή.

Ἄν ὅμως οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἀνήκαν σὲ μιὰ μόνο φυλὴ, ἡ ἀναμφισβήτητη γλωσσολογικὴ διαπίστωσις ὅτι ἡ φυλὴ αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τὰς Ἰνδίας ἔρχεται σὲ ἀπόλυτην ἀντίθεσιν πρὸς ὅλα τὰ ἄλλα στοιχεῖα καὶ τίς ἐνδείξεις πού ἐπίσης χαρακτηρίζουν τὴν ἐθνικότητά τους ὡς Αἰγυπτίων καὶ τὴν προέλευσί τους ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον. Στίς παραδόσεις πού διατηροῦν οἱ ἴδιοι γιὰ τὴν ἱστορία τους καὶ τίς ὁποῖες διάφοροι χρονολογικοὶ ἄκουσαν καὶ διέσωσαν, ἐνῶ δὲν ὑπάρχει οὔτε τὸ ἐλάχιστον ἴχνος πού νὰ τοὺς σχετίζῃ μὲ τὰς Ἰνδίας, ὅλες ἀποκλειστικὰ τοὺς σχετίζουν μὲ τὴν Αἴγυπτον. Ἀλλες ἀναφέρονται στὴν φυλὴ τῆς Μαριάμ καὶ τοῦ Ἰωσήφ στὴν Αἴγυπτον, ἄλλες σὲ διωγμὸ ἀπὸ μέρους τῶν ἐθνικῶν Αἰγυπτίων, καὶ ὅλες γενικὰ σὲ δόσοληψίαι μὲ τὸν χριστιανισ-

σμό. Τὸ ὄνομα μὲ τὸ ὁποῖο γίνονται γνωστοὶ στίς διάφορες Εὐρωπαϊκὲς χώρες εἶναι Τσιγγάνοι, συγχρόνως ὅμως τοὺς ὀνομάζουν καὶ Αἰγυπτίους, ἀκόμα δὲ καὶ Σαρακηνοὺς, ὅπως γενικὰ ὠνόμαζαν κατὰ τοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους ὅλους τοὺς μελαψοὺς ἀλλοφύλους πού, ξεκινώντας ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς, ἐφθάναν ὡς ἐπιδρομεῖς στὰ παράλια τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης. Οἱ ἀρχηγοὶ τοὺς ἀναφέρονται ἀπὸ τοὺς χρονογράφους ὡς Αἰγύπτιοι, τὰ ὀνόματά τους ἦσαν χριστιανικά: Ἀνδρέας, Μιχαήλ, Μαρτίνος, καὶ οἱ ἴδιοι ἀναγνωρίζονται ὡς χριστιανοί, ἀπὸ τὸν πάπα καὶ ἀπὸ τὸν χριστιανικώτατον αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας Σιγισμόνδον. Ξέρομε δὲ ὅτι στὸν χριστιανισμό μετεστράφησαν οἱ Αἰγύπτιοι, ἐνῶ ἔμειναν ἄσχετοι μ' αὐτὸν οἱ κάτοικοι τῶν Ἰνδιῶν.

Οἱ διαπιστώσεις πού προσέφεραν στὴν ἔρευνα τοῦ θέματος τῆς καταγωγῆς τῶν Τσιγγάνων ἡ γλωσσολογία, τὸ ὄνομα Ρῶμ πού προσφέρουν οἱ ἴδιοι γιὰ τὴν φυλὴν καὶ ἡ φυσιογνωμικὴ διάπλασις πού χαρακτηρίζει τὴν πλειοσύνητά τους, ὑπῆρξαν τρία θετικὰ στοιχεῖα πού ἐπέσαν τόσο πολὺ τοὺς περισσότερους συγγραφεῖς ὅτι οἱ Τσιγγάνοι ἦλθαν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, ὥστε δὲν ἔβλεπαν νὰ δώσουν σημασίαν στὰ τεκμήρια πού τοὺς σχετίζουν μὲ τὴν Αἴγυπτον καὶ μὲ τοὺς Αἰγυπτίους, οὔτε καμμιὰ πίστι στὴν μαρτυρία τῶν ἰδίων ὅτι προέρχονται ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον. Ἐτοί οἱ συγγραφεῖς αὐτοί, ἀντὶ νὰ λύσουν τὸ πρόβλημα πού ἐμφανίζει ἡ ἀντίθεσις τοῦ θετικοῦ καὶ τοῦ ἱστορικοῦ στοιχείου, κατήργησαν τὸ πρόβλημα, διαγράφοντας ἀθάίρετα τὸν ἕνα ἀπὸ τοὺς παράγοντας πού τὸ συνιστοῦν. Ὁ Ἀλέξανδρος Πασπάτης, πού στὴν

ἔρευνά του προσκρούει στὴν ὁμολογία τους αὐτὴν, λύνει τὸ ζήτημα σὰν γόρδιον δεσμό, μ' αὐτὰ τὰ λόγια: «Ἄλλ' ὅστις ζητήσῃ τὴν περὶ καταγωγῆς γνώμην τῶν ἰδίων αὐτῶν, τί δύναται νὰ ἐλπίσῃ ἀπὸ τοιαύτης παχυλῆς ἀμάθειαν ἀνθρώπων ἀπατεῶνων καὶ φιλοψευδῶν;» Γιὰ νὰ εὐσταθήσῃ ὅμως τὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ πού προβάλλει, πρέπει νὰ παραδεχθῶμε ὅτι, ὅλοι οἱ μελαψοὶ αὐτοὶ «ἀπατεῶνες καὶ φιλοψευδεῖς ἄνθρωποι» πού εἶναι σκορπισμένοι σὲ ὅλες τίς χώρες τῆς Εὐρώπης, συμφώνησαν μεταξὺ τους μυστικά, νὰ προβάλλουν αὐτὸν τὸν ψευδολόγον ἰσχυρισμό, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ἀπατήσουν τοὺς ἐρευνητάς, χωρὶς λόγο καὶ χωρὶς συμφέρον.

Ξεκινώντας ἀπὸ τὴν ἴδια πεποίθησιν καὶ ἀναζητώντας τὸν λόγο πού τοὺς ἔκανε νὰ φύγουν, τάχα, ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, τὸν ἀπέδωσαν σὲ διωγμὸ ἐναντίον τους ἀπὸ μέρους τοῦ Ταμερλάνου, ἐνῶ καὶ ὁ Ταμερλάνος εἶναι κατὰ ἕναν αἰῶνα τουλάχιστον μεταγενέστερος ἀπὸ τὴν πρώτη ἐμφάνισιν τῶν Τσιγγάνων στὴν Εὐρώπην, καὶ ἡ Σαμαρκάνδη, ἡ γενέτειρά τοῦ τουρκομογγόλου κατακτητοῦ, ἀπὸ τὴν ὁποία ὑπεστήριξαν ὅτι τοὺς ἐδιώξε, δὲν εἶναι στίς Ἰνδίες, ἀλλὰ στὸ ρωσσικὸ Τουρκεστάν. Ἄν μπορούσε νὰ εὐσταθήσῃ ὁ ἰσχυρισμός ὅτι οἱ Τσιγγάνοι ἦλθαν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, θὰ μπορούσαν προσφύεστερα νὰ τοὺς σχετίσουν μὲ τὸν Τσίγκικ Χάν, δίνοντας συγχρόνως μ' αὐτὸ καὶ κάποιαν ἐξήγησιν τοῦ ὀνόματος πού τοὺς ἔδωσαν οἱ λαοὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης. Ὁ φοβερός αὐτὸς ἀρχηγὸς τῶν Μογγόλων, σὲ μιὰν ἀπὸ τίς ἐκστρατεῖας του τὸ 1220 εἶναι γνωστὸ ὅτι εἰσέβαλε στὰς Ἰνδίας

και ξεφθασε ξως το Δελχι. Θά μπορούσε νά υποθέση κανείς ότι ένα μέρος των ορδών του ήταν οί άνθρωποι αυτοί, οί όποιοι, άφου έζησαν στην χώρα ως πλάνητες, έδιώχθησαν ύστερα από τους 'Ινδούς και πήραν τόν δρόμο πρὸς τις δυτικές χῶρες της 'Ασίας και πρὸς τήν Εὐρώπη, γνωστοί με τὸ ὄνομα άνθρωποι ή λαός τοῦ Τσίγκις Χάν, πού μετέπεσε ἀργότερα στοῦ μονολεκτικῦ Τσιγκάν.

Υπήρξαν ὅμως και συγγραφείς πού πρόσεξαν τις σχέσεις των Τσιγγάνων με τήν Αἴγυπτο και με τοὺς Αἰγυπτίους, και ἐπεχείρησαν νά ἔρουν τήν ἐξήγησί τους στίς χῶρες τοῦ Νείλου. Ἐνῶ των ἄλλων ἐρευνητῶν ή εὐκολία, με τήν ὁποία διέλυσαν ένα πρόβλημα πού δέν μπορούσαν νά λύσουν, οὔτε ἐπιστημονική μπορεῖ νά χαρακτηρισθῇ ὡς μέθοδος οὔτε πειστική εἶναι στοὺς ἰσχυρισμοὺς στοὺς ὁποίους κατέληξε, των τελευταίων αὐτῶν ή ἐρευνα ἀπέδοσε πολὺ ἐνδιαφέροντα και πολὺ πειστικὰ ἀποτελέσματα.

Ἀνάμεσα στοὺς ἐρευνητὰς τοῦ αἰνίγματος των Τσιγγάνων, πρωτοπόρος στήν ἀνίχνευσι τῆς παρουσίας παρόικων 'Ινδικῆς καταγωγῆς στήν βορειανατολική Ἀφρική, ήταν ὁ Α. Βαγιάν, διακεκριμένος γάλλος καθηγητής, ὁ ὁποῖος ἀφου ἐπὶ ἀρκετὸ διάστημα γύρω στὰ 1850, ἔζησε στήν Ρουμανία και ἐγνώρισε καλά τοὺς Τσιγγάνους των παραδουναβίων χωρῶν, ἐξέδωσε τὸ 1857 ἑπ'άνω στὸ θέμα αὐτὸ ἕνα μεγάλο ἔργο με τίτλο «Ἀληθινὴ Ἱστορία των ἀληθινῶν Βοημῶν», Βασιζόμενος στίς ἀφηγήσεις των ἰδίων των Τσιγγάνων διαφόρων τόπων, στίς ὁποῖες εἶχαν κλείσει ὅ,τι ή παράδοσις εἶχε διαφυλάξει σχετικά με τήν ἱστορία τους και τήν διασπορά τους, καταλήγει στοῦ

συμπεράσμα, ὅτι οἱ Ρῶμ εἶναι Φοίνικες. Καί ὅτι οἱ Φοίνικες εἶναι ή φυλὴ Ρῶμνια των 'Ινδιῶν, οἱ ὁποῖοι, ἀφου ἐπὶ αἰῶνες ἦσαν πελαγοῖ ή πελεστέτ, δηλαδή κύριοι τῆς Γῆς πού τήν διατρέχουν πρὸς κάθε κατεύθυνσι, ἐγκατασταθῆκαν στοῦ τέλους στὰ παράλια τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης και στὰ παράλια τῆς Μεσογείου, στῶν ὁποίων τὸν πολιτισμὸ ἔγιναν αὐτοί ὁ φωτοδότης.

Ἡ τοπωνυμική ἐρευνα στήν ὁποία κατέγινε ὁ Βαγιάν μᾶς δίνει πραγματικὰ τις ἀκόλουθες ἐνδείξεις, πού μαρτυροῦν τήν παρουσία παρόικων Ἰνδικῆς καταγωγῆς στίς Ἀφρικανικὲς χῶρες πέρα ἀπὸ τήν Ἐρυθρὰ θάλασσα. Τὸ ὁροπέδιον τῆς Κασσιόπης θυμίζει τήν Κασσίπα των 'Ινδιῶν. Τὸ ὄνομα Ἀθουσσινά τοὺς Ἀμπουσαρί τοῦ Θιβετιανοῦ Ταγκ ὁρμᾶ. Τὰ ποτάμια Τζέμνα, Γιάμπα και Μπαχάτ θυμίζουν τὸν παραπόταμο τοῦ Γάγγη Τζέμνα, τήν περιοχὴ Γιαμποῦ των κεντρικῶν 'Ινδιῶν, τὸ Μπεχάτ και τὸ Μπεχάτ τοῦ Μουλτάν. Ἡ πόλις Ντάλ θυμίζει τήν λίμνη Ντάλ τοῦ Κασμίρ, και ή πόλις Ταγκ οὔτ τήν Τάγκ ὁρμᾶ των Ἀμπουσαρί. Ἡ χώρα λοιπὸν αὐτῆς τῆς Ἀθουσσινᾶς, σὲ προϊστορικοὺς χρόνους, ἔγινε, κατὰ τὸν Βαγιάν, τὸ ὁρμητῆριον των Τσιγγάνων, ἀπὸ τὸ ὁποῖον κατέβηκαν, ἀκαλουθώντας τὸ ρεῦμα τοῦ Νείλου πρὸς τήν Αἴγυπτο. Ἐκεῖ στήν Αἴγυπτο, ἔζησαν ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνες ὡς πλάνητες και ἔδωσαν αὐτοί τὰ πρῶτα φῶτα, με τὰ ὁποία θεμελιώθηκε ὁ ὑπέροχος πολιτισμὸς τῆς χώρας στὰ χρόνια των Φαραῶ. Ὡς πρῶτοι ἀστρονόμοι τοῦ κόσμου, ἔχουν μαζί τους τὸν ταντάρ, τὸν ζωδιακὸ κύκλο, και, ὅταν δημιουργοὺν δική τους ἐστία στὰ βόρεια των Θηβῶν, τῆς δίνουν τὸ ὄνομα Ντεν-

τερά. Ἐξ ἄλλου, τὸν 16ον αἰῶνα οἱ γλωσσολόγοι Βουλκάνιος Μποναβεντούρα και Ἰωσήφ Σκαλιτζέρο και, κατὰ τὸ τέλος τοῦ 18ου, ὁ Γκρέλλμαν εἶχαν διαπιστώσει ὅτι ὠρισμένες βασικὲς λέξεις τῆς καθημερινῆς ζωῆς στήν γλῶσσα των Τσιγγάνων ταυτίζονται ὡς πρὸς τήν ρίζα με τις ἀντίστοιχες λέξεις τῆς γλῶσσας των κατοίκων τῆς Νουβίας. Στήν διαπίστωσι ἐκείνη προσέθεσε ὁ Βαγιάν ἀπὸ τήν τοπωνυμική ἐρευνα τήν γνώμη ὅτι ή Νταντούρ τῆς Νουβίας σχετίζεται με τὸν ταντάρ των Τσιγγάνων, και κατέληξε στοῦ συμπεράσμα ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοί εἶχαν ζήσει κάποτε και σ' αὐτὴν τὴν χώρα. Δέν προέρχονται ὅλοι ἀπὸ μιὰ φυλὴ των 'Ινδιῶν. Οἱ περισσότεροι εἶναι Ρῶμ. Μαζί μ' αὐτοὺς ὅμως ὑπάρχουν και Ντακκάς και Τανι των ὁποίων τὰ ὀνόματα διακρί-

σαν στήν Αἴγυπτο δύο πόλεις, ή Ντακκά και ή Τανίς.

Ἡ Τανίς λέγεται ὅτι ἔδωσε τήν τετάρτη δυναστεία των Φαραῶ τῆς Αἰγύπτου. Οἱ πλάνητες Ρῶμ ὅμως δέν ἀναγνωρίζουν τοὺς Φαραῶ πρὶν ἀπὸ τήν Περσική κατάρτησι τῆς χώρας. Αὐτοί πιστεύουν, κατὰ τὸν Βαγιάν, μόνο στήν δυναστεία, δηλαδή τὸν κόσμον (ντύν, ντουινά) των ἄστρων (ἄστ), στοῦ Στερέωμα, στήν δύναμι των Οὐρανῶν. Ὡστόσο, οἱ ἴδιοι φέρουν ἀπὸ τὰ βῆθη τῆς Ἀσίας στήν χώρα των Φαραῶ, μαζί με ἄλλες προαιωνίες παραδόσεις πολιτισμοῦ των ὁποίων εἶναι κληρονόμοι, τήν καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ και ἄλλων ἀγαθῶν τῆς γῆς. Προχωρεῖ ὕστερα ὁ Βαγιάν σὲ συγκριτικὴ γλωσσολογία, με τήν ὁποία διαπιστώνει και αὐτὸς στήν γλῶσσα των Ρῶμ Ἰνδοταταρικές ρίζες.

Ε ρχεσαι αύριο νά παίξουμε πόλο;
—Βόρειο ή Νότιο;

Δ ἐν κάνεις γιά τίποτε. Εἶσαι ἕνα σωστό μηδενικό.
—Καί ὅμως, τὸ μηδενικό ὅταν εἶναι στήν κατάλληλη θέσι ἑνὸς ἀριθμοῦ κάνει πολλὰ πράγματα.

Ε ἴχες ἐπιτυχία χθές στήν πρεμιέρα σου, Κώστα;
—Ἀπερίγραπτη. Ἀρκεῖ νά σοῦ πῶ ὅτι κάποιος πού δέν εἶχε λουλούδια νά μοῦ χάριση, μοῦ πρόσφερε τήν γυναῖκα του, λέγοντάς μου ὅτι τήν λένε Βιολέττα.

Μια μικρή σαρανταποδαρούσα κλαίει άπαρηγόρητη.
 —Γιατί κλαίς, μικρή μου; τήν ρωτάει μια μεγάλη σαρανταποδαρούσα.
 —Κτύπησα ένα πόδι μου.
 —Ποιό άπ' όλα;
 —Δέν ξέρω! Δέν έχω μάθει ακόμη νά μετράω περισσότερο άπό τó δέκα.

Tatler

☆

Ο άστυφύλακας πλησιάζει ένα κύριο στραπατσαρισμένο, ξεμαλλιασμένο και μέ ξεσχισμένο τó πουκάμισο.
 —Τί σάς συμβαίνει, κύριε; τόν ρωτά. 'Ατύχημα, καυγάς, άδικος επίθεσις;
 'Ο κύριος τόν κυττάζει παραξευεμένος:
 —'Οχι, βρε άδερφέ! 'Από τó τραμ βγήκα!

A. M.

ΦΛΥΑΡΙΕΣ

Πάλι δέν χτύπησες κανένα πουλί;
 —Κυνηγούσα άγριόπαπιες, πού καθώς ξέρεις, πετούν πάντοτε σέ ζιγκ-ζάγκ. Κάθε φορά, λοιπόν, πού σημάδευα στο ζιγκ, τά άθλια πουλιά βρισκόντουσαν στο ζάγκ,

☆

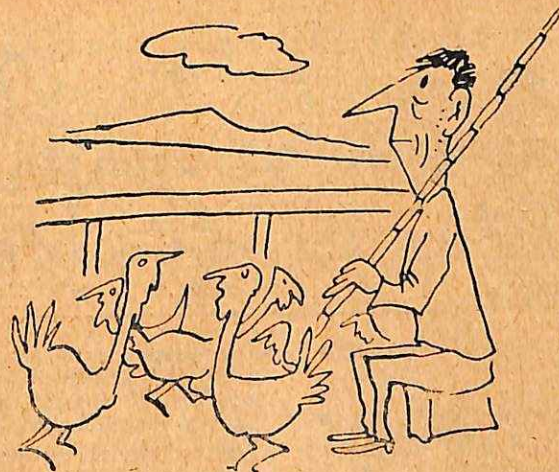
Constellation

Στόν άνακριτή:
 —Είσαστε παντρεμένη, κυρία μου;
 —Μάλιστα. Δύο φορές.
 —Πόσων έτών;
 —Είκοσι δύο.
 —Πάλι δυο φορές;

☆

Ενας νεαρός-γιατρός έδωσε στον 'Αλφόνς 'Αλλαί μια ποιητική του συλλογή και τού ζήτησε τή πολύτιμη γνώμη του για τó έργο του.
 —'Ωστε έκτός άπό τó έπάγγελμά σας, είστε και ποιητής, είπε ό 'Αλλαί.
 —'Ω, άπάντησε ό γιατρός, αυτό τó κάνω έτσι, για νά σκοτώνω τήν ώρα μου.
 —Δηλαδή, άν καταλαβαίνω καλά, ή πελατεία σας δέν σάς άρκει. . .

A. M.

Γαλλική... ιστορία

Ηταν ένας χοντρός 'Αμερικανός και τάιζε έτσι για διασκέδασι καρύδια μερικούς γάλλους.

Τους γάλλους τούς φύλαγε ένας φτωχός και αδύνατος χωριάτης και όλα αυτά γινόνταν στο κατάστρωμα τής πλώρης τού πλοίου.

"Ητανε δειλινό.

"Ητανε ακόμα εκεί καθισμένοι χάμω και δέκα - δώδεκα εργάτες —λατόμοι— κουρασμένοι, πού γύριζαν άπ' τά νησιά.

'Ο χοντρός όταν τέλειωσε τά καρύδια, έσπρωξε τούς γάλλους και ό χωριάτης μέ τó καλάμι τούς μάζεψε.

Μετά αυτός ό χοντρός σηκώθηκε, έκανε ένα βήμα και πήγε στη θρύση τού καταστρώματος. "Εβγαλε ένα βαρύ δαχτυλίδι.

Τότε ένα γαλλί προχώρησε, κύτταξε σοβαρά τó δαχτυλίδι και τόχαψε.

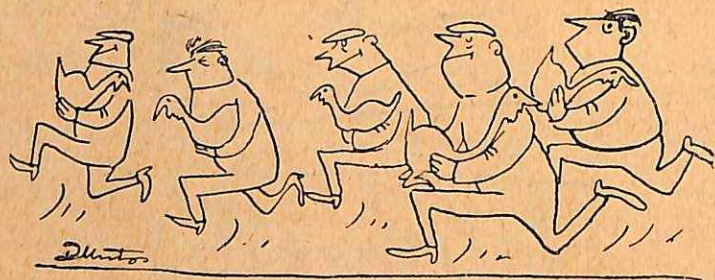
Οί εργάτες πού έβλεπαν, θάλανε τίς φωνές και ό γάλλος τρόμαξε και μ' ένα πήδημα χώθηκε μέσα στους άλλους και κανείς δέν μπορούσε τώρα νά τόν ξεχωρίση. 'Ο χοντρός γελούσε όμως ήσυχος και είπε στο χωριάτη πώς τούς αγοράζει όλους. 'Ο φτωχός χωριάτης δέν είπε όχι.

Τό πράγμα μαθεύτηκε γρήγορα και οί επιβάτες ήρθαν στην πλώρη και προσπαθούσαν νά μαντέψουν ποιός γάλλος νάχε τó δαχτυλίδι. "Ολοι γελούσαν, μά άπότομα σοβάρεψαν, όταν σέ λίγο άκούστηκαν μερικά πνιγμένα γλω - γλω άπ' τó μηχανοστάσιο.

'Ο φτωχός χωριάτης φώναζε πώς λείπουν δύο γάλλοι και ό χοντρός έχασε άμέσως τó χρῶμα του.

"Εγινε μεγάλη φασαρία.

Και ό πλοίαρχος — έπειδή ό

Οί γάλλοι κάνουνε φτερά

χοντρός φώναζε— έβαλε δυο ναύ-
τες νά φυλάνε μαζί με τόν χω-
ριάτη τούς γάλλους και ό χον-
τρός ανήσυχος κάθησε δίπλα
τους.

Τό πρωί τό πλοίο έφθασε στό
λιμάνι και κατέβασαν προσεκτικά
τά γαλλιά. Έκείνη τή στιγμή ό-
μως έγινε τό μεγάλο κακό.
οί έργάτες - λατόμοι ώρμησαν
ανάμεσα από τούς έπιβάτες και
τις θαλίτσες, άρπαξαν καθέναν
κι' ένα - δυο γάλλους και χάθη-
καν τρέχοντας.

Ένας μόνο γάλλος σώθηκε
άπ' τήν άρπαγή.

Αυτός έτρεχε τρομαγμένος στό
σκοτισμένο δρόμο ποδναι πίσω

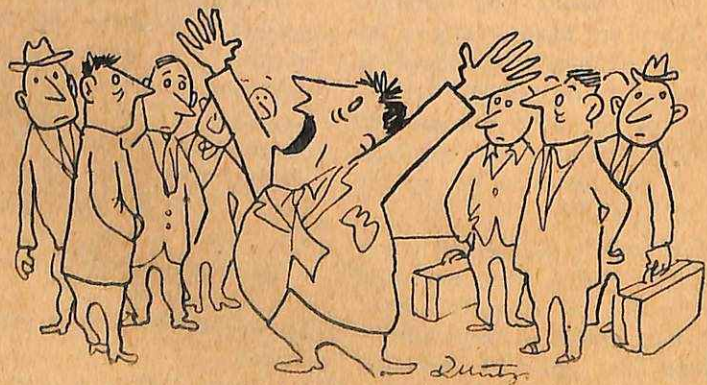
άπ' τό σταθμό και ό χωριάτης
ζαλισμένος τό κυνηγούσε με τό
καλάμι, προσπαθώντας νά τό
πιάση.

Στήν προκυμαία, είχε μείνει
μόνος ό χοντρός πού ούρλιαζε.

Δυο μέρες άργότερα στό ίδιο
μέρος τής αποβάθρας ήταν κά-
μποσοι ταξιδιώτες πού περίμε-
ναν τό πλοίο πού θάφευγε γιά
τά νησιά.

Ανάμεσά τους ήταν κι' ό φτω-
χός, αδύνατος χωριάτης.

Κύτταζε τή θάλασσα και ήταν
αξύριστος και χλωμός. Στό βλέμ-
μα του όμως έπαιζε μία εύτυχι-
σμένη λάμψη.

Πάει τό δαχτυλίδι.

Κ. Δ.

Έγραψε ό Μωϋσής τήν Γένεσι;

Ο ΑΜΙΛΗΤΟΣ ΠΡΟΦΗΤΗΣ

ΚΑΙ ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ

Θέλουν μερικοί νά είπουν ότι πολ-
λά άρχαία καθέκαστα πού λο-
γαριάζονται μεγάλα και σπουδαία
στην ιστορία τής ανθρωπότητας συν-
έβησαν διαφορετικά από ό,τι ξέρου-
με. Και οί προσωπικότητες πού τά
δημιούργησαν διατηρούν, άκόμη και
σήμερα, μιάν σκεπασμένη από μυ-
στήριο πλευρά, πού άποκαλύπτεται
όλοένα και περισσότερο από τήν ι-
στορική έρευνα με τήν βοήθεια και
τής φαντασίας.

Κάτι τέτοιο συμβαίνει και με τόν
Μωϋσή, τόν μεγάλο προφήτη, έλευ-
θερωτή και νομοθέτη τών Ιουδαίων.

Θέλουν λοιπόν νά είπουν κάποιοι,
πού καταγίνονται με τά άρχαία κεί-
μενα και συνηθίζουν νά πίνουν νερό
«άπό φρεάτων πηγής», ότι ό Μωϋ-
σής έγραψε τήν Πεντάτευχο και ειδι-
κά τή Γένεσι, στην άρχαία μυ-
στική ιερογλυφική γραφή πού μετα-
χειριζόταν τό αίγυπτιακό ιερατείο.
Από τούς Χριστιανούς άρχαίους συγ-
γραφείς, ό Κλήμης ό Άλεξανδρεύς
τόν παραδέχεται βαθύν γνώστη τής
αίγυπτιακής σοφίας «διετέλει μυσ-
μενος πάσας Θεών τελεάς.» Από
ό,τι δέ λένε οί Αίγύπτιοι, ό ίδιος
διετέλεσε τό νείατα του ιερέως του
Όσίριδος —έξ ου και τό όνομά του
Χοσαρσέφ, και τό παρωνύμιό του, ό
Αμίλητος— έτσι τουλάχιστον τόν
φανερώνει ό Μανέθων, ό Αίγύπτιος
ιστορικός του Γ' αιώνας, πού μάς
έδωσε τά καθέκαστα γιά τις δυνα-
στείες τής Αίγύπτου με τόση ακρί-
βεια.

Αν αυτό είναι άληθινό, άν δηλ.
ό Μωϋσής έγραψε τή Γένεσι στην
ιερογλυφική μυστική γλώσσα, έχει
σημασία πολύ μεγάλη, και μ' αυτό

τό θέμα θά άσχοληθούμε σ' αυτό τό
σημείωμα.

★

Ό Όρόδοτος γράφει κάπου στις
Μοϋσες του ότι «καθήκον θρη-
σκευτικών υπήγόρευε τό όμιλείν δι'
αίνιγμάτων,» από δέ τόν 'Ηράκλειτο
μαθαίνουμε ότι ή άρχαία αίγυπτια-
κή γλώσσα ήταν τριών ειδών. Πρώ-
τον, ή όμιλοϋσα, και τέτοια ή-
ταν ή γλώσσα του λαού με τή συνη-
θισμένη της έννοια, δεύτερον, ή ση-
μαίνουσα, μία γλώσσα με έν-
νοια μεταφορική, και τέλος ή κρύ-
πτουσα, μία γλώσσα με υπερ-
βατική έννοια, διατυπωμένη στην τρι-
σημάντη ιερογλυφική γραφή. Βρί-
σκουν λοιπόν άληθοφανές νά έχη πρω-
τογραφη από τόν Μωϋσή ή Γένεσι
—ή περί κοσμογονίας δηλαδή Γρα-
φή— στην κρύπτουσα αυτή γλώσσα,
έπειδή μονάχα στη γλώσσα αυτή με
τή μυστική ιερή γραφή μπορούσε ό
Μωϋσής νά γράψη καθετί τό βαθύ
και συνάμα τό άπόκρυφο και μυστη-
ριώδες πού έχει ή φύση και νά δια-
τυπώση τά δυσκολώτερα και λεπτό-
τερα νοήματα πού δυσκολεύεται νά
πιάση ό νους του ανθρώπου.

Έπάνω σέ τόυτα τά μυστικά έ-
νας μεγάλος στοχαστής, ό 'Ιερώνυ-
μος, ένας από τούς τέσσερεις μεγά-
λους Πατέρες τής Δυτικής έκκλησί-
ας, πού με τή βοήθεια διάσημων ραβ-
δίνων μετέφρασε από τά εβραϊκά τήν
Παλαιά Διαθήκη, γράφει γιά τή
Γένεσι πώς «είναι τό πλέον σκο-
τεινό και τό πλέον δυσνόητο βιβλίο
άπό όσα υπάρχουν στόν κόσμο» και
προσθέτει πώς τό βιβλίο αυτό «κλεί-
νει μέσα του τόσα μυστικά, όσες εί-
ναι οί λέξεις του.»

Και δὲν ἔχει ἄδικο. Ἡ Γένεσι ἀρχίζει σὰν παραμύθι, οἱ «ἀφελείς» ὁμῶς καὶ «παιδριώδεις» ἀφηγήσεις τῆς, ὅπως τὶς ἔλεγον ἐδῶ καὶ εἰκοσιπέντε χρόνια, ἔπαυσαν τελευταῖα νὰ χαρακτηρίζονται γιὰ ἔτσι. Ὑστερα ἀπὸ τὶς τελευταῖες ἀνακαλύψεις τῆς γεωλογίας δὲν ἀμφισβητεῖται πλέον σοβαρὰ ἡ διαδοχὴ τῆς δημιουργίας, ὅπως τὴν ἱστορεῖ ἡ Γένεσι. Δὲν εἶναι δὲ πολλὴ καιρὸς, πού ὁ Βασιλικὸς Ἀστρονόμος σὲρ Χάρολτ Σπένσερ Τζόους διέτυπωσε τὴν καινούργια θεωρία του, ἐντελῶς ἀντίθετη πρὸς τὶς ὑπάρχουσες, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία «ἡ ὕλη δημιουργεῖται διαρκῶς ἀπὸ τὸ μηδέν, μὲ τὴ μορφή ἀτόμων ὑδρογόνου, πού συμπυκνώνονται στὸ ἐσωτερικὸ τῶν ἄστρων σὲ ἄλλα άτομα, ἀπὸ στοιχεῖα βαρύτερα.» Ἡ Γραφή λέει ἀπλά: «Ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι συναγαγὼν τὰ σύμπαντα.»

Λένε, λοιπόν, πῶς τὸ κλειδί τῆς ἱερογλυφικῆς γραφῆς στὴν ὁποία ἔγραψε ὁ Μωϋσῆς τὴν Γένεσι, μαζὶ μὲ τὴν προφορικὴ ἐξήγησί της, τὰ παρέδωσε ὁ ἴδιος στοὺς διαδόχους του, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὑστερώτερα μὲ τὴν παράδοση, συνδυασμένη καὶ μὲ κάποια μύηση, διαδόθηκε ἡ ἐσωτερικὴ ἔννοια τῶν μωσαϊκῶν κειμένων. Αὐτὴ ἡ μύηση γινόταν στοὺς ἀρχαίους καιροὺς σὲ τόπον ἐρημικὸν, πρόσωπα μὲ πρόσωπο ἀπὸ στόμα μὲ στόμα, «ἐνώπιος ἐνωπίω», ἀνάμεσα στὸν γέροντα καὶ στὸν δόκιμο. Ἦταν μιὰ ἀνακοίνωσι μακριὰ ἀπὸ βέβηλο μάτι καὶ, τὸ σπουδαιότερο, ἀπὸ βέβηλο αὐτί, ἐπεὶ ἡ Γραφή δὲν διδασκόταν τόσο μὲ τὴν ἀνάγνωσι, ὅσο μὲ τὴν ἀκοή. Ὅλες οἱ ἐπιστημονικὲς γνώσεις τότε εἶχαν χαρακτηριστὰ ἱερὰ καὶ θρίσκονταν στὰ χέρια τοῦ ἱερατείου, κλεισμένες μέσα στὰ ἱερά, καὶ οἱ ἀνακαλύψεις ἦταν ἀπρόσβες. Περιττὸ νὰ προσθέσουμε πῶς πνευματικὴ ἰδιοκτησία καὶ ἄλλα τέτοια ἦταν ἔννοιες ἀγνωστες καὶ ὅλα ἐπὶ γαῖαν εἰς δόξαν Θεοῦ. Στὰ καθαυτὰ ὁμῶς θρησκευτικὰ καθέκαστα, τὸ παρατέτασμά ἦταν ἀκόμα πιὸ ἀδιαπέραστο.

Τὸ κλειδί τῆς Γραφῆς λένε πῶς εἶναι χαντακωμένο καὶ μυστηριωδῶς κρυμμένο μέσα στὸ «Σεφέρ Μπερε-

σθίθ» πού ἐπίτηδες ἔγραψε ὁ Μωϋσῆς γιὰ τὴν καλύτρη κατανόηση τῶν κειμένων τῆς Κοσμογονίας. Ἐκτὸς ὁμῶς ἀπὸ τὸ κλειδί, χρειάζονταν καὶ ἡ ἀνακοίνωσι, γιὰ νὰ μὴ ὁ δόκιμος στὴν ἐσωτερικὴ ἔννοια τῶν Μωσαϊκῶν κειμένων.

Αὐτὴ ἡ ἀνακοίνωσι — ταυτόσημη μὲ τὶς ἰνδικῆς ΟΥΠΑΝΙΣΑΔ — εὐκόλυνε τὸν μυούμενον νὰ συλλάβῃ τὶς σπερματικά ἐκδηλούμενες καὶ συνεσκιασμένα διατυπωμένες, ἀνάμεσα στὶς γραμμὲς καὶ τὶς λέξεις, ὑπερβατικὲς ἔννοιες καὶ «διαφάσεις τῆς ἀληθείας», ἐπίτηδες καταχωνιασμένες μέσα στὸ λιτό, αὐστηρὸ κείμενο.

Ὡστόσο, ἡ μύηση ἦταν κλιμακωτὴ καὶ προϋποθέσεις τῆς ἦταν ἡ εὐγένεια τῆς καταγωγῆς, ἡ κλίση πρὸς τὰ ἱερά καὶ ὁ ἄψογος τρόπος τῆς ζωῆς τοῦ δοκίμου — ἐπεὶ ἡ ἀρχαία σοφία, τὰ λεγόμενα «μυστήρια», καὶ μεταξὺ τους τὸ πρῶτο καὶ καλύτερο τὸ θρησκευτικὸ καὶ ἱερὸ — δὲν ἦταν τότε δοσμένα καθὼς τώρα ἡ πανεπιστημιακὴ μόρφωσι στὸν πρῶτο τυχόντα. Ἀνάλογα λοιπὸν μὲ τὸ βαθμὸ τῆς μύησης συνέλαβε καὶ ὁ κάθε ἐρμηνευτὴς τὴν ἐσωτερικὴ ἔννοια τῶν ἀρχαίων μωσαϊκῶν κειμένων. Ἀνάλογη εἶναι καὶ ἡ ἀξία τῆς καθεμιᾶς ἀπὸ τὶς γενόμενες μεταφράσεις.

Γυρίζοντας πίσω στὴ γλῶσσα, θὰ προσθέσουμε ὅτι ἀκόμα καὶ ἡ φύσι τῆς ἐπέτρεπε ὥστε μιὰ καὶ ἡ αὐτὴ λέξι νὰ παίρνῃ, ἄλλοτε ἔννοια πραγματικὴ, ἄλλοτε μεταφορικὴ καὶ ἄλλοτε ὑπερβατικὴ καὶ γιὰ νὰ πιᾶσθαι κανεὶς τὴν σωστὴ ἔννοια πού κρύβεται μέσα στὴ λέξι, χρειάζονταν τὸ κλειδί καὶ τὴν ἀνακοίνωσι μαζὶ. Πρέπει ἀκόμα νὰ εἰπωθῇ πῶς καὶ ἡ ὕψις τῆς γραφῆς δίνει σὲ πολλὰς περιπτώσεις τὴν ἔννοια καὶ μάλιστα ἀναφορικὰ μὲ τὰ σύμβολα. Ἀπὸ τὰ δέκα αἰφνὲς ὀνόματα πού ἔδιναν στὸ Θεὸ οἱ Ἑβραῖοι, Ἀδωναί, Ἰά, Ἡλ, Ἀδὼμ, Σαββαῶθ, Σανταί, Ἰαίθ, Ἐσεριέ, Ἐλωίμ καὶ τελευταῖο, τὸ Ἀνεκφώνητο τετράγραμμα, τὸ Ἐλωίμ λ.χ. σημαίνει γιὰ τὸν μνημένο, ὅπως θέλουν νὰ πουν, ὁ Θεὸς τῶν Θεῶν, οἱ Θεοί, ὁ Κύριος τῶν κόσμων, ὁ Ποιητὴς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Ἐλωίμ εἶναι πληθυντικὸς τοῦ Ἐ-

λώ, πού σημαίνει Ὑπέρτατο Ὁν καὶ βγαίνει ἀπὸ τὴ ρίζα Ἑλ, πού σημαίνει μὲ τὴ σειρὰ τῆς δύναμις, ἔξαρση καὶ διαπιδυτική (διαχωριστική) ἰκανότητα τοῦ Θεοῦ. Ὡς πρὸς τὸ ἄλλο παράξενο ὄνομα τοῦ Θεοῦ — τὸ Ἀνεκφώνητο — τὸ μόνο γνωστὸ εἶναι ὅτι ἦταν καμωμένο ἀπὸ τέσσερα γράμματα «γεγραμμένον ἐν τῷ πετάλω τοῦ ἀρχιερέως», προφερόμενο μίαν μονάχα φορὰ κάθε χρόνον ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἀρχιερέα, καὶ γιὰ νὰ μὴ ἀκουστῇ, βροντοῦσαν γύρω του οἱ σάλπιγγες καὶ τὰ κύμβαλα καὶ ἐξαπέλυναν τότε τὸν ἀποδιοπομπαῖο τράγο.

Ἄλλη λέξι συνυφασμένη μὲ τὰ σύμβολα, καὶ γιὰυτὸ γεμάτη μυστικὴ σημασία, εἶναι τὸ Εὐά — Ἐβ — ἰ — ἔβ —, πού ἔχει σχέση μὲ τὸ Θεὸ Γιάχβέ, Ἰεχβάς καὶ εἶναι ταυτόχρονα συνώνυμο μὲ τὴν αἰγυπτιακὴ Θεὰ Ἰσι. Εὐά καὶ Ἰσις ἔχουν μολαταῦτα τρία νοήματα διαφορετικά. Στὸ θετικὸ, σημαίνει τὴ γυναῖκα, τὸ παγκόσμιο θηλυκὸ στοιχεῖο. Στὸ συγκριτικὸ εἶναι ἡ Φύσι μὲ τὶς νοητικὲς δυνάμεις τῆς καὶ στὸ ὑπερθετικὸ, εἶναι τὸ καθαυτὸ στοιχεῖο τῆς Ψυχῆς. Ἐκεῖ λοιπὸν πού ἐμεῖς οἱ ἄμυθοι δὲν βλέπουμε παρὰ μιὰ ἁμορφὴ, ψυχρὴ λέξι, ὁ μνημένος μπορεῖ ἀπὸ τὴ διάθρῳσι, προσέχοντας ἀκόμα καὶ μόνο τὰ γράμματα, νὰ συλλάβῃ τὴν ἔννοια πού κρύβει τὸ ἱερὸ σύμπλεγμα.

Γιαυτὸ καὶ ὅσοι βάζουν στὸ μυᾶλό τους πῶς, μὲ τὸ νὰ ἔχουν διδαχθῇ στὸ Πανεπιστήμιον τὰ ἑβραϊκά,μποροῦν καὶ νὰ μπουῖν στὸ ἐσωτερικὸ νόημα τῶν κειμένων τοῦ Μωϋσῆ, εἶναι χωρὶς ἀμφιβολία γελασμένοι.

Γιὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ πράγματος, πρέπει νὰ ποῦμε πῶς ἡ πρώτη μετάφρασις τῆς Πεντάτευχου τοῦ Μωϋσῆ, ὁ καθαυτὸ Νόμος — ἑβραϊκά Τορά — ἔγινε τὸν καιρὸ τοῦ Σολομώντος, γύρω στὰ 960 π.Χ. καὶ μετεγρᾶφη τότε ἡ Γραφή στὸ φοινικικὸ ἀλφάβητο, μόνον δὲ ὑστερα ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς Βαβυλώνας, κατὰ τὸ 457 π.Χ., ὁ Ἐσδρας ἐβᾶλε νὰ μεταγράψουν τὴν Πεντάτευχον στὴν ἀραμαϊκὴ γλῶσσα, πού εἶναι μιὰ διάλεκτος τῆς ἑβραϊκῆς καὶ τὴν ὁ-

ποία εἶναι γραμμένο καὶ τὸ Πρωτευαγγέλιον τοῦ Ματθαίου.

Τώρα πρέπει νὰ ξεχωρίσουμε κατὰ τὴν σπουδαίον ὅταν λέμε «ἑβραϊκὸ κείμενο» τῆς Γραφῆς τοῦ Μωϋσῆ. Ὑπάρχουν δυὸ ἐντελῶς διαφορετικὰ ἑβραϊκά κείμενα τῶν Μωσαϊκῶν διβλίων: Τὸ πρῶτο ἦταν, ὅπως εἰπώθηκε, τὸ κείμενο μὲ τὴν κρύπτουσα γλῶσσα, γραμμένο στὴν τρισημίαν τη γραφῇ τῶν Αἰγυπτίων. Τὸ δεύτερο εἶναι ἡ μεταγραφή στὸ φοινικικὸ ἀλφάβητο. Καὶ τὸ τρίτο εἶναι αὐτὸ πού λέμε τώρα τὸ «ἑβραϊκὸ ἀρχέτυπο.» Αὐτὸ τὸ ἀρχέτυπο μὲ τὴν ἀραμαϊκὴ διάλεκτο εἶναι γραμμένο στὴ Χαναανίτιδα γραφῇ καὶ δὲν εἶναι φωνηεντισμένο. Ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἀρχέτυπο πηγαίνουν ὅλες οἱ ἀρχαῖες ἐρμηνείες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης: Τῶν Ἑβδομήκοντα, Βουλγακάτα, Ὁριγένη, Θεοδοτίωνος, Λά Πεσιτώ, Ἀκύλα, Συμμάχου καὶ Ταργκκούμ.

Κοντὰ σ' αὐτὸ, ὑπάρχει καὶ ἄλλο, «ἀρχαῖον» κ' αὐτό, κείμενο στὴν ἑβραϊκὴ γλῶσσα, πού χρησιμοποιοῦν οἱ Ἑβραῖοι ὅλου τοῦ κόσμου. Τὸ κείμενο αὐτὸ λέγεται: ΜΑΣΣΟΡΕΙΤΙΚΟ κείμενο, ἢ κατὰ ΜΑΣΣΟΠΑΝ. Εἶναι ἐπεξεργασμένο ἀπὸ Ραββίνους γνώστες τῆς ἑβραϊκῆς φιλολογίας καὶ τῆς παραδόσεως πού ἐπὶ τριακόσια καὶ πλέον χρόνια προσπαθοῦν νὰ ἀποδώσουν τὴν Γραφὴν τοῦ Μωϋσῆ σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐμπνευστοῦ τῶν. Ἡ ἐργασία αὐτὴ τῆς Μασσώρας ἄρχισε ἀπὸ τὸν 6ο μ.Χ. αἰῶνα καὶ ἐδῶστα εἰς τὸν 9ο, χωρὶς ὡς σήμερὰ νὰ ἔχη τελειώσῃ ὁλότελα.

Τὸ κείμενο αὐτὸ τὸ «κατὰ Μασσώραν», λογαριάζεται ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους σὰν τὸ πλέον ἐπίσημον καὶ αὐθεντικὸν κείμενον τῶν Γραφῶν — τοῦ ΝΟΜΟΥ τοῦ Μωϋσῆ — μὲ τὸ νὰ καθιερωθῇ, ὅπως πιστεύουν οἱ Ἑβραῖοι, τὸ καθαρῶτα πνεῦμα του. Εἶναι δὲ τὸ κείμενον αὐτὸ τονισμένο καὶ φωνηεντισμένο, σύμφωνα μὲ τὴν ἀκουστικὴν γλῶσσαν τῶν Μωσαϊκῶν διβλίων καὶ διατηρήθηκε μὲ τὴν ἀκουστικὴν παράδοσιν.

Μὲ τὰ μωσαϊκὰ κείμενα ἀσχολήθηκαν, ἐκτὸς ἀπὸ ἄλλους, καὶ οἱ ἐπιφανέστεροι πυθαγόρειοι φιλόσοφοι.

Ὁ ἴδιος ὁ Πλάτων, πηγαίμενος στὴν Αἴγυπτο, ἔμαθε πολλὰ ἀπὸ τὰ θεολογούμενα τῶν Ἑβραίων καὶ οἱ περίφημες Ἰδέες του δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ τὰ μυστικά τῶν μωσαϊκῶν κειμένων. Ἐνας ἐπιφανὴς ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς τοῦ Β' αἰῶνος, ὁ Ἰουστίνος ὁ Ἀπολογητής, λέει κατὰ λέξιν: «τὴν περὶ τοῦ ἐνὸς Θεοῦ διδασκαλίαν Μωϋσέως, ΕΓΩ ΕΙΜΙ Ο ΩΝ, Πλάτων ἐν Αἰγύπτῳ γενόμενος ἔγνω καὶ ἤκουσεν.» Ἀκόμη κατηγορηματικότερος εἶναι ὁ πυθαγόρειος Νουμήνιος, πού γράφει γιὰ τὸν Πλάτωνα μὲ περισσὴν αὐστηρότητα: «Τί γάρ ἐστὶ Πλάτων, ἢ Μωϋσῆς ἀτικίζων;». Γιὰ τὸ Νουμήνιο, λένε τὰ

ἀρχαῖα βιβλία πὼς «ἤλεγξε τὴν Πλάτωνος διάνοιαν ὡς ἐκ τῶν Μωσαϊκῶν βιβλίων τὰ περὶ Θεοῦ καὶ κοσμοῦ ἀποσυλήσαν.» Ἐλελήθησε, λέει, ὁ Πλάτων τὰ μωσαϊκὰ κείμενα καὶ ἐμπνεύστηκε ἀπὸ αὐτὰ τὴν ἰδέαν του γιὰ τὸν Θεὸ καὶ γιὰ τὴ δημιουργία. Βέβαια, δὲν ἦταν οἱ λέξεις πού ἔκαναν ἐντύπωση στὸν θεῖο Πλάτωνα. Ἦταν ἡ κρυφὴ, ἐσωτερικὴ τους ἐννοια, πού χρειάζεταν ἀποκρυπτογράφηση γιὰ νὰ φανερωθῇ.

Στ' ἀλήθεια, ἐκεῖνος ὁ μεγάλος ὁ στοχαστής, ὁ Ἱερώνυμος, δὲν εἶχε ἄδικο λέγοντας πὼς τόσα εἶναι τὰ μυστικά στὴ ΓΕΝΕΣΙ, ὅσες εἶναι κι' οἱ λέξεις της.

Γιατί εἶσαι ἔτσι κατσουφιασμένος;
—Ἐχω τὰ γενέθλιά μου.

—Ἐ, καί;

—Πέρυσι μοῦ εἶχε δώσει ἡ θεία μου 500 δραχμές καὶ ἐγὼ τῆς ἔστειλα ἕνα γράμμα πού τῆς ἔλεγα ὅτι «δὲν εὗρισκα λέξεις νὰ τὴν εὐχαριστήσω».

—Ἐ! καὶ ὕστερα;

—Ἐφέτος μοῦ χάρισε ἕνα λεξικὸ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης.

A. M.

☆

Μετὰ τὸν διαγωνισμό:

—Τί ἔγραψες;

—Τίποτε. Ἐδῶσα τὴν κόλλα ἄσπρη. Καὶ σύ;

—Κι' ἐγὼ τὸ ἴδιο.

—ὦ, διάβολε! Ἐχει γούστο νὰ νομίσῃ ὁ καθηγητὴς ὅτι ἀντιγράψαμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον.

☆

Constellation

Γιατί κάνεις τόσο μεγάλα γράμματα, ὅταν γράφῃς στὴν μητέρα σου;
—Ἐχω συνηθίσει καὶ νὰ τῆς μιλάω δυνατά, γιατί βαρυσκοῦει.

Tatler

Μαγεμένα Βιολιά.

Ἕνα Εἰρηνιβάρειος γιὰ μιὰ γκινέα!

Τοῦ

MICHAEL GRAN

Τὰ βιολιά εἶναι μαγικά ὄργανα. Ἐχουν τὴ δύναμι νὰ φουντώνουν τὰ πάθη καὶ νὰ φέρουν στὰ μάτια δάκρυα συγκινήσεως. Οἱ βιρτουόζοι ἰσχυρίζονται πὼς τὸ κάθε βιολι ἔχει τὸν δικό του «χαρακτήρα» καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πὼς πολὺ λίγα ὄργανα μποροῦν νὰ ἀσκήσουν τόση δύναμι στὸν κάτοχό τους.

Ἐνας μεγάλος βιολονίστας εἶπε: «Τὰ βιολιά μοιράζονται μαζί μας τὴν χαρὲς μας καὶ ἀναστενάζουν μ' ἐμὰς ὅταν πονοῦμε».

Ὅστόσο, οἱ μουσικοὶ μιλοῦν καὶ γιὰ «καταραμένα βιολιά» πού δὲν προκάλεσαν παρὰ τραγωδίες καὶ αἱματοχυσίες.

Τὸ πιὸ κακότυχο ἀπ' αὐτὰ τὰ «ὄργανα τοῦ Διαβόλου» εἶναι τὸ λεγόμενο «σιωπηλὸ βιολι». Ὅποιος τὸ παίξει παραπάνω ἀπὸ μιὰ ὥρα, ἀνακαλύπτει ξαφνικὰ πὼς οἱ χορδές του ἔγιναν ἄφωνες. Ἡ αἰτία τοῦ φαινομένου αὐτοῦ δὲν βρέθηκε ποτέ, ἀλλὰ φαίνεται πὼς κάποιο λάθος ἔγινε ἀρχικὰ στὴν κατασκευὴ του.

Στὰ 1799 ὁ Ἰταλὸς μαέστρος Ρομέο Ντάννι, πού δὲν ἤξερε τὴν παράξενη ἰδιότητά τοῦ βιολιού αὐτοῦ, τὸ ἀγόρασε ἀντὶ σημαντικοῦ ποσοῦ. Σὲ μιὰ μεγάλη συναυλία, ἀφοῦ ἐπὶ 60 λεπτά μάγεψε τὸ ἀκροατήριον, τὸ μαγεμένο ὄργανο ξαφνικὰ ἔπαψε νὰ ἀκούγεται.

Ὁ σινιὸρ Ντάννι ὠρκίζεταν πὼς ὑπεύθυνος γι' αὐτὸ ἦταν ὁ ἀντίπαλός του Μικέλε Σαλθαντόσι καὶ τὸν προκάλεσε σὲ μονομαχία. Ὁ Ντάννι σκοτώθηκε, ἀλλὰ ἡ οἰκογένειά του συνέχισε τὴν φιλονικία πού ἐξελίχθηκε σὲ βεντέτα καὶ τὰ θύματα ἐφθασαν τὰ 22.

☆

Μιὰ θρυλικὴ κατάρρα ἀκολουθεῖ τὸ περίφημο τσιγγάνικο βιολι πού τὸ λένε «χορδὴ τοῦ Ἱρμπερνς». Σύμφωνα μὲ ἕνα παλιὸ χρονικόν, τὸ ὄργανο αὐτὸ φέρνει πλοῦτη γιὰ δέκα χρόνια, προτοῦ προζενήσῃ τὴν οἰκονομικὴ καταστροφὴ τοῦ κατόχου του καὶ τέλος προκαλέσῃ τὸν θάνατό του.

Τρεῖς αἰῶνες τὸ βιολι τὸ κληρονομοῦσαν τὰ μέλη μιᾶς οἰκογενείας τσιγγάνων. Ὅταν πέθαινε ὁ ἕνας, τὸ ἔδινε στὸν ἄλλον, πού κι' αὐτὸς μὲ τὴ σειρά του γινόταν θύμα τῆς μυστηριώδους μαγείας.

Δυὸ τσιγγάνοι βιολονίστες, ἀπ' αὐτοὺς πού κληρονόμησαν τὸ βιολι τοῦ Ἱρμπερνς, σκοτώθηκαν ἀπὸ μετεωρίτη, ἕνας τρίτος ἀπὸ δάγκωμα φιδιού καὶ ἕνας ἄλλος ἀπὸ ἕνα ταῦρο. Οἱ πληροφορίες πού ὑπάρχουν δείχνουν πὼς 16 τσιγγάνοι ἔπεσαν θύματα τῆς παράξενης κατάρας αὐτοῦ τοῦ βιολιού.

Λίγο καιρό πριν από τον τελευταίο πόλεμο συνήλθε στην Κρεμόνα της Ιταλίας μια Έπιτροπή από ειδικούς για να εξετάσει 500 βιολιά, που τα περισσότερα έλεγαν ότι ήταν Στραντιβάριους, καθώς και άλλα μεγάλων δεξιοτεχνών. Τα τετρακόσια απ' αυτά χαρακτηρίστηκαν φθηνές απομιμήσεις και όλα τα υπόλοιπα αναγνωρίστηκαν ως έργα μεταγενεστέρων τεχνιτών.

Πολλοί άνθρωποι, που έλπιζαν πως τα βιολιά τους ήταν γνήσια «Στράντ», απελπίστηκαν.

Ο πιο τυχερός ήταν ο παλαιοπώλης του Λονδίνου Άρθουρ Μπέτς. Μια μέρα του 1825, ενώ καθόταν στο μισοσκότεινο φτωχικό του μαγαζί, μπήκε μέσα παραπατώντας ένας κακοντυμένος άνθρωπος.

—Το θέλεις αυτό το βιολί; ρώτησε.

Το όργανο ήταν σκονισμένο και χωρίς χορδές και ο Μπέτς δεν είχε διάθεσι να το πάρη, γιατί είχε ήδη αρκετά βιολιά. Ωστόσο λυπήθηκε τον γεροντάκο:

—Σου δίνω μια γκινέα, του είπε.

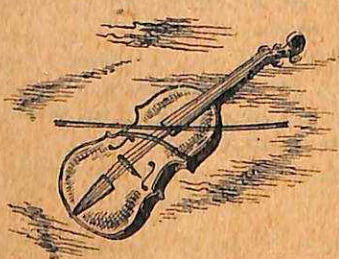
Αυτό ήταν πραγματικά βασιλική πληρωμή για ένα άνθρωπο που είχε ξεχάσει τη γεύσι του κρέατος και έτσι έφυγε γρήγορα κρατώντας σφιχτά την περιουσία του.

Ο Μπέτς ξεσκόνισε το βιολί και ήταν έτοιμος να το βάλη στο ράφι, όταν κάτι χαρακτηριστικά σημάδια και το σπάνιο γυάλισμα τράβηξαν την προσοχή του.

Ήταν ένα καλοδιατηρημένο Στραντιβάριους.

Έτρεξε στο δρόμο να προφθάση τον άνθρωπο και να τον ρωτήσει που είχε βρή το πολύτιμο όργανο, αλλά εκείνος είχε εξαφανιστή.

Ήταν ένα από τα πιο κακοπληρωμένα γνήσια Στραντιβάριους που πουλήθηκαν ποτέ.

Μου υπόσχεσαι, θεία μου, ότι θα μου χαρίσης στην γιορτή μου ένα ποδήλατο με τέσσερις ρόδες;

—Γιατί με τέσσερις ρόδες;

—Επειδή η μαμά λέει ότι δίνεις τα μισά από εκείνα που υπόσχεσαι.

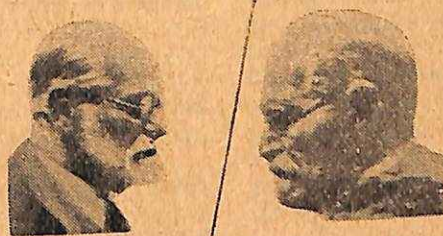
Constellation

Για ποίο λόγο έπλασε ο Θεός τον άνδρα και ύστερα την γυναίκα;

—Για να μπορέση να μιλήση λίγο και αυτός ο δυστυχής.

Up.

ΣΙΚΓΜΟΥΝΤ ΦΡΟ·Υ·ΝΤ

ΕΣΥ ΠΟΙΟΣ ΕΙΣΑΙ;

Του

JEAN GRANDPIERRE

‘Η ψυχή του ιδρυτού της ψυχανάλυσεως επί τάπητος

Οταν την ώρα του φαγητού, έ-
να κοριτσάκι σπρώχνει το
πίατο του και αρνείται να φάη,
δεν λέμε πιά σήμερα όπως οι πα-
πούδες μας «το παιδί δεν έχει ό-
ρεξι» ή «πρέπει να τιμωρήσουμε
την μικρή», αλλά σκεπτόμαστε:
«Κάτι μάς κρύβει...» Όταν ένα
αγόρι δεκατριών ετών δυσκολεύ-
εται να περάση την τάξη του δεν
σκεπτόμαστε πιά να το κλείσου-
με εσωτερικό ή να του στερήσου-
με τις διακοπές γιατί ξέρουμε πως
μπαίνει σε μια δύσκολη περίοδο
σεξουαλικής προσαρμογής. Αν
οι ανακαλύψεις της ατομικής έ-
νεργείας και της πενικιλίνης ά-
φησαν ήδη τα ίχνη τους στη γλώ-
σα της καθημερινής μας ζωής, ή
ψυχανάλυσι του Φρόυντ χάραξε
ανεξίτηλα τα ίχνη της στον τρό-
πο που σκεπτόμαστε.

Ός τώρα ξέραμε λίγα πράγμα-
τα για την παιδική ηλικία του
Φρόυντ. Δυο φορές έκαψε μόνος

του όλα του τα γράμματα, όλα
τα προσωπικά του ήμερολόγια,
όλα τα χαρτιά του. Ευτυχώς έ-
νας από τους φίλους και συνερ-
γάτες του, ο γιατρός Έρνεστ
Τζόνς, κατώρθωσε να συγκεντρώ-
ση με τη βοήθεια της οικογενεί-
ας του Φρόυντ ό,τι απόμεινε από
τα έρωτικά γράμματα, από τα
ντοκουμένα και τα χειρόγραφα.
Ο ίδιος δημοσίευσε την μόνη πλή-
ρη και υπεύθυνη βιογραφία του
«πατέρα της ψυχανάλυσεως». Και
με την έκδοσι αυτή η μάσκα του
Φρόυντ... έπεσε.

Ο μικρός Σίγκμουντ ήταν έ-
να παιδί σαν τα άλλα. Γεννήθηκε
στις 6 Μαΐου του 1856 στο Φρή-
μπουργκ της Μοραβίας από πολύ
θεοσεβούμενους γονείς. Αργότε-
ρα ανέκαλύφθη ότι στη δημαρχία
από κάποιο παράξενο λάθος, τον
είχαν γράψει πως γεννήθηκε στις
6 Μαρτίου. Έτσι από τη γέννη-
σί του ο Φρόυντ απέτέλεσε θέμα

ένος «lapsus» ενός όλισθήματος άπ' αὐτά που άργότερα έμελλε νά έρμηνεύση. Τό λάθος που γίνεται άποκαλύπτει κάποια μυστική πρόθεσι που δέν μπορούμε νά καταλάβουμε.

Πολύ νέος ό Φρόντ ήταν συχνά κατηφής και μελαγχολικός. Ή γέννησι ενός μικρού άδελφου του φάνηκε τόσο ευάλη δυστυχία, ώστε άρχισε νά εϋχεται τόν θάνατο του μικρού. Καί όταν, ό κτώ μηνών τώ μωρό πέθανε, ό Σίγκμουντ ένοιωσε μιά κρυφή ένοχή που τόν τυραννούσε έπί σαράντα χρόνια. "Ετσι από δύομιση έτών ό μικρός Φρόντ βασανιζόταν από τά μεγάλα προβλήματα της ζωής: τήν γέννησι, τήν άγάπη, τώ θάνατο.

Μήπως αὐτό ήταν δείγμα μιᾶς παράξενης, πρόωρης ώριμότητος; Καθόλου, άφοῦ στήν άκμή της σταδιοδρομίας του ό Φρόντ θα πρέσβευε ότι ή σεξουαλική ζωή του παιδιου φθάνει ως τόν πρώτο καιρό της ζωής του. Μετά τόν θάνατο του μικρού άδελφου, καινούργια άπειλή: ό έρχομός μιᾶς άδελφούλας. "Ο Σίγκμουντ παρέτήρησε τήν έγκυμοσύνη της μητέρας του χωρίς νά μαντέψη τήν αίτία. "Όταν όμως ή κυρία Φρόντ έμεινε στό κρεβάτι, τώ αγοράκι άνησύχησε ξαφνικά γιά τήν έξαφάνισι της παραμάνας του που τήν λάτρευε. Τήν είχαν πιάσει νά κλέβη και ό άδελφός του, 20 έτών, έφερε τήν άστυνομία και τήν συνέλαβε. "Ο μικρός Σίγκμουντ έκλαψε άπαρηγόρητα γιατί ό άδελφός του του είπε ότι τήν «έκλεισαν μέσα.»

Τώ άσήμαντο αὐτό έπεισόδιο περιέκλειε τώ σπόρο πλήθος άποκαλύψεων. Για πολλά χρόνια ένα όνειρο κυνηγοῦσε τόν Φρόντ. Συχνά στόν ύπνο του έβλεπε πώς έκλαιγε και ζητοῦσε από τόν άδελφό του νά του φέρη τήν

παραμάνα του. «Δώσε μου πίσω τήν μαμά και τή νουνού μου που τίς έκλεισες μέσα στη ντουλάπα!» "Ο Φίλιπ άνοιγε τήν ντουλάπα και έλεγε: «"Ορίστε· οὔτε ή μαμά σου είναι πιά έδω, οὔτε ή νουνού!» Καί τήν ίδια στιγμή, ή μητέρα του Σίγκμουντ, έξαιρετικά άδύνατη, έμπαινε στό δωμάτιο.

ΤΟ "ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ"

Χρειάστηκαν χρόνια όλόκληρα κοπιαστικής μελέτης γιά νά μπορέσει ό Φρόντ μέσα από τίς παιδικές του άναμνήσεις, νά έξηγήση αὐτό που ώνόμασε *Οιδιποδέιό σύμπλεγμα*. "Όπως όλα τά άγοράκια του κόσμου, ό Σίγκμουντ ήταν άσυνείδητα έρωτευμένος με τή μητέρα του και θεωρούσε τόν πατέρα του αντίζηλο. "Αρνούμενος νά άποδώσῃ σ' αὐτόν τήν γέννησι του μωρου, τά έβάζε με τόν Φίλιππο που τόν θεωρούσε ένοχο γιά τήν σύλληψι της παραμάνας του. "Όσο γιά τήν ντουλάπα που είναι και τώ κλειδί του περιστατικού, άντιπροσωπεύει τήν κοιλιά της μητέρας του. "Ετσι ό μικρός Φρόντ ήρθε γιά πρώτη φορά σέ έπαφή με τόν κόσμο τών συμβόλων και τών όνειρων, με όλο τώ πλήθος τών πλεγμάτων και τών έμμόνων ιδεών που βαραινουν τή ζωή μας και που αὐτός άνακάλυψε.

"Όταν μεγάλωσε ό Φρόντ άρχισε νά σπουδάξῃ γιάτρος χωρίς νά τώ πολυθέλῃ. Τό 1882, σέ ηλικία 26 έτών, έρωτεύθηκε ξαφνικά και παράφορα μιά νέα που τήν έλεγαν Μάρθα Μπερνάι. Καί ό άντικειμενικός και συγκρατημένος έπιστήμων έδωσε άμέσως τή θέσι του στόν άνθρωπο του πάθους. "Εννιάκόσιες έρωτικές έπιστολές με 12 — 22 σελίδες ή καθεμιά γεμάτες μικροσκοπικά γράμματα, που ανταλλάχτηκαν

μέσα στά δεκατέσσερα χρόνια τών άρραβόνων, άποκαλύπτουν τήν θερμή του πάθους του. "Ερωτευμένος τρελλά ό Φρόντ, ζούσε τήν πιό έντονη συγκίνησι της ζωής του. Στην άκμή αὐτου του τρελλου έρωτα έμελλε νά κάμῃ τήν άποκάλυψι του έαυτου του. Σέ όλα αὐτά τά γράμματα καταπονούσε τήν άρραβωνιαστική του με τήν στοργή, τήν ζήλεια και τήν έρωτική του τυραννία. Δέν είναι διαφορετικός από τούς άλλους άνδρες· άλλα προσπαθεί νά δῇ μέσα του. «Κρύβω μέσα μου δαίμονες που δέν βρίσκουν άλλη διέξοδο και έξαπολούνται έναντίον σου, άγαπημένη μου. "Αν τουλάχιστον με άπασχολούσε ένα έργο άνάλογο με τίς δυνάμεις μου στό όποιο νά μπορώ όλα νά τά διακινδυνέψω και νά κερδίσω...» Είται πολύ φτωχός γιά νά συνεχίση τήν εργαστηριακή του δουλειά. Για νά παντρευτῇ θα χρειαστῇ νά έξασκήσῃ τώ έπάγγελμα του γιαιτροῦ που πάντα τώ άπέφευγε, νά δημιουργήσῃ πελατεία, νά οίκοנוμήσῃ δεκάρα δεκάρα τά λεπτά του γάμου. Για νά αγοράξῃ λιγότερο χαρτί γιά τά γράμματα του στήν Μάρθα, χρησιμοποιεῖ όλο και πιό λεπτές πένες.

"Ωστόσο ή καινούργια ζωή του Φρόντ έμελλε νά τόν οδηγήσῃ στό κατώφλι της ψυχαναλύσεως. "Ο φίλος του Μπόυερ, διενέξος ψυχίατρος, του άναφέρει τήν περίπτωση μιᾶς νεαρῆς άσθενούς της της "Αννας. "Η κοπέλλα αὐτή, έξαιρετικά γοητευτική και χαριτωμένη, συγκέντρωνε όλα τά συμπτώματα της ύστερίας που τήν έποχῃ έκείνη έθωρεῖτο άρρωσταια έντελῶς φανταστική και φτιαχτή. Είχε τρία άκρα παράλυτα, πάθαινε σοβαρές διαταραχές στήν όμιλία και στήν όρασι και ταραζόταν από τρομερές

κρίσεις βήχα. Μιά μέρα παρατήρησε πώς μιλώντας στόν Μπόυερ γιά τά δυσάρεστα γεγονότα της ημέρας της, άκόμη και γιά τίς συχνά τρομακτικές της παραισθήσεις, ένοιωθε κάποια άνακούφισι. Μιά φορά μάλιστα που του έλεγε τά πρώτα λόγια γιά μιά από τίς σωματικές της διαταραχές έξαφνιάστηκε. "Ηταν σά νά καθάριζε τώ μυαλό της. «Καθαρίζω μπροστά σας τούς καπνολόχους μου» έλεγε ή "Αννα. Με τήν υποβολή και τήν ύπνωσι ό Μπόυερ συνέχισε τώ πείραμα. "Η "Αννα έβάζε τώ πρώτο λιθάρι της ψυχαναλύσεως. "Ανακάλυψε αὐτό που ό Μπόυερ ώνόμασε μέθοδος καθάρσεως, δηλαδή διαλύσεως του κακού από τήν διήγησί του και μόνο.

"Ο Φρόντ μένει κατάπληκτος μπροστά σ' αὐτή τήν περίπτωση που απέχει τόσο πολύ από ό,τι του έμαθαν τόν Ιατρική σχολή. "Ωστε λοιπόν οί ιδέες, ή υποβολή, άκόμη και ό λόγος μπορούν νά θεραπεύσουν ώριμένες σωματικές διαταραχές. Στά 1885 παίρνει μιά ύποτροφία γιά νά παρακολουθήσῃ στό Παρίσι τά μαθήματα του καθηγητή Σαρκό. "Ο σπουδαίος αὐτός νευρολόγος μελετοῦσε συστηματικά τήν ύστερία. Κοντά του ό Φρόντ παρακολουθεῖ κάποιο έκató περιπτώσεις όμοιες με της "Αννας και μαθαίνει πώς ή ύστερία μπορεί ύστερα από κάποιο σωματικό ή ψυχικό σόκ, νά παρουσιαστῇ στους άντρες όσο και στις γυναίκες. "Όταν γυρίζῃ στή Βιέννη άρχίζει με ένθουσιασμό νά διαδίδῃ τίς θεωρίες του Σαρκό, αλλά ή ύποδοχή που βρίσκει από τούς συναδέλφους του τόν παγώνει. Τόν βλέπουν με ειρωνεία και τόν κοροϊδεύουν που άφησε νά του σερβίρουν στό Παρίσι τέτοιες άνοησίες. Οί παλιοί του δά-

σκαλοι δέν πιστεύουν στην ύστερία των ανδρών και ο Φρόντ βρίσκεται αναγκασμένος να συνεχίσι τις έρευνές του κρυφά, ενώ επισήμως άσκει το έπάγγελμα του ψυχιάτρου και θεραπεύει τους άσθενείς του με τις κλασικές μεθόδους: την υδροθεραπεία, την ηλεκτροθεραπεία και τὰ καλὰ λόγια.

Με κίνδυνο νά δυσφημιστή όριστικά στὰ μάτια των συναδέλφων του εφαρμόζει τόν ύπνωτισμό. Άλλά ή μέθοδος αὐτή παρουσιάζει δυσκολίες. Τό φθινόπωρο τοῦ 1862 ἔχει μιὰ νεαρή άρρωστη, τήν Έλισάβετ, στην οποία ο ύπνωτισμός δέν άποδίδε τίποτε. Της λέει λοιπόν νά ξεαπλωθῇ σέ ένα ντιβάνι, νά συγκεντρωθῇ στὰ συμπτώματα τῆς άρρώστειας της και νά προσπαθήσῃ νά ζωντανέψῃ στό νοῦ της και τήν παραμικρή σχετική άνάμνησι. Έπιμένει και στίς πιό μικρές λεπτομέρειες και σιγά σιγά ή Έλισάβετ μαθαίνει νά τοῦ άποκαλύπτῃ τις σκέψεις της άκόμη και τις πιό παράλογες ή τις πιό δυσάρεστες. Δέν καταφεύγει στην ύπνωσι. Βοηθεῖ τήν άρρωστή του νά ξεδιαλύνῃ μόνη της τό άνιγμα τοῦ έαυτοῦ της, νά ξερευνήσῃ ή ίδια τά βάθη τῆς ψυχῆς της. Άπό τήν μιὰ άνάμνησι στην ἄλλη στό τέλος βρίσκει τήν άρχή τῆς νευρώσεως. Έτσι ο Φρόντ ανακαλύπτει τή θάσι τῆς θεραπείας διά τῆς ψυχανάλυσεως. Έλευθέρωσε τήν άρρωστή του άπό τήν άραιά λογοκρισία τῆς συνειδήσεως, προχώρησε στό άσυνείδητο, εἰσέδωσε επιστημονικά στην περιοχή των όνειρων.

Μαγεμένος άπό τήν σημασία τῆς ανακαλύψεώς του, ο Φρόντ ρίχνεται με τήν ψυχή του στην μελέτη όλων των νευρώσεων. Δέν υποχωρεῖ μπροστά σέ τίποτε και σάν πρόκλησι, σέ μιὰ σύσκεψι

τῆς Ψυχιατρικῆς Έταιρείας τῆς Βιέννης, κηρύσσει μιὰ έπαναστατική θεωρία. Όλες οἱ νευρώσεις ἔχουν πηγή σεξουαλική πού άναγεται όχι στην περίοδο τῆς ἡθης, αλλά τῆς παιδικῆς ἡλικίας. «Θεωρῶ τήν ανακάλυψι αὐτή τόσο θεμελιώδη, λέει, ὅσο και τήν ανακάλυψι των πηγών τοῦ Νείλου.» Τῇ φορᾷ αὐτῇ πρόκειται γιά ἀληθινὸ σκάνδαλο. «Έπιστημονικά παραμύθια!» διαμαρτύρεται ο περίφημος καθηγητῆς Κράφφτ Έμπινγκ.

Ό ίδιος ο Φρόντ φοβάται μήπως γελιέται. Μήπως προχώρησε πολύ μακριά; Και γιά νά θεβαιωθῇ άποφασίζει νά ψυχανάλυσῃ τόν έαυτό του. Τό καλοκαίρι τοῦ 1897 άρχίζει αὐτό τό έργο πού θά τόν άπορροφήσῃ έντελῶς ἐπὶ τέσσερα χρόνια. Τό θεωρεῖ ἄλλωστε άπαραίτητο, γιά νά πραγματοποιήσῃ κάτι ἔστω και βασικό, νά άφήσῃ νά τόν κυριεύσῃ έντελῶς ή καινούργια ιδέα άκόμη και αν εἶναι άπόλυτη. «Μιά μέρα τόν καιρό πού σπούδαζα άκόμη, ὁμολογεῖ, μοῦ ἔκαμε έντύπωσι ή στάσις ενός συναδέλφου μου, κάποιου Κόλλερ πού φαινόταν νά κατέχεται άπό τήν έπιθυμία νά διακριθῇ στην ὀφθαλμολογία. Πάντα ἔθετε στοὺς καθηγητῆς τό ίδιο έρώτημα: «Αὐτό μπορεί νά χρησιμοποιηθῇ γιά τό μάτι;» Ένας φοιτητῆς παραπονήθηκε κάποτε γιά κάτι τρομεροὺς πόνους και ἐγώ τοῦ ἔδωσα μπροστά στοὺς συναδέλφους μου ένα καινούργιο φάρμακο πού τόν ανακούφισε άμέσως. Τό φάρμακο αὐτό ἔβγαινε άπό νοτιοαμερικανικό φυτό, τήν κόκα, πού τήν έποχῇ ἐκείνη μελετοῦσα συστηματικά.

Υστερα άπό πολλοὺς μήνες ἔμαθα πῶς ο Κόλλερ ἔφερε ἑπανάστασι στην χειρουργική των ματιῶν χρησιμοποιώντας γιά αναι-

σθητικό τήν κοκαΐνη! «Ό μόνος τρόπος,» συμπέρανε ο Φρόντ, «γιά νά κάνῃ κανείς μιὰ συστηματική ανακάλυψι, εἶναι νά συγκεντρώσῃ τις ιδέες του σέ ένα και μόνο σημείο.»

Σ' αὐτὴν του τήν προσπάθεια, λένε πῶς κινδύνεψε νά χάσῃ τό λογικό του.

Τότε κατηγορήθηκε ὅτι συντέλει στην κατάπτωσι τοῦ ανθρώπου, ὅτι προσβάλλει τήν ἠθική. Μέσα σέ εἴκοσι χρόνια δέν εἶχε πουλήσει οὔτε 2.000 αντίτυπα τῆς «Έπιστῆμης των όνειρων» τοῦ βασικοῦ ἔργου του πού σήμερα διαβάζεται περισσότερο άπό τὰ ἄλλα του ἔργα και ἔχει μεταφραστῇ σέ ὅλες τις γλώσσες. Στά 1905, τόν καιρό τῆς πιό μεγάλης του άποδόσεως, δέν εἶχε στὰ μαθήματά του παρά τρεῖς μόνο άκροατᾶς. Σήμερα ἑκατομμύρια

ψυχαναλυτῶν άφιερώνουν σέ κάθε άρρωστο ἔξι μήνες ὡς τρία χρόνια, με δυὸ ή τρεῖς συναντήσεις τήν ἑβδομάδα γιά νά τόν βοηθήσουν νά δῇ άπό πού ξεκινοῦν οἱ άνησυχίες, οἱ ζήλειες, οἱ άγωνίες και νά βρῇ τήν θεραπεία του.

Ό άνθρωπος πού ὑπερασπίστηκε ἔναντι όλων τήν ιδέα πού εἶχε αὐτός σχηματίσει γιά τό ανθρώπινο πνεῦμα, βασανίστηκε στὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του άπό έναν καρκίνο τῆς σιαγόνας πού τόν ὑπέμενε στωικά. Η ανακάλυψι του τοῦ εἶχε δώσει άπόλυτη γαλήνη. Διωγμένος άπό τῇ Βιέννη άπό τοὺς ναζιστᾶς ο Φρόντ πέθανε στό Λονδίνο, 83 ἔτῶν, άνοίγοντας τόν δρόμο σέ άναζητήσεις πού θά δώσουν ἴσως στην ανθρωπότητα μεγαλύτερη ἔμπιστοσύνη στόν έαυτό της.

Πού εἶναι ο αναπτήρας πού σου χάρισα στην γιορτή σου;
—Τόν πέταξα.
—Τόν πέταξες; Και γιατί, παρακαλῶ.
—Έπειδὴ μοῦ απαγόρευσε ο γιατρός κάθε έννευρισμό.

Pourquoi Pas?

Στό σχολεῖο:
—Παπαδόπουλε! Πές μου τόν πληθυντικό τῆς λέξεως «τό βρέφος».
—Τὰ δίδυμα, κύριε.

A. M.

Γιατί εἴσατε άξύριστος; Ρωτᾷ ο προϊστάμενος.
—Έπειδὴ άπεφάσισα γιά λόγους οικονομικούς νά άφήσω γενειάδα.
—Αὐτό μπορείτε νά τό κάνετε στό σπίτι σας. Στό γραφεῖο ὅμως θά ἔρχοσαστε ξυρισμένος.

Tatler

Ἡ ἱστορία τοῦ Μπόξ

ΣΙΑΡΕΠΕΝΙΑ ΧΕΡΙΑ

Τοῦ

ANDRÉ COUTURE-SPICER

Πρώτος ὁ Θησέας, γιὸς τοῦ Αἰγέα, βασιλιᾷ τῆς Ἀθήνας, ὠργάνωσε ἀγῶνες πυγμαχίας. Ὅπως πολλοὶ βασιλιάδες τῆς ἐποχῆς, ὁ πατέρας του διατηροῦσε στὴν αὐλή του μιὰ ὁμάδα μονομάχων πού σὲ κάθε γιορτὴ ἀγωνίζονταν μὲ μανία. Φαίνεται ὅμως πῶς ὁ Θησέας δὲν ἔβρισκε τοὺς ἀγῶνες αὐτοὺς ἀρκετὰ συγκλονιστικούς καὶ ἔβαλε δυὸ μονομάχους νὰ καθήσουν ὁ ἕνας ἀπέναντι σὸν ἄλλο, πάνω σὲ μιὰ πλατεῖα πέτρα, τόσο κοντὰ ὥστε οἱ μύτες τους νὰ ἀγγίζουν. Μόλις δινόταν τὸ σύνθημα ἔπρεπε ἀμέσως νὰ ἀρχίσουν τὸν ἀγῶνα. Γιὰ νὰ εἶναι οἱ ἀγῶνες ἀκόμη πιὸ ἐνδιαφέροντες ὁ Θησέας ἔβαλε νὰ στολίσουν τὰ δερμάτινα γάντια τους μὲ ἀτσαλένια πλέγματα. Δὲν χρειάζεται νὰ πείσουμε ὅτι ἐκεῖνος πού προλάβαινε νὰ χτυπήσῃ πρῶτος τὸν ἀντίπαλό του εἶχε τὶς μεγαλύτερες πιθανότητες νὰ νικήσῃ καὶ νὰ ἐπιζήσῃ.

Τὸ μπόξ ἦταν τότε ἕνα σπορ ἀληθινὰ βίαιο. Ὁ Θεαγένης, ἕνας πυγμάχος ἀπὸ τὴ Θάσο, πῆρε τὸν ζηλευτὸ τίτλο τοῦ πρωτοπυγμάχου σπάζοντας τὸ κρανίον ἑνὸς ἀντιπάλου του. Καὶ γιὰ νὰ κρατήσῃ τὸ στεφάνι του ἀναγκάστηκε ἐν συνεχείᾳ νὰ ξεκαθίσῃ σὲ ἀγῶνες 1425 πυγμάχους!

Οἱ διάδοχοι τοῦ Θησέα ἦταν

εὐτυχῶς λιγώτερο αἰμοβόροι. Ἀπαγόρευσαν τὰ ἀτσαλένια πλέγματα στὰ γάντια καὶ τὰ ἀντικατέστησαν μὲ βαριὰ κομμάτια μέταλλα ἀνάμεσα στὸ χονδρὸ δέρμα.

Οἱ Ρωμαῖοι μετὰ τὴν κατὰκτησι τῆς Ἑλλάδος ἔβαλαν πυγμάχους νὰ ἀγωνίζονται ὄρθιοι καὶ ὄχι καθιστοὶ καὶ ἔτσι ἔδωσαν στὰ πόδια τὸν σημαντικὸ ρόλο πού παίζουν καὶ σήμερα. Οἱ Ρωμαῖοι ἀγαποῦσαν πολὺ τὴν πυγμαχία. Ἐπὶ πολλὰ χρόνια γίνονταν συναντήσεις Ρωμαίων καὶ Ἑλλήνων πυγμάχων εἴτε στοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες εἴτε σὲ ἄλλες γιορτές. Ὁ Καλλιγούλας ἔφερνε πυγμάχους ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς αὐτοκρατορίας καὶ σὸν νικητὴ πρόσφερε γιὰ βραβεῖο μιὰ παρθένο. Ὁ Ὀμηρος περιέγραψε πολλοὺς ἀγῶνες πυγμαχίας ὅπου ὁ νικητὴς, λιγώτερο τυχερός, δὲν ἔπαιρνε παρὰ ἕνα γαῖδαρο.

Τελικὰ οἱ Ρωμαῖοι αὐτοκράτορες κατάλαβαν πῶς θάζονταν κάθε μέρα μερικοὺς νέους νὰ σκοτώνονται μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ἀπολαμβάνουν αὐτοὶ τὸ θέαμα, κινδυνεύουν νὰ μὴ θρίσκουν καλούς στρατιώτες, ἕνας ἀπ' αὐτοὺς λίγο πρὶν ἀπὸ τὸν Χριστὸ ἀπαγόρευσε τὸ γάντι — μὲ σίδερα ἢ δίχως — καὶ ὥρισε ὅτι οἱ πυγμαχίες θὰ γίνονταν στὸ ἐξῆς μὲ γυμνὴ πυγμὴ.

Ἔτσι σιγὰ σιγὰ τὸ μπόξ ἐξαφανίστηκε ἀπὸ τὴν ρωμαϊκὴ κοινωνία γιὰ νὰ παρουσιαστῇ κάπου δέκα αἰῶνες ἀργότερα στὴ Σιέννα.

ΤΟ ΜΠΟΞ ΕΥΓΕΝΕΣ ΑΓΩΝΙΣΜΑ

Στὰ 1201 ὁ Σαῖν Μπερναντέν, πού θρискόταν τότε στὴν Σιέννα, τρόμαξε βλέποντας τὸ ἄνθος τῆς Ἰταλικῆς νεολαίας νὰ χάνεται κάθε μέρα σὲ μονομαχίες γιὰ ἀσήμαντες ἀφορμές. Ἐμποδίζοντας τὴν χρησιμοποίησι τῶν ὅπλων τοὺς ἔπεισε νὰ κανονίζουν τὶς διαφορὰς τους μὲ τὴ γροθιά. Καὶ γιὰ νὰ φέρουν ἀποτέλεσμα οἱ παροτρύνσεις του, ὁ ἁγίος ἀνθρωπος ὠργάνωσε μαθήματα πυγμαχίας. Ἡ ἐπιτυχία ἦταν τόση ὥστε γρήγορα ὠργανώνονταν φιλικοὶ ἀγῶνες. Μποροῦμε νὰ ποῦμε λοιπὸν ὅτι ὁ Σαῖν Μπερναντέν ὑπῆρξε ὁ πατέρας τῆς σύγχρονης πυγμαχίας.

Οἱ κανόνες πού εἶχε ὀρίσει ὁ μοναχὸς ὥστε οἱ ἀγῶνες νὰ μὴ γίνονται βίαιοι καταργήθηκαν μετὰ τὸν θάνατό του. Οἱ συναντήσεις γρήγορα ἔγιναν αἱματηρές καὶ ὅλοι ἀρχισαν νὰ ἀδιαφοροῦν γιὰ τὸ ἀγώνισμα αὐτὸ πού θὰ μπορούσε νὰ ἀναγεννήσῃ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴ ὅπως ἔλεγε στὰ γραπτὰ του ὁ Σαῖν Μπερναντέν.

Ἡ καινούργια ἔκλειψις τοῦ μπόξ κράτησε αὐτὴ τὴ φορὰ τέσσερις αἰῶνες. Αὐτὸ δὲν σημαίνει πῶς στὰ χρόνια αὐτὰ κανεὶς δὲν ἔστρωσε κάτω ἕναν ἀντίπαλό του μὲ ἕνα ἐπιδέξιο ὅπριον, ἀλλὰ ὅτι ἀπλῶς δὲν ὠργανώθηκαν ἐπίσημοι ἀγῶνες δημοσία.

Ἡ πυγμαχία ξανάγινε δημοφιλὴς στὴν Ἀγγλία στὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος χάρι σὲ ἕναν παλαιστή πού λεγόταν Τζαίμς Φίγκ. Αὐτὸς κατέφερε νὰ κερδίσῃ 15 νίκες συνέχεια, ἀλλὰ ὕστερα δὲν

ἔβρισκε κανένα πρόθυμο νὰ ἀγωνιστῇ μαζί του. Ἰσως γι' αὐτὸ στὰ 1718, ἀποφάσισε νὰ ἀνοίξῃ ἕνα σχολεῖο, ὅπου δίδαξε σὲ πολλοὺς μαθητὰς τὴν «μέθοδο πυγμαχίας Φίγκ», ἕνα συνδυασμὸ πάλης καὶ μπόξ. Τὸ 1719 ὁ Φίγκ ἀναγκρώθηκε πρωτοπυγμάχος.

Οἱ μαθηταὶ του δὲν ἄργησαν νὰ ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμά του καὶ ἀπὸ τὸ 1728 ὑπῆρξαν στὴν Ἀγγλία πολλὲς ἀκαδημίες πυγμαχίας. Ὁ Φίγκ ἐξακολουθοῦσε νὰ ἀγωνίζεται ὅποτε ἔβρισκε τὴν εὐκαιρία, δηλαδὴ ὅποτε κάποιος τρελλὸς ἀντίπαλος δεχόταν νὰ τὰ βάλῃ μαζί του. Πέθανε 40 ἐτῶν, τὸ 1734, ἀπὸ πνευμονία.

☆

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τὸ μπόξ δὲν ἦταν ἀποκλειστικὰ ἀνδρικό σπορ. Εἶχε καὶ γυναῖκες θιασώτισσες, ἀλλὰ ὄχι δημοσία. Τὸ 1722 ὁτόσο μιὰ ἐφημερίδα τοῦ Λονδίνου δημοσίευσε τὴν ἀκόλουθη ἀγγελία.

«Ἡ Ἑλίζαμπεθ Οὐϊλκινσον ἀπὸ τὸ Κλάρκενγουελ, ἐπειδὴ φιλονείκησε μὲ τὴν Ἄννα Χάιφλντ καὶ θέλει ικανοποιήσῃ, τὴν προσκαλεῖ νὰ τὴν συναντήσῃ στὸ ρίνγκ γιὰ 15 γκινέες. Κάθε μιὰ θὰ κρατᾷ ἕνα νόμισμα στὸ χέρι καὶ ἡ πρώτη πού θὰ τὸ ἀφήσῃ νὰ πέσῃ θὰ θεωρηθῇ ὅτι ἔχασε.»

Ὅσο ὅσο ἡ συνάντησις δὲν πραγματοποιήθηκε. Ἡ ἀστυνομία βρῆκε τὴν ἐκδήλωσι ἀνάρμοστη καὶ γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ κανένα μυστικὸ ἀγῶνα, ἔβαλε καὶ τὶς δυὸ γυναῖκες φυλακῇ!

Τὸ 1743 τὸ μπόξ πῆρε μιὰ ἄλλη ὄψιν. ἕνας γνωστὸς πυγμάχος, ὁ Τζακ Μπῶτον, πέτυχε νὰ ἐπιβάλῃ καινούργιους κανόνες οἱ ὁποῖοι ἔκαναν τὸ μπόξ «ἕνα ἀγώνισμα λιγώτερο βίαιο». Οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς τοὺς κανόνες ἐφαρμόζονταν ὡς τὸ 1889. Τὴ

χρονιά εκείνη, στις 8 'Ιουλίου, έγινε ο τελευταίος δημόσιος αγώνας πυγμαχίας με γυμνή γροθιά, μεταξύ του Τζάκ Κίλραιν και του Τζών Σούλλιβαν.

Παρ' όλο που η 'Ιστορία δεν το επιβεβαιώνει, φαίνεται πως ο Μπώτον, έπειδή αναδιωργάνωσε το μπόξ είχε την τιμή να ταφή στο 'Αββαείο του Ουέστμινστερ!

Πολλοί όμως ήταν εκείνοι που θεωρούσαν ακόμη το μπόξ πολύ σκληρό παιχνίδι. Το 1865 ο μαρκήσιος Κουήνσμεπερ έφερε μια ριζική αλλαγή.

Για πολλά χρόνια ενδιαφερόταν για τους αγώνες πυγμαχίας και με τη βοήθεια ενός 'Αγγλου πυγμάχου, του 'Αρθουρ Τσάμπερς, αποφάσισε να αναθεωρήσει τους κανόνες του Μπώτον.

"Ετσι δημιουργήθηκαν οι κανόνες που τηρούνται και σήμερα.

Πρέπει όμως να πούμε ότι όσο

και αν αξίζουν οι προσπάθειες του μαρκησίου Κουήνσμεπερ, ή ιδέα της επαναφοράς του ρωμαϊκού γαντιού δεν ανήκει σ' αυτόν.

Στις 8 'Οκτωβρίου του 1918, μια παρισινή έφημερίδα έγραφε πως «την προηγούμενη είχε γίνει στο Αίξ λα Σαπέλ μια μεγάλη επίδειξις Βρετανών πυγμάχων. Οί δυο αντίπαλοι, πελώριοι σαν 'Ηρακλήδες, ήταν γυμνοί ως τη μέση. Όταν ανέθηκαν στο ρίνγκ τα χέρια τους ήταν καλυμμένα με πελώρια δερμάτινα γάντια.»

Από τότε αρχίζει ο χρυσός αιώνας του μπόξ, τουλάχιστον για μερικούς πυγμάχους σαν τον Ντέμπερ, τον Τζόε Λούις και τον Τζήν Τούννο. Και είναι γνωστό ότι αν μερικοί πυγμάχοι τελειώνουν την καριέρα τους φτωχοί, άλλοι αποκτούν πραγματικές περιουσίες από τις συναντήσεις τους, ή και τους ρόλους σε κινηματογραφικές ταινίες!

Πήρα προχθές την κόρη μου σ' ένα μάτς πυγμαχίας και από την τρομάρα της έχασε την μιλιά της.

—Και τώρα τί θα κάνης;

—Θα δοκιμάσω να πάω και την γυναίκα μου.

☆

Tatler

Ρώτησαν ένα Σκωτσέζο γιατί δεν καπνίζει τσιγάρα στριφτά. Και εκείνος απάντησε:

—"Όταν χρησιμοποιώ δικό μου καπνό, βάζω πολύ λίγο, όταν χρησιμοποιώ των φίλων μου, βάζω πάρα πολύ και έτσι δεν κατορθώνω ποτέ μου να στρίψω τσιγάρο της προκοπής.

☆

Up.

Ενας ταξιδιώτης μπαίνει άγριεμένος στο γραφείο του σταθμάρχου και φωνάζει:

—Τί τα θέλετε τα δρομολόγια, αφού τα τραίνα έχουν διαρκώς καθυστέρησι;

—Και πώς θα ξέραμε ότι έχουν καθυστέρησι, αν δεν είχαμε δρομολόγια; του απαντά με ήρεμία ο σταθμάρχης.

Up.

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Η Κυκλαμιά του 'Αναχωριού

Του

ΖΑΧΑΡΙΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Στους δράχους των Ψαρών απόμεινε, μετά την καταστροφή, μια ζωή ακόμη κρυμμένη σε μια σχισμάδα. Οί δόρκες των γαλλικών πλοίων δεν την περιμάζωσαν. 'Ο τρόμος δεν την άφηνε να βγί. Τέλος, ή πείνα την ξετρώπωσε. Περνούσε ή σκούνα του γέρο Τούντα. Το άπομεινάρι του χαμού κουνούσε τα χέρια του. Φώναζε. Το κύμα έσθυνε την αδύνατη φωνή του. Το πλεούμενο τράβαγε το δρόμο του. 'Η άπελπισμένη ζωή μολαυτάτα ρίχτηκε στο κύμα και, κολυμπώντας μ' όση δύναμη της είχε μείνει, ώσπου τη νιώσανε, αρπάχτηκε απ' την καλούμα που της έρριξαν και σκαρφάλωσε.

'Ηταν μια κοπέλλα.

'Ο γέρο Τούντας ξαφνιάστηκε. Είχε κλάψει τα Ψαρά. Νάτα, εκεί πάνω, καθώς περνούσε ή σκούνα του —πέτρινος τάφος! Και τώρα, τούτη ή ζωή που πρόβαλε απ' το νερό και γαντζώθηκε στη σκούνα και γλύτωσε, του φάνηκε σαν ή ίδια ή Ρωμιοσύνη, που έδω τη σκοτώνεις κι' εκεί ξαναζεί.

'Η κόρη, σά δεβαιώθηκε πως έπεσε στα χέρια Ρωμιών, ανακάθισε άπάνω στη σκούνα και, λαχανιασμένη από το κούμπι, με το περδικωτό το στήθος που ανεβοκατέβαινε, κύτταζε γύρω της. Ζούσε. Τί άλλο είναι απ' αυτό; 'Ολα ξεχνιούνται. 'Η θάλασσα ήταν διαμάντι. 'Ο αγέρας σιγόπαιζε στα σκονιά και στο φλόκο. 'Η πλάση δεν ήξερε την καταστροφή των Ψαρών! Δεν θα την μάθι ποτέ.

—Πώς σε λένε; ρώτησε ο καπετάνιος.

Δεν απάντησε.

—'Ελα να δάλης ένα στεγνό ρούχο,

—Μαρώ, είπε τότε σαστισμένη.

"Όταν κατάφερε, κρύβοντάς την απ' τα μάτια των Τούρκων, να φτάση ο γέρο — Τούντας στο 'Ανάπλι, πήρε την κοπέλλα κι' είπε στη γυναίκα του:

—Γριά, απόχτησες παιδί σαν τη Σάρα.

☆

Τρία χρόνια τώρα ή Μαρώ ζή σ' 'Ανάπλι. 'Ανθίζει κάτω απ' το δράχο του παραμυθιού, σαν το κυκλάμινο κάτω απ' την πέτρα. Και δεν ήταν τάχα κυκλάμινο; 'Ο Θεός της έδωσε αυτό το χρώμα στα μάγουλα. Λίγες κοπέλλες αξιώθηκαν να τόχουν. Το κυκλάμινο ήταν ελαφρά χυμένο στα ήσυχα μάγουλά της, στο παιδιάστικο πηγούνι, στις άκρες των άφτιών της, στα μελίγγια. Χαμηλόβλεπε κι' έρριχναν τα τσίνορά της μενεξεδένια ίσκιο. 'Ηταν ή ντροπή. 'Ηταν ή παρθενιά κι' ή αγιοσύνη. "Όταν τα κέρνα δάχτυλά της, γραμμένα με το κοντύλι, χυμένα, άγγιζαν τις δυο ολοκάστανες πλεξίδες της για να τις ξαναρρίξουν από το στήθος στις πλάτες, όταν ανέβαινε τη μικρή πέτρινη σκάλα, κυπαρισσένια, σεμνόπρεπη, μαυροντυμένη για κείνους πούχασε στα Ψαρά, οί γειτόνοι έλεγαν μέσα τους πως ήταν αδύνατο να συλλογιστή ποτέ το κακό.

Μια τέτοια στιγμή την είδε, καθώς περνούσε από κεί, ο Σάββας, φερμένος απ' τα μέρη της Λαμίας, νοικοκυρόπαιδο, που φορούσε τη

φουσανέλλα του, χιόνι, ανέγγιχτη, μέσα στο καταλερωμένο και κουρελιασμένο 'Ανάπλι. Όλες οι ιδέες, όσες τουδωσαν τα λίγα γράμματα που ήξερε, ζωντάνεψαν εκείναι. 'Η έλεημοσύνη, η καρτερία, η στοργή, πήραν γι' αυτόν το κυκλαμίνι και το ντροπαλό της Μαρώς. Οι όσιες κι' οι άγιες, όσες είχε ιδη ζωγραφισμένες από Μανιάτες άγιογράφους στο μισοσκόταδο των παρεκκλησιών, δέχονταν με σφιχτό μαντίλι τις πλεξίδες τους, που ήταν οι πλεξίδες της Μαρώς, άκινήτουσαν όρθες στη φαντασία του, ενώ ένα λιγνό κερί έλυνε στα πόδια τους και λύγιζε, 'Ο Σάββας έχασε τον ύπνο του. Τ' άποφάσισε. Μιά, δύο, πήγε στη γριά του ναυτικού.

—Τήν παίρνω! της είπε.

Καλύτερη τύχη δεν ήθελαν για την πεντάρφανη. 'Η γριά, σταυροκοπούμενη, τούπε να κάμη άβασταγή ωσπου νάρθη κι' ο γέρος. 'Ο γέρος ήρθε κι' έδωσε τη γνώμη του. 'Ο γάμος έγινε στον 'Αη - Σπυρίδωνα και μάλιστα μ' άπιστευτες τιμές—μέ κανονιές. 'Ο Γρίβας άπ' το Παλαμήδι κι' ο Φωτομάρας άπ' το 'Ιτς - Καλέ πιάστηκαν, κι' έτυχε αυτή την ώρα ν' άρχίσουν το κανονίδι. Παπάς και ψαλτάδες κατάπιαν διαστικτά την άκολουθία. Μά, τέλος πάντων, το μυστήριο έγινε.

☆

—'Αχ, τί βουνά είν' αυτά!... Έλεγε η νιόπαντρη κυτάζοντας πέρα, πολύ πέρα. Τί νάναι πίσω από κεί;

—Τόπος, παιδί μου.

—Νά βρισκόμουνα κεί!

—Τί θες, παιδί μου έσύ, στο ρημαγμένο τόπο;

—'Ας βρισκόμουν άλλοι, θειά. Πέρα, πιό πέρα...

—Τί είν' αυτά που λές! 'Εσύ, που είχες την τύχη να πάρης το νοικοκυρόπουλο άπ' το Ζητούνι;...

'Η Μαρώ δεν μιλούσε.

'Ερχόταν ο άντρας της. 'Ο,τι είχε μείνει στο Μαριά και δεν τόκαψε ο 'Ιμπραήμης, της τόφερνε. Τα λαχανικά. Τα όπωρικά. Τα κουφέτα άπ' το μαγαζί. Τα χάδια. Τα παραμύθια. Τα κιθαρίσματα. Γιατί μόνο αυτός είχε κιθάρα στο Ναύπλιο. Αυτή

και το βιολί του Φλογαίτη, φάλτσα και τα δύο, έφταναν για να θυμίσουν μέσα στη δύστυχη πόλη τις ένέα διωγμένες Μούσες και τόν 'Απόλλωνα. Λίγο ιεροψάλτης ο Σάββας και λίγο τραγουδιστής ξεκρεμούσε την κιθάρα, μοναδικό στόλισμα του κατάγυμνου τοίχου, και τραγουδούσε:

Είς μι' άνθηρή μυρσίνη
ή χάρις Εύφροσύνη
είς δάση δροσερά
τόν 'Ερωτα δευμένον
τόν είχε, τόν καυμένον,
μέ σίδερα σκληρά!

—Δεν μπορώ να τ' άκούω λυπητερό είναι... 'Αλλο χαβά!... τούλεγε η Μαρώ.

—'Αλλο, Μαρώ μου...

Και της τραγουδούσε σ' άλλο ήχο:

Χαίρετε όρη. Φθορείς Τιτάνων,
κορυφοί 'Αράφων. Πήλιον, 'Οσσα!
'Ω Πιερίας, νυν' μεία τόσα,
σάλπιγγες πάντα θούρων παιάνων!

—'Οχι άλλες σάλπιγγες! Έλεγε η Μαρώ. Βαρέθηκα. 'Απου ένωσα τον έαυτόν μου, φωτιές και βροντές άκούω. Με τις κανονιές στεφανώθηκα...

Κι' έβγαине στο παράθυρο.

—Νά μάς έπαίρνε κείνο το καράβι, να μάς πήγαινε έδω...

—Πού έδω, Μαρώ; Είμαι βασιλικό το καράβι, είναι ντελίνι φράγκικο...

—Στη Φραγκιά να μάς πήγαινε. Στα Παρίσια...

—Τί δουλειά έχομε στα Παρίσια, Μαρώ μου;... Δεν είναι τα χούγια μας τέτοια. 'Εμείς είμαστε Ρωμηοί, δεν τρώμε υπακότους. Κι' έπειτα, τί, για μικρό τόχεις τ' 'Ανάπλι; 'Εδω είναι πολιτεία... 'Εδω είν' οι στρατηγοί κι' οι καπετάνιοι.

—Τσαρούχια, σιλάχια και κάπες! Έλεγε στραβομουτριάζοντας η Μαρώ.

☆

Γεννήθηκε στη Θεσσαλία από πατέρα μισό - Δημητσανίτη κι' από μάνα Μακεδονίτισσα: Έζησαν λίγα χρόνια στα Σόλων, κοιβαλήθηκαν ύστερα με τους άλλους Ρωμηούς στα Ψαρά, την ξεριζώσαν από κεί τα κανόνια του Χοσρέφ, την πήρε η σκούνα, τη δέχτηκε τ' 'Ανάπλι—κι'

ή Μαρώ πονούσε για την Φραγκιά!

'Ηταν άπ' τις ψυχές που βλέπουν έδω! Πέρα!... 'Ηταν σάν το δεντρί που ριζώνει στην αύλη και καρπίζει έδω άπ' το φράχτη. Ποιός θα μάθι τί θέλουν αυτές οι ψυχές!... Την ώρα που οι άρχόντοι ήρθαν άπ' την Εύρώπη στ' 'Ανάπλι κ' έτρωγαν όσπρια, ή Μαρώ έλεγε στον άντρα της μουντζοκλαίγοντας και φέρνοντας τα γραμμένα δάχτυλα στον περστερένιο της λαιμό:

—Είμαι ως έδω από φακή!

☆

'Η τύχη, σά να την άκουσε, της έφερε την Εύρώπη μες στην αύλη της. 'Ηρθε και κάθισε στο άντικρυνό δωμάτιο ένας άπό τα είκοσιεφτά μέλη του «Πανελληνίου». Εύρωπαίος. Γρηγόρης Σούτσος τ' όνομά του. Πριγκιπογενιά. 'Ερχόταν άπ' τα Παρίσια. 'Ηταν χυτός, ντελικάτος. Μακρυά δάχτυλα, βαριά και σοδαρή μιλιάρη. Μά εκείνο που θάμπωσε τη γειτονιά δεν ήταν το αξίωμά του κι' η πριγκιπική του καταγωγή, όσο τα παράθυρα του με τα τζάμια. 'Εκτός άπό το Κυβερνείο, ήταν το πρώτο σπίτι που έβαλε τζάμια στο Ναύπλιο. 'Η γυαλάδα τους, το άναμά τους στο ήλιοβασίλεμα, το άόριστο, το άμφίβολο, το παραμυθένιο, που έδιναν ή διαφάνειά τους στα μέσα άντικείμενα, αναστάτωσαν τη Μαρώ. Κλείνοντας αυτή τα σανιδένια της παραθυρόφυλλα, χωριζόταν άπ' τον κόσμο. Κλείνοντας ο πρίγκιπας τα δικά του, είχε πάντα μπροστά του το λιμάνι, τα βουνά και τους διαβάτες. 'Αχ! ή Φραγκιά!... Κυτάζοντας ή Μαρώ μέσα άπ' το τζάμι, έτρωγε με τα μάτια το εύρωπαίο κάθισμα που φαινόταν εκεί—ένα ήταν—το μικρό κομοδίνο και τα πέντε δεμένα βιβλία που άκουμπούσαν άπάνω του. Τέλος ήρθε κ' ή δόξα. Μιά Κυριακή μεσημέρι, ο Γρηγόρης Σούτσος, άπό υποχρέωσι που τού στείλε το άντρώγιο πέντε πορτοκάλια, άνέβηκε τη μικρή τους σκάλα και πήγε να τους χαιρετίσει, μ' όλο τον άέρα της ήγεμονικής του γενιάς και του Παρισίου. 'Η Μαρώ έκανε τρεις νύχτες να κοιμηθή.

—Νά εκείνος που θα με μάθαινε

γαλλικά! Είπε μιά μέρα στον άντρα της.

—'Ο πρίγκιπας;... 'Ελα στα καλά σου, Μαρώ.

—Θά σκάσω, άν δεν μου τα μάθι τα γαλλικά!

'Ο καλός Λαμιώτης της παραστήσε πώς αυτό είναι τρέλλα. Μά, ξέροντας άπό τη μιά μεριά πώς το τρελλό είναι εκείνο που τραβά τις γυναίκες, κι' άπό την άλλη τη Μαρώ, ένιωθε μέσα του πώς ή τρέλλα έγινε κιόλας.

Είχε δίκιο.

Τήν πρώτη φορά ο πρίγκιπας, για να ξεφύγη, βρήκε την πρόφασι πώς έχει συχνά συμβούλια με τον Κυβερνήτη. Τη δεύτερη πώς του λείπουν βιβλία. Τη τρίτη όμως, μαθαίνοντας πώς ή ώραία γυναίκα ήταν άπομεινιά της καταστροφής των Ψαρών, συγκινημένος, καταδεχτικός για την άφέλειά της άνέβηκε στής Μαρώς και της έγραψε σάν καλός δάσκαλος το αλφάβητο. Το τέταρτο μάθημα κόπηκε στη μέση. 'Η Μαρώ, πετώντας χαρτί και μολύβι, στάθηκε στη μέση και σιγοτραγουδώντας το τραγούδι:

φώναξε άξαφνα:

Τό πόσο δίνουν το φιλι
στη Δύση, στην 'Ανατολή
της παντρεμένης τέσερα,
της χήρας δεκατέσερα.

—'Ακούς τί λέει το κουτοτράγουδο, πώς έχει μόνο τέσερα το φιλι της παντρεμένης; 'Εχει παραπάνω! έχει έξήντα, διακόσια φλωριά! Νάτο!

Κι' έσκασε ένα φιλι του δασκάλου.

'Ο Σούτσος παράχτηκε. Μά ήταν άργά. Σε μιá άρχοντίσσα θάξερε τί να πη, σε μιá χωριάτισσα δεν ήξερε. Τη φοβέρισε πώς δεν θα ξαναπατήση. Σε τρεις μέρες ξαναπήγε. Κι' ύστερα το λάθος έγινε καθημερινό. Τόμαθε ή αύλη, έπειτα ή γειτονιά, έπειτα ή Πρόνοια, έπειτα ή κόρη του Παλαμηδιού. 'Ο άντρας της, άπελπισμένος, πήρε τα μάτια του κι' έφυγε στον πόλεμο, με την άπόφασι να κυνηγήση τα βόλια και τις μπόμπες, όσπου να σκοτωθή.

Μιά μέρα ήρθε ο Νικολέττος άπ' το Κυβερνείο κι' είπε τού Σούτσου πώς τον ζητεί ο Κυβερνήτης. Πήγε

καὶ παρουσιάστηκε. Δὲν τὸν βρῆκε καθισμένο στὸ γραφεῖο του καὶ σκυμένο στὰ χαρτιά, ὅπως πάντα. Περιπατοῦσε ἄπάνω - κάτω, μὲ τὸ δεξὶ χέρι πίσω. Ἀπάνω στὸ γραφεῖο του ἦταν λησμονημένο τὸ γεῦμα του· ἕνα φλυτζάνι λαχανόζουμο. Ἀξαφνὰ ὁ Καποδίστριας στάθηκε ἀκίνητος κι' ἔρριξε στὸ Σούτσο τὰ δυὸ μικρά του μάτια, ποὺ ἔλαμπαν κάτω ἀπὸ τὰ θαυμάσια τόξα τῶν μαύρων των φρυδιῶν.

—Κύριε! τοῦ εἶπε. Ροδινόνες δὲν εἴμεθα!

—Ροδινόνες, δὲν εἴμεθα, σὰς εἶπα! Κανεῖς ἀπὸ μᾶς δὲν κατοικεῖ ὁ μόνος του στὸ νησί του. Τὸ Νάυπλιο δὲν εἶναι ἐρημόνησος καὶ δὲν εἶσθε ὁ Κροῦσος, κύριε Σούτσε! Ἡ κοινωνία εἶναι δῶ. Τὸ λησμονήσατε!

—Ἐξοχώτατε...

—Ὑπάρχομε γι' αὐτήν, κύριε. Γι' αὐτὴν εἶμαι καλὸς ἢ κακὸς Κυβερνήτης, γι' αὐτὴν εἶσθε καλὸς ἢ κακὸς πολίτης. Ἀπὸ σήμερα δὲν εἶσθε μέλος τοῦ «Πανελληνίου»! Χαίρετε!...

Ὁ Γρηγόρης Σούτσος κατέβηκε τὴ σκάλα καὶ τράβηξε ἴσια στὴν αὐτοκτονία. Ὅχι σκοινὶ καὶ πιστόλι—τιποτένια καὶ συνηθισμένα πράγματα, γιὰ τοὺς δειλοὺς. Ὁ Σούτσος ἔρεψε ἀπὸ τύφιν. Τρεῖς μῆνες περπάτησε ἀκόμα μὲς στὴ μικρὴ κοινωνία, διαβάζοντας τὴν καταδικαστικὴ τῆς ἀπόφασις, στὸ σκεπτικὸ τῆς καὶ τὸ διατακτικὸ, σὲ χαιρετισμοὺς χλιαροὺς, σὲ μουρμουρίσματα, σὲ κυτάγματα... Τάνιωθε ὅλα. Κρυφὸ γνώστης ἔγινε ἀπ' τὴν τύφιν. Ἀπὸ γυαλὶ ἦσαν οἱ διαβάτες. Ἐβλεπε μέσα τους τὴν κατηγορία. Τὴ συγγνώμην ποῦθενά. Ὁ ἴδιος εἶχε καταδικάσει τὸν ἑαυτοῦ. Εἶδε τὶς σπουδὲς του μάταιες, τὴ ζωὴ του πλάνη, τὴ νιότη του καπνὸ. Μιὰ γυναικούλα τὸν τράβηξε καὶ γλύστρησε. Ἦρθε στὴν πατρίδα του νὰ τὴν ὠφελήσῃ—πάνε ὅλα! Ἀφοῦ λοιπὸν τὸ προπατορικὸ φίδι ἐξακολουθεῖ νὰ σφυρίζῃ τὰ ἴδια στὸ ἀφτί τῶν ἀνθρώπων κι' ὁ ἄνθρωπος εἶναι πάντα ὁ πρῶτος κάτοικος τοῦ θεοῦ κήπου, ποτὲ ὁ δεύτερος, πάντα ἀνίδεος, πάντα ἑτοιμος νὰ γελάσῃ, νὰ χάσῃ τὸν κήπο νὰ μείνῃ ἀπ' ἔξω καὶ ν' ἀκούῃ τὶς θρονιές τοῦ ἱ-

διοκτῆτη — «ἐπικατάρatos ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου...»— ἀφοῦ τὰ ἱδια γίνονται ἀπὸ τότε καὶ θὰ γίνονται, ἄς τελειώσῃ αὐτὴ ἡ κωμῳδία! ἔλεγε μέσα του ὁ Σούτσος. Δικαιολογοῦσε τὸν Κυβερνήτην ποὺ τὸν ἔκρινε, τὴ γυναῖκα ποὺ ἦταν κοκορόμυαλη, καὶ μόνο στὸν ἑαυτοῦ του, σὰν ἄρχοντα, ἔδινε ἄδικο. Κι' ὅσο περιπατοῦσε τὶς νύχτες στὴν ἀκρογιαλία καὶ τὰ συλλογιόταν αὐτὰ στὸ σκοτάδι, ἔδρισκε, ὁ ἀποδιωγμένος, πὼς ὄχι μιὰ Μαρώ, παρὰ ἕνα χαλίκι, ἕνα μαμουδί, μποροῦν ν' ἀλλάξουν τὴ γραμμὴ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἅμα τοῦτο εἶναι γραμμένο· καὶ τότε ἡ νύχτα, τὸ τρεμάμενο φῶς μιᾶς ψαρόδαρκας πέρας, ἐνὸς ἀστρου ἄπάνω, ἐνὸς λύχνου στὸ «Ἴς - Καλέ, τὰ κύματα ποὺ μουγγρίζαν στὰ μουράγια, τὰ ἔθνη, τὸ ἄχρου ποὺ λέμε ἀνθρώπο, ἡ φῆμη, ἡ ἀρετὴ, τὸ φαινόμενον ὅλο μιὰ ἀλλόκοτη ἱστορία, ποὺ ἕνα μόνο σοβαρὸ νόημα μπορεῖ νὰ ἔχῃ: τὸ τέλος ποὺ ὁ ἴδιος περιμένει. Τὸν τρίτο μῆνα ἦρθε ἕνας τύφος ἀπ' τὸ νερὸ τοῦ Ἀναπλίου καὶ τὸν ἀποτέλειωσε. Ὁ Σούτσος πέθανε. Ὁλη ἡ κοινωνία τότε, ἀκυρώνοντας τὴν ἀπόφασίν της, ἀκολούθησε τὴν κηδεῖα του καὶ τὸν ἔκλαψε πικρά. Ποτὲ ἡ καμπάνα τοῦ Ἀη - Σπυρίδωνα δὲν ἔβγαλε τέτοιο ἦχο...

☆

Πολλοὶ διαβάζοντας τὴν ἀληθινὴ τοῦτη ἱστορία θὰ περιμένουν καὶ τὸ κακὸ τέλος τῆς Μαρώς. Ἀς μὴ γελαστοῦν. Εἶναι γυναῖκες πλάσμενες γιὰ νὰ παίρνουν τὸν ἀέρα τῆς κοινωνίας. Ἡ Μαρώ ἦταν ἀπ' αὐτές. Ὅποιος κι' εἶδε τὸ κυκλαμὶ στὰ μάγουλά της καὶ τὸ σεμνὸ τῆς ἀργοπερπάτημα, νόμιζε, ὅπως ὁ κακότηχος ὁ Σάββας, πὼς ἦταν ἡ ἴδια ἢ χρηστομάθεια. Τὰ μάτια ἔχουν δική τους γνώμη. Ἀς τρέξανε ὅσα τρέξαν. Ἡ κοινωνία δὲν μποροῦσε νὰ τῆς ἀρνηθῇ τὴν ὑπόληψίν της.

Ὅσο καταλάβαινε ἡ Μαρώ πὼς πῆρε τοῦ κόσμου τὸν ἀέρα, τόσο κι' αὐτὴ ἀδιαντρόπιαζε.

Καὶ μὲ τὸν ἀέρα τοῦτον κυνήγησε τὸν καινούργιο καῦμό της, ποὺ ἦταν πάλι καῦμος τῆς Φραγκιάς. Μετὰ τὰ κουτσογαλλικά, χάθηκε νὰ μά-

θη χορό! Λίγες μέρες μετὰ τὴν κηδεῖα, ἡ Μαρώ βρῆκε τὸ εὐρωπαϊκὸ τῆς Ἰδανικὸ σ' ἕνα Γάλλο τῆς στρατιάς τοῦ Μαιζόν. Τὸν ξόρκισε νὰ τῆς μάθῃ μαζούρκα. Σὲ τέτοιο μάθημα μιᾶς μαζούρκας παλαβῆς, ποὺ τάραιζε τὸ πάτωμα καὶ τὴν κοψομεσασμένη σκάλα, εἶχαν συναρπαστῇ κι' οἱ δυὸ μιὰ μέρα ποὺ ὁ Ἀλέξανδρος Ραγκαβῆς ἀντίκρι μάζευε τὰ διβλία καὶ τὶς ἐπιστολὰς τοῦ Γρηγόρη Σούτσου. Ἦταν μόλις ἕνας μῆνας μετὰ τὸ θάνατό του!... Ὁ Ραγκαβῆς, νέος ἀκόμα, μόλις φερμένος ἀπ' τὸ Μόναχο, ἀντὶ νὰ θυμώσῃ μὲ τὴν ἀδιαντροπία τῆς γυναίκας, γύρισε τὸ πρόσωπό του κι' ἄρχισε νὰ κλαίῃ γιὰ τὴ φυγὴ τῶν ἀνθρώπων πραγμάτων, μὲ τὸ κεφάλι κάτω, μὲ τὸ χέρι ἀκουμπισμένο στὸ «Ὀδοιπορικὸ» τοῦ Σατωβριάνδου, τὸ ἀγαπημένο διβλίον τοῦ ξαδέφρου του. Τότε ἄκουσε ὅσω ἕνα χαλάζι ἀπὸ βρυσιὲς καὶ τινάχτηκε. Ὁ γέρο - Τούντας, γυρισμένος

ἀπὸ μακρινὸ ταξίδι, ἐρχόταν μιὰ καὶ δυὸ νὰ βρῇ τὴν κόρη, ποὺ περιγέλασε τὴ συμπόνια του καὶ τὸν ἀνθρωπισμὸ του.

—Χορὸ μούστηρες, σκρόφα; φώναζε ὁ ναυτικός, κυττάζοντάς τὴν μὲς ἀπ' τ' ἀνοιχτὸ παράθυρο νὰ τινάξεταί στὸν ἀέρα. Ντροπὴ, μωρή, ἦταν ἐκεῖνο ποῦχες στὰ μούτρα σου, γιὰ ἦταν βαφὴ; Μάδημα ἤθελε τοῦτο τὸ παλιομούστακο καὶ πέταμα στὴν κοπριά, σκύλα! Ἄν ἤθελε σ' ἀφήκῃ στὸν πάτο τῆς θάλασσας νὰ σὲ φάῃ ἡ σμέρνα καὶ τὸ κυλόφαρο, δὲν θὰ μοὺ κάθιζες τὴ μουντζούρα ποὺ ποῦβαλες, σακαφλίόρα!

Ἡ Μαρώ δὲν τᾶχασε. Ἀμα τελείωσαν οἱ βρυσιὲς τοῦ φώναξε ἀτάραχη:

—Γιὰ νὰ πεθάνω μὲ γλύτωσης, μπάρμπα, ἢ γιὰ νὰ ζήσω;

Κι' ἔκλεισε τὸ σανιδένιο παράθυρο.

Τὸ διήγημα αὐτὸ μᾶς τὸ ζήτησε ὁ ἀναγνώστης μας Γ. Στεφανίδης.

Διὸ πιτσιρίκοι παρακολουθοῦν σὲ κάποια συναυλία ἕνα ντυέττο: —Ἦθελα νᾶξερα γιὰ παιδὶ λόγο τραγουδᾶνε καὶ οἱ δυὸ μαζί, ψιθυρίζει ὁ ἕνας. —Γιὰ νὰ τελειώσουν πιὸ γρήγορα, βρὲ χαζέ! ἀπαντᾷ ἐπίσης ψιθυριστὰ ὁ ἄλλος.

Up

ΜΑΚΑΒΡΙΕΣ ΚΛΟΠΕΣ

Του

FRANK CHALLENGER

Δέν ήταν μόνο το κρανίο του "Ολιβερ Κρόμγουελ που ύπεστη την ταπεινωτική περιπέτεια της κλοπής. Την ίδια μοίρα είχαν και άλλοι περίφημοι άνθρωποι και μεγάλες προσωπικότητες.

Ένα σύννεφο θανάτου πλανιόταν πάνω από την Νυρεμβέργη το 1945 και 1946, αλλά αυτό δεν εμπόδισε ένα πλούσιο Άργεντινό να προσφέρει 100.000 λίρες για να αποκτήσει το κρανίο του Χέρμαν Γκαίρινγκ. Και φαίνεται εκπληκτικό με πόση έλλειψη ρεαλισμού αντιμετώπισε το ζήτημα ο εκατομμυριούχος.

Πριν από λίγο καιρό η άστυνομία του Ίλλινόις συνέλαβε τον Τζόε Μπάροφ, ιδιοκτήτη ενός χαρτοπαιγνίου. Δεν ήταν όμως για την χαρτοπαικτική του δράση που πήγε μέσα, αλλά γιατί δωροδόκησε έναν νεκροθάφτη με 1700 δολάρια για να ξεθάψει και να του δώσει το κρανίο της Ίσιδώρας Ντάνκαν, της περίφημης χορεύτριας.

Μια έπισταμένη έρευνα που έγινε από ειδικούς ντέτεκτιβ απέκλυσε ότι ο νεκροθάφτης είχε εξαπατήσει τον Μπάροφ δίνοντάς του το κρανίο της γυναίκας ενός χωρικού που είχε πεθάνει πριν 19 χρόνια. Και όμως θα του ήταν έξυπνο εύκολο να του προμηθεύσει το κρανίο που ήθελε. Ο Μπάροφ έδωσε την παράξενη εξήγηση πώς ήθελε το κρανίο για να διακοσμήσει το σπίτι του. «Θα

του έδινε μια διαφορετική ατμόσφαιρα» είπε.

Όλοι γνωρίζουν τον Ρενέ Ντεκάρτ τον περίφημο Γάλλο φιλόσοφο, μαθηματικό (ιδρυτή της αναλυτικής γεωμετρίας) και συγγραφέα. Ο μεγάλος αυτός άνθρωπος πέθανε στην Στοκχόλμη άμέσως μετά την πρωτοχρονιά του 1650 και θάφτηκε στο νεκροταφείο των ξένων της πόλης στις 11 Φεβρουαρίου. Οι θαυμαστές του όμως ζητούσαν με επιμονή να μεταφερθούν τα όσα του στην Γαλλία. Στην αρχή σκόπευαν να τα θάψουν στον Άγιο Στέφανο του Μόν Αμπέ. Αλλά όταν ξεκλείσει το Άβθαείο το σχέδιο εγκαταλείφθηκε. Ένα δεύτερο σχέδιο για να γίνει η ταφή στο Πάνθεον δεν πραγματοποιήθηκε γιατί η διεύθυνση πρόβαλε απροσδόκητη αντίδραση δηλώνοντας λακωνικά πώς οι θεωρίες του Ντεκάρτ είχαν φέρει δυστυχία στην ανθρωπότητα. Ύστερα από διάφορες περιπέτειες η στάχτη μεταφέρθηκε στο Μουσείο των Γαλλικών Έθνικών Μνημείων (τη σημερινή Σχολή Καλών Τεχνών) και φυλάχτηκε εκεί σε μια σαρκοφάγο. Το μουσείο έκλεισε στα 1816 και η στάχτη μεταφέρθηκε στο παρεκκλήσιο του Σαιν Ζερμαίν ντε Πρέ. Οι πρώτες άμφιβολίες για την γνησιότητα της στάχτης άκουστηκαν στα 1821, όταν ένας Σουηδός σοφός έφερε στο Παρίσι ένα κρανίο που ίσχυ-

ρίζοταν ότι ήταν το πραγματικό κρανίο του Ντεκάρτ. Οι άρμόδιοι μυρίστηκαν κάποια άπατη και το κρανίο φυλάχτηκε σε μια αποθήκη. Το 1913 ανέτεθη στον καθηγητή Δρ. Πώλ Ρίχτερ, τον περίφημο ειδικό κρανιολόγο και έγκεφαλολόγο, να λύσει το μυστήριο. Κι' αυτός θρήκε πώς το ξεχασμένο κρανίο ήταν πραγματικά εκείνο που ήθελαν. Το σύγκρινε με πορτραίτα του φιλοσόφου και δημοσίευσε μια μελέτη στην οποία ξεκαθάρισε πώς η πολυσέβαστη στάχτη δεν μπορούσε να ήταν του Ντεκάρτ. Φαίνεται πως κάποιος άγνωστος συλλέκτης είχε κλέψει το κρανίο του Ντεκάρτ στα 1666, όταν κλείστηκε το νεκροταφείο των ξένων στην Στοκχόλμη.

☆

Το κρανίο του Φραντσέσκο Χοσέ Γκόγια, του ζωγράφου και σχεδιαστή και μεγάλου τέκνου της Ισπανίας, δεν ανακαλύφθηκε ποτέ. Ο Γκόγια θάφτηκε το 1828 σε έναν κοινό τάφο του νεκροταφείου Σαρτρέ. του Μπορντώ. Ο τάφος αυτός άνηκε κάποτε σε έναν έμπορο που τον έλεγαν Χοσέ Μουγκοίτσο. Στις 13 Νοεμβρίου 1883 ο Ισπανός πρόξενος Τζοακίν ντε Παρέιρα άνοιξε τον τάφο για να μεταφέρει το λείψανο του Γκόγια. Με τρόπο του είδε πώς στον τάφο βρίσκονταν τα μεγάλα όσα του κορμού, αλλά το κεφάλι δεν υπήρχε. Ωστόσο μ' αυτά μόνο τα λείψανα έγινε μια μεγαλοπρεπέστατη άνακομιδή στην Μαδρίτη. "Ίσως το κρανίο αυτό να μην βρεθεί ποτέ. Αλλά σκεπτόμενοι τα όσα και το κρανίο του Χάυντν ένώθηκαν ύστερα από έναν χωρισμό εκατό χρόνων και περισσότερο.

Οι Γάλλοι επαναστάτες είχαν ετοιμάσει ένα σχέδιο για να αντικαταστήσουν το κρανίο του Μισέλ Λεπελετιέ με το κρανίο του καρδινάλιου Ρισελιέ. Ο Λεπελετιέ είχε ψηφίσει υπέρ της έκτελέσεως του Λουδοβίκου 16ου. Τα λείψανα του Ρισελιέ βρίσκονταν σε έναν τάφο του πύργου Μπουρμπλάν από το 1642 και οι απόγονοί του ήθελαν να τον μεταφέρουν στον οικογενειακό τάφο, στο παρεκκλήσιο της Σορβόνης. Οι επαναστάτες το ήξεραν βέβαια και ετοίμασαν το σατανικό τους σχέδιο. Το κεφάλι του Λεπελετιέ θα άλλαζε. Οι Ρισελιέ όμως με κάποιο τρόπο έμαθαν την συνωμοσία και τα σχέδια ματαιώθηκαν.

☆

Ποιά λογική εξήγηση μπορεί να δώσει κανείς στην μανία της κλοπής κρανίων; Μπορούμε να δικαιολογήσουμε την κλοπή του νεκρού του Αμερικανού εκατομμυριούχου Α. Τ. Στιούαρτ για μερικά λύτρα, αλλά ένα κρανίο σε τί μπορεί να χρησιμεύσει; Το κρανίο του Χάυντν το έκλεψαν για να αποδείξουν την θεωρία πώς όρισμένες έξογκώσεις δείχνουν ευφυΐα. Τουλάχιστον έδω υπήρχε κάποιος σκοπός αν και, αργότερα, έντελως παράλογα, όταν η οικογένεια Έστερράζου θέλησε να θάψει τον Χάυντν στον τάφο της, μια βιεννέζικη μουσική εταιρία της ζήτησε ένα σωρό χρήματα για να της δώσει το κρανίο του μεγάλου συνθέτου που είχε κατά τύχη περιέλθει στην κατοχή της.

Φαίνεται πως τα κρανία άσκοπουν μα μακάθρια έλξε σε όρισμένους ανθρώπους που είναι ικανοί να πληρώσουν τεράστια ποσά για να αποκτήσουν ένα!

Ποιὸς δὰ βρῆ ἰὰ ωερισσόλερα;

Ὅπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἀστερίσκοι τῶν ἑξὶ λέξεων μὲ γράμματα, ἔτσι ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἑξὶ ἄρτιες λέξεις.

Οἱ πιθανότατες σχηματισμοὶ τῶν λέξεων εἶναι, σὲ κάθε σχεδὸν λέξι, πολλές. Ἐκεῖνο ποὺ ἐπιδιώκει ἡ ἀσκησης αὐτή, ποὺ εἶναι συνάμα μιὰ διδακτικὴ διασκέδασι καὶ γιὰ πολλὰ ἄτομα, εἶναι ὁ σχηματισμὸς λέξεων ποὺ δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσοτέρους βαθμούς.

Βάσι γιὰ τὴ βαθμολογία θὰ χρησιμοποιήσετε τὸ ἀλφάβητό μας, ὅπως τὸ βλέπετε παρακάτω. Σὲ κάθε γράμμα ἀντιστοιχοῦν ὅσοι βαθμοὶ ἀναφέρονται στὸν πίνακα.

Βαθμολογοῦνται φυσικὰ μόνο τὰ γράμματα ποὺ λείπουν ἀπὸ τὶς λέξεις. Ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίησις μόνο ἄρτιων λέξεων, οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὄρων κλπ. Ἐπιτρέπονται ἐπίσης πασίγνωστες λέξεις ξενικῶν ὄρων.

Μετοχές, ρήματα, ἐπιρρήματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κλπ. δὲν ἐπιτρέπονται.

Ἐὰν βρῆτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 220 βαθμούς, θὰ ἔχετε ἐπιτύχει μιὰ πολὺ καλὴ βαθμολογία.

A B Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4

N Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 9 10 10

Βαθμολογία:

1)	*	*	*	*	E	*	E	I	A	=	
2)	*	*	*	*	A	O	Γ	I	A	=	
3)	*	*	*	*	M	A	*	O	Σ	=	
4)	*	Λ	E	K	T	*	*	*	*	=	
5)	*	*	*	*	*	Π	Π	O	Σ	=	
6)	N	A	*	*	*	*	*	O	Σ	=	

Σύνολον βαθμολογίας

I. X.

Λύσις στὴ σελίδα 127

Τί μωορεῖ νὰ ὦῃ ἓνα φρυντζάνι καφές

Τοῦ

ROBERT DAUVET

Οἱ κατοίκες μας δὲν κοιμοῦνται πιά, τὶς ἔχουν μαγέψει τὰ τζίνια, ἔλεγαν οἱ βοσκοὶ τοῦ μοναστηριοῦ Τσεχοντέ ποὺ βλέπει τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα ἀπὸ τὰ ψηλὰ τοῦ Τζεμπέλ Σαμπόρ.

—Προσέξτε νὰ δῆτε τί τρῶνε, εἶπε ὁ γέρος ἱμάμης σηκώνοντας τοὺς ὦμους.

Ἔτσι, ἀκολουθώντας τὸν δρόμο ποὺ περνοῦσαν οἱ κατοίκες, τὸν δωδέκατο αἰῶνα, ὁ ἀρχηγὸς μιᾶς θρησκευτικῆς μουσουλμανικῆς κοινότητος ἀνεκάλυψε τὸ κἀοὺα, τὸ μαγικὸ φυτὸ ποὺ ἦταν γραφτὸ νὰ χαρίσῃ τὸ «κρασί τοῦ Ἰσλάμ» καὶ νὰ ἀναστατώσῃ τὴν δύσι.

Ὡς τότε οἱ ἄνθρωποι δὲν ἤξεραν κανένα διεγερτικὸ ποὺ νὰ κρατῇ τὸ σῶμα ζωηρὸ τὴν ὥρα ποὺ τὸ διεκδικεῖ ὁ ὕπνος. Ὅποιος δούλευε καὶ κουραζόταν ἦταν ἀναγκασμένος νὰ σταματήσῃ. Καὶ ἂν αὐτὸ δὲν ἐνωχλοῦσε πολὺ δίσους ἐργάζονταν χειρωνακτικὰ ἦταν καταστροφή γιὰ τοὺς πνευματικὰ ἐργαζομένους. Αὐτοὶ ἀπὸ μιὰ στιγμή καὶ ὕστερα, ἂν δὲν ἦταν προικισμένοι μὲ ὑπεράνθρωπη, θέλησι, ἔπρεπε νὰ σταματήσουν. Πολλὲς φορές ἐτέθη τὸ ἐρώτημα γιὰ τὸν ἀρχαῖο Ἕλληνα ποὺ εἶχαν μεγαλοφυεῖς ἐπιστήμονες σὰν τὸν Ἀρχιμήδη δὲν εἶχαν ποτὲ «τεχνικούς» γιὰ νὰ

πραγματοποιήσουν τὶς ἰδέες τους. Ἴσως γιὰ αὐτὸ ἀγνοοῦσαν τὸ ποτὸ ποὺ ἐπιτρέπει στὰ μεσαῖα μυαλὰ νὰ κρατοῦν τὸ ρυθμὸ τῆς μεγαλοφυΐας.

Ἡ καφεΐνη ἐπενεργεῖ σὰν τοξικὸ στὰ ἀνακλαστικὰ κέντρα τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, γράφει ὁ Ἀμερικανὸς Χόλινγκουορθ καὶ ἐπιτρέπει στοὺς μῦς νὰ συσπῶνται μὲ μεγαλύτερη δύναμι χωρὶς νὰ ἐπακολουθῇ κατάρπσις. Οἱ μῦες οἱ ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τὴν καφεΐνη ἀποδίδουν καλλίτερα.

Ἡ καφεΐνη διατέλλει τὰ αἱμοφόρα ἀγγεῖα, ἀνακουφίζει τὴν ἐργασία τοῦ καρδιακοῦ μυός, ἐξουδετερώνει τὶς τοξίνες τῆς κοπώσεως, διευκολύνει τὶς περισταλτικὰ κινήσεις τῶν ἐντέρων καὶ τονώνει τὴν ἐργασία τῶν νεφρῶν. Ποιὸς θὰ εἶχε τὴ διάθεσι, ποιὸς θὰ μπορούσε νὰ κλάψῃ ὕστερα ἀπὸ ἓνα καλὸ φρυντζάνι καφέ; Τὸ αἶσθημα αὐτὸ τῆς ἀνανεώσεως ποὺ δίνει ὁ καφὲς εἶναι τόσο δι-κασιολογημένο φυσιολογικὰ, ὥστε ὁ καθηγητὴς Λεὼν Μπινὲ μπόρεσε νὰ παρατείνῃ τὴ ζωὴ ἐτοιμοθανάτων ψυχρῶν στὸ ἐργαστήριό του θυθίζοντας τα σὲ λουτρὸ κα-

φεϊνης.

“Άλλοι έπιστήμονες απέδειξαν πώς ή καφεΐνη έλαττώνει τόν χρόνο μεταξύ αντίληψως και μυϊκής αντίδράσεως, αύξάνει τήν δξύτητα τής αντίληψως, χρωματίζει τά άφηρημένα στοιχεία τής σκέψως και δίνει μεγαλύτερη ακρίβεια στήν έκφρασί της. “Ο καφές έπενεργεί εύνοϊκά στούς συνδυασμούς πού κάνει ό έγκέφαλος και διευκολύνει τήν άφομοίωσι τών νέων γνώσεων, λένε οί ειδικοί.

☆

“Η απόκτησις ενός τέτοιου μέσου πού αύξάνει τīs δυνατότητες του ανθρώπου αποτελεί από αιώνες τώρα αίτια αίματηρών αγώνων. “Όταν στο διάστημα του τελευταίου πολέμου ή Χιτλερική Γερμανία άπορρόφησε όλα τά άποθέματα καφέ τής “Ιάσας πού είχε συγκεντρώσει ή “Ολλανδία, τής Βραζιλίας, των “Αντιλλών και τής “Αφρικής από τή Γαλλία, και του καφέ τής “Αθρησυνίας από τήν “Ιταλία, οί ήγέτες των Ναζί κράτησαν ζηλότυπα τόν πολύτιμο θησαυρό για τόν έαυτό τους. Στόν έλληνικό άνταρτοπόλεμο, ένα σύνταγμα των “Αθηνών κατέλαβε ένα όρεινό χωριό πού είχαν οί άντάρτες για νά πάρη τόν καφέ από τόν έχθρό.

Καμμιά κατηγορία δέν μπόρεσε νά τόν ρίξη τόν καφέ απ’ τή θέσι του. “Όταν τόν 16ο αιώνα ό καφές τής “Ανατολής εισήχθη στήν Γαλλία, οί άμπελουργοί τής Προβηγκίας διαδεβαίωναν πώς ήταν ένα δηλητήριο και οί γιατροί τής Μασσαλίας —άκόμη πονηρότεροι— έλεγαν πώς όσοι τόν πίνουν δέν θά μπορούν νά κάνουν παιδιά!

«“Αν ό καφές είναι δηλητήριο, έλεγε ό Φοντενέλ έκάτο πενήντα χρόνια άργότερα, είναι δηλητήριο μέ θραδεία ένέργεια άφου έγώ

πίνω όγδόντα χρόνια τώρα και —χωρίς νά θέλω νά παινευτώ— δέν έχω παύσει νά θυσιάζω στήν “Αφροδίτη.»

Σήμερα οί διαιτολόγοι θεωρούν τόν καφέ ίδεώδες ποτό για τήν έποχή τής ζέστης γιατί, όπως αποτελεί τροφή του νευρικού συστήματος, διευκολύνει τήν κατανάλωσι ένεργείας του οργανισμού χωρίς νά αύξάνη τó άπόθεμα τών θερμίδων. Οί γιατροί τόν χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο έναντίον καταστάσεων άδυναμίας ύστερα από μολυσματικές ασθένειες, έναντίον τής ήμικρανίας, των κρίσεων ψυχικής καταθλίψεως και άκόμη —κάτι πού άλλοτε άπαγορευόταν αύστηρά— σέ καρδιακές παθήσεις, και έναντίον τής ύποτάσεως. “Ο καφές δέν άπαγορεύεται παρά στούς νευρικούς και σέ όσους πάσχουν από νευρική ύπερδιέγερσι και άρτηριοσκήρωσι. “Αλλά και τότε ή προσθήκη γάλακτος έλαττώνει τήν τοξικότητα τής καφεΐνης.

“Ο καφές επέζησε από όλα τά δῆθεν ύποκατάστατα πού του βρήκαν, αρχίζοντας από τήν σικορέ πού θέλησε νά επιβάλη ό Ναπολέων τόν καιρό του Εύρωπαϊκού άποκλεισμού. “Ενα φλυτζάνι καλός καφές είναι πραγματικά ένα θαύμα. “Η ίδια ή καφεΐνη είναι πικρή και άνούσια, αλλά οί λίγοι κόκκοι λίπους και μεταλλικών ουσιών πού τήν συνοδεύουν —αϊθέρας, φαινόλη, φουρφουρική άλκοόλη, άκετόνη, άμμωνία, κτλ., συνθέτουν τó άπαράμιλλο άρωμα του καφέ. “Ενας καθηγητής του “Αμβούργου ανέκάλυψε ότι περιέχει και ένα βασικό στοιχείο τής νικωτίνης, τó νικοτινικό όξύ. “Όσοι λοιπόν καπνιστάι φοβούνται τόν καρκίνω μπορούν νά παίρνουν τή δόσι τής νικωτίνης τους από τόν καφέ.

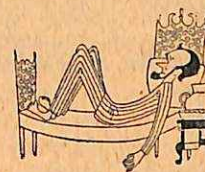
“Αν π.χ. τó έργοστάσιο Νεστλέ

προσθέτει στόν Νεσκαφέ του κάποια δόσι δεξτρίνης ή μαλτόζης, όφείλει νά δηλώνη τήν άναλογία.

☆

“Από τόν καφέ ό άνθρωπος κατάρφε νά βγάλη άλκόλ, έλαια χρωμάτων, φυτικά λίπη, ταννίνη, άλατα. Τόν χρησιμοποίησε για τήν κατασκευή όξειδίου του άνθρακος, άμμωνίας, άλατος θεί-

ου, καλίου, όξυγόνου. Κυρίως από τόν καφέ έβγαλε τήν καφεΐνη, μιá πλαστική ύλη πού χρησιμοποιείται πολύ. Μιά θραζιλιανή ήθοποιός, προφανώς ένθερμη πατριώτις, παινευόταν ότι κοιμόταν σέ κρεβάτι από καφεΐνη, έτρωγε σέ πιάτα από πλαστικό καφέ, φορούσε κομπιναιζόν, κάλτσες, όμπρέλλα, άκόμη και τσάντα από ρητίνη του καφέ!

Ο πλούσιος τραπεζίτης δίνει στο γκαρσόν ένα πολύ φτωχικό μπουρμπουρά.

—“Επιτρέψατέ μου νά σάς πώ, λέει τó γκαρσόν, ότι ό κύριος υίός σας είναι πολύ πιό γενναϊόδωρος.

—“Α, ναι. Μη ξεχνάς όμως ότι αυτός έχει πλούσιο πατέρα, ενώ εγώ είμαι όρφανός.

Tatler

☆

Δ υό μεθυσμένοι γυρίζουν άργά τó βράδυ στο δωμάτιό τους και...πέφτουν και οί δυό στο ίδιο κρεβάτι, χωρίς νά τó καταλάβουν. Σέ λίγο ό ένας λέει:

—Κάποιος κοιμάται στο κρεβάτι μου.

—Και μένα τó ίδιο μου συμβαίνει.

“Ακούγεται ένα δυνατό «μπούμ» και ό πρώτος λέει:

—“Εγώ τόν πέταξα κάτω τόν δικό μου.

—Ναι, αλλά έμένα μέ πέταξε ό δικός μου κάτω.

—Καλά. “Ελα ξάπλωσε κοντά μου, λέει ό πρώτος και γυρνάει από τó άλλο πλευρό.

Constellation

Ένα ταξίδι 13.000 έτων

Η ΚΙΒΩΤΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

Του

JONATHAN NORTON LEONARD

Επιστημονικός συντάκτης του Time Magazine, επί επτά δλόκληρα χρόνια, ο Jonathan Leonard, παρακολουθεί τα προεξεχόμενα φυλάκια της επιστήμης. Έτσι όταν περιγράφει το μελλοντικό ταξίδι του ανθρώπου στο διάστημα στο βιβλίο του «Πτήσις στο Διάστημα» («Flight into Space»), μιλεί ρεαλιστικά. Δεν κάνει μυθιστόρημα. Το άρθρο που δημοσιεύεται είναι ένα από τα πιο ενδιαφέροντα και πειστικά.

Πριν από μια γενιά και λιγώτερο σχεδόν, όλοι οι άστρονόμοι θα συμβούλευαν σε όλους τους ένθουσιώδεις υποψηφίους ταξιδιώτες του διαστήματος να μη αναζητούν την κατάκτηση ωραιότερων κόσμων.

Αυτό όμως δεν ισχύει για σήμερα. Τα νέα που φθάνουν στα κλεφτά από τα μεγάλα άστεροσκοπεία διαβεβαιώνουν τους ενδιαφερομένους πως μπορούν να άτενίζουν τον ούρανο την νύχτα και να σκέπτονται πως κάθε φωτεινό σημάδι έχει γύρω του μια ακολουθία από πλανήτες γεμάτους υποσχέσεις. Βλέπουν όλα τα άστρα σαν πλανήτες κατοικημένους, σαν τόπους που μπορεί να κατοικηθούν. Έτσι, το επόμενο βήμα τους είναι βέβαια να φαντασθούν πως θα φθάσουν ως εκεί.

Αυτή είναι η πρώτη και μεγαλύτερη δυσκολία. Γιατί μόλις ένα διαστημόπλοιο αφήσει το ήλιακό σύστημα και κατευθυνθή προς κάποιο άλλο άστέρα, πρέπει να κατακτήσει όχι μόνο το διάστημα,

αλλά και τον χρόνο. Ακόμη και τα πιο κοντινά άστέρα θρίσκονται αφάνταστα μακριά. Οι απόστάσεις τους υπολογίζονται σε έτη φωτός και κάθε έτος φωτός σε έξη τρισεκατομμύρια μίλια. Αν ένα τέτοιο σκάφος ταξιδεύει με 50.000 μίλια την ώρα που είναι πολύ καλή ταχύτητα για το ήλιακό σύστημα, θα χρειαστή τουλάχιστον 13.000 χρόνια ταξίδι στο διάστημα για να καλύψει ένα μόνον έτος φωτός. Το πλήρωμά του θα γεράσει και θα αρχίσει να πεθαίνει, ενώ το ταξίδι μόλις θα αρχίζει.

Τα διαστημόπλοια μπορούν βέβαια να αναπτύξουν μεγαλύτερη ταχύτητα, αλλά και όταν κινούνται σαν τους κομήτες γύρω στον ήλιο, δεν θα μπορούσαν να προχωρήσουν σημαντικά στο διάστημα της ζωής των επιβατών τους.

Βοηθός στην δυσκολία αυτή έρχεται η φύσις: η αναπαραγωγή. Η φύσις διαιωνίζει τους ανώτερους οργανισμούς της με την γονιμοποίηση, την κύηση και την γέννησι. Αφού αναπαραγάγουν

το είδος τους τα άτομα πεθαίνουν. Η ύλη του σώματός τους γυρίζει από διάφορους δρόμους στη γή, κοινή κοιτίδα των χημικών ουσιών από την οποία γίνεται η ζωή. Έτσι παρ' όλη την ύπαρξι του θανάτου το είδος είναι άθάνατο.

Οι άστροναύτες έχουν ήδη κάνει την πρότασί τους για την πραγματοποίησι του ταξιδιού στο διάστημα: πρότειναν να γίνη ένα σκάφος ειδικό για αναπαραγωγή με επιβάτες άνδρες και γυναίκες. Ο πληθυσμός του βέβαια θα πρέπει να περάσει από προσεκτικό έλεγχο. Στις μακρές μονότονες περιόδους του ταξιδιού στο διάστημα, το πλήρωμα μπορεί να είναι πολύ μικρό. Μπορεί να είναι κυρίως θηλυκό με λίγους μόνο αρσενικούς για να διατηρήσουν ως το τέλος την αναπαραγωγή. Όταν το σκάφος θα πλησιάσει τον αντικειμενικό του σκοπό, με κάποιο τρόπο ρυθμίσεως του γένους των παιδιών κατά την σύλληψι, το πλήρωμα θα είναι μεγάλο και θα αποτελέσται κυρίως από άνδρες με λίγες μόνον νεαρές γυναίκες για να σχηματίσουν τον πυρήνα μιας καινούργιας και εύρωστης αποικίας.

Μια τέτοια Κιβωτός του Διαστήματος θα πρέπει να είναι μάλλον μεγάλη, όσο ένας άστεροειδής μέσου μεγέθους. Δεν θα πρέπει να ξεκινήσει με πλήρωμα από ειδικευμένους μηχανικούς και επιστήμονες που οι απόγονοί τους θα εκφυλισθούν σε θαρβάρους ύστερα από λίγες γενεές. Η κιβωτός πρέπει να έχει μέρος για σχολείο, ένα πλήρες πανεπιστήμιο και μια βιβλιοθήκη με όλα τα απαραίτητα βιβλία για μια ανώτερη μόρφωσι. Μερικοί νέοι θα πρέπει να μορφωθούν σε τεχνικά θέματα. Οι περισσότεροι επιστήμονες αίσθάνονται ζωηρή

την ανάγκη της συντροφιάς γυναικών λιγώτερο «πνευματικών». Έκτός απ' αυτές τις κούκλες, η κιβωτός θα περιέχει και μερικές κατώτερες υπάρξεις για τις ανίκαρες δουλειές της καθημερινής ρουτίνας. Αυτές όλες θα αντικατασταθούν σιγά-σιγά από την καλύτερη πάστα καθώς η κιβωτός θα πλησιάσει στο τέρμα της.

ΚΑΙ ΤΑ ΠΤΩΜΑΤΑ
ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΧΡΗΣΙΜΑ!

Το βιολογικό υλικό που θα υπάρχει στο σκάφος θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ξανά και ξανά. Το διοξείδιο του άνθρακος από τους πνεύμονες των επιβατών θα πρέπει να διαχωρίζεται σε όξυγόνο για την άναπνοή και ο άνθραξ να μεταβάλλεται σε θρώσιμα στοιχεία. Τα σώματα των νεκρών θα πρέπει βέβαια να χρησιμοποιούνται και ίσως στο τέλος θα τρώγονται. Αν έχουν άλλη τύχη, σε λίγες γενεές το βιολογικό υλικό της κιβωτού θα εξαπληθύνει.

Αυτό ως μὴν μᾶς προξενή άποτροφή, σπεύδουν να προσθέσουν οι άστροναύτες. Το ίδιο ακριβώς γίνεται και στη γή που είναι μια μεγάλη κιβωτός του διαστήματος με κλειστό βιολογικό σύστημα. Τα σώματα των ανθρώπων που ζουν σήμερα είναι φτιαγμένα από υλικό που έχει άνακυκλωθή πολλές φορές.

Όλα αυτά φαίνονται μάλλον δύσκολα και οι ειδικοί δέχονται πως δεν θα είναι πολύ ευχάριστα για το πλήρωμα. Ωστόσο, αν όλα πάνε καλά στην Κιβωτό που θα ταξιδεύει στο διάστημα με ταχύτητα 50.000 μιλίων την ώρα, ή 146.000 ή γενεά της θα μπορεί να αποικίσει την Πούλια.

Για να περιοριστή η άνία τοῦ μακροῦ, μονότονου ταξιδιού υπάρχει ή έξής πρότασις: Το με-

γαλύτερο μέρος του πληρώματος θα θρίσκει σε περιοδική νάρκωσι. Μερικοί θα μένουν ξύπνιοι για να κάνουν ύπηρεσία και να προσέχουν τους συνεπιβάτες τους που θα κοιμούνται ίσως σε κατεψυγμένα και σφραγισμένα διαμερίσματα. Ίσως να καταστή δυνατό το πλήρωμα να τεθί σε μία τέτοια κατάσταση και να υπάρχει ένα είδος ξυπνητηρίου που θα τους ξυπνήσει όταν θα πλησιάζουν στον προορισμό τους.

Θα είναι δηλαδή η κιβωτός του διαστήματος σαν τον σπόρο ενός μήκυτος που μπορεί να ταξιδεύει στον αέρα συνεχώς, χωρίς καμία έκδηλωση ζωής και μόλις θωρήσει κατάλληλη επιφάνεια ξυπνά και γρήγορα παράγει ένα δίκτυο από λευκά νήματα. Έτσι το σιωπηλό σκάφος του διαστήματος, φορτωμένο με το γενετικό του υλικό, υλικό ζωής και πολιτισμού, θα περνά χιλιάδες εκατομμύρια χρόνια μέσα από τις διαπλανητικές εκτάσεις. Και μόλις πλησιάσει κάποιο κατάλληλο πλανητικό σύστημα, τα κουδούνια του συναγερμού θα ξυπνήσουν τους επιβάτες του. Το ναρκωμένο υλικό θα ζωντανέψει, τα τηλεσκόπια θα κινηθούν, οι κινητήρες θα βοηθήσουν.

Η ΔΙΑΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Η μέθοδος της κιβωτού δεν ενδιαφέρει όλους τους ενδιαφερομένους. Βρίσκουν πως της λείπει η φαντασία και πιστεύουν πως εκείνοι ξέρουν κάτι καλύτερο: την μέτρηση του χρόνου με την σχετικότητα. Όταν ένα αντικείμενο —και στην περίπτωση μας ένα διαστημόπλοιο— κινείται με την ταχύτητα σχεδόν του φωτός, ο χρόνος του βραδύνει. Μπορεί να ταξιδεύει σαν μία κοσμική ακτίνα στα χιλιάδες ή εκατοντάδες γήινα χρόνια από άστρα σε ά-

στρα, ενώ το πλήρωμά του θα αισθάνεται πως πέρασαν μόνο λίγες εβδομάδες.

Στο πρόβλημα αυτό αφιερώθηκαν πολλές μαθηματικές σκέψεις και οι υπολογισμοί ήταν πολύπλοκοι και αντιφατικοί. Δεν υπάρχει όμως αμφιβολία ότι με την ταχύτητα γίνεται διαστολή του χρόνου. Τα πειράματα το άδειξαν.

Τα βραχύβια μόρια λέγονται ΜΥ, μεσόνια, και δημιουργούνται από τις κοσμικές ακτίνες στα υψηλά ατμοσφαιρικά στρώματα, έχουν κανονική ζωή περίπου 2) 1.000.000 του δευτερολέπτου. Συνήθως σχηματίζονται περίπου 10 μίλλια πάνω από την επιφάνεια της γης. Έτσι, ακόμη και αν ταξιδεύουν με την ταχύτητα του φωτός, δεν θα μπορούσαν να φθάσουν στη γη μέσα στη σύντομη ζωή τους. Και όμως πολλά από αυτά φτάνουν στη γη και ανιχνεύονται με τα επιστημονικά όργανα που διαθέτει ο άνθρωπος. Αυτό, λένε, σημαίνει ότι η ταχύτητα των ΜΥ μεσόνιων, περίπου όση και του φωτός, εθράδυνε το χρόνο τους, επιτρέποντάς τους να ζήσουν αρκετά ώστε να φθάσουν στη γη.

Αυτοί που καταγίνονται με την πραγματοποίησι των διαπλανητικών ταξιδιών λένε ότι η πηχίσι των σκαφών τους θα γίνεται με κάποιο τρόπο άγνωστο ως τώρα και η ταχύτης που θα αναπτύσσονται θα είναι όση και των μεσόνιων. Για να μεταχειριστούμε τους υπολογισμούς του Λ. Ρ. Σέπερντ, διδάκτορος του Πανεπιστημίου του Καϊμπριτζ, σε ένα άρθρο του στο Δελτίο της Βρετανικής Διαπλανητικής Έταιρείας, ένα διαστημόπλοιο ταξιδεύοντας με 99% της ταχύτητας του φωτός θα μπορούσε να φθάσει στον άστερισμό Προκύνα (10,4 έ-

τη φωτός απόστασι από τη γη) σε 21 χρόνια. Αυτό τον χρόνο όμως θα τον μετρούσαν μόνον οι παρατηρηταί που θα έμεναν στη γη. Για τους επιβάτες θα φαινόταν μόνο σαν τρία χρόνια.

Οι ταξιδιώτες του διαστήματος θα είχαν βεβαίως δυσκολίες να αντιμετωπίσουν. Μία απ' αυτές είναι τα πολύ αραιά αέρια που υπάρχουν ανάμεσα στους άστερες. Παρ' όλο που τα μόρια των αερίων μπορεί να βρίσκονται σε ήρεμία, θα χτυπήσουν το σκάφος του διαστήματος με την ταχύτητα περίπου του φωτός και θα επιδράσουν σ' αυτό όπως οι επικίνδυνες ακτίνες των μορίων που εκτοξεύονται από ισχυρά κυκλώτριά. Θα διαπερνούν το περίβλημα του όπως οι σφαίρες το θούτυρο και η επίδρασί τους στους Ιστούς του ανθρώπου δεν θα είναι καλή.

Μία άλλη δυσκολία του συστήματος διαστολής του χρόνου είναι ότι οι ταξιδιώτες θα έπρεπε να αποχαιρετήσουν για πάντα τους φίλους, ίσως και τον πολιτισμό που θα αφήσουν πίσω τους στη γη. Αν έπιστρέψουν ασφαλείς και σχετικά νέοι ακόμη από ένα ταξίδι που κάλυψε 2.000 έτη φωτός, θα θρουν ότι οι φίλοι τους ανήκουν πιά στην αρχαία ιστορία και ίσως ότι το όνομα του κράτους που τους έστειλε στο διάστημα έχει πιά ξεχαστεί.

Η ΤΕΤΑΡΤΗ ΔΙΑΣΤΑΣΙΣ...ΖΗΤΕΙΤΑΙ

Για τους άστροταξιδιώτες που θέλουν να εξερευνήσουν μακρινά άστρα σαν εκείνα που βρίσκονται στην άλλη πλευρά του Γαλαξία, η μέθοδος της διαστολής του χρόνου είναι πολύ βραδεία. Η σχετικότητας διδάσκει πως τίποτε, απολύτως τίποτε, δεν μπορεί να ταξιδέψει ταχύτερα από το φως και το φως θέλει 100.000

χρόνια για να φθάσει την άλλη πλευρά του Γαλαξία, ακόμη και όταν δεν χρειάζεται να λοξοδρομήσει γύρω από τα μυστηριώδη, γεμάτα άστρα και κινδύνους νεφελώματα. Για ταξίδια σε άλλους Γαλαξίες που βρίσκονται εκατομμύρια έτη φωτός μακριά, η ταχύτης του φωτός είναι έντελως ανεπαρκής.

Έτσι οι ταξιδιώτες του διαστήματος καταφεύγουν στον τομέα των ανώτερων μαθηματικών, τα οποία ασχολούνται με διάστημα που έχει περισσότερες από τρεις διαστάσεις. Ζητούν να θρουν τρόπο να εισχωρήσουν στην τετάρτη διάστασι και να την χρησιμοποιήσουν σαν ένα σύντομο δρόμο για να φθάσουν σε μακρινές αποστάσεις.

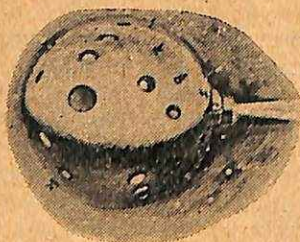
Ο καλύτερος τρόπος για να συλλάβει κανείς αυτό το εφεύρημα είναι να φανταστεί ανθρώπους με δυο διαστάσεις. Ο κόσμος τους θα είναι μία επιφάνεια σαν ένα φύλλο χαρτί. Ό,τι δεν εφαρμόζει σ' αυτή την επιφάνεια, δεν υπάρχει γι' αυτούς. Δεν μπορούν να αντιληφθούν τριδιάστατα αντικείμενα ή τριδιάστατο χώρο που βρίσκεται έξω από το άβαθές επίπεδο του κόσμου τους.

Οι άνθρωποι είναι τριδιάστατοι και ζούν σε ένα τριδιάστατο κόσμο και δεν μπορούν να φανταστούν ένα κόσμο με τέσσερις διαστάσεις, εκτός αν ονομάσουν το χρόνο τετάρτη διάστασι. Άλλα ποιός ξέρει; Μπορεί αυτό να υπάρχει γύρω τους, ακόμη και μέσα τους.

Η σκέψη αυτή ένθαρρύνει τους γαλαξιδίους ταξιδιώτες. Οι πιο μακρινοί Γαλαξίες που φαίνονται σαν αμυδρά φωτάκια, ακόμη και στις φωτογραφίες του τηλεσκοπίου του Παλομάρ, μπορεί να βρεθούν αφάνταστα κοντά σε

ένα κόσμο τεσσάρων διαστάσεων.
"Αν γίνη κάτι τέτοιο, πρέπει να
βροῦμε κάποιο τρόπο ώστε να
μπορέσουν οι άνθρωποι τῶν τρι-
ῶν διαστάσεων να φτιάξουν ένα
ὄχημα πού να μπορῇ να ταξιδεύη

στήν τετάρτη διάστασι. Θά ἐξα-
φανιστῇ ἀπὸ τὰ μάτια μας, ἴσως
καὶ ἀπὸ τὴν ὑπαρξί, καὶ θά τρέ-
ξη γρήγορα σὲ ἓνα ξένο γαλάξια
δισεκατομμύρια ἔτη φωτὸς μα-
κριά!

Τί ἀκριβῶς ἐννοεῖτε ὅταν γέλε

Γιὰ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς παρακάτω
λέξεις διαλέξτε ἀνάμεσα στοὺς τρεῖς
ὁρισμοὺς ἐκείνων πού νομίζετε ὅτι
ἀποδίδει τὴν ἀκριβή σημασία της.

1) ΑΒΥΣΣΑΛΕΟΣ. Α: Φα-
γάς. Β: Βαθὺς. Γ: Εἶδος κροκο-
δείλου.

2) ΑΣΠΟΝΔΟΣ. Α: Ἀσπλα-
χνος. Β: Ἀλύγιστος. Γ: Ἀσήμε-
νος.

3) ΔΙΝΗ. Α: Περίστροφῃ. Β:
Τρικυμία. Γ: Δωρεά.

4) ΕΓΚΑΘΕΤΟΣ. Α: Κατάδι-
κος. Β: Βαλτός. Γ: Φανατικός ὀ-
παδός.

5) ΖΕΙΔΩΡΟΣ. Α: Δροσερός.
Β: Ἀνοιχτοχέρης. Γ: Ζωογόνος.

6) ΙΛΙΓΓΟΣ. Α: Μεγάλη τα-

χύτης. Β: Τρέλλα. Γ: Ζάλη.

7) ΜΥΣΤΙΚΟΠΑΘΗΣ. Α: Πού
ὑποφέρει μυστικά. Β: Πού ἐξε-
τάζει τὰ μυστηριώδη. Γ: Μυστη-
ριώδης.

8) ΠΙΚΡΟΧΟΛΟΣ. Α: Ἐρι-
στικός. Β: Ουμωμένος. Γ: Εἰρη-
νικός.

9) ΠΛΕΚΤΑΝΗ. Α: Ψευδολο-
γία. Β: Συνωμοσία. Γ: Καλαθο-
πλεκτική.

10) ΡΥΜΗ. Α: Ὁρμή. Β: Ο-
μοιοκαταληξία. Γ: Ἐνθουσιασμός.

11) ΥΠΟΒΟΛΙΜΑΙΟΣ. Α: Ὑ-
πνωτισμένος. Β: Πλαστός. Γ:
Νάνος.

12) ΦΡΕΝΙΤΙΩΔΗΣ. Α: Τρελ-
λός. Β: Ἀνόητος. Γ: Ἐξαλλος.

Ἀπαντήσεις στὴ σελίδα 127

Κουρελιάστηκε...

Θά σοῦ φέρω καινούργιο "Αντε καὶ τὸ πέτυχα!..."

Θρίαμβος !

Τὸ λάφυρο ἔρχεται...

Θαύμα !...

Ἀπογοήτευσις...

Ἀδοξο τέλος

Μιὰ μέρα ζήτησαν ἀπὸ ἓνα διάσημο συγγραφέα νὰ ἀπαριθμήσῃ τὰ 20
καλύτερα φιλολογικὰ ἔργα τῆς ἐποχῆς του.

—Πῶς μπορεῖ νὰ γίνη αὐτό; ἀπήντησε ὁ διάσημος συγγραφεὺς. Δὲν ἔχω
δημοσιεύσει παρὰ μόνον 9!

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΥΣΤΙΚΟ

Τοῦ

FULTON GURSLEER

Ενα κυριακάτικο πρωινό, πρὶν ἀπὸ πενήντα περίπου χρόνια, μετῆγαν σὲ μιὰ ἐκκλησοῦλα τῆς Βαλτιμόρης. Ἐκεῖ ὁ δάσκαλος τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου μοῦ εἶπε μετῃσά μου:

—Τώρα θρῖσκεσαι στὸν «Οἶκο τοῦ Θεοῦ!»

—Ποῦ εἶναι ὁ Θεός; τὸν ρώτησα.

—Ὁ Θεὸς εἶναι παντοῦ!

Ἐγὼ ὅμως τὸν ἤθελα νὰ θρῖσκεται κάπου συγκεκριμένα. Δὲν τὸν καταλάβαινα ἀόρατο. Ἐπρεπε νὰ εἶχε «σάρκα καὶ ὀστά». Γι' αὐτὸ ἀρχισα νὰ ψάχνω σὲ ὅλη τὴν ἐκκλησίᾳ γυρεύοντας τὸν Θεό. Ἐψαξα παντοῦ, μὰ δὲν τὸν βρῆκα πουθενά, καὶ στὸ τέλος, ἀπογοητευμένος, ἀρχισα νὰ κλαίω.

Ἐτσι μοῦ δημιουργήθηκε ἡ ἀμφιβολία, ποῦ χρειάστηκε πενήντα ὀλόκληρα χρόνια γιὰ νὰ τὴν ὑπερνικήσω. Τὸ γεγονός ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἦταν κάτι τὸ χειροπιαστό, ἔγινε τὸ μεγαλύτερο πρόβλημά μου.

Ἀλλὰ ποῖος μπορεῖ νὰ εἶναι θεῖος γιὰ ἕνα τόσο σοβαρὸ θέμα; Κανεὶς δὲν ἔχει ὥς σήμερα συναντήσει τὸν Θεό. Ἐξετάσαμε τὰ πάντα μετὰ τὸ μικροσκόπιο, λένε οἱ ἐπιστήμονες, ἀλλὰ πουθενὰ δὲν βρῆκαμε τὸ «πνεῦμα». Ἐρευνήσαμε τοὺς οὐρανούς, συμπληρώνουν οἱ ἀστρονόμοι, μὰ ποτὲ

δὲν εἶδαμε στὰ τηλεσκόπια τὸν Θεό.

Παρ' ὅλα αὐτὰ ἐγὼ ἀρχισα κάθε ἡμέρα μου λέγοντας: «Πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸ Πατέρα, Παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς...»

—Τὸ ξέρουμε ὅτι πιστεύεις, ἔλεγαν πολλοὶ φίλοι μου. Εἶσαι ὅμως θεῖος γι' αὐτὸ ποῦ πιστεύεις;

—Ναί, τοὺς ἀπαντοῦσα, φέρνοντας πολλές φορές στὸ νοῦ μου τὰ λόγια τοῦ Εὐαγγελίου: «Ἐγὼ εἰμὶ ὁ Θεός».

Σὲ παρόμοιες ὅμως συζητήσεις εἶναι περισσότερο εὐκολο νὰ γνωρίσης τὸν Θεό, παρὰ νὰ πιστέψης.

Ὁ Ἅγιος Παῦλος λέει: «Εὐλογημένοι οἱ πιστεύοντες». Μόνον ἐκεῖνοι ποῦ δὲν ἔχουν γνωρίσει ποτὲ τὸν Θεὸ νομίζουν ὅτι τὰ λόγια αὐτὰ εἶναι μιὰ αὐταπάτη. Ἡ πίστι ἔρχεται πρώτη. Ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὴν πίστι ὁδηγεῖται σὴν γνῶσι. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ παράδοξο: Πιστεύουμε πρῶτα καὶ ἔπειτα γνωρίζουμε. Ἡ μεγαλύτερη τραγωδία τοῦ ταλαιπωρημένου σημερινοῦ κόσμου εἶναι ὅτι δὲν γνωρίζει τὸν Θεό, γιατί δὲν πιστεύει σ' αὐτόν.

Ὅταν συζητῶ τέτοια θέματα μετὰ φίλους ἀπὸ πεποίησι ἀνητάς, μοῦ ζητοῦν νὰ ἐξηγήσω πῶς

μπορεῖ κανεὶς νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ παρχει Θεός. Στὸ ἐρώτημα δύο ἀπαντήσεις ὑπάρχουν.

Ὁ πρῶτος τρόπος εἶναι νὰ γνωρίσουμε τὸν Θεὸ μετὰ ἀπόλυτα λογικὴ μέθοδο. Ἐτσι τὸν γνώρισα κι' ἐγὼ γιὰ πρώτη φορά.

«Πρέπει, εἶπα στὸν ἑαυτό μου, ἢ λογικὴ, ἐφ' ὅσον εἶναι ἐπιστήμη, νὰ μπορῇ νὰ ἀπαντήσῃ στὸ ἐρώτημα ἂν ὑπάρχῃ Θεὸς ἢ ὄχι». Γνώριζα ὅτι οἱ φυσικοὶ εἶναι βέβαιοι πολλές φορές γιὰ τὴν ὑπαρξὶ ἑνὸς πράγματος, χωρὶς νὰ τὸ ἔχουν δῆ ποτὲ, οὔτε καὶ νὰ τὸ ἔχουν ἀναγνωρίσει μετὰ καμμιά ἀλλήλ αἰσθησι.

—Ἐχετε δῆ ποτὲ ἄτομα τῆς ὕλης;

Ἀσφαλῶς ὄχι, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐμπόδισε τὰ θύματα τῆς Χιροσίμα καὶ τοῦ Ναγκασάκι νὰ γνωρίσουν τὴν φθερὴ τους ἐνέργεια. Οἱ ἀστρονόμοι πάλι, ἀνακάλυψαν ἀστέρια χωρὶς νὰ τὰ ἔχουν δῆ ποτέ. Μόνον ἀργότερα, ὅταν μαζί μετὰ τὴν γνώσεως των ἀπέκτησαν καὶ ἰσχυρὰ τηλεσκόπια, τότε κατάρθωσαν νὰ τὰ δοῦν. Μετὰ τὸν ἴδιο μηχανισμό ἀποκαλύπτεται στὸν ἄνθρωπο καὶ ὁ Θεός. Πιστεύεις πρῶτα καὶ ἡ πίστι σου δίνει τὴν δύναμι νὰ γνωρίσης τὸν Θεό.

Ὡστόσο πολλοί, ὅπως κι' ἐγὼ, δὲν συμπαθοῦν τὴν γνώσεως ποῦ βγαίνουν ἀπὸ τὴν λογικὴ. Θέλουν νὰ γνωρίσουν τὸν Θεὸ μετὰ τὴν δική τους πείρα. Αὐτὸς εἶναι ὁ δεύτερος τρόπος.

Στὴν δική μου προσπάθεια νὰ θρῶ τὴν ἀλήθεια, εἶχα μελετήσῃ πολλές θεωρίες. Ἀπὸ τὸν Βουδισμό καὶ τὴν Θεοσοφίᾳ ὡς τὴν θρησκεία τοῦ Ζαρατούστρα. Διέθεσα πολλὰ χρόνια γιὰ μελέτη καὶ κατέληξα στὰ τριάντα μου χρόνια νὰ εἶμαι ἕνας ἰδιότυπος ἀγνωστικιστής. Θεωροῦσα τὸν ἑαυτό μου ἐλεύθερο καὶ πιστὸ στίς

ἠθικὰς ἀξίες, ὅσο αὐτὲς δὲν νευμελγούνταν πολὺ στὰ θέματα ποῦ μετὰ ἐνδιέφεραν. Ὁ κόσμος ποῦ ζοῦσα ἦταν ἕνας κόσμος ἀτομικοῦ συμφέροντος, φθόνου, πλεονεξίας, φόβου, δυσαρέσκειας, ἀγωνίας καὶ μίσους. Μέσα σ' αὐτὴν τὴν πνευματικὴ ἐρημιὰ κατάρθωσα νὰ θρῶ τὸν δρόμο τοῦ Θεοῦ. Ἡ πνευματικὴ στάσι ποῦ εἶχα καλλιεργήσει δὲν μπορούσε νὰ με βοηθήσῃ. Χρειαζόμουν τὸν Θεό. Ἀλλὰ ἀκόμη καὶ τότε, στὴν μεγάλη μου ἀγωνία, δὲν μπορούσα νὰ πιέσω τὸν ἑαυτό μου νὰ πιστέψῃ ἢ νὰ προσποιηθῇ ὅτι πιστεύει. Νομίζω ὅτι εἶναι κοινὸ καὶ ἀνόητο νὰ προσπαθῇ ἕνας ἄνθρωπος νὰ κοροιδέσῃ τὸν ἑαυτό του ἢ τὸν Θεό. Καλύτερα εἶναι νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀνάγκη ποῦ αἰσθάνεται νὰ πιστέψῃ σὲ κάτι. Αὐτὸ εἶναι ἀρκετό. Ἡ πίστις εἶναι ἕνα πράγμα ποῦ μπορεῖ νὰ ζητήσῃ κανεὶς ἀπὸ τὸν Θεό.

Γυρεύοντας τὴν πίστι μου κατέφυγα κάποιον συννεφιασμένο πρωῒνὸ σὲ μιὰ ἐκκλησίᾳ καὶ ζήτησα τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ: «Θεέ μου, εἶπα στὴν προσευχή μου, ἴσως σὲ δέκα λεπτὰ νὰ ἀλλάξω γνώμη καὶ νὰ γυρίσω στὸ λάθος μου, χλευάζοντας τὰ πάντα. Τώρα ὅμως βοήθησέ με, ἂν ὑπάρχῃς». Ὅταν βγῆκα ἀπὸ τὴν ἐκκλησίᾳ, ὁ ἥλιος ἔλαμπε στὸν οὐρανόν. Μέσα μου κυριαρχοῦσε ἡ ἐλπίδα. Δὲν ἐνιωθα γαλήνη, ἀλλὰ τὸ εὐχάριστο συναίσθημα ὅτι τὴν περίμενα. Σὲ δυὸ ἐβδομάδες δὲν ὑπῆρχε πιά γιὰ μένα κανένα σοβαρὸ πνευματικὸ πρόβλημα, ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ μετὰ ἀνησυχοῦσαν πρὶν. Κοντὰ μου ἦταν ὁ Θεός.

Μόνον μετὰ τὴν προσευχὴ γνωρίζουμε τὸν Θεὸ καὶ τὸν πλησιάζουμε. Μετὰ τὴν προσευχὴ νιώθουμε ὅτι ὑπάρχει Αὐτός: Ὁ πατέρας καὶ ἀδελφός. Ἐπάνω σ' αὐ-

τὸ τὸ θέμα οἱ σκεπτικιστὰὶ ἀνοῦνται μὲ περιφρόνησι νὰ συζητήσουν. Ἀλλὰ ἂν παραδέχωνται ὅτι ποτὲ δὲν γνώρισαν τὸν Θεό, γιατί δὲν προσεύχονται; Γιατί δὲν προσπαθοῦν νὰ θροῦν τὸν Θεό μέ-
νοι τους, μὲ τὴν προσευχή;

Δὲν εἶναι περίεργο ὅτι χρειά-

στηκα 50 χρόνια ἀγωνίας γιὰ νὰ θρῶ τὸ ἀπλό αὐτὸ κλειδί τοῦ μεγαλύτερου μυστηρίου: τὴν προσευχή. Στὰ πενήντα αὐτὰ χρόνια ὁ Θεὸς δέκα χιλιάδες φορές ἦ-
ταν κοντά μου καὶ ποτὲ δὲν τὸν ἐνίωσα. Τώρα ὁμως εἶναι μαζί μου καὶ τὸ ξέρω.

Ο Λαλούμπο ἀπεφάσισε νὰ γίνῃ Χριστιανός. Καὶ μιὰ μέρα ὁ ἱεραπόστο-
λος τῆς περιοχῆς τὸν βούτηξε στὸ νερὸ καὶ τὸν βάφτισε.

— Ἀπὸ τώρα, τοῦ εἶπε, δὲν θὰ λέγεσαι πιά Λαλούμπο, ἀλλὰ Ἑρρίκος. Καὶ ὁ καλὸς Θεὸς θέλει νὰ νηστεύης τὶς Παρασκευές.

— Ἑρρίκος τίποτα φάη Παρασκευή;

— Τίποτα, ἐκτὸς ἀπὸ ψάρι!

Τὴν Παρασκευὴ ὁ ἱεραπόστολος πέρασε ἔξω ἀπὸ τὴν καλύβα τοῦ Λα-
λούμπο—Ἑρρίκου καὶ τὸν εἶδε νὰ ξεκοκκαλίζει τὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ ἓνα μικρὸ
ἀρνάκι.

Θυμωμένος ἄρχισε νὰ τὸν μαλλώνῃ:

— Γιατί θυμῶνεις; εἶπε τότε ὁ Λαλούμπο. Λαλούμπο βούτηξε ἀρνάκι μέ-
σα νερὸ καὶ εἶπε: Ἀπὸ ἀρνάκι λέγεται ψαράκι!...

☆

A. M.

Ποιὸς μπορεῖ νὰ μοῦ ἀναφέρῃ ἓνα παράδειγμα ὑδραυλικῆς ἐνεργείας μὲ
μεγάλῃ ἀπόδοσι;

— Τὰ γυναικεῖα δάκρυα, κύριε.

☆

Tatler

Εἰς πλοῖο φθάνει στὴν Νέα Ὑόρκη καὶ οἱ ἐπιβάτες περνοῦν ἀπὸ τὸν
τελωνειακὸ ἐλεγχό.

— Ἀνοίξε αὐτὴ τὴν βαλίτσα, λέει ὁ τελωνειακὸς σ' ἓναν Ἰταλὸ μετανάστη.

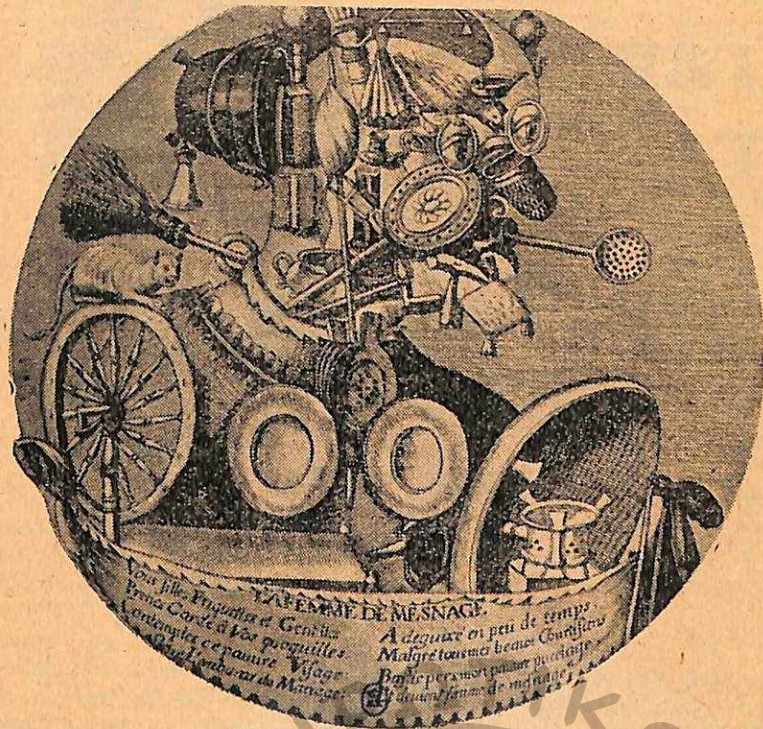
Ἡ βαλίτσα ἀνοίγει καὶ εἶναι σχεδὸν ἄδεια.

— Αὐτὰ εἶναι ὅλα; ρωτᾷ ὁ τελωνειακός.

Καὶ ὁ μετανάστης:

— Μὰ ἂν εἶχα περισσότερα νομίζεις πὼς θὰ ἐρχόμουν εἰς ἐδῶ;

Up.

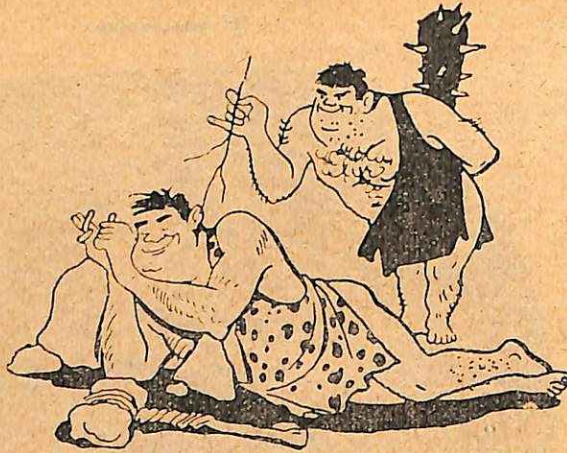

Ὅταν οἱ καλλιέχνες παίζουν

Οἱ προσωπογραφίες τοῦ Ἀρτσιμπόλντο

Τελευταία ἀνοίξε στὸ Παρίσι μιὰ ἑκθεσις, ἡ ὁποία προσέφερε
ἓνα ἰδιότροπο θέαμα: «Πορτραῖτα ἀπὸ νεκρῆς φύσεως». Δη-
μιουργὸς τῶν ἔργων αὐτῶν ἦταν ὁ Γκιουζέπε Ἀρτσιμπόλντο, ἀ-
πὸ τὸ Μιλᾶνο, ποῦ γεννήθηκε στὰ 1527. Οἱ Αὐτοκράτορες Μαξιμι-
λιανὸς Α' καὶ Ροδόλφος Β', μανιώδεις συλλέκτες περιέργων ἀντι-
κειμένων, τοῦ παρήγγειλαν πολλὰ ἔργα. Ὁ Φερδινάνδος Α' τὸν
κάλεσε στὴν αὐλή του καὶ ἀπὸ τὸ 1562 ὀνόμασε τὸ ὄνομα τοῦ Ἀρ-
τσιμπόλντο στοὺς προσωποκοὺς λογαριασμοὺς τοῦ Αὐτοκράτορα.
Ἀλλὰ ὁ ἐκκεντρικὸς ζωγράφος δὲν ἱκανοποιεῖται νὰ διακοσμῇ τὶς
αὐτοκρατορικὲς αἰθουσες μὲ τὶς ἀπίθανες μορφές του, ποῦ τὶς ἀπο-
τελοῦν χόρτα, φυτὰ, λουλούδια, πουλιὰ, ψάρια, ρόδες, σκουῖπες, ἀ-
κόμη καὶ δαχτυλῆθρες. Ἀναλαμβάνει τὴν ψυχαγωγίαν τοῦ Αὐτοκρά-
τορος καὶ διοργανώνει ἱππικὲς, χορευτικὲς ἢ ἄλλες γιορτές, ὅλες
μὲ τὴν ἴδια χαρακτηριστικὴ πρωτοτυπία.

ΓΑΡ ΓΑ ΛΙΕ ΣΤΕ :

Της

AMELIA LOBSENZ

*Το γαργάλισμα παίζει σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη
της ανθρώπινης φυλής!*

Σταματήσατε ποτέ να σκεφθίτε για ποιά λόγο σάς κάνει να ξεκαρδίζεστε στα γέλια ένα μικρό γαργαλητό στη μασχάλη ή στην πατούσα των ποδιών σας; Το γαργάλημα αυτό δεν προκαλεί μόνο γέλια. Μπορεί να σάς κοιτίσει πολύ πιό άκριβά. Μπορεί να είναι και μοιραίο.

Μιά χορεύτρια έπρεπε να έκτελεση ένα νούμερο ντυμένη όλο με φτερά. Τα φτερά όμως την γαργαλούσαν τόσο ώστε δεν μπορούσε να χορέψει. Και αναγκάστηκε να αλλάξει όλο το νούμερο.

Η αλήθεια είναι πως το γαργαλητό δεν είναι άστειο. Οί Κινέζοι το έχουν ως μέσον θασανισμού και πολλές φορές συναντούμε τη φράση «τόν γαργάλησαν μέχρι θανάτου» που δεν είναι καθόλου υπερβολική.

Κάθε άνθρωπος δοκιμάζει αυτό

το αίσθημα σε κάποιο σημείο του σώματός του και σε κάποια περίοδο της ζωής του. Μερικοί γιατροί που εξέτασαν πολλούς άνδρες, γυναίκες και παιδιά παρατήρησαν πως από τα παιδιά γαργαλιούνται τα 95%, από τους άνδρες τα 69% και από τις γυναίκες τα 94%.

Πού γαργαλιούνται περισσότερο οί άνθρωποι; Στο λαιμό, στη μύτη, στ' αυτιά, στα πλευρά, στις μασχάλες, στην κοιλιά, στις πατούσες, στο έπάνω χεῖλος, στις παλάμες; Ο Δαρβίνος έκανε την παρατήρησι πώς οί πίθηκοι, οί χιμπατζήδες και τα μωρά των ούρακοτάγκων γαργαλιούνται στα ίδια μέρη.

Αυτό υπογραμμίζει τη θεωρία ώρισμένων ανθρωπολόγων ότι το γαργάλημα έπαιξε σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη της ανθρώπινης

φυλής. Ο άνθρωπος των σπηλαίων γαργαλιόταν μόλις ξινωθε να τόν άγγίζουν σε ώρισμένα σημεία και αυτό τόν ειδοποιούσε ότι βρισκόταν σε κίνδυνο.

Τόν καιρό που ύπήρχαν πολλά επικίνδυνα και άθέατα ζώδια το γαργάλημα χρησίμευε για να προστατεύη τόν άνθρωπο από τα παράσιτα αυτά. Ο μόνος τρόπος που μπορούσε να καταλάβη κανείς την παρουσία τους ήταν η ευαισθησία του δέρματος. Η ιδιότητα του ανθρώπου να γαργαλιέται ανέπτυξε πολύ το αίσθημα της άφης.

Γι' αυτό, τη στιγμή που γαργαλιέστε και γελάτε, δεν κάνετε τίποτε άλλο παρά να ακολουθήτε τους μυστηριώδεις, αλλά πάντοτε λογικούς, κανόνες της φυσικής εξέλιξεως.

Στόν κόσμο των ζώων, όπου ο άγώνας για την επιβίωσι είναι τόσο κοινός, το ένστικτο του γαργαλητού είναι πολύ ισχυρό. Δοκιμάσατε ποτέ να γαργαλήσετε μια γάτα; Θα αντίδραση σαν παιδί. Το παραμικρό πλησίασμα την κά-

νει να παίρνη στάσι έχθρική και άν επιμένετε να επαναλάβετε τη δοκιμή σας θα συναντήσετε τα δόντια και τα νύχια της.

Τα γατάκια, τα άλεπουδάκια, τα λεονταράκια και οί σκύλοι έχουν ιδιαίτερη ευαισθησία στο λαιμό. Όταν τα γατάκια και τα σκυλάκια παίζουν και τσακώνονται προσπαθούν πάντα να φτάσουν το λαιμό του αντιπάλου τους. Τό κάνουν για να παίξουν, αλλά είναι ένα παιχνίδι πολύ σοβαρό· όσο καλύτερα μάθουν να γαργαλουνε ή να άποφεύγουν το γαργαλητό, τόσο μεγαλύτερη επιδεξιότητα θα έχουν άργότερα για να προστατεύονται από τις επιθέσεις των όμοφύλων τους.

Κατά περίεργο τρόπο πολλοί άνθρωποι μπορούν να επιβάλ-λονται στόν έαυτό τους και να μην γαργαλιούνται. Όταν είμαστε στενοχωρημένοι ή ταραγμένοι γαργαλιόμαστε λιγώτερο και άν «σφιχτούμε» έπιτηδες, τότε πολύ σπάνια θα γαργαλιόμαστε.

Ακόμη και ένα παιδί δεν θα γελάση άν το γαργαλήση ένας ξένος ή κάποιος που τόν αντιπαθεί ή τόν φοβάται. Θα δειξη δυσάρεσκεια. Τό μωρό δεν γαργαλιέται παρά όταν γίνη δυό μηνών.

Οί περισσότεροι ψυχίατροί έχουν την τάσι να υπογραμμίζουν τη σχέση του γαργαλητού με τόν έρωτισμό και νομίζουν πως εκείνοι που γαργαλιούνται πολύ, μπορεί να έχουν κάποιο άσυνείδητο σεξουαλικό φόβο. Είναι αλήθεια πάντως, ότι πολύ συχνά το γαργάλημα είναι η μόνη σεξουαλική αντίδρασι ώρισμένων νεαρών κοριτσιών.

Τό ύγιες δέρμα συνήθως παρουσιάζει ένα ή περισσότερα σημεία ευαισθησίας στο γαργάλημα. Αλλά το αίσθημα αυτό χάνεται συνήθως από ανθρώπους

πού ξπαθάν εγκαύματα ή τραυματίστηκαν σοβαρά στο δέρμα, παρ' όλο που το αίσθημα της αφής παραμένει.

Οί γιατροί μεταχειρίστηκαν όλα τὰ μέσα για νὰ πειραματισθούν σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Χρησιμοποίησαν διαφόρων ειδῶν τρίχες, φελλούς, πηρούνια, ηλεκτρικὸ ρεύμα. Ὁ ἐπιστημονικὸς τους ὀρισμὸς λέει πὼς τὸ γαργάλημα «εἶναι μιὰ νευρική ἀντίδρασις ποὺ προκαλεῖται συνήθως ἀπὸ τὴν ἐλαφρὴ νύξι ἐπὶ εὐαίσθητου σημείου καὶ ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα σπασμωδικὲς ἀντιδράσεις».

Οἱ ἔρυνές τους ἔδειξαν πὼς καμμιὰ φορὰ οἱ ἄνθρωποι γαργαλιοῦνται σὲ ἀπίθανα σημεία, ἀλ-

λὰ πάντα ὑπάρχει κάποιος λόγος. Μυστηριώδης; Κάθε ἄλλο. Ἄν ὁ ὁδοντογιάτρὸς τρυπνίζει τὸ δόντι σας μπορεῖ νὰ γαργαλίεστε στὴ μύτη. Καὶ τοῦτο γιατί ὑπάρχουν νεῦρα ποὺ περνοῦν ἀπὸ τὰ δόντια στὴ μύτη καὶ ἐνοχλοῦνται ἀπὸ τὸ ἐργαλεῖο τοῦ ὁδοντογιάτροῦ.

Μὴν ἐνοχλήστε λοιπὸν ὅταν γαργαλιέστε, γιατί, ὅπως φαίνεται, ἡ φύσι μᾶς ἔδωσε αὐτὴ τὴν ιδιότητα σὰν μιὰ προστατευτικὴ ἀσπίδα. Ὡστόσο ὑπάρχει καὶ κάτι ἄλλο πολὺ ἀστείον σ' ὅλη αὐτὴ τὴν ἱστορία. Ὅσο καὶ ἂν προσπαθήσετε, δὲν θὰ μπορέσετε νὰ γαργαλήσετε ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτὸ σας!

Μαμά, ἀλήθεια εἶναι ὅτι γεννήθηκα κατὰ τὰ μεσάνυχτα;

—Ναί, ἀγόρι μου. Ἀλήθεια εἶναι.

—Ἐλπίζω νὰ μὴ σὲ ξύπνησα, μαμάκα μου.

☆

A. M

Ενας ψυχίατρος προσέλαβε μιὰ καινούργια γραμματέα. Γιὰ νὰ τὴν μυήσει κάπως στὸ ἐπάγγελμά του, ἄρχισε μὲ μερικὰ παραδείγματα:

—Κυττάξτε, δεσποινίς. Πρὶν ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες ἦρθε κάποιος ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν ἰδέα ὅτι τὸν ἀκολουθοῦσαν συνεχῶς τρία χέρια. Τὸν συμβούλεψα νὰ ἀνοίξῃ τὴν πόρτα τοῦ δωματίου, νὰ περάσῃ γρήγορα-γρήγορα στὸ ἄλλο δωμάτιο καὶ νὰ ξανακλείσῃ ἀμέσως τὴν πόρτα, ὥστε τὰ τρία χέρια νὰ μὴ μπορέσουν νὰ τὸν ἀκολουθήσουν. Ἐκαμε ὅπως τοῦ εἶπα, καί...

—Καὶ τὰ χέρια, φώναξε ἡ γραμματέας, ἔμειναν πραγματικὰ ἔξω;

Constellation

Η ΚΥΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ

(ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ)

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

Ο Λί ἦταν ἐκεῖ. Ἡ Ὠντρυ δυσανασχέτησε. Δὲν μποροῦσε νὰ ὑποφέρει τὴν ἀθόρυβη εἰσοδὸ του.

—Ναί. Γιατί; Τί θέλεις;

—Μποῦ γιὰ κυρία περιμένει πολὺ. Γράμμα βιαστικό.

—Γιατί δὲν μοῦ τὸ ἔδωσες;

—Περίμενα φύγει κύριος.

Χαμογέλασε μὲ ὕφος συνωμοτικό.

—Φέρε μου τὸ γράμμα.

—Μποῦ δὲν θέλει. Θέλει δὴ κυρία.

—Ἄς ἔρθῃ.

Μπήκε ἕνας Μαλαισιανὸς μὲ μπλούζα καὶ παντελόνι, μὰ δὲν φαίνονταν Κούλης.

—Ἡ κυρία Κάρτερ; ρώτησε σὲ καλὰ ἀγγλικά.

—Ναί ἐγὼ εἶμαι.

Ὁ ἄνθρωπος κύτταξε τὸν Λί.

—Ἀφησέ μας μόνους, εἶπε ἡ Ὠντρυ.

Ὁ Μαλαισιανὸς ἔβγαλε ἕνα φάκελλο. Ἡ Ὠντρυ ἐπίασε τὴν καρδιά της νὰ χτυπᾷ: τὸ γράψιμο τοῦ Σελίμ.

—Ἡ ὑψηλότης του περιμένει ἀπάντησι.

Ἡ Ὠντρυ ἤθελε νὰ διαβάσῃ τὸ γράμμα μόνι.

—Θὰ σὲ φωνάξω σὲ λίγο.

Ἐ᾽Αγαπημένη μου,

Ὅταν πῆρα χθὲς τὸ γράμμα σου ἤμουν τόσο διστυχισμένος πὺν νόμισα πὼς θὰ πεθάνω. Ὑστερὰ τὸ διάβασα καὶ τὸ ξαναδιάβασα γιὰ νὰ τὸ μάθω σὰν προσευχή, καὶ κατὰλαβα.

Καὶ μὲ πλημμύρισε φῶς. Μοῦ ἔγραψες «Σ' ἀγαπῶ». Αὐτὸ ἦταν τὸ θαῦμα ποὺ περιμένα.

Στὸ Οὐνταϊγκὸρ μοῦ ὠμολόγησες —γιατί κάθε σου λέξι ἔμεινε μέσα μου γιὰ πάντα— καὶ εἶπες: «Ἄν

σὰς ἀγαποῦσα καὶ εἵμασταν ἐλεύθεροι ὅλα θὰ μοῦ ἦταν ἀδιάφορα, ἐκτὸς ἀπὸ σὰς». Λοιπὸν, ἀγαπημένη μου, θὰ ἐλευθερωθῶ. Δὲν θὰ σοῦ δημιουργήσω μισή εὐτυχία. Κυρίως μὴν ἀγωνιάς. Μὴ σκέπτεσαι παρὰ μόνο τοὺς δύο μας. Ἐχε ἐμπιστοσύνη. Μὰ πρέπει νὰ σὲ δῶ. Ὅρισε μου μιὰ συνάντησι. Εἶναι ἀνάγκη. Τηλεφώνησέ μου στὸν ἰδιαιτέρὸ μου ἀριθμό.

Ἀγάπη μου, χωρὶς ἐσένα εἶμαι σὰν δέντρο χωρὶς νερό. Μιὰ λέξι στὸν ἄνθρωπο ποὺ εἶναι δικός μου. Μιὰ λέξι γιὰ νὰ μὲ βοηθήσῃ νὰ ζήσω περιμένοντας τὸ ἐξάισιο μέλλον».

Ἡ Ὠντρυ ξαναδιάβασε τὸ γράμμα, συλλαβίζοντας κάθε λέξι μὲ τρεμάμενα χεῖλη. Μιὰ χαρούμενη περηφάνεια πλημμύριζε τὸ στήθος της. Δὲν εἶχε γελαστή. Ὁ Σελίμ ἦταν ἄξιος τῆς ὁδῆς της. Ἀλλὰ τὸ γράμμα τὴν τρόμαξε. Ἦθελε νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ, νὰ ἀπαλλάξῃ καὶ τοὺς δύο τοὺς ἀπὸ πολλὰ καὶ τὸν ἔβλεπε ἑτοιμο ἀκριβῶς αὐτὰ νὰ κάνῃ. Καὶ ὅμως μὲ πόση φροντίδα εἶχε διαλέξει κάθε φράσι στὸ γράμμα της ποὺ τὸν ἀποχαιρετοῦσε γιὰ νὰ μὴ ἀφήσῃ στὸν Σελίμ ἄλλη παρηγοριά ἀπὸ τὴν βεβαιότητα ὅτι τὸν ἀγαποῦσε. Καὶ νὰ τώρα ποὺ τῆς μιλοῦσε γιὰ κοντινὸ μέλλον ποὺ ἔλεγε πὼς θὰ ἐλευθερωθῇ. Ἦξερε ὅτι τὸ μουσουλμανικὸ διαζύγιο εἶναι ἕνας ἀπλὸς τύπος, ὅτι ἀρκεῖ νὰ λεχθῇ τρεῖς φορές δημοσίᾳ.

Αὐτὸ εἶναι λοιπὸν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διακριτικότητός μου, τοῦ σπαταγήμου μου;

Ἐνοίωσε νὰ κοκκινίξῃ ἀπὸ ντροπή.

—Θὰ νομίζῃ πὼς θέλω νὰ τὸν παντρευθῶ! Γιατί μοῦ προτείνει γά-

μο; Μιά τυχοδιώκτρια δεν θα πετύχαινε τίποτα περισσότερο.

Αυτό που λογικά θά έπρεπε να την ευχαριστή την έπαναστατούσε. Έπιασε την πέννα μὰ δεν έγραψε τίποτα.

—Δέν πρέπει... όχι.. Τόν καϊμένο!

Δέν πήγε στο ραντεβού του και όμως την αγαπούσε πιδό πολύ. Καί ούτε ένα παρόνομο. Τί να τόν άπαντήση; Θά ήθελε να την δη για να συζητήσουν για τὸ διαζύγιο.. "Οχι, αυτό όχι..

Τί να τὸ γράψη; Καί ὁ ὑπνρέτης περίμενε. Δέν μπορούσε να τὸ στείλη δυδ ξερες λέξεις που θα τὸν πλήγωναν... Τὸ γράμμα του ήταν τόσο νεανικό, τόσο θερμό, τόσο άγνό. Ξανάδλεπε τὰ μάτια του, τὸ πρόσωπό του, τὸν φίλησε νοερά. Πήρε ξανα χαρτί κι' έγραψε βιαστικά.

«Ποτέ δεν σ' αγάπησα περισσότερο. — "Ωντρυ.»

Χτύπησε τὸ κουδούνι.

—Δώσε αυτό τὸ γράμμα στὸν άνθρωπο που περιμένει, γρήγορα.

Βιαζόταν να φύγη τὸ γράμμα προτοῦ αλλάξει γνώμη καί τὸ πάρει πίσω.

★

Οἱ κακοὶ άνδρες είναι λιγώτερο έπίφοδοι από τις κακές γυναίκες. Ἡ άνδρική δολιότητα κυρίως όταν έμπνέεται από τὸν θυμὸ είναι άδέξια. Τὰ δέλη ξεφεύγουν συχνά τὸν στόχο, τὸ δηλητήριο δεν είναι άρκετό. Ἡ Ιστορία τὼν έγκλημάτων άναφέρει λίγους δηλητηριαστές, αλλά οἱ μεγάλες δηλητηριάστριες είναι πασίγνωστες.

Ἡ Τζέραλντ Τρόβερ Σμιθ τραυματισμένος στὸν εγωισμό του μισούσε τὴν "Ωντρυ, αλλά ἡ γυναίκα του τὴν μισούσε ακόμη περισσότερο καί από παλαιότερα. Όταν πριν από τρία χρόνια είχε άραβωνιαστή τὸν Τζέραλντ ήξερε τί έκανε. Ὁ γάμος δεν τὸν άλλαξε. Οἱ κατακτήσεις του ήταν περίφημες κυρίως γιατί καμμιὰ δεν τὸν κρατούσε. Μόλις ίκανοποιούσε τὴν έπιθυμία του κάποια άλλη γυναίκα τὸν τραβούσε. Οἱ συγγενείς του, οἱ φίλοι του είχαν προειδοποιήσει τὴν Φλόρενς.

—Θά γυρίζη σε μένα κάθε φορά, είχε άπαντήσει εκείνη. Δεν είναι έραστής, είναι συλλέκτης. Έκείνο που τὸν διασκέδαζε δεν είναι να κρατή τις πεταλούδες; είναι να τις πιάνη.

Ἡ κουβέντα αὐτή που φρόντιζε να τὴν διαδίδη, καταπράυνε τὸν εγωισμό της. Όταν μιὰ φίλη της που είχε διατελέσει θυμὰ του Τζέραλντ για μιὰ νύχτα τὴν ρώτησε με κακία:

—Μὰ δεν ζηλεύεις ὅλες τις αντίπαλους σου;

—Δέν έχω αντίπαλους, είχε άπαντήσει. Δεν τὸς δίνει καιρὸ να γίνουν αντίπαλοι.

Ἀνάμεσα σε *δυὸ καπρίτσια ὁ Τζέραλντ αγαπούσε τὴν γυναίκα του με τὸν τρόπο του.

—Είμαι πολύ εὐτυχισμένη, συνήθιζε να λέη ἡ Φλόρενς. Όταν είναι κανείς βέβαιος πὼς έχει κάθε μήνα τέσσερεις έβδομάδες εὐτυχίας μπορεί να στερηθῇ τὰ Σάββατοκύριακα.

—Τί καλή κοπέλλα! Έλεγαν για τὴν Φλόρενς. Καί πονηρή! Αὐτή έχει τὴν καλύτερη μερίδα.

Δέν ήταν ὅμως καθόλου καλή κοπέλλα. Ἡ ὁμορφη κ' εὐθυμη αὐτή γυναίκα ήταν στὸ βάθος ένα πλάσμα στυγνὸ, ἐκδικητικό, ματαιόδοξο καί εγωϊστικό. Τὸ μόνο ανθρώπινο αἷσθημα που είχε μέσα της ήταν ἡ αγάπη της για τὸν Τζέραλντ.

—Ἄς πηγαίνη με ὅποια θέλει φτάνει να αγαπᾷ μόνο έμένα!

Ἐκείνος ὅμως βρισκόταν στὸ σημείο να αγαπήση τὴν "Ωντρυ. Ἡ Φλόρενς τὴν αντιπαθούσε γιατί δεν είχε υποχωρήσει άμέσως στὴν έπίθεσί του. Αὐτή ήταν αντίπαλος. Φοβόταν αὐτὴν τὴν τόσο ὁμορφη καί έξυπνη γυναίκα που τὴν έπισκίαζε. Ἡ παρουσία της έκανε τὸν Τζέραλντ να χλωμαίξη. Ἐτρεμε που ὁ άνδρας της άποφάσισε να πᾶνε στὸ Ούνταϊγκρό όπου ήξερε πὼς θά έβρισκε τὴν "Ωντρυ. Τοῦ είχε αντίσταθῇ για πολύ καιρό.

—Ἄν τοῦ δοθῇ τώρα θά άφρωσώθῃ σ' αὐτὴν καί εἶμαι χαμένη.

Είχε φούρκα τὴν "Ωντρυ που έπαιρνε περιφρονητικό ὕφος άπέναντι στὸν Τζέραλντ.

—Τὸ κάνει έπίτηδες για να τὸν κεντρίξη.

Για πρώτη φορά αισθανόταν μιὰ άπειλὴ γύρω της.

Κι' έτσι όταν ὁ άνδρας της τὴς εἶπε πὼς ἡ "Ωντρυ «τὸ είχε σκάσει», όταν τὴς εἶπε ὅτι είχε περάσει τὸ θρόνυ της με ένα «ίθαγενή», ἡ Φλόρενς ένθουσιάστηκε.

—Ἐπιτέλους! Δεν είναι έπικίνδυνη. Μιὰ γυναίκα σαν τις άλλες.

Καί ἡ Φλόρενς ανέλαβε τὴν υπόθεσι. Ἐτσι ὁ Τζέραλντ δεν χρειάστηκε να φροντίση για τὴν έκδίκησί του. Είχε πραγματοποιηθῇ προτοῦ άναμιχθῇ εκείνος. Τὴν άλλη μέρα κίβλες ὅλες οἱ φίλες τὴς Φλόρενς μάθανε τὰ νέα. Τὸ κουτσομπολιὸ πέρασε από τὸ ένα σαλόνι στὸ ἄλλο καί διαδόθηκε σαν μικρόβιο. Τὸ σκάνδαλο έφθασε στ' αὐτιά του Τζέραλντ προτοῦ πῇ αὐτὸς τίποτα γιατί δίσταζε τὴν τελευταία στιγμή. Ἡ Λαίδη Λύντστον, ἡ Λαίδη Μπράντμωρ προειδοποιήθηκαν κι' αὐτές, αλλά όχι άμέσως. Ἡ Φλόρενς με τὸ συνετό της μίσος ήθελε να φθάση στ' αὐτιά τους ἡ διάδοσι, αλλά από ἄλλον δρόμο. Ἡξερε πὼς ἡ Λαίδη Μπράντμωρ θά τὴς μιλούσε για τὴν "Ωντρυ καί ήθελε να παίξη τὸν ρόλο τὴς υπερασπίστριάς ενῶ θά τὴν ήξερε άνεπασιόητα καταδικασμένη.

Ὁ Ρόμπερτ διαμαρτυρόταν με σθένος, αλλά κανένας δεν τὸν πίστευε.

—Καλὰ κάνεις, τοῦ εἶπε ἡ μητέρα του, γιατί ήταν φιλοξενούμενὴ σου; αλλά υπερασπίζεσαι μιὰ χαμένη υπόθεσι.

Οἱ Οὐϊλφορντ άνήσυχτοι έκαναν κανονική έκστρατεία, αλλά ήταν πολὺ άργά. Καινούργια κουτσομπολιὰ άρχισαν να κυκλοφοροῦν. Είχαν δη τὸν Σελίμ καί τὴν "Ωντρυ στὸ Ραχαντζάγκ. Μιὰ άλλη φήμη, με κάποια βάση, έλεγε πὼς είχαν δη τὴν κυρία Κάρτερ στὴν μαλαισιανή συνοικία που έβγαине ἡ έμπαινε σε ένα αυτοκίνητο «Φόρντ». Ἄλλες διαδόσεις έλεγαν πὼς ὁ Χέρμπερτ τὰ ήξερε καί τὰ άνεχόταν. Ἡ μικρὴ πολιτεία αὐστηρὴ καί γεμάτη άνία, έβρισκε θέμα να περάση τὴν ὥρα της.

Ὅσο για τὸν κυβερνήτη αὐτὸς έκανε πὼς δεν άκουγε τίποτε.

—Ὅσο λιγώτερο γίνεται λόγος γι' αὐτὴν τὴν υπόθεση τόσο τὸ καλύτερο. Ἄλλωστε δεν ξέρουμε τίποτα θετικό.

—Μὰ τί άλλο ακόμα; φώναζε ἡ Λαίδη Μπράντμωρ.

Ὁ Τζέραλντ δεν πατούσε γερά μέσα σ' αὐτὴ τὴν τρικυμία. Δεν ήθελε πᾶ να είναι κατηγορος, ούτε μάρτυς κατηγορίας. Παρ' ὅλα του τὰ ἐλαττώματα, ήταν τίμιος.

—Ἐχει μεγάλη σημασία να μοῦ πῆτε ὅλη τὴν αλήθεια, τοῦ έλεγε εκείνη τὴ μέρα, μετὰ τὸ πρόγευμα, ἡ Λαίδη Μπράντμωρ. Είναι για τὸ συμφέρον τὴς δυστυχισμένης αὐτῆς καί τοῦ Κάρτερ.

—Δέν ξέρω τίποτα θετικό, άπάντησε εκείνος.

—Ἀφοῦ πρόκειται να τοὺς βοηθήσουμε γιατί δεν λες τὴν αλήθεια αγάπη μου; επέμενε ἡ Φλόρενς. Τουλάχιστον αὐτὰ που εἶπες σε μένα. Θά είναι λιγώτερο σοβαρά από ὅλα ὅσα λένε.

Καί καθὼς ὁ Τζέραλντ επέμενε να σιωπᾷ ἡ Φλόρενς επανέλαβε ὅσα τὴς είχε διηγηθῇ ὁ άνδρας της στὸ πρώτο ξέσπασμα τοῦ θυμοῦ του.

Ἐκείνη τὴ στιγμή ένας υπνρέτης άνήγγειλε στὴν Λαίδη Μπράντμωρ ὅτι τηλεφωνούσε ὁ γιατρός Κάρτερ καί ζητοῦσε να τὴν δη για λίγα λεπτά.

Ἡ Ἐξοχώτητά της δεν είχε να κάνει τίποτα καλύτερο.

—Νὰ έρθῃ άμέσως. Δεν θά δεχθῶ κανέναν άλλον.

Καί γυρίζοντας στους Τρόβερ Σμιθ που έτοιμάζονταν να φύγουν.

—Ὅταν σκέπτομαι πὼς κατηγοροῦν τὸν καῦμένο τὸν άνθρωπο ὅτι τὸ άνέχεται! Είναι τρομερό! Αὐτὸς είναι τόσο καλὸς ὅσο κακή είναι ἡ γυναίκα του. Πάντα τὸλεγα εγώ.

Ὁ Τζέραλντ είχε ὑπηρεσία καί ἡ Φλόρενς έφυγε μόνη. Πετοῦσε άπ' τὴ χαρά της. Ἡ έκδίκησί της είχε συμπληρωθῇ. Ἡ Λαίδη Μπράντμωρ είχε ταχθῇ εναντίον τὴς "Ωντρυ.

Ἀποφάσισε να κάνῃ μερικὲς έπισκέψεις. Ὅσο πιδ δηλητηριασμένη ήταν ἡ ατμόσφαιρα, τόσο τὸ κα-

λύτερο. Τὸ αὐτοκίνητό της περίμενε στὴν αὐλή. Ἀνοίγοντας τὴν πόρτα εἶδε νάρχεται ἡ Μέμηπελ Οὐίλφορντ.

— «Αἰδικά θὰ μῆψ. Ἡ Ἐξοχότης της δὲν δέχεται κανένα. Περιμένει τὸν ἐπίτροπο Κάρτερ, ποὺ ζήτησε ἐπειγόντως ἀκρόασι.

Καὶ καθὼς ἡ Μέμηπελ τὴν κύταζε μὲ ἀνησυχία, πρόσθεσε μὲ πλαστή συμπόνια.

— «Φοβάμαι πὼς αὐτὸ εἶναι τὸ τέλος τῆς καυμένης τῆς Ὠντρυ. Θέλεις νὰ σ' ἀφήσω ποθενά;

— «Ὅχι εὐχαριστῶ. Ἐχῶ τὸ αὐτοκίνητό μου, ἀπάντησε ξερὰ ἡ Μέμηπελ.

Ἦταν ἀπαρηγόρητη. Ἐπρεπε νὰ δῇ τὴν Ὠντρυ ὅπωςδήποτε. Ἐδῶ καὶ μιὰ βδομάδα δὲν ἀπαντοῦσε στὸ τηλεφῶνο.

— «Θὰ πάω τώρα ἀμέσως, σκέφθηκε.

Βγαίνοντας ἀπὸ τὴν πύλη εἶδε τὸν Χέρμπερτ ποὺ σκυθρωπὸς καὶ συλλογισμένος οὔτε τὴν πρόσεξε.

☆

Ἡ Λαίδη Μπράντμορ εἶχε κάθε λόγο νὰ πιστεύῃ πὼς ἡ Ὠντρυ εἶχε γίνει ἐρωμένη τοῦ Σελίμ, ἀλλὰ δὲν εἶχε καμμιὰ ἀπόδειξη. Ὄταν ὁ Χέρμπερτ μὲ συντετριμμένο ὄψος τῆς διηγῆθηκε τὴν συζήτησι ποὺ εἶχε μὲ τὴν γυναῖκα του καὶ τῆς εἶπε πὼς τοῦ ζητοῦσε διαζύγιο, εἶπε μέσα τῆς:

«Ὡστε εἶναι ἀλήθεια!»

Ἡ ἰδία τοῦ διαζυγίου τὴν ἔκανε νὰ ἀγανακτῇ περισσότερο καὶ ἀπὸ ὅτι τὸ ἴδιο τὸ σφάλμα.

Τί ζητάει λοιπὸν αὐτὴ ἡ τυχὸ-δίκαις; Τὸ καλύτερο ποὺ θὰ μπορούσε νὰ ἐλπίζῃ ἦταν νὰ τὴν παντρευτῇ ὁ Σελίμ. Ἡ γυναῖκα ἐνὸς Ἀγγλοῦ ἀξιωματικοῦ σὲ ἓνα χαρέμι! Μὲ κάθε θυσία ἔπρεπε νὰ ἀποφευχθῇ ἓνα τέτοιο σκάνδαλο. Ὡς σύζυγος τοῦ κυβερνήτου αἰσθανόταν πὼς οἱ γυναῖκες τῶν ἀξιωματικῶν βρίσκονταν ὑπὸ τὴν καθοδήγησι καὶ τὸν ἑλεγχό τῆς.

Ἀλλὰ ὁ τόνος τοῦ Χέρμπερτ τῆς προκαλοῦσε ἔκπληξι. Φαινόταν νὰ υποπτεύεται τὰ πάντα καὶ νὰ μὴν

ξέρη τίποτα. Στὸ τέλος κατάλαβε πὼς ἡ γυναῖκα του τοῦ εἶχε κρύψει τὰ δυὸ βασικὰ στοιχεῖα, δηλαδὴ ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ τὸν Σουλτάνο καὶ ὅτι εἶχε γίνει δική του.

Ἡ Λαίδη Μπράντμορ δὲν ἦταν κακιά ὅταν δὲν τὴν ὥθοῦσε ἡ ματαιοδοξία καὶ ὁ ἐγωϊσμός. Λυπόταν αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο καὶ ἤθελε εἰλικρινὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ. Ἀσφαλῶς θὰ μάθαινε τὴν ἀλήθεια ἀπὸ ἄλλους, γι' αὐτὸ ἦταν καλύτερα νὰ τὴν μάθαινε ἀμέσως. Ἀλλωστε ἡ περίπτωσις ἦταν σοβαρή. Ὁλόκληρη ἡ Βρετανικὴ παροικία κινδύνευε νὰ ρεζιλευτῇ. Ὡστόσο δίσταζε. Νὰ ἀποκαλύψῃ στὸν Χέρμπερτ ὅτι τώρα ἦταν βεβαία γιὰ τὸ παράπτωμα τῆς Ὠντρυ θὰ ἦταν ἀσκόπη σκληρὸ καὶ ἀδέξιο. Ἐπρεπε ὅμως νὰ μάθῃ τὸ ὄνομα τοῦ ἀντιπάλου του.

— «Ἀγαπητέ μου γιατρέ, μοῦ μιλάτε γιὰ τίς προθέσεις τῆς γυναῖκας σας. Δὲν πρόκειται ὅμως γιὰ τὸ τί ἐπιθυμεῖ νὰ κάνῃ. Πρόκειται γιὰ τὸ τί ὀφείλει νὰ πράξῃ καὶ τί πρέπει ἐσεῖς νὰ τῆς ἐπιβάλλετε. Σὰς εἶπε δυὸ ἀντιφατικὰ πράγματα: ὅτι θέλει νὰ φύγῃ γιὰ τὴν Ἀγγλία καὶ ὅτι θέλει νὰ πάρῃ διαζύγιο.

— Μοῦ εἶπε πὼς θέλει νὰ φύγῃ μακριὰ του.

Ἡ Λαίδη Μπράντμορ τὸν κύταξε μὲ οἶκτο, κάπως ἐνοχλημένη.

— «Ὡς τὸ παραδεχθῶμε. Σὲ παρόμοιες περιπτώσεις ἡ ἀναχώρησις λέγεται φυγή. Δίνει λαθρὶ στὸ σκάνδαλο εἶναι μιὰ ὁμολογία.

— Πολὺ σωστά, φώναξε ὁ Χέρμπερτ ποὺ δὲν ἤθελε παρὰ νὰ κρατήσῃ τὴν Ὠντρυ.

Ἡ δευτέρη λύσις εἶναι ἀκόμη πιὸ ἀβίβανη. Τὸ διαζύγιο εἶναι πάντα κάτι σοβαρὸ. Δὲν ἔχετε καμμιὰ ἀπόδειξη ἐναντίον τῆς; θὰ εἰστε λοιπὸν ὑποχρεωμένος νὰ ἀναλάβετε ἐσεῖς τὴν κατηγορίαν; αὐτὸ θὰ κατέστρεφε τὴν καριέρα σας. Ὁ γιὰ τὸς Τζέμς ποὺ πῆρε διαζύγιο μὲ τὴν Ἰατρικὴ Ἑταιρίαν. Μένει νὰ ἀκυρωθῇ ὁ γάμος, ἀλλὰ θὰ ἦταν γελοῖο καὶ δύσκολο νὰ τὸ πετύχετε. Προσθέτω ὥστόσο πὼς θὰ μπορούσαμε νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὴν περίπτωση τοῦ διαζυγίου ἂν αὐτὸ θὰ

ἐπέτρεπε στὴν γυναῖκα σας νὰ ξαναφτιάξῃ τὴ ζωὴ της ἀξιοπρεπῶς. Δυστυχῶς ὅμως δὲν ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ ἓναν τζέντλεμαν, μὲ ἓναν Ἀγγλο, τέλος πάντων μὲ ἓναν λευκό.

Ὁ Χέρμπερτ τὴν κύτταζε κατὰ πληκτος.

— «Ὅχι. Πρόκειται γιὰ ἓναν Μαλαισιανό. Εἶναι ὁ Σουλτάνος τοῦ Οὐνταϊγκόρ.

— Ὁ Σουλτάνος!

— Δὲν ὑποπτευθήκατε τίποτα;

— «Ὁχι! Εἴχαμε συνταξιδέψει, ἀλλὰ ὄχι... Ἐνας ἰθαγενής!

Προσπαθοῦσε νὰ βρῇ τίς λέξεις τοῦ κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῆς συντριβῆς.

— Εἰστε βεβαία; Τοὺς εἶδαν μαζί; Τοὺς συνέλαβαν ἐπ' αὐτοφῶρος;

— Δὲν εἶμαι βεβαία παρὰ γιὰ ἓνα πράγμα μόνο: ὅτι πρόκειται γι' αὐτόν. Ἐσεῖς εἰστε Ἀγγλος ἀξιωματικός. Δὲν μπορείτε νὰ συγκαταθεῖτε σὲ ἓνα διαζύγιο ποὺ θὰ προκαλέσῃ ἓνα ὀδυνηρὸ σκάνδαλο.

— Ἀλλὰ τότε;

— Δὲν μπορούμε νὰ κάνουμε παρὰ ἓνα πράγμα. Πρέπει νὰ δώσετε τὴν ἐντύπωσι πὼς εἰστε ἓνα ἀγαπημένο ἀνδρόγυνο, πὼς δὲν συνέβη τίποτα. Καὶ ἴσως νὰ μὴν συνέβῃ τίποτα. Γιατὶ πρέπει νὰ σὰς πῶ ὅτι ὁ ἀνεψιός μου καὶ οἱ Οὐίλφορντ προβάλλουν τὴν πιὸ κατηγορηματικὴ ἄρνησι σ' αὐτὴ τὴν κατηγορία.

Ὁ Χέρμπερτ αἰσθάνθηκε ἀμέσως κάπως ἡσυχασμένος. Ἐπιτέλους ἔνα φῶς μέσα στὴ νύχτα. Εἶχε μὲ τὸ μέρος του τοὺς Μπράντμορ, τὴν κοινὴ γνώμη, τὸ δίκιο. Ἡ Ὠντρυ δὲν θὰ τολμοῦσε νὰ προχωρήσῃ. Ὅα τὴν κρατοῦσε. Καὶ ὅμως...

— Σὰς εὐχαριστῶ μὲ ὅλη μου τὴν καρδιά, Ἐξοχατάτη. Ἡ καλοσύνη σας μὲ συγκινεῖ βαθειά. Ἀλλά... Ἀλλὰ ἂν ἡ γυναῖκα μου ἐπιμένῃ, ἂν θέλῃ νὰ φύγῃ ὅπωςδήποτε;

— Μείνετε ἡσυχος. Δὲν πρόκειται νὰ φύγῃ. Νὰ πατήσετε πόδι. Εἰστε ὁ κύριος. Ἀλλωστε αὔριο ἔχουμε συγκεντρώσι τῆς ἐπιτροπῆς. Τὴν εἰδοποίησα μαζὶ μὲ τίς ἄλλες κυρίες νὰ παρευρεθῇ. Ὅα τῆς μιλήσω μετὰ.

— Εἰστε ἡ Θεῖα Πρόνοια γιὰ μένα.

Τὸ χτύπημα ποὺ πῆρε ἀκούγοντας τὸ ὄνομα τοῦ Σελίμ, ἡ συγκίνησί του ποὺ ἔβλεπε τὴν μεγάλη αὐτὴ κυρία νὰ τάσσεται ἀποφασιστικὰ μὲ τὸ μέρος του τὸν τάραζαν τοῦ ἔφερναν δάκρυα στὰ μάτια.

— Πόσο τὴν ἀγαπᾷ! σκεπτόταν ἡ Λαίδη Μπράντμορ, ἐνῶ ὁ Χέρμπερτ ἔφευγε. Αὐτὴ ἡ γυναῖκα εἶναι ἓνα τέρας.

Ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα τὴν εἶχε ἀντιπαθήσει. Ἡ Ἐξοχότητά της ἤξερε πάντα πὼς τὸ ἐνστικτό της ἦταν ἀλάθευτο.

☆

Στὸν πόλεμο ποὺ εἶχε κηρυχθῇ ἐναντίον τῆς Ὠντρυ, ἡ Μέμηπελ εἶχε ἀγωνιστῇ γενναίᾳ. Δὲν εἶχε θελήσει νὰ μάθῃ ἂν ἡ φίλη της εἶχε γίνει ἐρωμένη τοῦ Σουλτάνου ἢ ὄχι. Ὅα ἀρνιόταν ὅπωςδήποτε νὰ τὸ παραδεχθῇ.

— Ὄταν μοῦ τὸ πῇ ἡ ἰδία, τότε θὰ τὸ πιστέψω. Ὅχι πρὶν. Πάντως ἡ Μέμηπελ δὲν ἀμφέβαλλε καθόλου πὼς ἡ Ὠντρυ θὰ ἀγαποῦσε τὸν Σελίμ.

— Ἐναν ἰθαγενή! Αὐτὲς οἱ ἱρλανδέζες ἔχουν κάποια λόξα, σκεπτόταν.

Ὄταν ὁ Πάτρικ καὶ ἐκείνη μιλοῦσαν γιὰ τὴν Ὠντρυ — καὶ τίς τελευταῖες μέρες δὲν ἔκαναν τίποτε ἄλλο — ἀπέφευγαν νὰ προχωρήσουν στὸ θέμα τῆς υποθέσεως. Οἱ Ἀγγλοὶ δὲν συνηθίζουν νὰ μιλοῦν κατηγορηματικά.

Ἡ Μέμηπελ ἦταν ψυχρὴ μὲ τοὺς Τρόνερ Σμιθ, ὄντας βέβαιη πὼς τὸ κουτσουμπολιὸ προερχόταν ἀπ' αὐτούς, ἀλλὰ δὲν εἶχε καμμιὰ ἀπόδειξη. Τόσο ἐπιδέξια ἦταν ἡ Φλόρενς, ἡ κατηγορία ἐπαιρνε ὅμως τόσο σοβαρὰς διαστάσεις ὥστε ἔκρινε καθῶς τῆς νὰ προειδοποιήσῃ τὴν Ὠντρυ. Ὡς τώρα εἶχε διατάσει ὑπακούοντας σὲ μιὰ πολὺ βρετανικὴ διακριτικότητα. Ἡ συνάντησί της μὲ τὴν Φλόρενς, τὸ γεγονός πὼς ὁ Χέρμπερτ εἶχε ζητήσῃ νὰ δῇ τὴν Λαίδη Μπράντμορ, τὴν ἔκαναν νὰ πάρῃ τὴν ἀπόφασιν.

Ἡ Μέμηπελ δὲν θὰ ξεχνόυσε ποτὲ τὴν συνάντησί της μὲ τὴν Ὠντρυ καὶ τὴν γκάφφα της ὅπως ἔλεγε.

—Είχα την έντύπωση, έλεγε το ίδιο δρόμο στον άνδρα της, πώς μιλούσα με τη γυναίκα που είχε χάσει την ψυχή της. Και ύστερα...

Με συντομία και χωρίς να κρύψει τίποτα, η Μέμηπελ πληροφόρησε την Ώντρου για τις φήμες που κυκλοφορούσαν στην πόλη. Η φίλη της την άκουσε χωρίς να φαίνεται να καταλαβαίνει.

—Καλή μου, όλα αυτά μου είναι τόσο αδιάφορα...

—Μά πρέπει να κάνεις κάτι! Δεν μπορείς να τους αφήσεις να λένε πως είσαι έρωμένη του.

—'Αφού ξέρω πως δεν είμαι, ότι κι αν λένε δεν μ' ενδιαφέρει. Άλλωστε θα φύγω κι αυτό θα θέσει τέλος στα κουτσομπολιά. Δεν θα ξαναδώ ποτέ τον Σελίμ.

—Τί λέει ο Χέρμπερτ;

—Του τα ώμολόγησα όλα σήμερα το πρωί. Δεν ήξερε τίποτα. Το μόνο που του έκρυπα είναι το όνομα του Σελίμ. Νόμιζε πως δεν του έλεγα την αλήθεια. Είναι ζηλιάρης. Από μήνες είμαστε έτσι. Η ζωή μας άλλωστε ήταν πια άνυπόφορη. Άλλα θα με πιστέψει. Ξέρει πως είμαι άνικανη να πω ψέμματα. Όπως έχω φέρθηκα τίμια απέναντί του, το ίδιο θα κάνει κι αυτός, είμαι βέβαιη. Τον καυμένο τον Χέρμπερτ, έκανα ότι μπορούσα γι' αυτόν. Θα υποφέρη κι αυτός. Άραγε πού να είμαι τώρα...

—Αυτό μπορώ να σου το πω. Είναι με την Λαΐδη Μπράντμορ. Τη λεφώνησε και ζήτησε επείγοντως άκρόασι. Πήγε να την συμβουλευτεί.

—Πώς!

—'Η Ώντρου είχε γίνει άσπρη. 'Η Μέμηπελ βλέποντας την φίλη της τόσο άναστατωμένη άπελπίστηκε.

—'Ω, δεν έπρεπε να σου το πω... δεν έπρεπε..

—Καθόλου, έκανες πολύ καλά... πολύ καλά..

—Καλή μου Ώντρου, λυπούμαι πάρα πολύ.

—Μην κάνεις έτσι, είπε η Ώντρου προσπαθώντας να χαμογελάσει. Μόνο να με συγχωρήσει, είμαι τόσο έκνευρισμένη. Δεν αίσθάνομαι πολύ καλά.

—Θέλεις να φύγω;

—Ναί, σέ παρακαλώ.

—Θα ιδωθούμε αύριο. Θα πάς στην έπιτροπή της Λαΐδης Μπράντμορ;

—Στην έπιτροπή; Ναί βέβαια, θα πάω όπωσδήποτε.

—'Η Μέμηπελ φίλησε την Ώντρου και πήγε να φύγει, αλλά γύρισε.

—'Ακουσε αγαπημένη μου, νοιώθω πως είσαι τόσο παραγμένη. Θέλεις ναρθής να φας μαζί μας; ή να έρθω να σε δω το δρόμο; Δεν μπορώ να κάνω τίποτα για σένα;

—Ναί, θα σου ζητήσω ίσως να μου δανείσης λίγα χρήματα. Φοβούμαι πως δεν θα έχω άρκετά για να φύγω. Καμιά είκοσαριά λίρες. Θα σου τις έπιστρέψω όσο μπορέσω γρηγορώτερα.

—Θα σου τις στείλω άπόψε.

—Όχι, όχι, είπε ζωηρά η Ώντρου. Θα σου τηλεφωνήσω.

—Λοιπόν θέλεις άληθινά να σ' αφήσω;

—Ναί, χρυσή μου.

—'Η Ώντρου συνάδευσε την Μέμηπελ ως την πόρτα και ύστερα πήγε γρήγορα στο δωμάτιό της και χτύπησε το κουδούνι.

☆

Φεύγοντας από της Λαΐδης Μπράντμορ ο Χέρμπερτ δεν γύρισε άμέσως στο σπίτι του. Το μυαλό του ήταν ταραγμένο. Άκούγοντας όλα τα νέα και θέλοντας να κρατήσει την Ώντρου, δεν είχε διαπιστώσει την έκταση της καταστροφής. Τώρα που ξαναγύριζε ή σκέψι ξυπνούσε και ο πόνος.

Περπατώντας μιλούσε με τον έαυτό του.

—'Η γυναίκα μου φιλενάδα ενός ίθαγενούς! Αυτό λένε: έρωμένη ενός ίθαγενούς.

—'Η ματαιοδοξία του ήταν βαθύτατα πληγωμένη. Συλλογιζόταν κάθε λέξη της Λαΐδης Μπράντμορ. «'Ισως» να μην έγινε τίποτα.

Περιπλανήθηκε στους δρόμους και τώρα βρισκόταν στο έθνικό πάρκο. Κάθισε σε έναν πάγκο έξοθενωμένος. Του ήρθε στο νου ή εικόνα της Ώντρου στην άγκαλιά του Σελίμ. Τον

πλημύρισε μια βίαιη όργη.

—Πόσο καταλαβαίνω αυτούς που σκοτώνουν!

Προσπάθησε να αυτοκυριαρχηθεί.

—Πρέπει να σκεφθώ τον έαυτό μου και μόνο. 'Η καριέρα μου παίζεται εδώ. Όρίστε πού κατάνησα εξ αίτίας της.

—'Ηταν εύκολο να λένε πως δεν θα φύγει ή Ώντρου. Έκείνη δεν φοβόταν τίποτα. Δεν έδινε σημασία στην κοινωνική γνώμη. Όλες οι 'Ιρλανδέζες ήταν κατά βάθος άναρχικές. 'Η Λαΐδη Μπράντμορ δεν την ήξερε.

Κύτταζε το ρολόι του.

—Πώς ήταν δυνατό! Έξι ή ώρα κιάλας! Πρέπει να γυρίσω. Πρέπει να την πείσω.

Φώναξε ένα ρίκσω.

—Και αν έπιμένει; 'Αν θέλη να φύγει; 'Η Λαΐδη Μπράντμορ θα πη πως φταίω εγώ, πως δεν έχω κύρος. Ένα μέρος του σκανδάλου θα χτυπήσει έμένα. 'Α! μόλις πάψει να σ' αγαπά, δεν υπάρχει χειρότερος έχθρος άπό την γυναίκα σου.

Είχε φθάσει μπροστά στην πόρτα του.

—Θα υπερασπίσω το πετσί μου, είπε με ψυχρή λύσσα.

Διέσχισε τον κήπο σαν να έκανε έπιθεσι και περιμένοντας να θρη την Ώντρου στο σαλόνι μπήκε με τα νεύρα τεντωμένα. Έπειδή δεν ήταν εκεί πήγε στο δωμάτιό της. Όλα ήταν άνω κάτω. 'Η τουαλέτα άδεια, ή άμα τελείωνε μια βαλίτσα. Ο Χέρμπερτ σταμάτησε με καρδιοχτύπι.

—Τί κάνεις εκεί;

—'Εγώ τελειώνω βαλίτσα. Κυρία πήρε μόνο μικρή βαλίτσα.

—Έφυγε! Όλα τα περίμενε εκτός άπ' αυτό. Ζαλίστηκε και χρειάστηκε να στηριχτεί κάπου.

—Τί ώρα έφυγε ή κυρία;

—Πέντε.

—Πού πήγε; Άφησε κανένα γράμμα;

—'Εγώ όχι ξέρω.

—Καλά πήγαμε.

—'Εγώ πρέπει τελειώσω βαλίτσα. Κυρία στείλει πάρει αύριο πρωί.

—Πήγαμε σου λέω.

—Έκανε μερικά δήματα μέσα στο δωμάτιο και σωριάστηκε σε μια πο-

λυθρόνα. Του έκανε έντύπωση πού δεν άντιδρούσε καθόλου. Δεν πονούσε και ή όργη του ακόμα είχε πέσει. Ένα αίσθημα, σκοτεινό άκόμα, ξεκαθάριζε σιγά σιγά μέσα του: ή Ώντρου είχε φύγει προτού προλάβει να άσκήση την εξουσία του. 'Ηταν άνεύθυνος γι' αυτό.

—Όλος ο κόσμος θα είναι με το μέρος μου. Είναι τρελλή! Τρελλή!

Θυμήθηκε μια φράσι της Λαΐδης Μπράντμορ: «'Αν έφευγε θα ήταν μια χαμένη γυναίκα!» Μια πικρή χαρά, γεμάτη χολή τον πλημύρισε. Κατέβηκε στο σαλόνι και έψαξε το γραφειάκι της γυναίκας του. 'Ηταν άδειο. Φώναξε τον Λί.

—Πού πήγε ή κυρία;

—'Εγώ όχι ξέρω.

—Ποιός ήρθε σήμερα;

—Κυρία Ουίλφορντ.

—Τί ώρα;

—Τέσσερεις και μισή.

—Και ή κυρία τί ώρα έφυγε;

—Πέντε.

Διατηρούσε όλη του την ψυχραιμία, ένοιωθε σαν άνακριτής. Θα τηλεφωνούσε στην Μέμηπελ. Ο Λί έκανε να φύγει.

—Περίμενε. Βιάζεσαι πολύ.

—'Ηταν κάτι πού δεν το καταλάβαινε: ή Ώντρου είχε φύγει χωρίς να του άφήρη μια λέξη. Αυτό ήταν παράξενο για την Ώντρου. Κύτταξε καλά το πρόσωπο του Λί. «Πρόσωπο που προδότη» σκέφθηκε.

—Δεν ήρθε κανείς άλλος;

—'Εγώ όχι ξέρω.

«Λέει ψέμματα», σκέφθηκε, αλλά συγκράτησε το θυμό του.

Πλησίασε το γραφειάκι, ξανακτύπησε τα συρτάρια, ύστερα είδε το καλάθι των άχρηστων: ένας τσαλακωμένος φάκελλος βρισκόταν μέσα. Τον πήρε, χωρίς γραμματόσημο, αλλά με το έμβλημα του Ουνταϊγκόρ.

—Μου είπες ψέμματα. Κάποιος ήρθε. Ποιός το έφερε αυτό;

—Ο Λί δεν άπάντησε.

—'Αν μου πής τί ξέρεις θα σου δώσω τριάντα δολάρια. 'Αν δεν μου πής τίποτα θα σε διώξω.

Είχε βγάλει άπό το πορτοφόλι του τρία χαρτονομίσματα των δέκα

δολλαρίων. 'Ο Λι τὰ κύτταξε μὲ τὰ μικρά του κουκουλωτὰ μάτια.

—Μαλαισιανὸς μπού ἔφερε γράμμα, ὡμολόγησε στὸ τέλος.

«'Εδὼ εἴμαστε» σκέφθηκε ὁ Χέρμπερτ.

—'Εκ μέρους τοῦ Σουλτάνου, δὲν εἶναι ἔτσι;

—'Εγὼ ὄχι ξέρω. Μπού ἤθελε δώσει γράμμα ἴδια κυρία. Κυρία Οὐίλφορντ ἦρθε. Κυρία ἐτοίμασε βαλίτσα φώναξε κούληδες καὶ ἔφυγε.

—Τί διεύθυνσι ἔδωσε;

—Γκράντ 'Οτέλ, ἀλλὰ ὄχι πῆγε ἐκεῖ.

—Πῶς τὸ ξέρεις;

—Κούληδες γύρισαν, Κυρία ἄφανε φορεῖο πόλη πήρε ρίκω μὲ βαλίτσα. 'Εγὼ ὄχι ξέρω ἄλλο.

—Νὰ πάρτα καὶ ἄφρὲ με τώρα.

—Κύριος φάει ἐδῶ;

—Ναί.. δὲν ξέρω. "Αφσέ με.

Μόνο αὐτὸ τοῦ ἔλειπε νὰ σκεφθῇ τώρα. "Επρεπε νὰ κἀν κατὶ ἀμέσως. Πῆγαινε ἐπάνω κάτω στὸ σαλόνι μὲ τὴν καρδιά γεμάτη πόθο γιὰ ἐκδίκρισι.

—Πρώτα ἀπ' ὅλα πρέπει νὰ τηλεφωνήσω στὴ Μήμπελ. Θὰ ξέρη κατὶ. Μετὰ θὰ εἰδοποιήσω τὴν Λαίδη Μπράντμωρ.

Ἐφνικὰ ἀνατρίχιασε. 'Ο φάκελλος! Τί τὸν ἔκανε; Τὸν πήρε ὁ Λί; Ἦταν τὸ πεισπῆριο, ἢ ἀπόδειξε ὅτι πῆγε νὰ τὸν βρῇ. "Οχι, ὁ φάκελλος ἦταν ἐκεῖ ἐπάνω στὴν καρέκλα. Τὸν ἔχωσε στὴν τσέπη ὅπως ὁ δολοφόνος κρύβει ἕνα μαχαίρι.

—'Α, εἶπε σαρκαστικά, ἡ γυναίκα μου θέλει διαζύγιο. Λοιπὸν θὰ τὸ ἔχη.

☆

'Ο κυβερνήτης εἶχε φύγει γιὰ δυὸ μέρες γιὰ ἐπιθεώρηση καὶ ἡ Λαίδη Μπράντμωρ δειπνοῦσε στὰ μικρὰ διαμερίσματα μὲ τὴν ἀδελφή της. 'Ο ἐπίατρος τῆς εἶχε πῇ ἀπ' τὸ τηλέφωνο ὅτι ἡ "Ωντρου εἶχε φύγει καὶ τὸν εἶχε καλέσει γιὰ τὶς ἐννέα καὶ μισή. Οἱ δύο μεγάλες κυρίες βρισκόνταν στὸ στοιχεῖο τους.

—'Εκεῖνο ποῦ εἶναι ἀνήκουστο, εἶπε ἡ Λαίδη Λύντστον, εἶναι τὸ θράσος αὐτῶν τῶν ἰθαγενῶν. Νὰ διαφθεῖρη τὴν γυναίκα ἐνὸς "Αγγλῶ

ἀξιωματικοῦ! Φαντάζομαι πὼς ὅταν ἐπιστρέψῃ ὁ Σίντνεϋ θὰ λάβῃ τὰ μέτρα του.

'Η Λαίδη Μπράντμωρ σήκωσε τοὺς ὤμους της.

—'Ο ἄνδρας μου! "Αν τὸν ἄφιναν νὰ κἀν ὅ,τι θέλει... 'Η πρώτη του σκέψι εἶναι πάντα νὰ μὴ γίνῃ φασαρία.

—'Εν τῷ μεταξύ ἔχουμε μιὰ φασαρία καὶ μεγάλης ὁλκῆς.

—Αὐτὴ ἡ γυναίκα εἶναι ἡ αἰσχύνῃ τῆς παροικίας, εἶπε ἡ Λαίδη Μπράντμωρ. Θυμάσαι Μύριελ τὴν πρώτη μου ἐντύπωσι;

—'Ιδια μὲ τὴ δική μου Πατρίτσια. "Απὸ τὸ βαπόρι μοῦ ἦταν τόσο ἀντιπαθητικὴ!

—Καὶ δὲν παρατήρησες τίποτα τότε;

—Τότε ὄχι. Πῶς νὰ πᾶν ὁ νοῦς μου; Εἶναι τόσο τερατώδες! Ξέρεις λοιπὸν ποῖο νομίζω πὼς θὰ εἶναι τὸ τέλος της; κανένα κακόφημο σπῆτι.

'Η Λαίδη Μπράντμωρ ἀναστέναξε.

—'Η οὐσία εἶναι ὅτι τώρα μποροῦμε ὅλα νὰ τὰ περιμένουμε. Κάλεσα καὶ τὴν Οὐίλφορντ. Φαίνεται πὼς ἔκανε ἐπίσκεψιν σ' αὐτὴ τὴν ἀπαίσια γυναίκα σήμερα τὸ ἀπόγευμα. Πρέπει νὰ φανῇ καθαρά τὶ συμβαίνει.

—Μὰ πῶς εἶναι δυνατόν μιὰ κυρία σὰν τὴν Μήμπελ νὰ συνδεθῇ μὲ τὴν Κάρτερ; Τὸ ξέρεις Πατρίτσια ὅτι εἶναι 'Ιρλανδέζα;

—Καὶ βέβαια.

'Ο Χέρμπερτ περίμενε λίγα λεπτά στὸ σαλόνι ὅταν ἦρθε ἡ Μήμπελ μὲ τὸν ἄντρα της. 'Η Μήμπελ καὶ ὁ Χέρμπερτ εἶχαν μιλήσει πολλὴ ὥρα στὸ τηλέφωνο, ἀλλὰ οὔτε ὁ ἕνας οὔτε ὁ ἄλλος δὲν περίμεναν νὰ συναντηθοῦν ἐδῶ.

'Η Μήμπελ δὲν συμπαθοῦσε καθόλου τὸν Χέρμπερτ, ἀλλὰ μαθαίνοντας τὴν φυγὴ τῆς "Ωντρου τὸν εἶχε λυπηθῇ. Πῶς νὰ μὴν ἀγαπᾷ κανεὶς μιὰ τέτοια γυναίκα; Θὰ ὑπέφερε τρομερά. "Ωστόσο ἡ φωνὴ τοῦ Χέρμπερτ τῆς εἶχε κάνει κακὴ ἐντύπωσι. 'Ο γεμάτος μίσος τόνος της τὴν τρόμαξε.

'Η πόρτα ἀνοίξε.

—Λοιπὸν ἀγαπητέ μου γιατρέ,

ἐδῶ εἴμαστε! εἶπε ἡ Λαίδη Μπράντμωρ προχωρώντας μὲ πίσω τὴν σκιά της: τὴν ἀδελφὴ της. Καθῆστε καὶ διηγηθῆτε μου λεπτομερῶς ὅ,τι ξέρετε.

'Η 'Εξοχότητά της θρονιάστηκε στὴν πολυθρόνα, ἡ ἀδελφὴ της δίπλα της. τὸ ζεύγος Οὐίλφορντ καθόταν σὲ ἕναν καναπέ καὶ ὁ Χέρμπερτ σὲ μιὰ καρέκλα στητὸς, μὲ ὕψος μάρτυρος κατηγορίας.

«Θὰ ἔλεγε κανεὶς πὼς εἴμαστε δικαστήριο» σκέφθηκε φοδισμένη ἡ Μήμπελ.

'Ο Χέρμπερτ μὲ ἄχρωμη φωνὴ τὰ εἶπε ὅλα.

—'Εχετε μαζί σας τὸν φάκελλο; ρώτησε ἡ 'Εξοχότητά της. Πρέπει νὰ εἴμαστε βέβαιοι γιὰ τὸν γραφικὸ χαρακτήρα,

—Αὐτὸ ὅμως δὲν ἀποδεικνύει τίποτα, εἶπε ἡ Μήμπελ.

—Σὰς παρακαλῶ, ἀγαπητὴ μου. Θὰ σὰς ρωτήσω σὲ λίγο. Εἶναι πράγματι τὰ γράμματα τοῦ Σουλτάνου, θεβαίωσε ἡ Λαίδη Μπράντμωρ. Κύταξε Μύριελ. Καὶ ἀφοῦ ἔλαβε αὐτὸ τὸ γράμμα, συνέχισε, ἡ γυναίκα σας ἔφυγε;

—'Ετσι φαίνεται, 'Εξοχωτάτη.

—Κυρία, μπορῶ νὰ θέσω μιὰ ἐρώτησι; παρακάλεσε ἡ Μήμπελ.

—Ναί, τί εἶναι;

'Η Μήμπελ στράφηκε στὸν Χέρμπερτ.

—Τί ὥρα πήρε τὸ γράμμα ἡ γυναίκα σας;

—Στὶς τέσσερεις.

—Λοιπὸν βλέπετε, φώναξε ἡ Μήμπελ. Σὰς ὀρκίζομαι—γύρισε στὴν Λαίδη Μπράντμωρ—ὀρκίζομαι στὴν 'Εξοχότητά σας, ὅτι ἡ "Ωντρου ἦταν πολὺ ἥρεμη ὅταν τὴν εἶδα στὶς τέσσερεις καὶ μισή. Δὲν φταίει τὸ γράμμα, φταίει ἡ γκάφα ποῦ ἔκανα.

—Ποιὰ γκάφα; ρώτησε ἡ Λαίδη Μπράντμωρ.

'Ο Οὐίλφορντ βιάστηκε νὰ σπρώξῃ τὸ πόδι τῆς γυναίκας του, ἀλλὰ ἦταν ἀργά πιά. "Επρεπε τώρα νὰ τὰ ποῦνε ὅλα.

—Στὶς τέσσερεις καὶ μισή, δηλαδὴ μισὴ ὥρα μετὰ ποῦ εἶχε λάβει τὸ γράμμα ἡ "Ωντρου, ὄχι μόνο δὲν σκεπτόταν νὰ φύγῃ, ἀλλὰ ἀνησυχού-

σε γιὰ τὸν ἄντρα της καὶ ἀναρωτιόταν ποῦ νὰ εἶναι.

—Καὶ ὕστερα; ρώτησε ἡ Λαίδη Μπράντμωρ.

—Λοιπὸν.... 'Εκεῖνο τὸ ἀπόγευμα εἶχα πάει νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν 'Εξοχότητά σας, ἀλλὰ εἶδα στὴν πόρτα τὴν Φλόρενς ποῦ μοῦ εἶπε πὼς δὲν δεχόσασταν κανένα γιὰτὶ ὁ Χέρμπερτ εἶχε ζητήσει τηλεφωνικῶς ἀκρόασιν. Αὐτὰ εἶπα στὴν "Ωντρου.

—Λοιπὸν;

—Εἶχα τὴν ἐντύπωσιν.... Φάνηκε πὼς αὐτὸ.... τέλος πάντων τὴν ἀναστάτωσε.

—'Αλήθεια;

—Ναί, σηκώθηκε καὶ ἦταν χλωμὴ ἀπὸ τὸ θυμὸ της....

—'Απὸ θυμὸ; ἀλήθεια;

'Η Μήμπελ τὰ ἔχασε. Εἶχε κάνει πάλι γκάφα! Δὲν ἤξερε πιά τί νὰ πῇ! Γιὰ νὰ τὴν σώσῃ ὁ Οὐίλφορντ ρίχτηκε κι' αὐτὸς στὸν ἀγῶνα.

—Δὲν εἶναι αὐτὸ, 'Εξοχωτάτη. 'Η Μήμπελ δὲν ἐκφράζεται καλά. Μοῦ τὰ εἶχε διηγηθῇ ὅλα ὅταν γύρισε στὸ σπῆτι. Κατάλαβε πὼς ὁ γιατρός εἶχε ὑποσχεθῇ στὴν "Ωντρου νὰ μὴν προδώσῃ τὴν ἐμπιστοσύνη ποῦ τοῦ ἔδειξε χωρὶς νὰ εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ τὸ κἀν. Εἶναι ἀλήθεια ἢ ὄχι; ρώτησε κυττάζοντας τὸν Χέρμπερτ στὰ μάτια.

—Δὲν θυμοῦμαι... ἀπάντησε ὁ Χέρμπερτ.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἀπλώθηκε μιὰ παγερὴ σιωπὴ. Οἱ δύο ἀδελφές ἀνταλλάξαν ἕνα εἰρωνικὸ χαμόγελο.

—Δὲν καταλαβαίνω εἶπε, ἐπὶ τέλους ἡ Λαίδη Μπράντμωρ τί σχέσι ἔχει αὐτὸ. "Ακόμα καὶ ἐάν ὁ γιατρός εἶχε δώσει αὐτὴ τὴν ὑπόσχεσι, ἢ θεοὶ τῆς κ. Κάρτερ δὲν δελτιώνεται. Γιατὶ βέβαια δὲν σκέπτεσθε σοβαρὰ ὅτι ἐπειδὴ ζήτησε τὴν συμβουλὴ μου ὁ γιατρός ἡ γυναίκα του πῆγε νὰ βρῇ τὸν... τὸν Σουλτάνο.

—Εἰμὶ βέβαιη πὼς δὲν πῆγε σ' αὐτόν, κυρία, καὶ ὅτι δὲν ἔχει σχέσις μαζί του. Αὐτὸ ποῦ πρέπει νὰ κάνετε, Χέρμπερτ, εἶναι νὰ τὴν ἀναζητήσετε, νὰ τὴν βρῆτε.

—Δὲν ἔχω μεγάλη ἐπιθυμία νὰ τὴν βρῶ, ἀπάντησε ὁ Χέρμπερτ παγερά.

‘Η Μέμπελ πήγε να απαντήσει, αλλά ο άντρας της την έσπρωξε.

—Είναι ανώφελο, μουρμούρισε.

‘Αλλά η Μέμπελ είχε πάρει δρόμο.

—Θα δώσω στην Έξοχότητά σας μια απόδειξη της αθωότητος της Ώντρυ: όταν την ρώτησα αν θα παρευρισκόταν στο συμβούλιο σας αύριο μου είπε δυο φορές ναί. ‘Αν ήταν ένοχη δεν θα μου απαντούσε έτσι.

—‘Αν μπορέσετε να την συναντήσετε άποψε, είπε άργα η Λαίδη Μπράντμωρ, να πητε στην κ. Κάρτερ να μην έμφανιστή αύριο. Είναι η καλύτερη συμβουλή που μπορείτε να της δώσετε. Γιατρέ, πρόσθεσε γυρνώντας στον Χέρμπερτ, θα σας κρατήσω μερικά λεπτά ακόμη.

—‘Η έτυμηγορία ξινε, μουρμούρισε ο Πάτρικ στην Μέμπελ φεύγοντας.

—Πρέπει να την βρούμε με κάθε θυσία. Δεν υπάρχουν τόσο πολλά ξενοδοχεία στο Ραχαντζακ.

‘Αλλά σέ κανένα Εύρωπαϊκό ξενοδοχείο δεν βρέθηκε η Ώντρυ Κάρτερ.

☆

‘Η Λαίδη Μπράντμωρ καλούσε την μεγάλη έπιτροπή όκτώ μέρες πριν από τις δυο μεγάλες ετήσιες γιορτές: Τόν χορό που δινόταν την άνοιξη και την φιλανθρωπική αγορά που άνοιγε κατά τα Χριστούγεννα. Τό συμβούλιο γινόταν τό πρωί στις δέκα ακριβώς. Όλες οι μεγάλες κυρίες της βρετανικής παροικίας ήταν παρούσες.

‘Η Μέμπελ έλπιζοντας να πάρη τηλεφώνημα της Ώντρυ είχε μείνει στο σπίτι της ως τις δέκα παρά τέταρτο. Είχε παρακαλέσει τόν Πάτρικ να βρίσκεται την ώρα εκείνη στην πύλη του κυβερνείου μήπως η Ώντρυ έκανε την άπερισκεψία να έμφανιστή. Καί ο Ρόμπερτ είχε λάβει μέρος στο άγώνα. ‘Ηταν πιθανό η Ώντρυ να πήγε σέ κανένα ξενοδοχείο τών προστατίων. Τού είχαν αναθέσει να την βρή, και να της πη τα συμβάντα.

‘Η Μέμπελ ήταν ανήσυχη.

—‘Αν της συνέβη τίποτα; είχε πη στόν Πάτρικ.

Για μία στιγμή είχε την ιδέα να τηλεφωνήση στόν Σουλτάνο. ‘Ο άντρας της όμως δεν συμφωνούσε.

—‘Ενα από τα δύο συμβαίνει: ή ο Σελίμ ξέρει που βρίσκεται, ή δεν ξέρει. Στην πρώτη περίπτωση θα φανούμε άδιάκριτοι και δεν θα απαντήση. Στην δεύτερη περίπτωση θα κάνουμε γκάφφα.

Στις δέκα παρά τέταρτο, μη έχοντας καμμία ειδοποίηση η Μέμπελ, πήγε στο συμβούλιο. Περίμενε να βρή τόν Πάτρικ στην πόρτα του κήπου, αλλά δεν ήταν. ‘Ο άξιωματικός της φρουράς της είπε πως ο Πάτρικ πραγματικά την περίμενε, αλλά ότι ο ναύαρχος Στήρς που πήγαινε σέ μία ναυτική σύσκεψη τόν είδε, μίλησαν λίγο και έφυγαν μαζί... ‘Η Μέμπελ ρώτησε στόν προθάλαμο αν είχαν δη την κ. Κάρτερ, αλλά είχαν έρθει τόσες κυρίες ώστε κανείς δεν θυμόταν.

‘Η Λαίδη Μπράντμωρ δεχόταν τα μέλη της έπιτροπής στην αίθουσα του χορού. Είκοσι σειρές καρέκλες χωρισμένες σέ ένα διάδρομο ήταν τοποθετημένες άπέναντι στην εξέδρα στο βάθος της αίθουσής όπου έπαιρναν θέσι οι κυρίες του γραφείου, δηλαδή η Λαίδη Λύντστον, ή κ. στρατηγού Χάμπστεντ, ή κ. στρατηγού Μάκ Λόν, ή κ. Πέμπριτζ, ή κ. ναύαρχου Στήρς και ή γενική γραμματεύς μίς Νταϊάνα Μπέρλυ. Στις δέκα όλες οι κυρίες ήταν εκεί. Στις δέκα και πέντε η Λαίδη Μπράντμωρ με συνοδεία έναν ύπασιστη και την αδελφή της έβγαине από τα διαμερίσματα της και έμπαίνε στη σάλα. ‘Αμέσως όλοι σηκώνονταν. ‘Η Έξοχότητά της περνούσε δίπλα από τις καρέκλες και ενώ όλες οι κυρίες ύποκλίνονταν άνέβαινε στην εξέδρα.

‘Η βασιλική αυτή έθιμοτυπία ήταν πολύ άγαπητή στην Λαίδη Μπράντμωρ. ‘Ισχυριζόταν, όχι χωρίς κάποια βάση, πως οι κυβερνήτες του Ραχαντζαγκ από την έποχή της συνηθής του 1820 είχαν θέσι αντίσπελώς. Κανένας δεν τολμούσε να την διαψεύση.

‘Ηταν δέκα ακριβώς όταν η Μέμπελ μπήκε στο σαλόνι. Μία θέσι

στη μέση της τελευταίας γραμμής ήταν άδεια και κάθισε. Κύτταξε γύρω της διαστικά και ή καρδιά της σταμάτησε. ‘Η Ώντρυ ήταν εκεί, στην τρίτη σειρά. ‘Επρεπε να της μιλήσει όπωσδήποτε, να την πάρη έξω. Διαισθανόταν κάτι κακό. ‘Ετοιμαζόταν να την πλησιάσει όταν πίσω της άνοιξε διάπλστα ή πόρτα, έμφανίστηκε ο λοχαγός Τρόβερ Σμιθ και ανήγγειλε την έξοχότητά της. Πολύ άργά.

—Παρακαλώ, κυρίες μου, καθήστε, είπε.

Οι κυρίες κάθισαν με κάποια φασαρία. ‘Η έξοχότητά της κύτταξε κάτι χαρτιά και ύστερα χτύπησε τό κουδούνι. ‘Εγινε σιωπή.

‘Η Μέμπελ άναστήναξε με άνακούφισι. ‘Η Λαίδη Μπράντμωρ δεν είχε δη την Ώντρυ.

—Προτού άρχίσουμε την συνεδρίαση και δώσουμε τόν λόγο στην μίς Μπέρλυ, είπε η Λαίδη Μπράντμωρ, για να μάς διαβάσει την λογοδοσία θέλω να έκφράσω δημοσία στην πιστή, στην άφοσιωμένη, στην άσύγκριτή μας γενική γραμματέα την εύγνωμοσύνη μας.

‘Η μίς Μπέρλυ, μία κοκκαλιάρα κοπέλλα με μακρουλό πρόσωπο και μεγάλη μύτη σηκώθηκε με συστολή. ‘Η Λαίδη Μπράντμωρ έκανε πως χειροκροτεί και αυτό έδωσε τό δικαίωμα στην σάλα να χειροκροτήσει διακριτικά.

—Κυρίες μου, είπε η Λαίδη Μπράντμωρ περνώντας τη σάλα με τό αυτοκρατορικό της βλέμμα, τα αϋθόρμητά σας χειροκροτήματα...

Σταμάτησε. Μία έκφρασι έκπληξεως και άγανακτήσεως ζωγραφίστηκε στο πρόσωπό της. Οι κυρίες την κύτταξαν, η Μέμπελ αισθάνθηκε να παγώνει.

—Τα αϋθόρμητά σας χειροκροτήματα, συνέχισε ύστερα από μία παύσι, έκδηλώνουν καλύτερα από κάθετί άλλο τόν θαυμασμό μας για μία από μάς που τόν αξίζει πραγματικά. (χειροκροτήματα.)

—Γιατί κυρίες μου, ή παροικία μας είναι μία μεγάλη οικογένεια και ποτέ δεν τό αισθάνθηκε τόσο καλά όσο σήμερα, τις παραμονές τών Χριστουγέννων. Μακριά από την

πατρίδα μας, στις χώρες όπου ή ‘Αγγλία άσκει την δύναμι και τό κύρος της, καθεμιά μας έχει τις ευθύνες της. ‘Ανάμεσα στους τόσο ποικίλους πληθυσμούς —Κινέζους, ‘Ινδούς, Γιαπωνέζους, Μαλαισιανούς (και τόνισε τό «Μαλαισιανούς»)— άποτελούμε μία εύεργετική μειονότητα στην όποια όλων τα μάτια στρέφονται και όχι πάντα με εύμένεια.

Οι καλεσμένες κυττάζονταν με έκπληξι. Που ήθελε να καταλήξει; Πρώτη φορά έβγαζε τέτοιο λόγο. ‘Η Μέμπελ άνέπνεε με δυσκολία.

—Πρέπει λοιπόν να φανούμε άμειλικτες, συνέχισε η Έξοχότητά της, σ’ αυτές που ξεχνούν τόν σεβασμό που όφείλουν στόν έαυτό τους και στην άξιοπρέπεια της φυλής μας. Ποτέ ως τώρα, δόξα τώ Θεώ, καμμία κυρία του Ραχαντζαγκ δεν φάνηκε άνάξια τών καθηκόντων της. Δυστυχώς δεν συμβαίνει τό ίδιο σήμερα. Στην οικογένεια που είναι μαζεμένη εδώ υπάρχει μία γυναίκα που δεν έχει πιά θέση. Δεν θα την ονομάσω άλλάζω από μία ύστατή έπείκεια. Της δίνω όμως ένα λεπτό για να άποσυρθή.

Ψιθυρισμοί και ύστερα νεκρική σιωπή. Μερικές κυρίες κύτταξαν την Ώντρυ. Λίγο λίγο όλα τα βλέμματα συγκεντρώθηκαν σ’ αυτήν.

—Θεέ μου, σκεπτόταν η Μέμπελ, να μην τα χάσει η Ώντρυ! Να μην φύγ! Θα είναι τό χειρότερο.

Δεν έβλεπε παρά τόν λαιμό της φίλης της και τό καπελλάκι που τό ήξερε τόσο καλά.

Τα δευτερόλεπτα κύλησαν.

—Αυτούμαι, είπε η Λαίδη Μπράντμωρ, που είμαι ύποχρεωμένη να φάσω στα άκρα. Κυρία Κάρτερ, έχετε την καλωσύνη να άποσυρθήτε, παρακαλώ.

Όλοι άνατρίχισαν.

‘Η Ώντρυ σηκώθηκε. Οι γειτόνισσές της για να της κάνουν τόπο τραβήχτηκαν σαν τρομαγμένες. Οι κυρίες τών δύο πρώτων σειρών είχαν γυρίσει. Όταν έφθασε στα μισά του διαδρόμου η Ώντρυ σταμάτησε άπέναντι στην Λαίδη Μπράντμωρ.

—Νόμιζα, κυρία, είπε με φωνή ψυχρή, πως όταν έρχόμουν εδώ έρ-

χόμενοι σε φιλανθρωπική επιτροπή και όχι σε δικαστήριο.

Ἀκούσθηκαν διαμαρτυρίες.

—Ναί, ένα δικαστήριο, συνέχισε με δυνατή φωνή, το οποίο, εάν μου επιτρέπη η έξοχότης σας, δεν θα πρόσθετε τίποτα στο κύρος της Ἀγγλίας αφού με καταδικάζει χωρίς αποδείξεις και με ατιμάζει χωρίς να με ακούσει.

Ἡ Λαίδη Μπράντμορ δεν είχε κινηθεί.

—Ὑπακούω στην Ἐξοχότητά σας, πρόσθεσε ἡ Ὠντρου με μιὰ θαθεῖα υπόκλιση.

Ποτέ ἡ Μήμπελ δεν είχε θαυμάσει περισσότερο τὴν φίλη της. Ποτέ δεν θὰ ξεχνούσε πὼς διέσχισε τὴν σάλα ἡ Ὠντρου, τὴν αξιοπρέπεια, τὸ ἀργὸ της βάδισμα, τὸ ὁμορφο μακρυνὸ της βλέμμα καὶ τὸ χλωμὸ της κεφάλι ψηλά.

Ἡ Μήμπελ θὰ ἤθελε νὰ τὴν φιλήσει, νὰ διαμαρτυρηθῇ με μιὰ θαρραλέα χειρονομία γιὰ τὴν ἀπαίσια αὐτὴ ἐκτέλεσι. Εὐτυχῶς γι' αὐτὴν —γιατὶ θὰ ἐξετίθετο χωρὶς νὰ ὠφελήσει τὴν φίλη της— δεν μπόρεσε νὰ παραμερίσει τὴς διπλανές της. Δεν μπόρεσε ὅμως νὰ μείνῃ ἐκεῖ. Ἐπρεπε νὰ δῇ τὴν Ὠντρου.

—Ἡ συνεδρίασις ἀρχίζει, εἶπε ἡ Λαίδη Μπράντμορ.

Ἐπιτέλους ἡ Μήμπελ προχώρησε.

—Κυρία Οὐίλφορντ, ποὺ πηγαίνετε; δεν αἰσθάνεστε καλά;

Ἡ Φλόρενς καθισμένη πρὸ μακριὰ μωρμούρισε κάτι στὸ αὐτί της διπλανῆς της.

—Ναί, ὅλα αὐτὰ μοὶ ἔκαναν τόση ἐντύπωση. Μοὶ ἐπιτρέπετε νὰ γῶ λίγο ἔξω;

—Πηγαίνετε παιδί μου, τῆς εἶπε ἡ Λαίδη Μπράντμορ με ἓνα χαμόγελο καλοσύνης.

Καὶ γυρίζοντας στὴν γραμματέα.

—Τὸν λόγον ἔχει ἡ μὲς Μπέρλυ.

☆

Ὅταν ἡ Μήμπελ κατέβηκε στὴν αὐλὴ εἶδε μακριὰ τὴν Ὠντρου ποὺ ἔβγαινε ἀπὸ τὸν κήπο. Μπήκε βιαστικὰ στὸ αὐτοκίνητό της καὶ ξε-

κίνησε γρήγορα. Στὴν πύλη σταμάτησε. Ποὺ πῆγε ἡ Ὠντρου; δεξιά ἢ ἀριστερά;

Ὁ ἀξιώματικὸς τῆς φρουρᾶς ἦταν ἀκόμη ἐκεῖ.

—Ἄν ζητᾶτε τὴν κυρία Κάρτερ μόλις ἀνέβηκε σ' ἐκεῖνο τὸ τράμ.

Ἡ Μήμπελ τὸ ἔβλεπε, εἶδε τὴν Ὠντρου καὶ σκύδοντας ἀπὸ τὸ παράθυρο τὴν φώναξε. Ἡ Ὠντρου τὴν εἶδε καὶ γύρισε τὸ κεφάλι.

—Ὠντρου, φώναξε ἡ Μήμπελ, κατέβα.

Οἱ ἐπιβάτες τὴν ἔβλεπαν. Μόνο ἡ Ὠντρου φαινόταν νὰ μὴν βλέπει τίποτε. Λίγοι Εὐρωπαῖοι παίρνουν τὸ τράμ τοῦ Ραχαντζάγκ. Ἦταν γεμάτο κινέζους καὶ μαλαισιανούς.

—Ὠντρου!

Ἡ Μήμπελ προχωροῦσε μαζί με τὸ τράμ.

—Προσοχὴ κυρία, φώναξε ὁ εἰσπράκτωρ.

Ἡ Μήμπελ ἀπέφυγε ἓνα ρίσκω, ἓνα καροτσάκι φάνηκε ἀπὸ ἓνα δρόμο καὶ ἀναγκάστηκε νὰ σταματήσει. Ὅταν ξαναπληρῆσαι τὸ τράμ ἡ φίλη της δεν ἦταν πιά μέσα.

Ἡ Ὠντρου δεν θὰ ἦταν δυνατό νὰ ὑπομείνῃ τὴν ἀπαίσια καταδικὴ ἃν ὑπῆρχε ἔστω καὶ τὸ παραμικρὸ ποὺ θὰ μπορούσε νὰ καταλογίσῃ στὸν ἑαυτὸ της. Ἡ γνώμη ἐκείνου ποὺ δεν τοὺς ἀγαποῦσε δεν τὴν ἐνδιέφερε. Μόνο ἡ ἐκτίμησι τοῦ ἑαυτοῦ της τῆς ἦταν ἀπαραίτητη σὰν τὴν τροφὴ καὶ σὰν τὸν ὕπνο. Ἐτσι ἦταν πάντα. Ὅταν ἦταν ἐπὶ τῶν ἐτών, μιὰ μέρα, προτοῦ δάλλῃ τὴν ζώη σὲ ἓνα καινούργιο της φουστάνι τὸ εἶχε λεκιάσει με σοκολάτα. Ἦθελε καὶ καλὰ νὰ ἀλλάξῃ φόρεμα καὶ νὰ βάλλῃ ἓνα ἄλλο παλιό.

—Κάτω ἀπὸ τὴ ζώη ὁ λεκὲς δεν θὰ φαίνεται, τῆς εἶπε ἡ μητέρα της. Κανένας δεν θὰ τὸ καταλάβῃ.

—Ἐγὼ ὅμως τὸ ξέρω, εἶπε ἡ μικρή.

Ἄλλωστε μερικοὶ ἄνθρωποι ἀνακαλύπτουν, ἀκόμη καὶ στὶς δυστυχίες τους, ἓνα εἶδος πικραμένης ὑπερηφάνειας. Τὰ χτυπήματα ποὺ δέχονται τοὺς ὀρθόνουν ἀκλόνητους.

Προτοῦ πάη στὸ συμβούλιο ἡ Ὠν-

τρου εἶχε περάσει στὶς ἑννέα τὸ πρωῒ ἀπὸ τὸ πρακτορεῖο. Ἐνα πλοῖο ἔφευγε τὴν μεθεπομένη γιὰ τὴν Μασσαλία, καὶ τὰ ναῦλα κόστιζαν 33 λίρες. Χθὲς ἀκόμη ἡ Ὠντρου, ποὺ ὅλη της ἡ περιουσία ἦταν 11 λίρες, δεν εἶχε διατάσει νὰ ζητήσει ἀπὸ τὴν Μήμπελ τὰ χρήματα ποὺ τῆς χρειάζονταν γιὰ τὸ ταξίδι. Τώρα ποὺ τὴν εἶχαν τόσο ἀπαίσια ἀποβάλλει ἀπὸ μιὰ κοινωνία στὴν ὁποία ἀνῆκε ἡ φίλη της, τὸ δάνειο τῆς φαινόταν ἀπαράδεκτο. Ὅσο ἀδιαφοροῦσε ἂν ὅλες οἱ γυναῖκες τοῦ Ραχαντζάγκ τὴν περιφρονούσαν ἄλλο τόσο δεν μπορούσε νὰ ὑποφέρει τὴ σκέψι ὅτι ἡ φίλη της τώρα θὰ τὴν λυπόταν.

Ἐνα αἰσθημα τρυφερότητος τὴν ὥρθε νὰ ἀποφύγῃ τὴ φύλη της: φοβόταν μήπως τὴν ἐκθέσει μιλώντας μαζί της σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς κεντρικώτερες λεωφόρους. Ἦθελε νὰ μείνῃ μόνη, νὰ κλειστῇ στὴν περηφάνειά της, μακριὰ ἀπ' αὐτὴ τὴ «μεγάλῃ οἰκογένειᾳ» γιὰ τὴν ὁποία καυχίονταν ἡ Λαίδη Μπράντμορ καὶ ποὺ τώρα τὴν μισοῦσε.

Τὶ καλὰ ποὺ ἔκανε καὶ εἶχε διαλέξει αὐτὸ τὸ κινέζικο ξενοδοχεῖο! Ὁ Λοῦ Σοῦ εἶχε μιλήσει γι' αὐτὸ καὶ μέρα, γιατί συνήθιζε νὰ πηγαίνει ἐκεῖ. Γράφτηκε με τὸ πατρικὸ της ὄνομα. Οἱ σπάνιοι Εὐρωπαῖοι ποὺ ἔρχονταν ἐδῶ ἦταν οἱ πρὸ πολλοὶ ἔμποροι Ὀλλανδοὶ ἢ Πορτογάλλοι. Οἱ ἄλλοι ἦταν Κινέζοι, Γιαπωνέζοι ἢ Μαλαισιανοί. Κανένας δεν τὴν γνώριζε.

Ὅταν βρέθηκε στὴν κάμαρά της θέλησε νὰ βάλλῃ τάξι στὸ μυαλό της. Ἡ καρδιά της ἦταν ἀνστατωμένη καὶ δεν μπορούσε νὰ ἡρεμήσῃ. Τὸ Ραχαντζάγκ τὴν ἀδηίαζε καὶ ἤθελε νὰ φύγῃ.

Στὸ διπλὰνὸ δωμάτιο αὐξήτουσαν γαπωνέζικα, ὕστερα σώσσαςαν. Κάτω ἀπὸ τὸ δωμάτιό της σφύριζε ἓνα κοτσούφι. Στὸν μικρὸ κήπο μιὰ κινέζα νανοῦριζε ἓνα μικρὸ με ψιλὴ φωνή. Ἐπρεπε νὰ φύγῃ.

Ἄλλαι οἱ λέξεις αὐτὲς τῆς φαινόταν τώρα χωρὶς νόημα. Τὶς ἔλεγε μηχανικά. Ἡ ἀπόφασις, ἡ βιασύνη νὰ φύγῃ τὴν εἶχε ἐγκαταλείψει. Ἀνῆκαν πιά στὸ παρελθὸν ὅπως καὶ ὁ ἴδιος ὁ Χέρμπερτ. Τὸ πρωῒ ὅταν

πῆγε νὰ ρωτήσῃ γιὰ τὸ βατόρι ἦταν ἡ χθεσινὴ γυναῖκα ποὺ ἐνεργοῦσε. Τώρα ὅμως εἶχε σπάσει ὅλους τοὺς δεσμούς με τὴν γυναῖκα αὐτή, ὅπως καὶ με τὴν κυρία Κάρτερ ποὺ θέλοντας νὰ ἐκτελέσῃ ἓνα κοινωνικὸ καθήκον πῆγε στὴν φιλανθρωπικὴ ἐπιτροπή.

—Τὰ γεγονότα τρέχουν γρηγορώτερα ἀπὸ μένα.

Ἦταν σὰν τοὺς ἐπιβάτες τῶν πλοίων ποὺ ὕστερα ἀπὸ μιὰ τρικυμία βλέπουν τὸ δωμάτιό τους στὴ στεριά νὰ γυρίζει.

Ἐλευθερὴ! γιὰ πρώτη φορὰ τὸ ἀναλογίζονταν.

—Εἶμαι ἐλευθερὴ...

Ὁ Σελίμ! Ἀναπολοῦσε ἐπιτέλους τὸ ἀγαπημένο του πρόσωπο ποὺ με τόση ἀποφασιστικότητά ἤθελε νὰ διώξῃ χθὲς. Τίποτα δεν ἔμποδίζει τώρα νὰ τὸν δῶ. Ἐκλείσει τὰ μάτια νοιώθοντας νὰ ζαλίζεται καὶ νὰ χάσῃ τὶς δυνάμεις της. Προσπάθησε νὰ ἀντιδράσῃ.

—Δεν εἶναι καιρὸς τώρα νὰ ἀρρωστήσω, σκέφθηκε.

Μιὰ ἀνατριχίλα ποὺ τὴν ἤξερε καλὰ τὴν συγκλόνισε. Ἀγωνία τὴν πλημμύρισε: ὁ φόβος μήπως ἀρρωστήσῃ σ' αὐτὴν τὴν ἀπαίσια κάμαρα, μήπως δεν μπορέσει νὰ τὸν ξαναδῇ.

Νὰ τηλεφωνήσῃ... Τὸ δωμάτιο δεν εἶχε τηλέφωνο.

—Τὶ ἄσχημα ποὺ αἰσθάνομαι! Ποτέ δεν αἰσθάνθηκα ἔτσι!

Κρύωνε, κρύωνε τρομερά. Τὰ μηνίγγια της χτυποῦσαν.

—Δεν πρέπει νὰ τὰ χάσω. Δεν εἶναι παρὰ μιὰ κρίσις ἐλαιοσσίας.

Δεν ἦταν καὶ πολὺ βέβαιη. Γιατὶ αἰσθανόταν τέτοια ναῦτα! Γιατὶ τόση ταχυπαλμία; Ἐνας πόνος σουβλερὸς σὰν χτύπημα μαχαίριου διαπέρασε τὸ κεφάλι της. Ἐάπλωσε στὸ κρεβάτι της καὶ ἄπλωσε τὸ χέρι γιὰ νὰ χτυπήσῃ τὸ κουδούνι, μὰ θυμήθηκε ἀόριστα πὼς εἶχε κλειδώσει τὴν πόρτα καὶ λιποθύμησε.

☆

Οἱ Οὐίλφορντ καὶ ὁ Ρόμπερτ ἔκαναν τὰ ἀδύνατα δυνατὰ γιὰ νὰ

ξαναβρούν την Ώντρυ. Δυό φορές η Μέημπελ αποφάσισε να τηλεφωνήσει στον Σελίμ: τής απαντήσανε πώς δεν ήταν εκεί. Ο Ρόμπερτ είχε επικοινωνήσει τηλεφωνικώς με τον Λού Σού.

«Όχι ή Ώντρυ δεν ήταν στο Ούνταϊγκόρ.. Ήταν βέβαιος.. Απόδειξι πώς ο Σουλτάνος τον είχε καλέσει. Κι' αυτός την αναζητούσε. Είχαν γίνει άλλωστε μεταβολές στο παλάτι. Όχι, δεν μπορούσε να μιλήσει απ' το τηλέφωνο. Θα έρχόταν στο Ραχαντζάγκ το βράδυ και θα έβλεπε άμέσως τον Ρόμπερτ.»

Η Μέημπελ έβγαλε στο νου της τα χειρότερα και ήταν απελπισμένη.

—Κανένα νέο από χθές το πρωί. Και γιατί δεν θέλησε να μου μιλήσει; Φοβούμαι τόσο μην κάνω καμιά τρέλλα.

—Θα πάω να δω τον θείο μου, είπε ο Ρόμπερτ. Έχει περισσότερη ανθρωπιά από την θεία μου. Θα γυρίσει αύριο από την περιοδεία. Αν δεν βρούμε την Ώντρυ ως τότε θα κινητοποιήσω την αστυνομία του.

—Τουλάχιστον να μην είναι πολύ αργά! είπε η Μέημπελ.

—Μην είσαι μελοδραματική, αγάπη μου, τής είπε φιλώντας την ο Πάτρικ που αισθανόταν το ίδιο ανήσυχος.

—Εγώ επιμένω στην ιδέα μου, είπε ο Ρόμπερτ. Η Ώντρυ θα πήγε σ'ε κινεζικό ξενοδοχείο.

—Αν ήταν έτσι, είπε η Μέημπελ, ο Σελίμ που την αναζητήσει θα την είχε βρή.

—Έντωμεταξύ θα δω τον Λού Σού, είπε ο Ρόμπερτ.

☆

Ανάμεσα σ'ε όλες τις πριγκίπισσες της Μαλαισίας οι πριγκίπισσες του Ούνταϊγκόρ είχαν αξιοζήλευτη τύχη. Δεν ήταν παρὰ μόνο δύο για να μοιράζονται την ευνοία του συζύγου τους. Οι γειτονικοί Σουλτάνοι είχαν καμιά φορά δέκα και είκοσι γυναίκες. Βέβαια η θέση τους ήταν προσωρινή. Αφού δεν του είχαν δώσει παιδί ήξεραν πώς κάποια μέρα ο Σουλτάνος θα παντρευόταν μιὰ άλλη. Ποιά θα ήταν τότε η μοίρα τους; Μια έλπιδα τις παρηγορούσε. Πριν

από τρία χρόνια ο Σουλτάνος είχε πάρει μιὰ παλλακίδα και όταν έφυγε τής έδωσε ένα σωρό δώρα. Ήταν άνθρωπος με ιδέες Ευρωπαϊκές.

Γι' αυτό, όταν έμαθαν πώς θα έπρεπε να φύγουν, φώναξαν, έχυσαν ποτάμια δάκρυα, αλλά μάλλον από καλή συμπεριφορά και περισσότερο από συμφέρον. Όχι όμως από πραγματική λύπη. Ο Σελίμ τις γέμισε δώρα. Αν και τις είχε αγοράσει ακριβά υποσχέθηκε να μην ζητήσει πίσω τα χρήματα. Σ'ε λίγο θα μπορούσαν να ξαναπαντρευτούν. Ούτε η μιὰ ούτε η άλλη δεν ήταν πικραμένες. Η κοινή τους τύχη τις παρηγορούσε.

Ο Σελίμ ήξερε πώς όταν σ'ε τέσσερις μέρες θα έβλεπε να φεύγουν τα δύο αυτοκίνητα με κατεδασμένα τα κουρτινάκια, δεν θα συλλογίζονταν: «Το παρελθόν φεύγει,» αλλά «Ο δρόμος ανοίγει για το μέλλον.» Μόλις τελείωσε τις δουλειές του στο Ούνταϊγκόρ Μπαρὸν γύρισε στο Ούνταϊγκόρ Λάμα. Μήπως εκεί δεν είχε σφίξει για πρώτη φορά στην αγκαλιά του την Ώντρυ;

Το μεσημέρι τής είχε στείλει ένα γράμμα όπου τής ανήγγειλε ότι θα ελευθερωθῇ. Ο υπηρέτης είχε έντολη να το παραδώσει στην ίδια. Πόσο άργουσε να έρθει! Ίσως η Ώντρυ να είχε βγῇ έξω. Πηγαίνονταν μέσα στο «καταφύγιό» του σαν άγριο θηρίο.

Πόσο την αγαπούσε! Και πόσο εύτυχισμένοι θα ζούσαν! Θα έπρεπε να πάρη διαζύγιο, αλλά ασφαλώς δεν θα περίμενε αυτό για να αφήσει τον άνδρα της. Είχε τόσα πολλά να της πῇ, τόσα σχέδια!

Μπήκε ο υπασπιστής Ραμάν. Του έφερε την απάντηση. Η υπέροχη φράση θάμπωνε τον Σελίμ: «Ποτέ δεν σ' αγαπήσα τόσο πολύ!» Γιατί όμως δεν του άρισε ραντεβού; Ίσως να μην είχε καιρό. Ίσως να ήταν εκεί ο άνδρας της.

«Ποτέ δεν σ' αγαπήσα τόσο...» Σκέφθηκε. Δεν θα μπορούσε να του πῇ περισσότερα. Δεν τής είχε γράψει «είμαι ελεύθερος,» αλλά «θα ελευθερωθῶ.» Ασφαλώς θα του τηλεφωνούσε.

Ξαναφώναξε τον Ραμάν. Ήταν ο

έμπιστος φίλος του πάντα, ο μόνος αξιωματικός που του είχε έμπιστοσύνη.

—Θέλω να ξέρω, τι κάνει. Δεν μπορώ να ζήσω χωρίς να το ξέρω. Θέλω ακόμη να ξέρω ποιές ώρες ο άνδρας της δεν είναι εκεί. Άκουσε...

Ακούμπησε στον ώμο του ένα χέρι που έτρεμε.

—Φύγε απόψε για το Ραχαντζάγκ. Μείνε στο ανάκτορο και το πρωί παραφύλαξε τι ώρα θα φύγει ο ταγματάρχης. Πῆς στην κυρία Κάρτερ ότι οι δύο πριγκίπισσες σ'ε τέσσερις μέρες θα έχουν φύγει. Πρόσθεσε πώς πρέπει με κάθε θυσία να μου τηλεφωνήσει. Στην ανάγκη πάρε τη γραμμή σου ο ίδιος.

—Η Ύψηλότης σας δεν θα γράψει γράμμα;

—Όχι, είναι άνωφελος. Μίλησέ της. Έπειτα, όχι, σκέφθηκε ξαφνικά, θα φύγω μαζί σου.

—Η Ύψηλότης σας πρέπει να σκεφθῇ τις ακρόασεις της. Οι Ί-άπωνες...

—Περιμένουν;

—Ναί.

Ο Σελίμ πήγε στο γραφείο του, κύτταξε κάτι χαρτιά. Πῆρε ένα γράμμα το διάβασε αψηφώντας την αρχή, ύστερα με προσοχή.

—Το είδες αυτό;

Ο Ραμάν χαμογέλασε.

—Νόμιζα πώς η ύψηλότης σας το είχε δῇ. Ο Σέρ Έρικ Τέμπλ θα πλήρωνε ακριβά για να το διαβάσει. Τι αποφασίζει ο Κύριός μου;

—Θα τους δώ, αλλά δεν θα δώσω συνέχεια. Ούτε θα τους άπογοητεύσω. Αν καμιά φορά έχω κανένα παράπονο με τους Άγγλους τι όπλο είναι αυτό που κρατῶ!

—Έν τῷ μεταξύ καλύτερα να κάψετε το γράμμα, είπε ο υπασπιστής.

Την άλλη μέρα το πρωί μόλις έδε τον γιατρό να φύγει ο Ραμάν χτύπησε το κουδούνι τής βίλλας. Με μερικά δολλάρια έμαθε από τον διακριτικό Λι πῶς η Ώντρυ είχε φύγει την προηγούμενη μέρα χωρίς να ξέρουν για πού και δεν είχε στείλει ακόμη να πάρη την βαλίτσα της.

Έβγαλε τον Λι να του υποσχεθῇ

πῶς θα έβαζε να παρακολουθήσουν τους άχθοφόρους.

Άγνοώντας την συγκέντρωση τής Λαίδης Μπράντμορ και την συμμετοχή τής Ώντρυ και μη έχοντας τίποτα να κάνη τηλεφώνησε στον κύριό του.

—Μάθε πού είναι, είπε ο Σελίμ. Κάνε τα αδύνατα δυνατά. Φεύγω και γῶ για το Ραχαντζάγκ. Να με συναντήσης στο ανάκτορο.

Ο Ραμάν γύρισε τὰ ευρωπαϊκά ξενοδοχεία. Κατὰ τις τρείς, στο ξενοδοχείο Ρουαγιαλ έμαθε αυτό που η πόλη όνόμαζε «σκάνδαλο τής έπιτροπῆς». Το όνομα του Σελίμ και τής Ώντρυ ήταν σ'ε όλων τὰ στόματα.

Ο Ραμάν ήθελε να προειδοποιήσει τον Σουλτάνο. Είχε φύγει. Ο γραμματέας του είπε ότι η κυρία Ουίλφορντ είχε ζητήσει δύο φορές τον Σουλτάνο. Ο Ραμάν σκέφθηκε να την δῇ. Για να κερδίσει καιρό τηλεφώνησε.

Η Μέημπελ ήταν στο τηλέφωνο.

—Όχι, δεν ήξερε τίποτα. Ήταν τρομερά ανήσυχη. Ναί ότι του είχαν πῇ για την σκηνη στο κυβερνείο ήταν αλήθεια.

Τὸν ικέτευσε να την είδοποίηση μόλις μάθει κάτι για την Ώντρυ.

Ο Ραμάν πήγε στην αστυνομία. Έπρεπε να ενεργήσει διακριτικά και να μην άκουσῇ το όνομα του Σουλτάνου. Στο Ραχαντζάγκ οι κατώτεροι υπάλληλοι και οι πράκτορες έπιστρατεύονται από τους Σιχ και η διευθυνσι είναι στα χέρια τῶν Άγγλων. Στὰ γραφεία υπάρχουν μερικοί Εύρασιάτες. Ο Ραμάν ήξερε έναν που είχε καλή θέσι. Τὸν μίλησε για την Ώντρυ.

—Αν η κ. Κάρτερ βρίσκεται σ'ε κινεζικό ξενοδοχείο, θα βρεθῇ ως το βράδυ, τὸν υποσέθηκε.

Ήουχασμένος κάπως γι' αυτό το ζήτημα, αλλά πολύ ανήσυχος μήπως έκτεθῇ το όνομα του Σουλτάνου, ο Ραμάν πήγε στο κυβερνείο και ζήτησε ακρόαση από τον διευθυντή του γραφείου του κυβερνήτη.

—Η Ύψηλότης του άγνοεί το διάβημά μου, είπε, αλλά ανέλαβα

ἐγὼ τὴν εὐθύνη νὰ σὰς ἐπισκεφθῶ. Θὰ ἦταν λυπηρὸ ἂν τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου μου ἔμπαινε στὶς ἐφημερίδες σχετικὰ μ' αὐτὸ τὸ ἐπεισόδιο.

—Οἱ ἐφημερίδες δὲν θὰ ποῦν τίποτε, ἀπάντησε ἀρκετὰ ξερὰ ὁ ἄνωτερος ὑπάλληλος. Στὴν ὑπόθεσι αὐτὴ ἀναφέρεται καὶ τὸ ὄνομα ἑνὸς ἐντιμου Ἀγγλου ἀξιωματικοῦ. Τὸ συμφέρον μας λοιπὸν εἶναι κοινό.

Ὁ Ραμὰν ἔφθασε τέλος στὸ παλάτι. Ὁ Σελὶμ τὸν περίμενε ἀπὸ μισὴ ὥρα.

—Λοιπὸν, ξέρεις ποῦ εἶναι;

Ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ διηγῆθηκε συντομα τὴν ἐπίσκεψί του στὴν ἀστυνομία. Ἐπρεπε ὁ Σουλτάνος νὰ ξέρῃ ὅλη τὴν ἀλήθεια. Χωρὶς νὰ τοῦ κρύψῃ τίποτε τοῦ εἶπε ὅσα εἶχε ἀκούσει. Ὁ Σελὶμ τὸν ἄκουε μὲ πρόσωπο σκοτεινιασμένον.

—Ὅπωςδὴποτε τὸ ὄνομα τῆς Ὑψηλότητός σας δὲν θὰ ἐμφανιστῇ στὶς ἐφημερίδες, εἶπε ὁ Ραμὰν.

—Ἀδιαφορῶ γι' αὐτοὺς καὶ γιὰ τίς ἐφημερίδες σου, φώναξε ὁ Σελὶμ. Νὰ παρακαλοῦν οἱ Ἀγγλοι τὸ Θεὸ νὰ βρεθῇ ἡ Ὠντρου σῶα γιατί ἀλλοιῶς ἡ ζωὴ μου δὲν θὰ εἶναι ἀρκετὴ γιὰ νὰ τὴν ἐκδικηθῶ.

Ὁ Ραμὰν ξανάφυγε γιὰ νὰ μάθῃ νέα. Πέρασαν δύο ὥρες, δύο ὥρες ἀπάσιες, ποὺ γέρασαν τὸν Σελὶμ κατὰ δέκα χρόνια. Ἐπιτέλους χτύπησε τὸ τηλέφωνο. Ἦταν ὁ Ραμὰν.

—Νομίζω πὼς μπήκαμε στὸν δρόμο. Μήπως ἡ Ὑψηλότης σας γνωρίζει τὸ ὄνομα Γκρήνγουντ;

—Ὅχι γιατί;

—Ἡ μόνη Εὐρωπαϊά ποὺ ταυτίζεται μὲ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς κ. Κάρτερ καὶ ποὺ πῆγε σὲ ἕνα κινεζικὸ ξενοδοχεῖο εἶναι κάποια κυρία Γκρήνγουντ.

—Ξέρεις ποῦ εἶναι τὸ ξενοδοχεῖο;

—Πηγαίνω τώρα. Εἶναι ὁδὸς Ραχαντζάγκ Γκαθ 223. Σὲ μισὴ ὥρα θὰ τηλεφωνήσω.

Ὁ Ρόμπερτ καὶ ὁ Λου Σου εἶχαν συναντηθῇ στὸ ξενοδοχεῖο Φάνγκ Σίγγκ Λὸ καὶ εἶχαν μοιραστῇ τὴ δουλειά. Ἦταν πεντέμισι. Σὲ μιὰ ὥρα εἶχαν καλύψει τὴν κινεζικὴ συνοικία. Ξαναβρέθηκαν στὸ ξενοδοχεῖο

στὶς ἐξήμις. Κανένα ἴχνος τῆς Ὠντρου.

—Καλὰ νὰ μὴν τὴν βρίσκουμε ἐμεῖς, εἶπε ὁ Ρόμπερτ. Ἀλλὰ ὁ Σελὶμ μὲ τὴν δύναμι ποὺ διαθέτει...

Σταμάτησε.

—Τί ἔπαθες; τὸν ρώτησε ὁ Λου Σου.

—Καὶ ἐδῶ; Δὲν ρωτήσαμε ἂν εἶναι ἐδῶ! Δὲν τῆς εἶχες μιλήσει γι' αὐτὸ τὸ ξενοδοχεῖο;

—Καὶ βέβαια.

Οἱ δύο νέοι κατρακύλισαν τὴ σκάλα. Ὁ θυρωρὸς, ἕνας γέρος Κινέζος, μισοκοιμώταν στὴν καρέκλα του.

—Κυρία Κάρτερ, ἔχεις κανένα τέτοιο ὄνομα; ρώτησε ὁ Ρόμπερτ.

Ἀντὶ νὰ ἀπαντήσῃ ὁ Κινέζος ἔδειξε τὸ βιβλίο τῶν πελατῶν. Ὁ Ρόμπερτ ἀναστέναξε.

Δὲν εἶναι.

Ἐκείνη τὴ στιγμή μπῆκε ὁ Ραμὰν. Οἱ δύο φίλοι τὸν εἶδαν.

—Ξέρετε τίποτε;

—Ὅχι, μόνο πὼς κάποια κυρία Γκρήνγουντ ἦρθε ἐδῶ.

—Καὶ ἡ περιγραφή της;

—Ταιριάζει.

—Αὐτὴ εἶναι, φώναξε ὁ Ρόμπερτ ποὺ ξενακύνταξε τὸ βιβλίο καὶ ἀναγνώρισε τὸν γραφικὸ χαρακτήρα.

Ὁ Ραμὰν ἔτρεξε στὸ τηλέφωνο.

Ὁ Λου Σου βομβάρδισε τὸν θυρωρὸ μὲ ἐρωτήσεις.

—Ἡ κυρία αὐτὴ ἦταν κλεισμένη στὸ δωμάτιό της ἀπὸ χθές καὶ δὲν ἀπαντοῦσε.

Ἐνα τρομερὸ προαίσθημα γεννήθηκε στοὺς νέους.

—Πρέπει νὰ εἰδοποιήσουμε τὸν Ραμὰν, εἶπε ὁ Ρόμπερτ.

—Μάλιστα, ἔλεγε ὁ Ραμὰν στὸ τηλέφωνο. Τὴν δρῆκαμε, εἶναι ἐδῶ. Ἄν εἶναι τώρα; Μιὰ στιγμή, ὁ κ. Λύντστον κάτι μοῦ λέει.

Ὁ Ρόμπερτ τοῦ μίλησε σιγά. Ὁ Ραμὰν χλώμιασε.

Ὁ Σελὶμ μὲ κόπο κρατοῦσε τὸ ἀκουστικὸ στὸ αὐτί του· τόσο ἔτρεμε τὸ χέρι του.

—Τί; Ἀπὸ χθές; κλεισμένη; Θεέ μου! Μὰ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἀντικείμενο! Ἡ νὰ σπάσουν τὴν πόρτα.

(Συνεχίζεται)

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΚΑΛΟΙ ΤΡΟΠΟΙ

Πὼς νὰ τηλεφωνῇτε

Αναγνώστης μοῦ ἔγραψε λέγοντας: «Πολλὲς φορές ἔχω διαβάσει στὶς ἐφημερίδες παρατηρήσεις καὶ κριτικὲς σχετικὰ μὲ τοὺς κακοὺς μας τρόπους ὅταν τηλεφωνοῦμε καὶ θὰ ἤθελα νὰ ξέρω, μὲ ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερες λεπτομέρειες, τί γνώμη ἔχει ἡ «Ἐκλογὴ» πάνω σ' αὐτὸ τὸ πρόβλημα τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς».

Ἐχει πολὺ δίκιο νὰ ἀσχολητῇ ὁ ἀναγνώστης μας μὲ τὸ πρόβλημα τῶν τηλεφωνικῶν καλῶν τρόπων. Τὸ τηλέφωνο ἔχει πάρει σημαντικὴ θέσι στὴν καθημερινή μας ζωὴ, μεταβιβάζει τίς σκέψεις μας, τακτοποιεῖ τίς δουλειές μας καὶ προβάλλει, ἔστω καὶ ἀθέατα, τὴν προσωπικότητά μας. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι φθάνει νὰ μιλήσῃ κανεὶς μὲ ἕναν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸ τηλέφωνο γιὰ νὰ προσδιορίσῃ τὸν βαθμὸ τοῦ πολιτισμοῦ του, τῆς μορφώσεώς του καὶ συγχὰ καὶ τοῦ χαρακτήρος του ἀκόμη.

Οἱ τηλεφωνικοὶ καλοὶ τρόποι στηρίζονται ἐπάνω στὴν ἴδια βάση ὅπου στηρίζεται σὲ ὅλους τῆς τοὺς κλάδους ἡ εὐγένεια: στὸ νὰ μὴ ἐνοχλῇς τὸν πλησίον σου. Τὸ τηλέφωνο δυστυχῶς ἔχει ἀπεριόριστες δυνατότητες ὀχλήσεως καὶ οἱ ἄνθρωποι συχνὰ ἐκμεταλλεύονται καὶ ἐξαντλοῦν αὐτὲς τίς δυνατότητες ἴσως καὶ χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν.

Ἄλλ' ὥς πᾶρωμε ἕνα-ἕνα αὐτὰ τὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὸν κώδικα τῆς τηλεφωνικῆς καλῆς συμπεριφορᾶς:

1) Μὴ τηλεφωνῇτε ἀνευ λόγου: Αὐτὸ μοιάζει περιττὴ ὑπόδειξις, ἐν τούτοις, συγχρότατα, ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι τυχαίνει νὰ μὴ ἔχουν ἐργασία, ἀνοίγουν τὸ ἰδιαίτερο καταλογάκι τους καὶ ἀρχίζουν κουβέντα τηλεφωνικῇ ὀχι μὲ ἄλλους οἱ ὁποῖοι εἶναι βέβαιον ὅτι δὲν ἔχουν δουλειά, ἀλλὰ μὲ πολλοὺς ποὺ ἔχουν, ἀπλῶς γιὰ νὰ τοὺς ρωτήσουν «τί νέα», «τί γίνεσαι, ἔχουμε καιρὸ νὰ σὲ δοῦμε». Ἐπειδὴ τὸ τηλέφωνο εἶναι ἀδιάκριτο καὶ ἐπειδὴ δὲν βλέπει κανεὶς, τὴν ὥρα ποὺ τηλεφωνεῖ, ἀπὸ τί ἐργασία διακόπτεται τὸν ἄλλον, τὸ πιὸ σωστὸ εἶναι νὰ τηλεφωνῇ μόνον ὅταν ἔχη κατὰ νὰ πῇ.

2) Μὴ φωνάζετε στὸ τηλέφωνο: Ἡ φωνὴ στὸ τηλέφωνο δὲν μεταβιβάζεται ἀπὸ τὴν φυσικὴ τῆς δύναμι ἀλλὰ ἀπὸ τὰ μυστήρια τοῦ ἤλεκτρισμοῦ. Συνεπῶς δὲν βοηθεῖτε σὲ τίποτα μὲ τὸ νὰ κραυγάζετε στὸ ἀκουστικόν. Σπάτε τὸ τύμπανο αὐτοῦ ποὺ σὰς ἀκούει καὶ ὁ ὁποῖος ἀναγκάζεται νὰ κρατῇ τὸ ἀκουστικὸ μακριὰ ἀπὸ τὸ αὐτί του κάνοντας συγχρόνως μορφασμοὺς ἀπελπισίας σὲ κανένα τρί-

το πού βρίσκεται δίπλα του. 'Η φωνή στο τηλέφωνο πρέπει να είναι φυσική, μάλλον σιγανή και είναι κέρδος να κατορθώσει κανείς να δώσει, σ' αυτή την «τηλεφωνική» φωνή του, ένα αρμονικό τόνο που άμέσως προδιαθέτει καλά τον γνωστό και άγνωστο συνομιλητή. Συμβαίνει συχνά να ακούη κανείς επαγγελματία τηλεφωνήτρια να πετά με αγριότητα ένα έκνευρισμένο «έμπρός, τί θέλετε;» που θά της αφαιρούσε έντος ώρων την θέσι της σε πολλές πολιτισμένες χώρες. Τό να άπαντά ή τηλεφωνήτρια μιάς δημοσίας υπηρεσίας, ενός ξενοδοχείου, ενός καταστήματος με ήρεμη πολιτισμένη φωνή, είναι άπαραίτητο για την αξιοπρεπή εμφάνισι της υπηρεσίας αυτής.

3) **Νά τη λε φ ω ν ή τ ε σ ω σ τ ά :** Παράδειγμα: Θέλετε να ζητήσετε την κυρία "Αλφα στο 22.222. 'Η πρώτη σας δουλειά πρέπει να είναι ή πιστοποίησις ότι πήρατε τον σωστό αριθμό, δηλαδή να ρωτήσετε «22.222;» ή «οίκια της κυρίας "Αλφα;» και όταν σās ποιν «ναί» τότε μόνον να πητε «έδω ό κ. Βήτα. Είναι ή κυρία εκεί; Μπορώ να της μιλήσω;» διότι αυτό τό όποιον γίνεται συνήθως είναι και κακότροπο και άνόητο. Πολλές φορές πριν πιστοποιήσετε ότι έχετε πάρει τον σωστό αριθμό ζητείτε «άν είναι ή κυρία "Αλφα εκεί». Σās άπαντά ένας άγνωστος «τί θέλετε;», «ποιός;» μά σεις επιμένετε σπαταλώντας τον καιρό σας και τον καιρό του άγνώστου. 'Επίσης λανθασμένο είναι τό «έμπρός τί είναι εκεί;» Αυτή ή εκδήλωσις της περιεργείας δέν έχει καμμιά θέσι. Σεις ζητήσατε τον αριθμό και συνεπώς δέν έχετε λόγο να ψάχνετε τί είναι αυτό που ζητήσατε, αλλά μάλλον να πιστοποιή-

ήσετε ότι, παίρνοντας αυτόν τον αριθμό, συνδεθήκατε με τον αριθμό που θέλετε. 'Εδω θα προχωρήσουμε σε μιά επεξηγησι σχετικώς με τό άν είσθε υποχρεωμένος ή όχι να δίνετε τό όνομά σας. Αυτό εξαρτάται από τον άνθρωπο στον όποιον τηλεφωνείτε, την θέσι του και τās σχέσεις τās όποιās έχετε μαζί του. Πάντως δέν είσθε ποτέ υποχρεωμένος να τό δώσετε εάν δέν θέλετε. 'Ιδίως εάν αντιμετώπισετε την συνηθισμένη περιέργεια της υπηρετριας ή όποιā θέλει να μάθη σώνει και καλά ποιός τηλεφωνεί και άφοι τό μάθη άπαντά ψύχραιμα: «'Η κυρία βγήκε». Αυτό φυσικά άποτελεί κακούς τρόπους τηλεφωνικών του σπιτιου που δέν έχει πείσει την υπηρετρια να συγκρατή την περιέργειά της. Τό σωστό τηλεφώνημα, όταν ή κυρία δέν είναι εκεί, προχωρεί με την υπηρετρια ή όποιā λέγει: «'Η κυρία δέν είναι έδω. Μήπως θέλετε να αφήσετε τό όνομά σας;» και ό τηλεφωνών τό αφήνει ή δέν τό αφήνει κατά την δική του κρίσι. Πάντως τό να ρωτήση πρώτα τό όνομα και μετά να πη «δέν είναι έδω», αυτό είναι άνάγγω.

4) **Μ ή φ λ υ α ρ ή τ ε π ά ρ α π ο λ λ ή ώ ρ α :** "Όταν πάρετε έναν άνθρωπο στο τηλέφωνο και του πητε αυτό που έχετε να του πητε, μη νομίζετε ότι οι άλλοι τρόποι σās υποχρεώνουν να συνεχίσετε με κουθεντούλα, με ευγενικές ερωτήσεις σχετικές με τό «πώς πάει ή γυναίκα σου;», «τί κάνει ό άνδρας σου;», «που θα πάτε τό καλοκαίρι;» κ.λ.π. "Όσο πιο σύντομα τηλεφωνείτε, όσο πιο γρήγορα τελειώσετε, τόσο πιο εύτυχής θα είναι ό άνθρωπος από την άλλη άκρη του σύρματος. Τώρα συμβαίνει καμμιά φορά, από την άλλη άκρη του σύρματος να βρίσκεται ένας φα-

νατικός τηλεφωνητής ό όποιος να άρέσκεται σε άτελείωτες τηλεφωνικές συζητήσεις. Τότε οι δύο μαζί συνεργούν για να κάμουν μιά μικρή αντικωνινική πράξι, δηλαδή να μονοπωλούν δύο τηλέφωνα. Διότι, κλείνοντας τους δύο αριθμούς δύο σπιτιών ή δύο γραφείων, έμποδίζουν τους άλλους, οι όποιοι τυχόν εκείνη την στιγμή, θα ήθελαν να πάρουν τον έναν από τους δύο αριθμούς. Είδα κάποτε, σε σπίτι γιατρού, την κόρη να τηλεφωνή άτελείωτα σε μιά φιλενάδα της χωρίς αυτό να προκαλή καμμιά παρατήρησι από την μητέρα της. 'Η ιδέα ότι μπορούσε, κατά τό ίδιο διάστημα, κανείς δυστυχής άρρωστος να προσπαθούσε να επικοινωνήση με τον γιατρό, δέν περνούσε καθόλου από την φαντασία κανενός. Τό τηλέφωνο ενός γιατρού δέν πρέπει ποτέ να βουτίζει πέραν των όλγων λεπτών και ή οίκογένειά του, περισσότερο από κάθε άλλην, πρέπει να συγκρατή τό τηλεφωνικό κουθεντολόγι.

5) **Μ ή ά φ ή ν ε τ ε τό τη λ έ φ ω ν ο ν ά κ τ υ π ά ά τ ε λ ε ί ω τ α :** 'Εάν ζητήσετε έναν αριθμό και αυτός ό αριθμός δέν σās άπάντησι την εθδόμη ή ογδόη φορά, τό σωστό είναι να τον εγκαταλείψετε και να τον ξαναπάρτε μετά από λίγη ώρα

διότι ό άνθρωπος, στον όποιον τηλεφωνείτε, ή δέν είναι σπίτι του ή βρίσκεται στο μπάνιο ή κοιμάται και συνεπώς δέν έχει την εύχέρεια ή την διάθεσι να τρέξη και να σηκώση τό άκουστικό. 'Η έπιμονή και τό πείσμα και τό «ντρίγκ-ντρίγκ» επί ώρες άποτελεί, όταν δέν πρόκειται περι πρώτης ανάγκης, καθαρή άδιακρίσι.

Δέν προχωρώ έδω σε διάφορα μ ή που άπευθύνονται σε άνωθυμίες και αυθάδειες τηλεφωνικές, σε σαχλές προσπάθειες αισθηματικής συνδιαλέξεως και σε φάρσες παντός είδους. 'Εδω ό μέν άγνωστος, ό όποιος λόγω άνίας, κακής άνατροφής, παίρνει τό τηλέφωνο και αρχίζει να σαχλαμαρίζει είναι πολύ άθωότερος από αυτόν που του δίνει άπάντησι. "Όταν ένας άνθρωπος σās παίρνη στο τηλέφωνο και δέν λέει τό όνομά του ή δέν σās βοηθεί να τον αναγνωρίσετε, τό καλύτερο που έχετε να κάμετε είναι να κλείσετε τό τηλέφωνο άμέσως. 'Εάν άνήκη στους έγωκεντρικούς οι όποιοι έχουν την άπαίτησι να αναγνωρίζονται από τό τηλέφωνο, τότε του αξίζει να πληρώση και δεύτερο τηλεφώνημα. Τά «δέν κατάλαβες ποιός είμαι;» και «δέν αναγνωρίζεις την φωνή μου;» άνήκουν στην ήλικία των δεκαεξη έτών.

ΜΑΡΙΝΑ

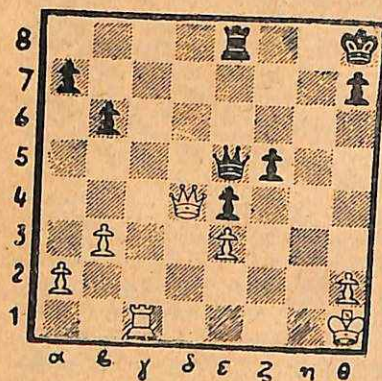
Α αυτός που δέν ξέρει και δέν ξέρει πώς δέν ξέρει, είναι τρελλός.
'Απόφυγέ τον.
Αυτός που δέν ξέρει και τό ξέρει πώς δέν ξέρει είναι ένα παιδί.
Μόρφωσέ το.
Αυτός που ξέρει και δέν ξέρει πώς ξέρει, κοιμάται.
Εύπνα τον.
Κι' αυτός που ξέρει και τό ξέρει πώς ξέρει, είναι ό φρόνιμος.
'Ακολούθησέ τον.

ΣΚΑΚΙ

Άσκησης άρ. 310
(ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ)
ΜΑΥΡΑ (8)

ΛΕΥΚΑ (7)

Λευκά: ΡΘ1. Β64. Πγ1. Σα2. 63. ε3. 02.

Μαύρα: ΡΘ8. Βε5. Πε8. Σα7. 66. ε4. 55. 07.

Είναι η σειρά των Λευκών να παίξουν.

Έκ πρώτης όψεως θα έλεγε κανείς ότι η παρτίδα κλίνει μάλλον υπέρ των Μαύρων.

Έν τούτοις, πρέπει τα Λευκά να κερδίσουν.

Μία εύκολη άσκησης.

Άσκησης άρ. 311. Από μίαν παρτίδα.

Λευκά (11): Ρη1. ΒΘ4. Πγ5. Αε2. 06. Ι55. Σα3. 62. η3. 02.

Μαύρα (11): ΡΘ8. Β66. Πα8. η8 Α68. ε4. Σα7. 64. 56. 57. 07.

Είναι η σειρά των Λευκών να παίξουν.

Βλέπετε πώς τα Λευκά κερδίζουν άναγκαστικώς σε πέντε κινήσεις;

Άσκησης άρ. 312. Από μίαν παρτίδα.

Λευκά (6): ΡΘ4. ΠΘ1. Αα2. Ι62. Σα7. 67.

Μαύρα (7): Ρη8. Π66. Αγ6. Σγ5. 57. 07 η4.

Είναι η σειρά των Λευκών να παίξουν. Τα Λευκά έχουν δύο πολύ προχωρημένα πιόνια. Πώς όμως να προχωρήσουν; Η λύσις βασίζεται στην προσπάθεια των Λευκών να επιτύχουν την προώθησί των με θυσίαν άλλων κομματιών.

Άσκησης άρ. 313. Από μίαν παρτίδα.

Λευκά (8): ΡΘ2. Βα8. Πγ8. Σα2 63. 54. η2. η3.

Μαύρα (8): Ρη7. Βε6. Π65. Σα5. 64. 55. η6. 05.

Είναι η σειρά των Λευκών να παίξουν. Η σωστή συνέχεια εξασφαλίζει άμεσα νίκη εις τα Λευκά.

Άσκησης άρ. 314. Από μίαν παρτίδα.

Λευκά (11): ΡΘ2. Β63. Πα1. 51. Αγ1. Ι61. Σα2. 62. ε4. 54. 03.

Μαύρα (11): Ρ58. ΒΘ4. Πα8. η8 Α64. Ι57. Σα7. 67. γ7. 66. 07.

Είναι η σειρά των Μαύρων να παίξουν. Εις αυτήν την θέση ανήγγειλαν ένα μάτ «φορσέ» σε πέντε κινήσεις. Πώς;

Άσκησης άρ. 315. ΦΙΝΑΛΕ από μίαν παρτίδα.

Λευκά (4): Ρη1. ΠΘ5. Α52. Σα4.

Μαύρα (5): Ρ66. Βγ1. Σα5. γ5. γ6.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε Μαύρα να δεχθούν. «Ρεμί».

Άσκησης άρ. 316

E. HASSWRISOW

(Πρόβλημα)

Λευκά (6): Ρα6. Βγ2. Ι66. γ6. Σε6. 55.

Μαύρα (3): Ργ7. Αη2. Ι65.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

Άσκησης άρ. 317.

F. MARTINDALE

(Πρόβλημα)

Λευκά (7): Ργ6. Πη6. Αγ4. Σε2 54. ε2. 54.

Μαύρα (2): Ρε4. Σ55.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε «τρεις κινήσεις». Με μεγάλην οικονομία πεσών παριστάνεται έδω μία περίφημη ιδέα συνδεδεμένη με ένα υπέροχο «ακρόφωμα» κομματιού.

Άσκησης άρ. 318.

P. WENMAN

(Πρόβλημα)

Λευκά (5): Ρ67. Βγ1. Αγ3. Σε3. ε3.

Μαύρα (7): Ρ65. Αη2. ΙΘ8. Σγ4. γ5. η6. 03.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

Άσκησης άρ. 319.

F. GIEGOLD

Λευκά (7): ΡΘ8. Βη1. Π62. 67. Α64. Ι64. Σα4.

Μαύρα (6): Ρ66. ΠΘ1. Αα1. Σε5. η3. 06.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

Μία εξαιρετική σύνθεσις.

Άσκησης άρ. 320.

W. WATTS

Λευκά (9): Ρη8. ΒΘ8. Π64. η5. Ι64. Σγ2. γ6. 53. 55.

Μαύρα (5): Ρε5. Π56. Αη3. Ιγ1. Σγ7.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

Άσκησης άρ. 321.

H. D'O. BERNARD

Λευκά (8): ΡΘ1. Β56. Πα1. Αα6. η1. Σε2. ε4. 52.

Μαύρα (5): Ρ51. Βε2. Πε1. Ση4. η5.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ

ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ

7η παρτίδα

Λευκά: Σμύσλωφ. Μαύρα: Μποτβίνικ

Γαλλική άμυνα

(Παραλλαγή WINAWER)

1) ε4, ε6 2) 64, 65 3) Ιγ3, Α64 4) α3, ΑΧΙ+ 5) 62ΧΑ, 6Χε4 6) Βη4.

Ι56 7) ΒΧη7, Πη8 8) ΒΘ6, γ5; 9) Ιε2, Πη6 10) Βε3, Ιγ6 11) 6Χγ5, Ιη4

12) ΒΧε4, Β61+ 13) ΡΧΒ, ΙΧ52+ 14) Ρε1, ΙΧΒ 15) Ι54! Πη8 16) Α63. ΙΧγ5 17) ΑΧΘ7, ΠΘ8 (εάν 17)... Πη7 18) ΙΘ5, ΠΧη2 19) Ρ51 και 0 Π είναι χαμένος, διότι εάν 19)... Πη4 20) Ι56+! 18) Α63, ΙΧ63+ 19) γΧ63, Α67 20) Αε3, 0-0-0 21) Ρ52, ε5 22) Ιε2, Αη4 23) Θ3, ΑΘ5 24) 64. ΑΧΙ 25) ΡΧΑ, εΧ64 26) γΧ64, ΙΧ64+ 27) Ρ52, 66 28) ΠΘ61, Ιε6 29) Παγ1+, Ρ67 30) ΠΧΠ, ΠΧΠ 31) Θ4, ΠΘ8 32) η3, 65 33) Ρ53, α5 34) Ρε4, Πε8 35) Ρ53, ΠΘ8 36) Πγ3, 55 37) Π63, Ργ6 38) Α62, Πα8 39) Αγ3, Ργ5 40) Α56, 65. 41) Θ51 Πα7 42) Πε3, Ρ66 43) Αε5+ Ρ65 44) Α62, Ρ66 45) Π6+, Ργ5 46) Π62, ΠΘ7 47) ΠΘ2, Ρ66 48) α4! Ρε7 49) η4, 54; 50) Π62 και τα Μαύρα εγκατέλειψαν, διότι έναντιον του Π65 δεν υπάρχει άμυνα, όποτε χάνονται τα πιόνια της πλευράς της Βασιλείσης.

ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ

ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ

Λευκά: Ι. Άναγνώστου.

Μαύρα: Δ. Άποστολόπουλος.

Σικελική άμυνα

1) ε4, γ5 2) Ι53, 66 3) γ4, Α67 4) Ιγ3, Ιγ6 5) 64, γΧ64 6) ΙΧ64, Ι56 7) Ιγ2, ε6 8) Αε2, Αε7 9) 0-0. 0-0 10) 54, 66 11) Α53, Πγ8 12) 63, Βγ7 13) Βε1, Π58 14) Βη3, Ια5; 15) Α62, η6 16) Ι65, Β68 17) ε5, Ιε4 18) Βε1, 65 19) ΑΧΙ, 6ΧΑ 20) Ι66! ΑΧΙ 21) εΧΑ, ΒΧ66 22) Βγ3, ε5 23) 5Χε5, Βγ5+ 24) ΡΘ1, Πε6 25) Ι64! ΠΧε5 26) Ιε6! 5Χε6 27) ΒΧΠ, ΒΧΒ 28) ΑΧΒ, Ιγ6 29) Αγ3, 65 30) Πα61, 64; 31) Α62, ε5 32) Π67, Αα8 33) Ρη1, 05; 34) Π61 Π58 35) ΠΧ η6+, ΡΘ8 36) ΠΧΙ, ΑΧΠ 37) ΑΧε5+, Ρη8 38) Πη7+, ΡΘ8 39) Πγ7+, Ρη8 40) ΠΧΑγ6, ε3 41) Αη3 και τα Μαύρα εγκατέλειψαν μετά πέντε κινήσεις. ΣΗΜ.: Λόγω προτεραιότητος δημοσιεύσεως των παρτίδων αυτών και λόγω έλλειψως χώρου, η συνέχεια των άρθρων μας «Τα Φινάλε» αναβάλλεται δια το προσεχές.

Ι. Χ.

Γ καρσόν! Τί διαφορά έχει το μπιφτέκι των 25 δραχμών από το μπιφτέκι των 15;

—Δέκα δραχμές, κύριε.

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μὰ ἔτσι ὅμως πού τόν τοποθετοῦμε εἶναι γιά πολλούς σάν νά λέμε συμπερασματικά πῶς θάπρεπε, μιά καί ἡ ἐποχή μας δέν ἔχει τὰ στοιχεῖα πού τοῦ χρειάζονται γιά νάναί διώσιμος, νά παραδῶσι τὰ ὅπλα καί νά ἀρκεσθῇ στήν καταχώρησί του στό «Πάνθεον τοῦ ἑλληνικοῦ θ.α.τρικοῦ παρελθόντος».

Ἐδῶ ἀκριβῶς διαφωνοῦμε! Ἀμφισβητοῦμε τήν ὀριστικότητά τῆς ἐποχῆς μας.

Αὐτά λέει σέ ἕνα 9σέλιδο πυκνογραφημένο γράμμα ὁ κ. Δημήτρης Μόλλας καί πῆθος ἄλλα ἄνδιαφέροντα πράγματα, σχετικά μέ τόν Καραγκιόζη. Λυπούμεθα πού δέν μπορούμε, λόγω ἐλλείψεως χώρου, νά ἀναδημοσιεύσουμε τό γράμμα του, πού ἦταν καί εἰσηγήσις στό Συνέδριο «Διεθνούς Ὀργανισμοῦ Προστασίας Λαϊκῶν Θεαμάτων». Ὁ κ. Μόλλας περιμένει τήν ἀναβίωσι τοῦ Καραγκιόζη μολίς οἱ συνθήκες τοῦ τό ἐπιτρέψουν.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΝ «ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ»

Ἀπάντησι στόν κ. Καλφούντζο καί σέ ὅλους ὅσοι ἐνδιαφέρονται καί συνεργάζονται στόν «Διαγωνισμό».

Ἐνα γράμμα εἰλικρινές, εὐγενικό καί πολύ πολιτισμένο, φυσικό εἶναι νά περιμένῃ ἀπάντησι. Ὁ κύριος Καλφούντζος ἔλαβε μέρος καί στούς δύο Διαγωνισμούς Διηγήματος μέ δύο πολύ καλά διηγήματα. Τό ὅτι δέν ἐδημοσιεύθηκαν δέν σημαίνει ὅτι παραπετάχθηκαν κάπου γιά νά προτιμηθοῦν ἄλλα. Ὅσοι παίρνουν μέρος στόν Διαγωνισμό πρέπει νά εἶναι βέβαιοι ὅτι ὅλες οἱ συνεργασίες διαβάζονται καί δημοσιεύεται ἡ καλύτερη μεταξύ τους. Τό ἄν αὕτη καλύτερη δέν ἱκανοποιεῖ μερικούς, μπορεῖ νά εἶναι λυπηρό, εἶναι ὅμως κάτι πού δέν γίνεται ἄλλοιως. Οἱ φίλοι μας κοιτάζουν. Καί ὁ κόπος πού ἀπέδωσε περισσότερα πρέπει νά ἀνταμειφθῇ. Ἐπειτα ἄς μὴν ξεχνοῦν ὅσοι ζητοῦν τό τέλειο ὅτι περὶ προσπαθειῶν πρόκειται καί μάλιστα ἐρασιτεχνῶν. Μάλον πρέπει νά χαίρωνται τόν ζήλο καί νά περιορίζουν τήν υπερβολική αὐστηρότητα τῆς κριτικῆς τους.

Οἱ λόγοι, γιά τοὺς ὁποίους πολλές συνεργασίες δέν κρίνονται δημοσιεύσιμες, εἶναι πολλοί: Ἐνα ἀκατάλληλο θέμα προκειμένου γιά τό διήγημα, κακὸς χειρισμός, ἀνισότης τοῦ κειμένου, ἕνα τέλος πού πολλές φορές χάλαει ὅλη τήν καλὴ ἐντύπωση, εἶναι στοιχεῖα πού ζημιώνουν ὀριστικά μιά καλὴ κεντρικὴ ἰδέα.

Αὐτοὶ πού ἀσχολοῦνται μέ τήν διαλογή τῶν συνεργασιῶν τοῦ Διαγωνισμοῦ κάνουν πολύ κόπο καί ἀφιερώνουν πολλές ὥρες ἀκριβῶς γιά νά εἶναι στήν κρίσι τους ἀντικειμενικοί. Αὐτό δέν πρέπει νά τό λησμονοῦν οἱ φίλοι τῆς «Ἐκλογῆς».

Τὰ καλύτερα κομμάτια τοῦ 6' Διαγωνισμοῦ Διηγήματος θά δημοσιευθοῦν στό προσεχές τεῦχος.

ΖΗΤΩ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

...μέ μιά νέα ἀπὸ ὁποιοδήποτε μέρος τῆς Ἑλλάδος ἢ τοῦ ἐξωτερικοῦ μέ σκοπὸ νά τῇ φιλοξενήσῃ στίς διακοπές τῆς στοῦ σπῆτι μου καί νά μοῦ ἀνταποδώσῃ τῇ φιλοξενία. Ἐτσι, θά περάσουμε κι' οἱ δύο τίς διακοπές μας εὐχάριστα, γωὺς νά ἐπιβαρυνθοῦμε, παρὰ μόνο μέ τὰ εἰσιτήρια τοῦ ταξιδίου μας. Γράψετε:

Εἰρήνη Τσιριγώτου

Περιστάσεως 14

Ἰωννῆς—Χαρουγῇ — Ἀθήναι

...μέ Ἑλλήνες καί Ἑλληνίδες τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Ἰταλίας καί τῆς Κύπρου γιά διάφορα θέματα.
ΑΝΔΡΕΑΣ—ΒΙΤΑΛΗΣ

Τετρ. 35 ἀφ. 9—Ταμπουρία Πειραιᾶ

...μέ νέους καί νέες γιά κάθε θέμα.

Ἐλευθέριος Χαδάνης

Ἀνδρ. Μάτσας

Ε.Δ.Φ.Α. ΒΣΤ 902

...μέ Ἑλληνίδες το ἐσωτερικοῦ καί ἐξωτερικοῦ ἐπὶ θεμάτων λογοτεχνίας, ποιήσεως καί φιλολογίας εἰς τὴν ἑλληνικὴν, γαλλικὴν καί ἀγγλικὴν γλώσσαν.

Γιαννόπουλος Κωνστ.

Ροντήρης Ἐρμῆς

Παλιεράκης Τάσος

Κατογὰς Σπυριδῶν

607 Τ.Π. Λόχος Διοικήσεως ΣΤΓ 920Α

...μέ νέες ἀπὸ τό ἐξωτερικὸ στήν ἑλληνικὴ καί τὴν γαλλικὴ.

Τ. Κομβόπουλος

503 Τ.Π. Λόχος Διοικήσεως

ΣΤΓ 913γ

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» ἀπὸ σελίδα 11.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΣ. 2) ΣΥΡΑΚΟΥΣΑΙ. 3) ΤΣΑΡΟΥΧΑΣ. 4) ΥΑΣ. — ΙΑΤΡΩΝ. 5) Π.Ν. (Ποιη). — ΗΝ. — ΕΑΝ. — ΚΡ (Καπρό). 6) ΔΙΑΚΩ. — ΡΝ' (150). — ΣΑ.Ι. 7) ΛΑ. — ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ. 8) ΑΣΚΡΗ. — Α.Υ.Ω. 9) ΙΑΤΡΟΣΗΜΩΝ. 10) Α.Μ. — ΦΟΥΣΤΑ. — ΤΙ. 12) ΣΩ. — ΣΙ. — ΗΩΣ.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1) ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΝ. 2) ΛΥΣΑΝΙΑΣ. — ΜΙΣ. 3) ΙΡΑΣ. — ΚΙ'. — ΝΙΑΣ. 4) ΚΑΡ. — Η «ΚΑΡΑΦΑ». 5) ΑΚΟΙΝΩΝΗΤΟ. 6) ΡΟΥΑ. — ΡΥΑΣ. 7) ΝΥΧΤΕΡΙ. — ΟΣ. 8) ΑΣΑΡΑΝΤΙΣΤΟ. 9) ΣΑΣΩΝ. — Η «ΑΦΗ». 10) ΣΙ. — ΣΙΑΜ. — ΕΩ. 11) ΚΑΡΥΩΤΙΣ. 12) ΣΕ. — ΤΡΙΧΩΝΙΣ.

«ΣΚΑΚΙ» ἀπὸ σελίδα 124.

Ἀρ. 310. 1) Πγ1—γ81! ΒΧΒ 2) ΠΧΠ+ καί ε3ΧΒ ἢ 1)...ΠΧΠ 2) ΒΧΒ ἢ 1)...Ρη1 2) ΒΧΒ1 ἢ 1)...Ρη2 2) ΠΧΠ! Σὲ ὅλες τίς περιπτώσεις τὸ «δέσιμον» Πύργου ἢ Βασιλίσσης ἀποβαίνει καταστρεπτικόν διὰ τὰ Μαύρα.

Ἀρ. 311. 1) Αη7+! ΠΧη7 2) Πγ8+! Πη8 3) Βη4!! Β68 4) ΠΧΒ68 καί μᾶτ εἰς τὴν πέμπτην κίνησιν!

Ἀρ. 312. 1) Ιε4! ΑΧΙ (ἐάν ΠΧ67 τότε Ιε6+) 2) Πδ1!! ΠΧΠ 3) Α65!! καί ἕνα ἀπὸ τὰ δύο πόνια ἐγὰν εἶ Βασίλισσα, διότι ἐάν ΠΧΑ α7—α8+ ἐάν ΘΧΑ δ7—δ8+.

Ἀρ. 313. 1) Πγ8—γ7+, Πδ7 (ἀλλ' ὅμως μᾶτ σὲ μερικὲς κινήσεις). 2) Βα8—γ8! καί τὰ Λευκὰ κερδίζουν μέ τὸ διπλὸ αὐτὸ «κάρφωμα».

Ἀρ. 314. 1)...Αη1+! 2) ΡΘ1 (ἐάν ΠΧη1, Βε2+ μὲ ἀκόλουθον μᾶτ). 2)...Πη3 3) ΒΧη3, ΒΧη3 4) Πε2, ΒΧε2 καί μᾶτ εἰς τὴν ἐπομένην πέμπτην κίνησιν.

Ἀρ. 315. 1) ΠΘ5Χγ5, ΒΧΤ (ἀναγκαστικῶς) 1) Ρη2—Θ1! ΒΧΑ (καί π.ἀ. ἀναγκαστικῶς) καί...πάτ!

Ἀρ. 316. 1) ε6—ε7! Ἀπειλή. 2) ε7—ε8 Ἰππος+ Μᾶτ!

Ἀρ. 317. 1) Αγ4—η8! Ἡ γνωστὴ περίφημη ἰδέα «Τὸ ἰνδικὸν πρόδλημα», παριστῶμένη ὅμως ἐδῶ μέ ἕνα ὠραϊότατο «κάρφωμα»! Ἐάν τώρα 1)...ΡΧ δ4, τότε 2) Πε6 3) Ργ4, Πε4+ διπλὸ σᾶχ καί μᾶτ. Ἐάν ὅμως 1)...ΡΧδ4, τότε 2) ΑΘ7!! 3) Ρε4, Πη4+ καί μᾶτ. Ὡραία σύνθεσις τοῦ «ἰνδικοῦ θέματος».

Ἀρ. 318. 1) Βγ1—ζ1! Ἐξαναγκασμός κινήσεως! Ὡραίο «κλειδί».

Ἀρ. 319. 1) Πδ2—ε2! Ἀπειλή. 2) Πε2—ε6+ μᾶτ.

Ἀρ. 320. 1) Ρη8—η7! Ἐξαναγκασμός κινήσεως!

Ἀρ. 321. 1) ε2—ε4! Ἀπειλή. 2) ε4Χη5+ μᾶτ.

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ;» ἀπὸ σελίδα 88.

1) ΙΦΙΜΕΘΕΙΑ = 36 (Κόρη τοῦ Τρίποτος, μήτηρ τῶν Ἀλωάδων, ἀλλὰ καί Ἰφιγένεια = 36! Συντέλεια = 30 κλπ.). 2) ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ = 32. 3) ΘΗΡΙΜΑΧΟΣ = 43 (Εἶς τῶν 4 υἱῶν τοῦ Ἡρακλέους, φονεὺς ὑπὸ τοῦ ἰδίου, Λυσίμαχος, Τηλέμαχος, Πυρίμαχος κλπ.). 4) ΗΛΕΚΤΡΙΩΝ — 42 (Υἱὸς τοῦ Περσέως καί Ἀνδρομέδας, Πλεκτικός, Ἡλεκτρικός κ.λπ.). 5) ΧΡΥΣΙΠΠΟΣ = 36 (Υἱὸς τοῦ Πέλοπος, φονεὺς ὑπὸ τοῦ Ἀτρέως καί Θυέστου. Φεῖδιππος! Λεύκιππος! κλπ.). 6) ΝΑΥΣΙΘΟΟΣ = 32 (Υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεὺς καί τῆς Καλυψῆς. Ἀλλὰ καί Ναυσίνοος! Νάρκισσος κλπ.). ΣΥΝΟΛΟΝ = 221!!

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ» ἀπὸ σελίδα 96.

1) ΑΒΥΣΣΑΛΛΕΟΣ: Β. Βαθὺς σάν τὴν ἀβυσσὸς, ἀπόθμενος. Ἀβυσσάλλεο χάσμα μᾶς χωρίζει.

2) ΑΣΠΟΝΔΟΣ: Β. Ἐκεῖνος, μέ τὸν ὁποῖο δέν μπορεῖ κανεὶς νά κἀν σπονδές, συνθηκολόγησι. Ἀσπονδὸς ἐχθρὸς.

3) ΔΙΝΗ: Α. Περιστροφή τοῦ θαλάσσιου νεροῦ σὲ εἶδος χωνιοῦ, εἴτε ἀπὸ συνάντησιν ἀντιθετῶν ρευμάτων ἢ ἀπὸ τῇ λειτουργίᾳ τῆς ἑλικας τοῦ πλοίου, κοιν. ροφῆχτρα. Μεταφορ. συνταρακτικὴ ἀνωμαλία. Τὰ διάφορα κράτη τὰ ἐν μετὰ τό δὲ λαοπαρεσῶρθησαν εἰς

τήν δίνην του παγκοσμίου πολέμου.

4) ΕΓΚΑΘΕΤΟΣ: Β. Πρόσωπο που πληρωμένο από τους ενδιαφερομένους αναλαμβάνει να έπειθη ή αποδοκιμάζει ώρισμένους ήθοποιους ή ρήτορες στο θέατρο ή δημόσιες συγκεντρώσεις, συνών. του κλακέρ. Οι έγκάθετοι του κομμουνιστικού κόμματος προέβησαν εις αποδοκιμασίας του ρήτορος.

5) ΖΕΙΔΩΡΟΣ: Γ. Έκείνος που δίνει ζωή, ζωογόνος. Έ ζείδωρος πνοή της έλευθερίας.

6) ΙΛΙΓΓΟΣ: Γ. Ψευδαίσθησι, κατά την όποια νομίζει κανείς ότι φεύγει τό εξαφως κάτω από τά πόδια του και όλα γύρω του γυρίζουν, σκοτοδίνη, ζάλη. Μεταφορ. Μούρχεται ίλιγγος, όταν συλλογίζωμαι τά χρέη μου.

7) ΜΥΣΤΙΚΟΠΑΘΗΣ: Β. Έκείνος που ρέπει στο μυστικισμό, μυστικιστής, που φαντάζεται ή αναζητεί παντού μυστηριώδεις αιτίες ή δυνάμεις.

8) ΠΙΚΡΟΧΟΛΟΣ: Α. Έκείνος που έχει, να πούμε, πικρή χολή, που θυ-

μώνει εύκολα και πολύ, εύερέθιστος, έριστικός. Τό πικρόχολον άρθρον της έφημερίδος.

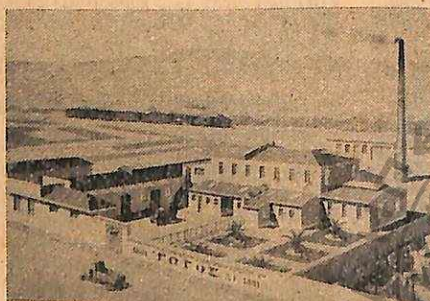
9) ΠΛΕΚΤΑΝΗ: Β. Άρχικά, έφημαινε πλέγμα, πλόκαμος. Μεταφορ. Παγίδα, δόλος, μηχανορραφία. Έ νέπεσεν εις πλεκτάνην.

10) ΡΥΜΗ: Α. Από τη ρίζα ρυ—τού ρεω, σημαίνει όρμη, δύναμι, με την όποια κινείται κάτι, φορά. Μεταφορ. Είναι συνηθισμένη ή φράσι έν τη ρύμη του λόγου του (τήν ώρα που μιλάει γρήγορα).

11) ΥΠΟΒΟΛΙΜΑΙΟΣ: Β. Έκείνος που τοποθετείται άντ' άλλου, πλαστός, νόθος. Έ υποβολιμαίον σύγγραμμα, που αποδίδεται σ' ένα συγγραφέα χωρίς να είναι δικό του. Γενικά, ό με είσήγησι ή υπόδεξι άλλων, που δέν άπορρεί από ένδόμυχη πεποίθησι κάποιου, αλλά που υποβάλλεται άπ' άλλον. Έ υποβολιμαία μαρτυρία—γνώμη.

12) ΦΡΕΝΙΤΙΩΔΗΣ: Γ. Γεμάτος από φρενίτιδα, έξαλλος, γεμάτος από άσυγκράτητο ένθουςιασμό. Τό πλήθος εις την έμφάνισιν του...έξέσπασεν εις φρενιτιώδεις ζητωκραυγάς.

*

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
ΖΑΧΑΡΩΔΩΝ ΠΡΟ-ΙΟΝΤΩΝ

"ΓΩΓΟΣ"

ΑΘΗΝΑΙ

ΟΙΚΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΟ 1881

ΓΡΑΦΕΙΑ — ΠΡΑΤΗΡΙΑ:

ΟΔΟΣ ΚΑΛΑΜΙΩΤΟΥ 12

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 24.965

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ — ΑΠΟΘΗΚΗ:

ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 248

ΤΗΛΕΦ. 96.585 και 968.844

ΚΟΥΦΕΤΑ, ΜΠΟΜΠΟΝΙΕΡΑΙ ΩΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΙΔΗ
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ

Τύποις: «Ελληνικής Ένδοτικής Έταιρίας» Α.Ε., Παπαδιαμαντοπούλου 44, Αθήναι.

Εκτεταλλέντες: Αλεξάνδρου Φιλοπούλου.